Gal 9 Lc

Q. HORATII FLACCI POEMATA.

Ex antiquis Codd. & certis Obſervationibus emendavit, variaſque Scriptorum & Impreſſorum lectiones adjecit

ALEXANDER CUNINGAMIUS.

LONDINI,
Apud { Fratres VAILLANT,
Et N. PREVOST.
M. DCC. XXI.

10

MVSEVM
BRITAN
NICVM

d
f

LECTORI BENEVOLO.

UT aegris corporibus Ars medendi promittit ſanitatem, ſic veterum codicum mendis, quae ſunt eorum velut morbi, Ars emendandi promittit curationem; utque ad medicinam certius factitandam fideles obſervationes plurimum valent, ita ad criticen felicius exercendam certae atque exploratae obſervationes mirifice proſunt: & ut Medicus cauſſa morbi inventa ſe minore labore ſanationem eſſe inventurum putat, ita Criticus cauſſa mendi reperta medendi facultatem facilius reperiet: utque Medico diligenti ad cauſſam morbi pernoſcendam conſuetudo valentis, natura corporis, & res in quibus peccare ſolitus ſit, cognoſcendae ſunt, ſic accurato Critico, ad cauſſam mendi perveſtigandam, Interpolatoris ingenium ac loquendi conſuetudinem, Librariorumque incuriam & inſcitiam penitus habere perſpectas, maxime expedit.

Quare cum ex variantibus lectionibus, quas Richardus Bentleius, Vir eruditiſſimus, e vetuſtis libris in notis ſuis in Horatium produxit, optima quaeque Poëtae noſtri exemplaria plurimis erratis laborare deprehendiſſem; prima

mihi cura fuit, ut ex illo omnium emendatiſſimo codice, quem Cruquius antiquiſſimum Blandinium appellat, emendandi regulas, quarum ductu & ſanae lectiones a corruptis internoſcerentur, & menda, quibus omnes omnino priſcos Horatii codices Librarii & indocti Correctores inquinaverunt, tollerentur, in unum colligerem, eaſque veriſſimis obſervationibus ſuffulcirem, & ut nullam regulam, quae Horatii libris ſalutem adferret, praetermitterem.

Altera mihi cura fuit, ut ita prudenter & circumſpecte regulis uterer, ut neque loco ſano ullam earum admoverem, neque male affecto non ſuam, neque in ſcripturae varietate depravatam integrae praeferrem; utque animo intento in omni loco excubarem ne qua ſcripturae depravatio meam effugeret diligentiam: & in his omnibus exiſtimabam eo acriorem adhibendam curam, quod animadvertiſſem virum ſummum, quem modo nominavi, & fallentibus regulis ſaepe uſum eſſe, & quaſdam veras non cognoviſſe, & veris etiam ſibi cognitis uti neſciviſſe; & hinc factum eſſe, ut idem vir Clariſſimus ſaepe ſanos locos corruperit, ſaepe corruptos corruptius emendaverit, ſaepe in cauſſis peccandi adferendis peccaverit, denique plurimos veterum codicum errores intactos reliquerit.

Tertia mihi cura fuit, ut Virgilium ceteroſque eximios Poëtas Latinos, & qui in eos aut notas ſcripſerunt, aut qui variantes lectiones

nes congeſſerunt, auctores evolverem; ea tamen mente, ut illis ſolis eorum locis attentionem adhiberem, in quibus ea, quae in recenſendis Horatii Poëmatis aut probaſſem aut improbaſſem, invenirentur. Cujus quidem laboris & vigilantiae uberiores quam ſperaveram fructus cepi; in eorum enim ſcriptis, quod obſervationes & emendationes noſtras everteret, nihil prorſus reperi: immo, quae eas firmarent & communirent inveni plurima. Neque ingratus fuit labor, quem in excutiendis caſtigationibus & varietatibus Virgilianae lectionis a Pierio Valeriano, ſingularis judicii viro, evulgatis poſui; nam animadverti regulas, quas e vetuſtiſſimo Blandinio erueram, eas ipſas e codice Mediceo, Virgilianorum omnium & antiquiſſimo & caſtigatiſſimo, ad Divini Poëtae opera emaculanda deſumi poſſe; quas omnes ſi Nicol. Heinſius, vir in hac arte exercitatiſſimus, percognitas habuiſſet, & ad eaſdem in recenſendis Maronis codicibus cogitationes & curas ſuas direxiſſet, maximi Poëtarum Carmina emendatius legerentur, quam adhuc lecta ſunt. Illud vero diſſimulandum non eſt, quod in editione Heinſiana, reliquis omnibus fideliore, loci haud pauci obſervationibus adverſentur: verum ex Notis criticis, quae una cum Horatii Poëmatis in majore forma in lucem prodibunt, aequo & perito lectori, ni fallor, apparebit, virum magnum in aliis locis optimas veterum codicum lectiones ſecutum non eſſe, in aliis pravas, quod eae in

omnibus antiquis membranis extarent, quodque vias emendandi non noviſſet, retinuiſſe.

Deinde mihi cura fuit, ut, quam ſagaciſſime potuerim, ſubodorarer, quibus in libris loci ex Horatio forte citarentur: neque hanc operam inutiliter a me eſſe adhibitam, unum e multis docebit exemplum.

Horat. Epiſt. Lib. II. I. v. 145.

Feſcennina per hunc inventa licentia morem,

Ubi Bentleius, *invecta*, *inquit*, *legebam per conjecturam; poſtea vidi Barthium ad Claudianum p. 765. ſic hunc locum citare, neſcio utrum ex libris an ex ingenio: neque enim verbo de varietate lectionis nos commonefecit.* Ego, quod ſciebam procaces Feſcenninos die nuptiarum jactitari ſolitos, conſului Briſſonium de Ritu Nuptiarum, & is quoque p. 204. ſic citat: item ſic citant Ferrarius de Veterum Acclamatt. Lib. VI. Capitt. 21. 22. 26. & Paſſeratius ad Catullum p. 17. & Popma in Varronem p. 604. & Politianus in Praefatione ad Perſium; & hunc puto *invecta* in MSto quodam Florentiae aſſervato inveniſſe. Sed Theodoricus in Vallae Elegantias Lib. VI. C. 44. citat *inducta*: & hoc ex interpretatione vocis *invecta* e gloſſa in contextum irrepſit, quemadmodum *adduxerit* ex enarratione Librarius pro *aduexerit* Serm. Lib. II. II. v. 83. ſcripſit. At illud *inventa* non vitio vertendum Librario, ſed Interpolatori locutionem *invecta licentia* nec loco convenire nec latinam eſſe exiſtimanti: de qua re quaedam habes in *Animadverſionibus noſtris in Bentleium*, *pag.* 90.

Nunc

LECTORI BENEVOLO.

Nunc quod ad emendationes attinet, quas praeter veterum codicum fidem in contextum recepi, aequus & peritus lector, uti ſpero, me ab audaciae, & temeritatis crimine facile abſolvet; quoniam ne ullam quidem earum, quamquam plurimae ſint, fidelium obſervationum praeſidio non communiri, modo iis expendendis eam quam res poſtulat, adhibeat diligentiam, perſpiciet; nullam enim earum inveniet, quae Horatii ingenium non ſapiat, quae cauſſam vitioſae lectionis non oſtendat, quaeque lectionem, quam ejeci, aut Interpolatoris inſcitiam, aut Librarii vel incuriam, vel imperitiam redolere non demonſtret: & ut in varietate lectionis ea ſola vera eſt, quae haec omnia praeſtat, ita pari ratione ea emendatio cenſenda eſt vera, quae iiſdem officiis fungitur. Nequaquam enim probo normam, ad quam lectiones in contexum recipiendas exigi vult eruditiſſimus Graevius in praefatione praemiſſa Ciceronis Libris *de Officiis*; ubi ſic judicat, *A priſcis Libris non recedendum, niſi aut Librarii, aut ſcioli peccatum ſit tam teſtatum, ut ab omnibus, qui non caligant in ſole, videri poſſit.*

Quid? hebetiſne eſt hominis hanc rem dijudicare? Certe ne acuti quidem videntis, niſi in hac arte ſit exercitatus. Quid? non Bentleius, ipſo Graevio Judice, non ſolum non caligat in ſole ſed & in denſa rerum caligine vel acutiſſime cernit? Is tamen certiſſimam Boſii emendationem verſus 79. Serm. Lib. II. V. ubi pro *magnum* legit *magno*

Venit

Venit enim magno, *donandi parca juventus*

non ſolum non probat, ſed & pro *magnum* (*indignum*) in contextum, arte repugnante, intruſit. Huic enim emendationi adverſantur obſervationes criticae, ut in Notis ad Horatium oſtendam; illi omnino favet & in contextum induci jubet regula, quae indicat ex ignorata conſtructione plurimos ab Interpolatoribus locos depravari: cauſſa corrumpendi fuit, quod corrector neque vidit verbum *venit* hic a *veneo* eſſe, non a *venio*, neque animadvertit verbum ſubſtantivum, *erat*, vel *fuit* ſcilicet *juventus* ſubintelligi. Quod autem Tanaq. Faber, Vir magni ingenii in notulis ſuis in Horatium hanc Boſii conjecturam admirabilem videri pronunciavit, in eo, ut mihi videtur, ſuam in hac parte critices inſcientiam prodidit: namque eo veluti manu ducit non ſolum loci ſententia, ſed & obſervatio notiſſima, qua praeeunte quinquaginta locos ſuo reſtitui nitori. Nunc an quod capite primo *Animadverſionum in Bentleium* promiſi, nimirum editionem Horatii quadringentis plus locis Bentleiana emendatiorem, praeſtiterim, an non, tuum eſt erudite lector judicare. Dabam Hagae Batavorum, ipſis Idibus Decembris. M. DCC. XXI.

Q. H O.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER I.

I.

Ad Maecenatem.

MAECENAS atavis edite Regibus,
O & praesidium & dulce decus meum:
Sunt quos curriculo pulverem Olympium
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos;
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria

A Myr-

V. 2. *Obe praesidium* ed. Ald. 1501. *O desiderium* Turneb.
V. 3. *Olympicum* MSS. edd. v.
Animadv. in R. B.
V. 6. *evehere.* R. B.

Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat rura ſui: mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.
Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die
Spernit; nunc viridi membra ſub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput ſacrae.
Multos caſtra juvant, & lituo tubae
Permixtus ſonitus, bellaque matribus
Deteſtata. manet ſub Jove frigido
Venator, tenerae conjugis inmemor;
Seu viſa eſt catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretis Marſus aper plagas.
Me doctarum hederae praemia frontium
Dîs miſcent ſuperis; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo: ſi neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quod ſi me Lyricis vatibus inſeris,
Sublimi feriam vertice ſidera.

II.

Ad Augustum.

JAM ſatis terris nivis atque dirae
Grandinis miſit Pater, & rubenti
Dex-

V. 36. *ſidera vertice.* R. B. & alii. V. 2. Al. *rubente.*

Dextera ſacras jaculatus arces
Terruit Urbem:
Terruit gentis, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae nova monſtra queſtae:
Omne cum Proteus pecus egit altos
Viſere montis;
Piſcium & ſumma genus haeſit ulmo,
Nota quae ſedes fuerat palumbis;
Et ſuperjecto pavidae natarunt
Aequore damae.
Vidimus flavom Tiberim, retortis
Litore Etruſco violenter undis,
Ire disjectum monumenta Regis,
Templaque Veſtae;
Iliae dum ſe nimium querenti
Jactat ultorem, vagus & ſiniſtra
Labitur ripa, Jove non probante, uxorius amnis.
Audiet civis acuiſſe ferrum,
Quo graves Perſae melius perirent;
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divom populus ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines ſanctae minus audientem
Carmina Veſtam?
Quoi dabit partis ſcelus expiandi
Juppiter? tandem venias, precamur,
Nube candenti humeros amictus
Augur Apollo:

V. 10. *columbis.* edd. omnes.
V. 15. *dejectum.* MSS. edd.
V. 29. *Quoi.* vet. orthogr.
V. 31. *candentis.* R. B. & alii male.

Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circum volat & Cupido:
Sive neglectum genus & nepotes
Respicis auctor.
Heu nimis longo satiate ludo;
Quem juvat clamor, galeaeque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Voltus in hostem.
Sive mutata juvenem figura
Ales in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens vocari
Caesaris ultor:
Serus in caelum redeas, diuque
Laetus intersis populo Quirino:
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: hic magnos potius triumphos;
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu sinas Medos equitare inultos,
Te duce, Caesar.

III.

SIC te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, fulgida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis praeter Iapyga,
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,

Et

V. 37. *satiare* vel *satia te.* Cujac. apud Claverium.
V. 39. *Marsi.* T. Fab. R. B.
V. 46. *Quirini.* edd.
V. 2. *lucida.* edd. omnes.

Et ſerves animae dimidium meae.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec triſtis Hyadas, nec rabiem Noti;
Quo non arbiter Hadriae
Major, tollere ſeu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis monſtra natantia,
Qui vidit mare turbidum, &
Infamis ſcopulos Acroceraunia?
Nequicquam Deus abſcidit
Prudens Oceano diſſociabile
Terras, ſi tamen impiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.
Audax omnia perpeti,
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Japeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Poſt ignem aetheria domo
Subductum, Macies & nova Febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda Neceſſitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aëra
Pennis non homini datis.

V. 18. *rectis oculis.* R. B. Forte quis malit, *fixis.*

V. 19. *turbidum.* Aſcens & alii. Al. *turgidum.*

V. 22. Vulg. *diſſociabili.* R. B. *Diſſociabilis*, & ita citant Gualtier. N. Heins.

V. 30. Al. *Subvectum.* Forte *Subjectum.*

Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ardui eſt.
Caelum ipſum petimus ſtultitia : neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

IV.

Ad Sestium.

SOLVITUR acris hiems grata vice veris & Favoni:
Trahuntque ſiccas machinae carinas.
Ac neque jam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni;
Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna:
Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum gravis Cyclopum
Volcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
Aut flore, terrae quem ferunt ſolutae.
Nunc & in umbroſis Fauno decet inmolare lucis,
Seu poſcat agna, ſive malit haedo.
Pallida Mors aequo pulſat pede pauperum tabernas,
Regumque turris. ô beate Seſti,
Vitae ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam.
Jam te premet nox, fabulaeque Manesque,
Et domus exilis Plutonia : quo ſimul meâris,
Nec regna vini ſortiere talis;

Nec

V. 37. *ardui.* ed. Ald. 1501. & Aſc. 1505.

V. 5. Forte *ducit levis*; & *Venus* irrepſerit e Gloſſa.

V. 8. *ardens viſit.* Rutg. & R.B. e MSStis. Al. *uſſit.* Forte *quaſſat* vel *vexat.* melius *urget.* Jul. Scal.

V. 16. *Manesque.* ſic legendum v. Animadv. in R.B. *Fabulaeque Manes.* MSS.

Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

V.

Ad Pyrrham.

QUIS multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urguet odoribus
Grato, Pyrrha, sub antro?
Quoi flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu quoties fidem
Mutatosque Deos flebit, & aspera
Nigris aequora ventis
Emirabitur insolens?
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aurae
Fallacis. miseri, quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

VI.

Ad Agrippam.

SCRIBERIS Vario fortis & hostium
Victor, Maeonii carminis alite,

V. 19. *Lycidan.* quidam MSS. & vet. ed. Vulg. *Lycidam.*
V. 4. *Quoi.* vet. orthogr.
V. 6. Forte *ut aspera.*
V. 8. Al. *Et mirabitur.* Vir doctus; *Heu mirabitur.* R. B. *Ut mirabitur*

Qua rem cumque ferox, navibus aut equis,
Miles te duce geſſerit.
Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
Pelidae ſtomachum cedere neſcii,
Nec curſus duplicis per mare Ulixei,
Nec ſaevam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor,
Inbellisque lyrae Muſa potens vetant
Laudes egregii Caeſaris & tuas
Culpa deterere ingenî.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydiden Superis parem?
Nos convivia, nos proelia virginum,
Sectis in juvenes unguibus acrium,
Cantamus, vacui, ſive quid urimur,
Non praeter ſolitum leves.

VII.

Ad Munatium Plancum.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Epheſon, bimariſve Corinthi
Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Inſignis, aut Theſſala Tempe.
Sunt quibus unum opus eſt intactae Palladis arcis
Carmine perpetuo celebrare, &
Undique decerptam fronti praeponere olivam.

Plu-

V. 3. Al. *Quam rem.*
V. 10. Al. *vetat.*
V. 18. *Sectos.* Gogav. *Strictis* R.B.
V. 2. *Epheſum.* R.B. & alii.

Plurimus in Junonis honorem
Aptum dicet equis Argos ditesque Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedaemon,
Nec tam percussit Lariſſae campus opimae,
Quam domus Albuneae resonantis,
Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obscuro deterget nubila caelo
Saepe Notus, neque parturit imbris
Perpetuum: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyaeo
Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristis adfatus amicos:
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus, ô socii comitesque:
Nil desperandum, Teucro duce, & obside Teucro:
Certus enim promisit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, pejoraque passi
Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

V. 9. *dicet.* Vascos. & alii. Al. *dicit.*
V. 11. *Lariſſae percuſſit* MSS. edd.
V. 13. *ac Tiburni.* Asc. Vasc. R. B. & alii. Al. *Et,*
V. 17. *Perpetuos* plerique MSS. edd. *Perpetuo* quidam MSS. & ita Ald. 1527. R. St. Vascos R. B.
V. 27. *obside Teucro.* Sic lego. v. Animadv. in R. B. *auspice Teucro, Teucri.* MSS. edd. melius *auspice Phaebo.* R. B. in Not.

VIII.

Ad Lydiam.

LYDIA, dic per omnis
Te Deos oro, Sybarin quid properas amando
Perdere? cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque ſolis?
Cur neque militaris
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida geſtat armis
Brachia, ſaepe diſco,
Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidos ſub lacrimoſa Trojae
Funera; ne virilis
Cultus in caedem & Lycias proriperet catervas?

IX.

Ad Thaliarchum.

VIDES, ut alta ſtat nive candidum
Soracte, nec jam ſuſtineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina conſtiterunt acuto.

Diſ-

V. 2. *Sybarin cur.* MSS. edd. Eod. v. & vv. 5-7. *properas. equitat. temperat.* plures edd. Al. *res---tet---ret.*

V. 1. Al. *ſtet.*

V. 4. *conſtiterint.* MSS. edd.

V. 4. Omnes edd. habent notam interrog. poſt *acuto?* Sic R. B. Immo triginta edd. plene diſtinguunt poſt *acuto.*

Diſſolve frigus, ligna ſuper foco
Large reponens; atque benignior
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.
Permitte Divis caetera: qui ſimul
Stravere ventos aequore fervido
Deproeliantis; nec cupreſſi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid ſit futurum cras, fuge quaerere;
Quem Fors dierum cumque dabit, lucro
Adpone: neu dulcis amores
Sperne puer, neque tu choreas.
Donec virenti canities abeſt
Moroſa; nunc & campus, & areae,
Lenesque ſub noctem ſuſurri
Conpoſita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae riſus ab angulo,
Pignusque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

X.

Ad Mercurium.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formaſti catus & decore
More palaeſtrae:

Te

V. 6. *benignius.* MSS. edd.
V. 13. *quaerere; et* edd. fere omnes.
V. 14. Forte *Quod Fors.*
V. 15. *nec dulcis.* MSS. edd.

V. 1. Omnes, quas vidi, editiones diſtinguunt poſt *facunde*: ſic R.B. Immo Baxt. cum quatuor aliis diſtinguit poſt *Mercuri.*
V. 3. Al. *decorae.*

Te canam, magni Jovis ac Deorum
Nuntium, curvaeque lyrae parentem;
Callidum, quidquid placuit, jocoſo
Condere furto.
Te, boves olim niſi reddidiſſes
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Riſit Apollo.
Quin & Atridas, duce te, ſuperbos,
Ilio dives Priamus relicta,
Theſſalosque ignis, & iniqua Troiae
Caſtra fefellit.
Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coerces
Aurea turbam, ſuperis Deorum
Gratus, & imis.

XI.

Ad Leuconoen.

TU ne quaeſieris (ſcire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoe; neu Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati!
Seu pluris hiemes, ſeu tribuit Juppiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum; ſapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula poſtero.

XII.

V. 5. *& Deorum*, MSS. edd.
V. 14. *relicto*. MSS. edd.
V. 2. *nec Babyl.* MSS. edd.
V. 7. *diffugit invida*. Ald. Fabric.

XII.

Ad Augustum.

QUEM virum aut heroa lyra vel acri
Tibia sumis celebrare, Clio?
Quem Deum? quojus recinet jocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris
Aut super Pindo; gelidove in Haemo,
Unde vocalem temere insecutae
Orphea silvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum labsus celerisque ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius Dicam solitis Parentis
Laudibus; qui res hominum ac Deorum,
Qui mare ac terras, variisque mundum
Temperat horis?
Unde nil majus generatur ipso;
Nec viget quidquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,
Proeliis audax. neque te silebo
Liber; & saevis inimica virgo
Beluis; nec te, metuende certa
Phoebe sagitta.
Dicam & Alciden; puerosque Ledae,

Hunc

V. 3. *Quojus.* vet. orthogr. Eod. v. Forte *resonet.*

V. 15. *ac terras.* Asc. R. B. & alii.

Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem: quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (ſic I voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompilî regnum memorem, an ſuperbos
Tarquinî faſces, dubito, an Catonis
Nobile letum.
Regulum & Scauros, animaeque magnae
Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum,
Gratus inſigni referam Camena,
Fabriciumque;
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Saeva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.
Creſcit, occulto velut arbor aevo,
Fama Marcelli: micat inter omnis
Julium ſidus, velut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanae pater atque cuſtos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caeſaris Fatis data: tu ſecundo
Caeſare regnes.
Ille ſeu Parthos Latio imminentis
Egerit juſto domitos triumpho;

Si-

V. 31. *ſic I.* Ita legendum. MSS. *nam ſic.* --- *cum ſic.* --- *quia ſic.* - - *quod ſic.* --- *ſic Di.* & hoc praetulit. R. B. v. Animadv. in R. B.

V. 35. Forte *Junii faſces.* v. Animadv. in R.B.

V. 38. *Prodigum Poeno ſup. Paullum.* R. B. e MSto. *Prodigum Paullum ſup. Poeno.* cett. MSS. edd.

Sive ſubjectos orientis orae
Seras & Indos;
Te minor latum reget aequus orbem.
Tu gravi curru quaties Olympum;
Tu parum caſtis inimica mittes
Fulmina lucis.

XIII.

Ad Lydiam.

CUM tu, Lydia, Telephi
Cervicem roſeam, cerea Telephi
Laudas brachia, vae, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicae mero
Rixae; ſive puer furens
Inpreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
Quinta parte ſui nectaris inbuit.
Felices ter & amplius,
Quos inrupta tenet copula, nec malis
Divolſus querimoniis
Suprema citius ſolvet amor die.

XIV.

V. 2. *lactea Telephi.* R. B. e Capro, vet. Grammatico. v. Animadv. in R. B.

V. 6. *manet.* Plurimae edd. Al. *manent.*

V. 19. *Divelſos.* edd. Mur. Bruti.

XIV.

O Navis, referunt in mare te novi
Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
Nudum remigio latus?
Ut malus celeri saucius Africo,
Antennaeque gemunt; ac sine funibus
Vix durare carinae
Possunt imperiosius
Aequor? non tibi sunt integra lintea;
Non Dî, quos iterum pressa voces malo.
Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,
Jactes & genus & nomen inutile:
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Inter fusa nitentis
Vites aequora Cycladas.

XV.

Nerei vaticinium de excidio Trojae.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenen perfidus hospitam;

In-

V. 1. *Referent.* MSS. edd.
V. 2. Post *Fluctus*, ed. Ven. 1478. sola habet notam interrog. sic R. B. Immo praeter illam sedecim edd. eandem habent notam.
V. 5. *Et malus.* MSS. edd.
V. 6. Vulgo *gemant.*
V. 8. Vulgo *possint.*

Ingrato celeris obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! jam galeam Pallas & aegida
Curruſque & rabiem parat.
Nequidquam Veneris praeſidio ferox
Pectes Caeſariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides;
Nequidquam thalamo gravis
Haſtas, & calami ſpicula Cnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Ajacem: tamen, heu ſerus, adulteros
Crinis pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuae
Genti, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent inpavidi te Salaminius
Teucerque, & Sthenelus ſciens
Pugnae; ſive opus eſt imperitare equis;
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum graminis inmemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non ſic pollicitus tuae.

V. 22. *Gentis*, edd. omnes.
V. 24. Al. *Teucer, te.* — *Teucer, &c.*
V. 32. *Non ſic.* Ita lego. *Non hoc.* — *Non id.* MSS. *Non hoc* edd.

Iracunda diem proferet Ilio
Matroniſque Phrygum claſſis Achilleï.
Poſt certas hiemes uret Achaius
Ignis Pergameas domos.

XVI.

PALINODIA.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cumque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Si geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Juppitur ipſe ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho adpoſuiſſe noſtro.
Irae Thyeſten exitio gravi
Stravere; & altis urbibus ultimae
Stetere cauſae, cur perirent
Funditus, inprimeretque muris
Hoſti-

V. 35. Vulgo. *Achaicus.*
V. 36. *Ignis Iliacas.* plerique MSS. & edd. omnes.
V. 8. *Si.* Repoſuit R. B. & ita Rodel. in Interpretatione. *Si* MSS. edd.

Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Conpeſce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeris iambos
Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero triſtia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animamque reddas.

XVII.

Ad Tyndaridem.

VELOX amoenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aeſtatem capellis
Uſque meis, pluvioſque ventos.
Impune totum per nemus arbutos
Quaerunt latentis & thyma deviae
Olentis uxores mariti:
Nec viridis metuunt colubras,
Nec martialis haeduleae lupos;
Utcumque dulci, Tyndari, fiſtula
Valles, & Uſticae cubantis
Levia perſonuere ſaxa.
Dî me tuentur: Dîs pietas mea
Et muſa cordi eſt. hic tibi Copia

V. 28. *animumque.* MSS. edd.

V. 5. *totum.* ſic quidam MSS. quod probant. Mancil. Rodel. & Beidma in verſione Hiſpanica. & ita R.B. Al. *tutum.*

V. 9. Al. *haedilia.* — *haediliae.* quod pro *haeduleae* ſcriptum putat. Talbot; & ita R.B. *haedulei,* Auratus. Lamb.

V. 14. *hic tibi.* plures vet. edd. & aliae.

Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aestus; & fide Teïa
Dices laborantis in uno
Penelopen vitreamque Circam.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra: nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum; ne male dispari
Incontinentis injiciat manus,
Et scindat haerentem coronam
Crinibus, inmeritamque vestem.

XVIII.

Ad Varum.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
Ac ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Evios;
Cum fas atque nefas, exiguo fine, libidinum
Discer-

V. 18. *ictus*, scripsit, puto, Flaccus.
V. 20. *Circen.* MSS. edd.
V. 9. *Evios.* sic lego. *Evius.* MSS. edd.

Diſcernunt avidi. non ego te, candide Baſſareu,
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam. ſaeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae ſubſequitur caecus amor ſui, &
Adtollens vacuum plus nimo gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

XIX.

De Glycera.

MATER ſaeva Cupidinum,
Thebanaeque jubent me Semelae puer,
Et laſciva Licentia,
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius;
Urit grata protervitas,
Et voltus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens Venus
Cypron deſeruit; nec patitur Scythas,
Aut verſis animoſum equis
Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
Hic vivum mihi ceſpitem, hic
Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum patera meri:
Mactata veniet lenior hoſtia.

V. 14. *ſui &*. *Et* non habent MSS. edd.
2. 15. *Et tollens*. plerique MSS. edd.
V. 2. Al. *jubet*. Eod. v. *Semeles*. R.B. & alii male.
V. 3. *Licentia*. Majore L. ſcribendum monuit Dacer. & ita R.B. Dacerio non laudato.
V. 10. *Cyprum*. R. B. & edd. fere omnes.
V. 11. *Et*. MSS. edd.

XX.

Ad Maecenatem.

VILE potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
Conditum levi; datus in theatro
Cum tibi plausus,
Clare Maecenas eques, ut paterni
Fluminis ripae, simul & jocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

XXI.

In Dianam et Apollinem.

DIANAM tenerae dicite virgines:
Intonsum, pueri, dicite Cynthion,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.
Vos laetam fluviis, & nemorum comam,
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:

Vos

V. 5. *Clare.* sic legit Lamb. & ita ed. vetusta, & R. B. e MSto.
V. 2. *Cynthium.* MSS. edd.
V. 5. *comam.* sic Asc. R. B. & alii. Al. *coma.*

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.
Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
Pestemque a populo, principe Caesare, in
Persas atque Britannos
Vestra motus aget prece.

XXII.

Ad Aristium Fuscum.

INTEGER vitae, scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetra;
Sive per Syrtis iter aestuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucason, vel quae loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Namque me silva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditis,
Fugit inermum:
Quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aesculetis:

V. 14. *a populo, principe Caesare*, sic legit Jos. Scal. & ita Porphyr. 1481. *a populo, a principe*, quidam MSS. *a populo & principe*, cett. MSS. & edd. omnes.

V. 7. *Caucasum*. MSS. edd.

V. 11. Al. *expeditus*. & ita R.B. & alii; Inscite.

V. 12. *Inermem*. MSS. edd.

V. 14. Al. *Daunia in latis*. — *Dauma latis*. Forte *Daunius*, vel *Dauniae*.

Nec Jubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aestiva recreatur aura;
Quod latus mundi nebulae malusque
Juppiter urguet;
Pone sub curru nimium propinquo
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII.

Ad Chloen.

VITAS hinnuleo me similis, Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum & silüae metu.
Nam, seu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, seu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aspera
Gaetulusve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.

XXIV.

V. 21. *propinqui*. MSS. edd. Salm. R. B. & multo ante Gogav.

V. 5. *vepris*. sic repoluerunt

vitis, quidam MSS. *veris*, plerique.

V. 6. Al. *Adventus*.

XXIV.

Ad Virgilium.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubris
Cantus, Melpomene, cui liquidam Pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urguet? cui Pudor, & Justitiae soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
Poscis Quinctilium Deos.
Quid? si Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Num vanae redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus, fata recludere
Nigro compulerit Mercurius gregi?
Durum. sed levius fit patientia,
Quidquid corrigere est nefas.

V. 5. *Quintilium.* R. B. & alii. male.
V. 8. *inveniet.* ita Asc. R. B. & alii. Al. *invenient.*
V. 13. *Quid? si,* adposui notam interr. pott *Quid?* Al. *Quod si. Quin si.* T. Fab.
V. 15. Al. *Non vanae.*

XXV.

Ad Lydiam.

PARCIUS junctas quatiunt feneſtras
Ictibus crebris juvenes protervi:
Nec tibi ſomnos adimunt: amatque
Janua limen,
Quae prius multum facilis movebat
Cardines. audit minus & minus jam,
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis.
Invicem moechos anus adrogantis
Flebis in ſolo levis angiportu,
Thracio bacchante magis ſub inter-
lunia vento:
Cum tibi flagrans amor, & libido,
Quae ſolet matres furiare equorum,
Saeviet circa jecur ulceroſum;
Non ſine queſtu,
Laeta quod pubes edera virenti
Gaudeat, pulla magis atque myrto;
Aridas frondis Hiemis ſodali
Dedicet Euro.

XXVI.

V. 6. *audis.* MSS. edd.
V. 7. *longam. . . . noctem* R.B. male.
V. 17. *virente.* R. B. e MSto.
V. 20. *Euro.* ſic Jul. Scal. Rutg. R. B. & multo ante, ed. Argentin. 1516. *Ebro.* MS. *Hebro.* cett. MSS.

XXVI.

De Aelio Lamia.

MUSIS amicus, triſtitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis: quis ſub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tiridaten terreat, unice
Securus. ô quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,
Pimpleï dulcis. nil ſine te mei
Poſſunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio ſacrare plectro
Teque, tuaſque decet ſorores.

XXVII.

Ad Sodales.

NATIS in uſum laetitiae ſcyphis
Pugnare, Thracum eſt. tollite barbarum
Morem: verecundique Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino & lucernis Medus acinaces
Inmane quantum diſcrepat! inpium
Lenite clamorem, ſodales,
Et cubito remanete preſſo.

Vol-

V. 9. *Pimpleï.* legit N. Heins. & ita legiſſe Porphyrionem monuit R. B. *Piplea.* --- *Pimplea.* MSS. & cett. edd.

V. 9. Melius *te ſine nil.*

V. 3. *verecundumque.* MSS. edd. *inverecundumque.* R. B. in notis.

Voltis ſeveri me quoque ſumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Volnere, qua pereat ſagitta.
Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede. quae te cumque domat Venus,
Non erubeſcendis adurit
Ignibus: ingenuoque ſemper
Amore peccas. quidquid habes, age,
Depone tutis auribus. ah miſer,
Quanta laboras in Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quae ſaga, quis te ſolvere Theſſalis
Magus venenis? quis poterit Deus?
Vix inligatum te triformi
Pegaſos expediat Chimaera.

XXVIII.

TE maris & terrae, numeroque carentis arenae
Menſorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quidquam tibi prodeſt
Aërias tentaſſe domos, animoque rotundum
Percurriſſe polum, morituro.
Occidit & Pelopis genitor, conviva Deorum,
Tithonuſque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admiſſus; habentque
Tartara Panthoïden, iterum Orco
Demiſſum: quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora teſtatus, nihil ultra

Ner-

V. 19. *laborabas Charybdi*; vel *laboras Charybdi*. MSS. fere omnes & ita edd. omnes ante Aldum, qui *laboras in* recepit in contextum.

V. 24. *Pegaſus, expediet*. MSS. edd.

Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae;
Judice te, non ſordidus auctor
Naturae, verique. Sed omnis una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
Dant alios Furiae torvo ſpectacula Marti,
Exitio eſt avidum mare nautis.
Mixta ſenum ac juvenum denſentur funera. nullum
Saeva caput Proſerpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
Ac tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Oſſibus & capiti inhumato
Particulam dare. ſic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Heſperiis, Venuſinae
Plectantur ſilvae, te ſoſpite: multaque merces,
Unde poteſt, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque ſacri cuſtode Tarenti.
Negligis inmeritis nocituram
Poſtmodo te natis fraudem committere? fors, &
Debita jura, viceſque ſuperbae
Te maneant ipſum. precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla reſolvent.
Quamquam feſtinas, non eſt mora longa, licebit
Injecto ter pulvere curras.

XXIX.

Ad Iccium.

ICCI, beatis nunc Arabum invides
Gazis, & acrem militiam paras,
Non

V. 14. *Judice me* Vir. doctus.
V. 18. *avidum*, Aſc. R. B. & alii. Al. *avidis*.
V. 23. *At tu*, edd.
V. 28. Forte *Unde potis*.

Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas. quae tibi virginum,
Sponso necato, barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, ac Tiberim reverti?
Cum tu coëmtos undique nobilis
Libros Panaetî, Socraticam & domum,
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis.

XXX.

Ad Venerem.

O Venus, Regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Ture, te multum Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum Puer, & solutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

XXXI.

V. 4. *horribilisque*. R.B. male.
V. 12. *& Tiberim*. MSS. edd.

V. 3. *Ture, te multum*. sic lego. *Ture te multo*.. MSS. edd. *multo te*. vir doctus.

XXXI.

Ad Apollinem.

QUID dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimae
Sardiniae ſegetes feracis:
Non aeſtuoſae grata Calabriae
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quae Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: dives & aureis
Mercator exſiccet culullis
Vina Syra reparata merce,
Dis carus ipſis: quippe ter & quater
Anno reviſens aequor Atlanticum
Inpunè. me paſcunt olivae,
Me cichorea, leveſque malvae.
Frui paratis & valido mihi,
Latoë, dones; ac (precor) integra
Cum mente nec turpem ſenectam
Degere, nec cithara carentem.

XXXII.

V. 9. *Calena falce vitem*, ſcriptum pro *falce Calenam vitem* monuit, Dacerius. *Calenam*, R. B. *Calena* MSS. & cett. edd. Forte *Calens*.

V. 10. *dives ut*, R. B. e MSStis.

V. 15. *paſcant*. T. Fab. & R. B. e MSto. ſed multo ante 2. edd. Colin. & 5. aliorum; ſed male.

V. 18. Al. *at (precor) & precor*, *ad precor*, Marcil.

XXXII.

Ad Lyram.

POSCIMUS, si quid vacui sub antro
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat, & pluris, age, dic Latinum,
Barbite, carmen:
Lesbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navim,
Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
Semper haerentem Puerum canebat,
Et Lycon, nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus supremi
Grata Testudo Jovis, ô laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salve
Rite vocanti.

XXXIII.

Ad Albium Tibullum.

ALBI, ne doleas, plus nimio memor
Inmitis Glycerae, neu miserabilis
Decantes elegos, cur tibi junior
Laesa praeniteat fide.

In-

V. 1. *antro*, Schol. Cruq. & *pibus*.
R.B. e MSto. Al. *umbra*.
V. 13. Forte quis malit: *O da-*
V. 14. *testudo*. T minore R.B.
male.

Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor : Cyrus in asperam
Declinat Pholoën : sed prius Appulis
Jungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic visum Veneri ; cui placet inpares
Formas atque animos sub juga aënea
Saevo mittere cum joco.
Ipsum me, melior, cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae
Curvantis Calabros sinus.

XXXIV.

PARCUS Deorum cultor & infrequens,
Insanientis dum sapientiae
Consultus erro : nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. namque Diespiter,
Igni corusco nubila dividens,
Plerumque per purum tonantis
Egit equos, volucremque currum :
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & invisi horrida Taenari
Sedes, Atlanteusque finis
Concutitur. valet ima summis
Mutare ; & insigne attenuat Deus,

V. 5. *relectos.* N. Heins. R.B.

V. 7. Post *Plerumque*, non post *dividens*, interpungit R. B. & ita ante Beeman. Lubin. Bang. Rappolt. Barth.

V. 13. *insign*, R. B. e MSto. Al. *insignem*. Scripsit, puto, Flaccus, *insignia*. v. notas.

Obſcura promens : hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit ; hic poſuiſſe gaudet.

XXXV.

Ad Fortunam.

O Diva, gratum quae regis Antium,
Praeſens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos :
Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus : te dominam aequoris,
Quicumque Bithynia laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus aſper, te profugi Scythae,
Urbeſque, genteſque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt Tyranni:
Injurioſo ne pede proruas
Stantem columnam : neu populus frequens
Ad arma ceſſantis, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.
Te ſemper anteit ſaeva Neceſſitas,
Clavos trabalis, & cuneos manu
Geſtans aëna : nec ſeverus
Uncus abeſt, liquidumve plumbum.
Te Spes, & albo rara Fides colit

Ve-

V. 14. Forte *populus fremens*, & V. 15. *curſantes*, *ad*. R.B. inſcite.

V. 20. Vulgo, *liquidumque*.

Velata panno : nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentis
Veſte domos inimica linquis.
At volgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit : diffugiunt cadis
Cum faece ſiccatis amici,
Ferre jugum pariter doloſi.
Serves iturum Caeſarem in ultimi
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen, Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu, cicatricum ac ſceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus? unde manum juventus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam nova
Incude defingas retuſum in
Maſſagetas, Arabaſque ferrum.

XXXVI.

ET ture & fidibus juvat
Placare, & vituli ſanguine debito
Cuſtodes Numidae Deos :
Qui nunc, Heſperia ſoſpes ab ultima,
Caris multa ſodalibus,
Nulli plura tamen dividit oſcula,

V. 29. *ultimi*, ſic legendum. v. Animadv. in R. B. *ultimos*. MSS. edd.

V. 30. Forte *Oro Britannos*. R. B. male.

V. 36. *manum*. Aſc. Talbot. R. B. & alii. Al. *manus*.

V. 39. *defingas*. ſic quidam MSS. & vet. ed. Al. *diffingas*. --- *defigas*. Eod. v. Al. *recuſum*, melius *recoctum*. R. B. in notis.

Quam dulci Lamiae, memor
  Actae non alio rege puertiae,
Mutataeque simul togae.
  Cressa ne careat pulchra dies nota:
Neu promptae modus amphorae;
  Neu morem in Salium sit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
  Bassum Threïcia vincat amystide:
Neu desint epulis rosae,
  Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putris
  Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
  Lascivis ederis ambitiosior.

XXXVII.

Ad Sodales.

NUNC est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
  Ornare pulvinar Deorum
    Tempus erat dapibus, sodales.
Antehac nefas depromere Caecubum
Cellis avitis; dum Capitolio
  Regina dementis ruinas,
    Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum: quidlibet inpotens
  Sperare, fortunaque dulci
    Ebria: sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico

Re-

V. 10. Forte *Opprobriorum*. R.B. male.

Redegit in veros timores
Caesar, ab Italia volantem
Remis adurguens, (accipiter velut
Mollis columbas, ut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae) daret ut catenis
Fatale monstrum: quae generosius
Perire quaerens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentis
Classe cita reparavit oras.
Ausa & jacentem visere regiam
Voltu sereno fortis, & asperas
Tractare serpentis, ut atrum
Corpore conbiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:
Saevis Liburnis, scilicet, invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

XXXVIII.

Ad Puerum.

PERSICOS odi, puer, adparatus;
Displicent nexae philyra coronae:
Mitte sectari, rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus curae; neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arta
Vite bibentem.

V. 17. *adurguens*, Quidam MSS. & ita Baxt. *adurgens*. R. B. & alii.
V. 18. *aut leporem*. edd. omnes.
V. 24. Forte *penetravit oras*. R. B. Insicite.
V. 25. *tacentem*. R. B. e MSto. sed male.
V. 6. *curae*. sic MS. *cura*. R. B. ex ingenio. Vulgo *curo*.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER II.

I.

Ad Asinium Pollionem.

MOTUM ex Metello consule civicum,
Bellique causas, & vitia, & modos,
Ludumque Fortunae, gravisque
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosae plenum opus aleae
Tractas, & incedis per ignis
Subpositos cineri doloso.
Paullum severae Musa tragoediae
Desit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
In-

V. 5. *tincta*. R. B. male.

Insigne moestis praesidium reis,
Et consulenti Pollio curiae:
  Cui laurus aeternos honores
    Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis auris; jam litui strepunt:
  Jam fulgor armorum fugacis
    Terret equos, equitumque voltus.
Videre magnos jam videor Duces,
Non indecoro pulvere sordidos:
  Et cuncta terrarum subacta,
    Praeter atrocem animum Catonis.
Juno, & Deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat inpotens
  Tellure, victorum nepotes
    Retulit inferias Jugurthae.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris inpia proelia
  Testatur, auditumque Medis
    Hesperiae sonitum ruinae?
Qui gurges? ecquae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
  Non decoloravere caedes?
    Quae caret ora cruore nostro?
Sed ne relictis, Musa procax, jocis,
Ceae retractes munera naeniae:
  Mecum Dionaeo sub antro
    Quaere modos leviore plectro.

V. 16. Forte *Delmatio.*
V. 21. *Videre*, edd. Martign. & R. B. *Audire.* MSS.
V. 28. *Rettulit.* R. B. & alii. male.
V. 33. *aut quae. --- & quae.* MSS. edd.

II.

Ad Crispum Sallustium.

NULLUS argento honor est avaris
Abdito terris, inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.
Vivet extento Proculeius aevo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna, metuente solvi,
Fama superstes.
Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri solio Phraaten,
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit Virtus; populumque falsis
Dedocet uti
Vocibus; regnum, & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentis oculo inretorto
Spectat acervos.

III.

V. 1. *honor est.* sic lego. *color est.* MSS. cdd.

V. 22. Forte *una.* & V. 23. Forte *Si quis,* vel *Cum quis.* vid Notas.

III.

Ad Dellium.

AEQUAM memento rebus in arduis
Servare mentem : non ſecus in bonis
Ab inſolenti temperatam
Laetitia ; moriture Delli.
Seu moeſtus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.
Qua pinus ingens, albaque populus
Umbram hoſpitalem conſociare amant
Ramis, qua & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
Flores amoenos ferre jube roſae :
Dum res, & aetas, & ſororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmptis ſaltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
Cedes ; & exſtructis in altum
Divitiis potietur heres.
Diveſne, priſco natus ab Inacho,
Nil intereſt, an pauper, & infima
De gente ſub dio moreris,
Victima nil miſerantis Orci.

V. 2. *ac bonis.* ſic quaedam edd. Jo. Bond, & edd. Marol. Rodel. R. B. male.

V. 11. *Ramis, qua &.* ſic legendum. *Ramis quo obliquo.* --- *qua obliquo.* --- *& obliquo.* MSS. edd.

V. 13. *brevis.* refer ad *roſae.*

V. 14. *amoenae.* R. B. & alii male.

V. 23. Forte *morere.*

Omnes eodem cogimur : omnium
Verſatur urna, ſerius, ocius
Sors exitura, & nos in aeternum
Exilium inpoſitura cumbae.

IV.

Ad Xanthiam.

NE ſit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu : prius inſolentem
Serva Briſeïs niveo colore
Movit Achillen.
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivae dominum Tecmeſſae :
Arſit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta :
Barbarae poſtquam cecidere turmae
Theſſalo victore, & ademtus Hector
Tradidit feſſis leviora tolli
Pergama Grajis.
Neſcias an te generum beati
Phyllidos flavae decorent parentes:
Regium certe genus, ac Penatis
Moeret iniquos.
Crede non illam tibi de ſceleſta
Plebe dilectam ; neque ſic fidelem,
Sic lucro averſam potuiſſe naſci
Matre pudenda.
Brachia, & voltum, teretiſque ſuras

In-

V. 28. *cumbae.* vet. orthogr. Vulgo *cymbae.*

V. 4. *Achillem.* MSS. edd.
V. 15. *genus, &.* edd. omnes.

Integer laudo : fuge ſuſpicari ,
Cujus octavum trepidavit aetas
Claudere luſtrum.

V.

NONDUM ſubacta ferre jugum valet
Cervice : nondum munia comparis
Aequare , nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentis eſt animus tuae
Campos juvencae , nunc fluviis gravem
Solantis aeſtum , nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Inmitis uvae : jam tibi lividos
Diſtinguet Auctumnus racemos ,
Purpureo varius colore.
Jam te ſequetur (currit enim ferox
Aetas ; & illi , quos tibi demſerit ,
Adponet annos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritum :
Dilecta , quantum non Pholoë fugax ,
Non Chloris : albo ſic humero nitens ,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari , Cnidiuſve Gyges ;
Quem ſi puellarum inſereres choro ,
Mire ſagacis falleret hoſpites
Diſcrimen obſcurum , ſolutis
Crinibus , ambiguoque voltu.

VI.

V. 13. *varios.* R.B. ex ingenio: & ſic adfert Manuel y Faria in Comment. Hiſpanice ſcripto, in Luſiada: ita quoque MS. & vet. ed. non bene.

VI.

Ad Septimium.

SEPTIMI Gadis aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre noſtra, &
Barbaras Syrtis, ubi Maura ſemper
Aeſtuat unda:
Tibur Argeo poſitum colono
Sit meae ſedes utinam ſenectae;
Sit modus laſſo maris, & viarum;
Militiaeque.
Unde ſi Parcae prohibent iniquae;
Dulce pellitis ovibus Galeſum
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi praeter omnis
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro;
Ver ubi longum, tepidaſque praebet
Juppiter brumas, & amicus Aulon
Fertili Baccho, minimum Falernis
Invidet uvis.
Ille te mecum locus, & beatae
Poſtulant arces: ubi tu calentem
Debita ſparges lacrima favillam
Vatis amici.

VII.

V. 10. *Galeſi.* edd. omnes.
V. 18. *apricus Aulon.* R. B. reponit. Inſcite.
V. 19. Al. *Fertilis.*
V. 22. Al. *ibi tu.*

VII.

Ad Pompeium.

O SAEPE mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dîs patriis, Italoque coelo,
Pompei, meorum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſaepe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos, & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula:
Cum fracta virtus, & minaces,
Turpe! ſolum tetigere mento.
Sed me per hoſtis Mercurius celer
Denſo paventem ſuſtulit aëre:
Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.
Ergo obligatam redde Jovi dapem:
Longaque feſſum militia latus
Depone ſub lauru mea: neu
Parce cadis tibi deſtinatis.
Oblivioſo levia Maſſico
Ciboria exple. funde capacibus
Unguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas,
Curatve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego ſanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi furere eſt amico.

VIII.

V. 19. *nec.* MSS. edd.

VIII.

In Barinen.

ULLA si juris tibi pejerati
Poena, Barine, nocuisset umquam:
Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior ungui,
Crederem. sed tu, simul obligasti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, ac toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaque Divos
Morte carentis.
Ridet hoc, inquam, Venus ipsa: rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido,
Semper ardentis acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde quod pubes tibi crescit omnis:
Servitus crescit nova: nec priores
Inpiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te suis matres metuunt juvencis;
Te senes parci, miseraeque nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

V. 10. *& toto.* MSS. edd.

IX.

Ad Valgium.

NON ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros; aut mare Caſpium
Vexant inaequales procellae
Uſque; neque Armeniis in oris,
Amice Valgi, ſtat glacies iners
Menſis per omnis: aut Aquilonibus
Querqueta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu ſemper urgues flebilibus modis
Myſten ademtum: nec tibi Veſpero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.
At non ter aevo functus amabilem
Ploravit omnis Antilochum ſenex
Annos: neque inpubem parentes
Troïlon, aut Phrygiae ſorores
Flevere ſemper. deſine mollium
Tandem querelarum; ac potius nova
Cantemus Auguſti tropaea
Caeſaris; & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices;
Intraque praeſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

X.

V. 4. *nec.* MSS. edd.
V. 7. *Querqueta.* ſic optt. codd. *Quercet a.* R. B. & alii.
V. 15. *nec inpubem.* R. B. & alii. male.
V. 18. *& potius.* MSS. edd.

X.

Ad Licinium.

RECTIUS vives, Licini, neque altum
Semper urguendo; neque, dum procellas
Cautus horreſcis, nimium premendo
Litus iniquum.
Auream quiſquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obſoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.
Saepius ventis agitatur ingens
Pinus: excelſae graviore caſu
Decidunt turres; feriuntque ſummos
Fulgura montis.
Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene praeparatum
Pectus. informis hiemes reducit
Juppiter: idem
Summovet. non, ſi male nunc, & olim
Sic erit. quondam citharae tacentis
Suſcitat muſam, neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis adpare. ſapienter idem
Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

XI.

V. 9. *Saevius.* ed. Rotomag. 1701.
V. 10. *& excelſae*, MS. *& celſae.* cett. MSS. & edd. omnes.
V. 12. *Fulgura.* ſic Aſc. Baxt. R. B. et alii.
V. 18. *citharа*, plerique MSS. *citharae*, R. B. e MSto. *tacentem*, MSS. edd. ſed omnino legendum, *tacentis.*

XI.

Ad Quinctium.

QUID bellicosus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quincti, cogitet Hadria
Divisus objecto, remittas
Quaerere: neu trepides in usum
Poscentis aevi pauca. fugit retro
Levis juventas & decor, arida
Pellente lascivos amores
Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honor
Vernis: neque uno Luna rubens nitet
Voltu. quid aeternis minorem
Consiliis animum fatigas?
Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temere, & rosa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriaque nardo
Potamus uncti? dissipat Evios
Curas edacis. quis puer ocius
Restinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtam Lacaenae
More comam religata nodo.

V. 4. *nec.* MSS. edd.
V. 9. *honor.* sic edd. vett. & Ald. 1501. Asc. R.B. cum multis aliis. Al. *honos.*
V. 13. Forte *platanus.*
V. 17. *Evius.* MSS. edd.
V. 23. *incomptàm.* & V. 24. *comam . . . . nodo.* sic ed. Veneta 1549. Xylandri edd. duae, & R.B. Al. *incomtum — nodum*

XII.

Ad Maecenatem.

NOLIS longa ferae bella Numantiae,
Neu durum Hannibalem, neu Siculum mare
Poeno purpureum ſanguine, mollibus
Aptari citharae modis:
Neu ſaevos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum; domitoſve Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris. tuque pedeſtribus
Dices hiſtoriis proelia Caeſaris,
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minacium.
Me dulcis dominae Muſa Licymniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentis oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, ſacro
Dianae celebris die.
Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniae?
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oſcula
Cervicem; aut facili ſaevitia negat,
Quae poſcente magis gaudeat eripi,
Interdum rapere occupat. XIII.

V. 2. Nec. --- *nec.* MSS. edd.
V. 5. Nec *ſaevos.* MSS. edd.
V. 6. *domitoſque.* MSS. edd.
V. 28. *occupat.* edd. Muret. Brut. Rodel. & R. B. Al. *occupet.*

XIII.

ILLUM, & nefaſto te poſuit die
Quicumque primum, & ſacrilega manu
Produxit, arbos, & nepotum in
Perniciem, opprobriumque pagi;
Illum & parentis crediderim ſui
Fregiſſe cervicem, & penetralia
Sparſiſſe nocturno cruore
Hoſpitis: ille venena Colcha,
Et quidquid uſquam concipitur neſas
Tractavit, agro qui ſtatuit meo
Te triſte lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quiſque vitet, numquam homini ſatis
Cautum eſt in horas. navita Boſporon
Poenus perhorreſcit; neque ultra
Caeca timet aliunde fata.
Miles ſagittas & celerem fugam
Parthi: catenas Parthus & Italum
Robur. ſed inproviſa leti
Vis rapuit, rapietque gentis.
Quam pene furvae regna Proſerpinae,
Et judicantem vidimus Aeacon,
Sedeſque diſcretas piorum, &
Aeoliis fidibus querentem

V. 1. *Illum, &.* legit. N. Heins. *Illum, ô.* R. B.
V. 3. *arbos, in nepotum.* edd. omnes.
V. 8. *Colcha.* ſic ed. 1477. & edd. Cruq. R. B. Al. *Colchica.* — *Colchia.* — *Colchi.*
V. 14. *Boſporum.* MSS. edd.
V. 17. *celerem fugam.* ſic MSS. omnes. Forte *redacem fugam.* R. B. in notis; Inſcite.
V. 22. *Aeacum.* MSS. edd.

Sappho puellis de popularibus :
Et te ſonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura navis,
Dura fugae mala, dura belli.
Utrumque ſacro digna ſilentio
Mirantur umbrae dicere : ſed magis
Pugnas, & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure volgus.
Quid mirum ? ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras belua centiceps
Auris, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues ?
Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborem decipitur ſono :
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

XIV.

Ad Postumum.

EHEU fugaces, Poſtume, Poſtume,
Labuntur anni : nec pietas moram
Rugis, & inſtanti ſenectae
Adferet, indomitaeque morti.
Non ſi trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrymabilem
Plutona tauris ; qui ter amplum
Geryonen, Tityonque triſti

Con-

V. 32. Forte *Denſum hilari*. N. Heins. Melius ſententiae conſuluiſſet noſter, ſi ſic ſcripſiſſet. *Denſum avida*. ſic ſcribit R.B. Inſcitiſſime.

Conpeſcit unda ; ſcilicet omnibus,
Quicumque terrae munere veſcimur,
  Enaviganda, ſive Reges,
    Sive inopes erimus coloni.
Fruſtra cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Hadriae:
  Fruſtra per auctumnos nocentem
    Corporibus metuemus Auſtrum.
Viſendus ater flumine languido
Cocytos errans, & Danaï genus
  Infame, damnatuſque longi
    Siſyphos Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor : neque harum, quas colis, arborum
  Te, praeter inviſas cupreſſus,
    Ulla brevem dominum ſequetur.
Abſumet heres Caecuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
  Tinguet pavimentum ſuperbum,
    Pontificum potiore coenis.

XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
Moles relinquent : undique latius
Extenta viſentur Lucrino
  Stagna lacu ; platanuſque caelebs
Evincet ulmos. tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium

V. 18. *Cocytos*. ſic quidam MSS. & vet. ed. & R.B. Al. *Cocytus*.
V. 20. *Siſyphus*. R.B. & cett. edd.
V. 27. Al. *ſuperbo*. Forte quis malit *ſuperbis*.
V. 28. Horatius. puto, ſcripſit *Pontificis*.

Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori.
Tum ſpiſſa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Praeſcriptum, & intonſi Catonis
Auſpiciis, veterumque norma.
Privatus illis cenſus erat brevis,
Commune magnum. nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant, oppida publico
Sumtu jubentes, ac Deorum
Templa novo decorare ſaxo.

XVI.

Ad Grosphum.

OTIUM Divos rogat in patenti
Prenſus Aegaeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace;
Otium Medi pharetra decori,
Groſphe, non gemmis, neque purpura venale, neque auro.
Non enim gazae, neque conſularis
Submovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & Curas laqueata circum
Tecta volantis.

Vi-

V. 19. *& Deorum.* MSS. edd.
V. 1. *patente.* R. B. e MSto.
V. 8. *nec.* R.B. & alii male.
V. 11. *Curas,* minore *c.* R.B. male.

Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum;
Nec levis ſomnos timor aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi fortes jaculamur aevo
Multa? quid terris alio calentis
Sole mutamus? patriae quis exul
Se quoque fugit?
Scandit aeratas vitioſa proras
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.
Laetus in praeſens animus, quod ultra eſt
Oderit curare, & amara lento
Temperet riſu. Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillen:
Longa Tithonum minuit ſenectus.
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculaeque circum
Mugiunt vaccae: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctae
Veſtiunt lanae: mihi parva rura, &
Spiritum Graiae tenuem Camenae
Parca non mendax dedit, ac malignum
Spernere volgus.

V. 18. *terris*, repoſui ex fidiſſima obſervatione. *terras*. MSS. edd.

V. 21. *proras*, ſic lego. *naves*. --- *puppes*. MSS. edd.

V. 29. *Achillem*. MSS. edd.

V. 31. Al. *Et mihi fors & tibi*; unde vir doctus legit, *Et mihi forſit tibi*. Praecepta artis jubent ſic legi. *Forſit & nobis, tibi*.

XVII.

Ad Maecenatem.

QUID me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum, nec mihi, te prius
Obire, Maecenas, mearum
Grande decus columenque rerum.
Ah! te meae si partem animae rapit
Maturior vis, quid moror alteram,
Nec carus aeque, nec superstes
Integer? illa dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
Utcumque praecedes, supremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae spiritus igneae,
Nec si resurgat centimanus Gyas,
Divellet umquam. sic potenti
Justitiae placitumque Parcis.
Seu Libra, seu me Scorpios aspicit
Formidolosus, pars violentior
Natalis horae, seu tyrannus
Hesperiae Capricornus undae:
Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. te Jovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucrisque fati

Tar-

V. 1. *Cur me.* MSS. edd.
V. 2. *amicum est.* edd. omnes.
V. 6. *alteram.* sic Porphyr. videtur legisse. *altera.* MSS. edd.
V. 8. *ille.* edd. omnes.
V. 14. Al. *Gigas ... Gyges.*
V. 17. *Scorpios.* R. B. e MSto. *Scorpius.* cett. edd.

Tardavit alas : tum populus frequens
Fauſtum theatris ter crepuit ſonum.
Me truncus inlabſus cerebro
Suſtulerat, niſi Faunus ictum
Dexter levaſſet, Mercurialium
Cuſtos virorum. reddere victimas,
Aedemque votivam memento :
Nos humilem feriemus agnam.

XVIII.

NON ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar ;
Non trabes Hymettias
Premunt columnas ultima reciſae
Africa : neque Attali
Ignotus heres regiam occupavi :
Nec Laconias mihi
Trahunt honeſtae purpuras clientae.
At fides, & ingenî
Benigna vena eſt : pauperemque dives
Me petit. nihil ſupra
Deos laceſſo ; nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur die dies,
Novaeque pergunt interire Lunae.
Tu ſecanda marmora
Locas ſub ipſum funus ; ac ſepulcri

V. 25. *cum populus*, R.B. & alii. Th. Gale, recte. *Hymttiae ... reciſas.*
V. 26. *Fauſtum*. ſic lego. *Laetum.* --- *Feſtum*. MSS. *Laetum*. edd. MSS. edd.
V. 29. *Dextra*. MSS. edd. V. 6. *Laconicas*. edd. omnes.
VV. 3. 4. *Hymettias ... reciſae*. V. 9. Forte *at ingeni*.
V. 15. *dies die*. MSS. edd.

Inmemor, ſtruis domos:
  Mariſque Bajis obſtrepentis urgues
Summovere litora,
  Parum locuples continente ripa.
Quid? quod uſque proximos
  Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
  Salis avarus? pellitur paternos
In ſinu Deos ferens
  Et uxor, & vir, ſordidoſque natos.
Nulla certior tamen
  Rapacis Orci ſede deſtinata
Aula divitem manet
  Herum. quid? ultra tendis? aeque tellus
Pauperi recluditur,
  Regumque pueris: nec ſatelles Orci
Callidum Promethea
  Revexit, auro captus. hic ſuperbum
Tantalum atque Tantali
  Genus coërcet. hic levare functum
Pauperem laboribus,
  Vocatus atque non vocatus adſtat.

XIX.

In Bacchum.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite poſteri)
  Nymphaſque diſcentis, & auris
    Capripedum Satyrorum acutas.
Euoe!

V. 27. *ferens Deos.* MSS. edd.

V. 40. *adſtat.* ſic lego. *audit.* MSS. edd. *audet.* vir doctus.

Euoe! recenti mens trepidat metu :
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Laetatur. euoe! parce Liber,
Parce, gravi metuende thyrso.
Fas pervicacis est mihi Thyiadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis
Labsa cavis iterare mella :
Fas & beatae conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
Disjecta non leni ruina;
Thracis & exitium Lycurgi.
Tu flectis amnis, tu mare barbarum:
Tu separatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraude crinis.
Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors Gigantum scanderet inpia,
Rhoeton retorsisti leonis
Unguibus, horribilisque mala :
Quamquam choreis aptior, & jocis,
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnae ferebaris; sed idem
Pacis eras mediusque belli.
Te vidit insons Cerberos aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam, recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

XX.

V. 9. *sit mihi.* R. B. Eod. v. *Thyiadas* non *Thyadas*, scribendum monet R.B. e Velio Longo : atque hoc ipsum ex eodem Grammatico, Pierius, Dausqueius, ante monuerunt.

V. 23. *Rhoetum.* MSS. edd.

V. 24. *horribilisque.* R B. ex Acrone : & ita adfert Bochart. *horribilique.* MSS. & cett. edd.

V. 29. *Cerberus.* MSS. edd.

XX.

Ad Maecenatem.

NON uſitata, non tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque major
Urbis relinquam: non ego, pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas
Dilecte, Maecenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.
Jam jam reſidunt cruribus aſperae
Pelles; & album mutor in alitem
Superna; naſcunturque leves
Per digitos, humeroſque plumae.
Jam Daedaleo ocior Icaro,
Viſam gementis litora Boſpori,
Syrtiſque Getulas canorus
Ales, Hyperboreoſque campos.
Me Colchus, &, qui diſſimulat metum
Marſae cohortis, Dacus, & ultimi
Noſcent Geloni: me peritus
Diſcet Iber, Rhodanique potor.
Abſint inani funere naeniae,
Luctuſque turpes, & querimoniae:
Conpeſce clamorem, ac ſepulcri
Mitte ſupervacuos honores.

Q.

V. 11. *Superna*. Muret. e MSStis. vulgo *Superne*.
V. 13. *notior Icaro*. MS. Leidenſ.
unde. R. B. in notis legit *tutior*; Inſcite.
V. 19. Melius, *meperuſtus*. Broukh.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM,

LIBER III.

I.

ODI profanum volgus, & arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita Muſarum ſacerdos
Virginibus puerisque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Jovis,
Clari giganteo triumpho, &
Cuncta ſupercilio moventis.
Eſt ut viro vir latius ordinet
Arbuſta ſulcis: hic generoſior
Deſcendat in campum petitor:
Moribus hic meliorque fama

Con-

V. 7. *triumpho* ſine *&* 3. edd. V. 9. *Eſto ut.* R. B. Inſcite. omnes.

Contendat : illi turba clientium
Sit major : aequa lege Neceſſitas
Sortitur inſignis & imos ;
Omne capax movet urna nomen.
Deſtrictus enſis cui ſuper inpia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborarint ſaporem ;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducant. ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humilis domos
Faſtidit umbroſamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſollicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Inpetus, aut orientis Haedi :
Non verberatae grandine vineae,
Funduſve mendax ; arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt
Jactis in altum molibus. huc frequens
Caementa demittit redemptor
Cum famulis, dominuſque terrae
Faſtidioſus. ſed Timor, & Minae
Scandunt eodem quo dominus : neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra Cura.

Quod

V. 19. *elaborarunt* --- *elaborabunt*. MSS. edd.
V. 21. *reducet*. --- *reducent*. --- *reducunt*. --- *reducat*. MSS. edd.
V. 24. Forte *animata Tempe*. Francius.
V. 30. *Funduſque*. MSS. edd.
V. 37. *Timor*. --- *Minae*. & V. 40. *Cura*. *t. m. c.* minuſculis. R. B. & alii, male.

Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum sidere clarior
Delenit usus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumve costum;
Cur invidendis postibus, & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operosiores?

II.

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
Robustus acri militia puer
Condiscat, & Parthos ferocis
Vexet eques metuendus hasta;
Vitamque sub dio & trepidis agat
In rebus. illum ex moenibus hosticis
Matrona bellantis Tyranni
Prospiciens, & adulta virgo
Suspiret; Eheu, ne rudis agminum
Sponsus lacessat regius asperum
Tactu leonem, quem cruenta
Per medias rapit ira caedis.
Dulce & decorum est pro patria mori.
Mors & fugacem persequitur virum;
Nec parcit inbellis juventae
Poplitibus, timidove tergo.

Vir-

V. 44. *Achaemeniumque* MSS. edd. *Achaemenumve*, sic Beidma. Rodel. Juvenc. in suis interpret. & ita habet posterior ed. R. Bentlei.

V. 13. Forte *est* abundat.
V. 14. *consequitur*. R. B.
V. 16. *timidove*. Baxt. R. B. & alii. Al. *timidoque*.

Virtus, repulſae neſcia ſordidae, in-
contaminatis fulget honoribus;
Nec ſumit aut ponit ſecuris
Arbitrio popularis aurae.
Virtus, recludens inmeritis mori
Caelum, negata tentat iter via:
Coetuſque volgaris, & udam
Spernit humum fugiente penna.
Eſt & fideli tuta ſilentio
Merces. vetabo, qui Cereris ſacrum
Volgarit arcanae, ſub iſdem
Sit trabibus, fragilemve mecum
Solvat phaſelon. ſaepe Dieſpiter
Neglectus inceſto addidit integrum:
Raro antecedentem ſceleſtum
Deſeruit pede Poena claudo.

III.

JUSTUM, ac tenacem propoſiti virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non voltus inſtantis Tyranni
Mente quatit ſolida; neque Auſter
Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna manus Jovis:
Si fractus inlabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.

Hac

V. 28. *fragilemve*; ſic citat Brouckh. ad Tibull. & ita reponunt Cerut. Rodel. & alii; & ita R.B. Cett edd. *fragilemque.*

V. 29. *phaſelon.* edd. Land. Venet. 1509. R.B. vulgo *phaſelum.*

V. 1. *& tenacem.* MSS. edd.

V. 6. *magna manus Jovis.* ſic ed. Ald. 1501. & Vaſcos. R. St. & plures ante A. 1500. & R.B. vulgo *Jovis manus.*

Hac arte Pollux, hac vagus Hercules
Eniſus, arcis attigit igneas:
  Quos inter Auguſtus recumbens
    Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili jugum
  Collo trahentes: hac Quirinus
    Martis equis Acheronta fugit;
Gratum elocuta conſiliantibus
Junone Divis. Ilion, Ilion
  Fatalis inceſtuſque judex,
    Et mulier peregrina vertit
In pulverem, ex quo deſtituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
  Caſtaeque damnatam Minervae,
    Cum populo, & duce fraudulento.
Jam nec Lacaenae ſplendet adulterae
Famoſus hoſpes: nec Priami domus
Perjura pugnacis Achivos
    Hectoreis opibus refringit:
Noſtriſque ductum ſeditionibus
Bellum reſedit. protinus & gravis
  Iras, & inviſum nepotem,
    Troïa quem peperit ſacerdos,
Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire ſedes, ducere nectaris
  Succos, & adſcribi quietis
    Ordinibus patiar Deorum.

V. 9 *& vagus.* MSS. edd.
V. 10. *Eniſus.* Cruq. Baxt. R. B. Al. *Inniſus. . . . Innixus.*
V. 12. Al. *bibet.*
V. 16. Al. *Patris equis.*
V. 23. *damnatam*, R. B. in Not. Glareano non laudato. *damnatum.* MSS. edd.
V. 32. *Troïa.* N. Heins. R. B. *Troïca.* MSS. & cett. edd.

Dum longus inter ſaeviat Ilion
Romamque pontus: qualibet exules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridiſque buſto
Inſultet armentum, & catulos ferae
Celent inultae; ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ferox dare jura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras, qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:
Aurum inrepertum, & ſic melius ſitum
Cum terra celat, ſpernere fortior,
Quam cogere humanos in uſus
Omne ſacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obſtitit,
Hunc tangat armis; viſere geſtiens
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulae pluviique rores.
Sed bellicoſis fata Quiritibus
Hac lege dico; ne nimium pii,
Rebuſque fidentes, avitae
Tecta velint reparare Trojae.
Trojae renaſcens alite lugubri
Fortuna triſti clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis, & ſorore.
Ter ſi reſurgat murus aëneus
Auctore Phoebo; ter pereat meis
Exciſus Argivis; ter uxor
Capta virum puerosque ploret.

Non haec jocoſae conveniunt lyrae.
Quo Muſa tendis? deſine pervicax
Referre ſermones Deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

IV.

Ad Calliopen.

DESCENDE coelo, dic age tibia
Regina longum Calliope melos,
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharaque Phoebi.
Auditis? an me ludit amabilis
Inſania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amoenae
Quos & aquae ſubeunt, & aurae.
Me fabuloſae Volture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque ſomno,
Fronde nova puerum palumbae
Texere; mirum quod foret omnibus,
Quicumque celſae nidum Acherontiae,
Saltuſque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Forenti;
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem, & urſis; ut premerer ſacra
Lauruque, conlataque myrto,
Non ſine Dîs animoſus infans.

V. 69. Al. *haec. convenient.* --- *hoc conveniat.* --- *hoc conveniet.*

V. 1. *& dic.* R. B. & alii.

V. 10. *Nutricis extra limina ſedulae.* R. B. in not. Imperite.

V. 12. *palumbes.* MSS. edd. dem-ta edit. A. 1478. quae habet *palumbe.*

V. 16. *Forenti.* ſic quidam MSS. & aliquot vett. edd. *Ferenti.* R. B. cum pleriſque aliis.

Veſter, Camenae, veſter in arduos
Tollor Sabinos: ſeu mihi frigidum
Praeneſte, ſeu Tibur ſupinum,
Seu liquidae placuere Baiae:
Veſtris amicum fontibus & choris,
Non me Philippis verſa acies retro,
Devota non exſtinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcumque mecum vos eritis; libens
Inſanientem navita Boſporon
Tentabo, & arentis arenas
Litoris Aſſyrii viator.
Viſam Britannos hoſpitibus feros,
Et laetum equino ſanguine Concanum:
Viſam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſus cohortis abdidit oppidis,
Finire quaerentem labores
Piërio recreatis antro:
Vos lene conſilium & datis, & dato
Gaudetis almae. ſcimus ut inpios
Titanas inmanemque turmam
Fulmine ſuſtulerit caduco,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum, & orbis, regnaque triſtia,
Divosque, mortaliſque turbas
Imperio regit unus aequo.

Ma-

V. 27. *arbor*. ita vett. edd. magno numero. Ita quoque ed. prima Ald. & edd. Aſc. cum multis aliis & hanc lectionem revocavit Juvenc. ante. Bentleium.

V. 30. *Boſporum*. MSS. edd.

V. 38. *Feſſas*. edd. omnes.

V. 44. *ſuſtulerit coruſco*. R. B. ex conjectura. Forte *ſuſtulerit acuto*.

V. 46. *& urbes*. MSS. edd. praeter Bentleianam quae habet *umbras*, ex conjectura.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus horrida brachiis,
  Fratreſque tendentes opaco
    Pelion inpoſuiſſe Olympo.
Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu,
  Quid Rhoetos, evolſiſque truncis
    Encelados jaculator audax,
Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent ruentes? hinc avidus ſtetit
  Volcanus; hinc matrona Juno, &
    Numquam humeris poſiturus arcum,
Qui rore puro Caſtaliae lavit
Crinis ſolutos, qui Lyciae tenet
  Dumeta, natalemque ſilvam,
    Delios, & Patareus Apollo.
Vis conſilî expers mole ruit ſua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
  In majus: îdem odere vires
    Omne nefas animo moventis.
Teſtis mearum centimanus Gyas
Sententiarum; notus & integrae
  Tentator Orion Dianae,
    Virginea domitus ſagitta.
Injecta monſtris Terra dolet ſuis,
Moeretque partus fulmine luridum
  Miſſos ad Orcum: nec peredit
    Inpoſitam celer ignis Aetnen;
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiae additus

V. 55. *Rhoetus.* MSS. edd.
V. 56. *Enceladus.* MSS. edd.
V. 64. *Delius.* edd. omnes.
V. 70. Al. *Gigas.* -- *Gyges.*
V. 76. *Aetnam.* edd. omnes.

Cuſtos : amatorem trecentae
Pirithoum cohibent catenae.

V.

COELO tonantem credidimus Jovem
Regnare; praeſens divos habebitur
Auguſtus, adjectis Britannis
Imperio, gravibuſque Perſis.
Mileſne Craſſi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? & hoſtium
(Proh curia, inverſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in arvis
Sub rege Medo, Marſus, & Appulus,
Anciliorum & nominis & togae
Oblitus, aeternaeque Veſtae,
Incolumi Jove & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli
Diſſentientis conditionibus
Foedis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in aevum,
Si non periret inmiſerabilis
Captiva pubes. Signa ego Punicis
Adfixa delubris, & arma
Militibus ſine caede (dixit)
Derepta vidi : vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero
Portaſque non cluſas, & arva
Marte coli populata noſtro.

Au-

V. 8. *in arvis.* T. Fab. & R. B. Recte. *in armis.* MSS. omnes, & cette edd.

V. 15. Melius *exempli trahentis.* R. B. Male.

V. 23. *clauſas.* edd. omnes.

Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit; flagitio additis
Damnum; neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco;
Nec vera virtus, cum ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus?
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem?
Hic, unde vitam ſumeret inſcius,
Pacem duello miſcuit. ô pudor!
O magna Carthago, probroſis
Altior Italiae ruinis!
Fertur pudicae conjugis oſculum,
Parvoſque natos, ut capitis minor,
Ab ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe voltum;
Donec labantis conſilio Patres
Firmaret auctor numquam alias dato,
Interque moerentis amicos
Egregius properaret exul.
Atqui ſciebat quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantis propinquos,
Et populum reditus morantem;

V. 33. *credidit*. ſic MSS. *dedidit*. R.B. Male.

V. 37. *Hinc unde*. ſic legit R.B. & *hinc* refert ad *timuitque mortem*. Male. Eodem v. *aptius*; ſic edd. Landini & R.B. vulgo *inſcius*.

V. 43. *Ab ſe*. habet ed. princeps 1478. ſic ſcribit R.B. & ita habent quinque edd. principe illa Bentleiana antiquiores. *Ab ſe*. habent etiam quaedam edd. Jo: Bond, & nonnullae aliae. Al. *A ſe*.

Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
  Tendens Venafranos in agros,
    Aut Lacedaemonium Tarentum.

VI.

Ad Romanos.

DELICTA majorum inmeritus lues,
Romane; donec templa refeceris,
  Aedesque labentis Deorum, &
    Foeda nigro simulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
  Dî multa neglecti dedere
    Hesperiae mala luctuosae.
Jam bis Monesses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus,
  Nostros & adjeciſſe praedam
    Torquibus exiguis renidet.
Poene occupatam seditionibus
Delevit Urbem Dacus, & Aethiops;
  Hic classe formidatus, ille
    Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpae secula nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos:
  Hoc fonte derivata clades
    In patriam populumque fluxit.
Motus doceri gaudet Ionios
Matura virgo, fingitur artibus

Jam

V. 7. *dederunt.* MSS. edd.
VV. 10. 11. Edd. omnes interpungunt post *Nostros*, non post *impetus.* Male.
V. 20. *Inque patres populumque.* R. B. Forte *patriam populosque.*
V. 21. *Ionicos.* MSS. edd.
V. 22. *virgo*, &. edd. Eod. v. Al. *frangitur artubus.*

Jam nunc & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quaerit adulteros
Inter mariti vina; neque eligit,
Cui donet inpermiſſa raptim
Gaudia, luminibus remotis:
Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito, ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter,
Dedecorum pretioſus emptor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit aequor ſanguine Punico,
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas, & ſeverae
Matris ad arbitrium reciſos
Portare fuſtis; ſol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bubus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Annoſa quid non inminuit dies?
Aetas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

VII.

Ad Asterien.

QUId fles, Aſterie, quem tibi candidi
Primo reſtituent vere favonii,

V. 45. *Damnoſa.* MSS. edd.

Thyna merce beatum,
Conſtantis juvenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricon
Poſt inſana Caprae ſidera, frigidas
Noctis non ſine multis
Inſomnis lacrimis agit.
Atqui ſollicitae nuntius hoſpitae,
Suſpirare Chloën, & miſeram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Proeton mulier perfida credulum
Falſis inpulerit criminibus, nimis
Caſto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens:
Et peccare docentis
Fallax hiſtorias movet.
Fruſtra. nam ſcopulis ſurdior Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi,
Ne vicinus Enipeus
Plus juſto placeat, cave.
Quamvis non alius flectere equum ſciens
Aeque conſpicitur gramine Martio:
Nec quiſquam citus aeque
Tuſco denatat alveo.
Prima nocte domum claude: neque in vias
Sub cantum querulae deſpice tibiae:
Et te ſaepe vocanti
Duram, difficilis mane.

VIII.

V. 5. *Oricum.* MSS. edd.
V. 13. *Proetum.* MSS. edd.
V. 20. Melius *movet.* Marcil. & ita R. B. Al. *monet.*
V. 30. *Sub cantu.* R. B. cum quibuſdam aliis.

VIII.

Ad Maecenatem.

MARTIIS caelebs quid agam Kalendis,
Quid velint flores, & acerra turis
Plena, miraris, poſituſque carbo in
Ceſpite vivo,
Docte ſermones utriuſque linguae.
Voveram dulcis epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte, feſtus
Corticem adſtrictum pice dimovebit
Amphorae, fumum bibere inſtitutae
Conſule Tullo.
Sume, Maecenas, cyathos amici
Soſpitis centum; vigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis eſto
Clamor & ira.
Mitte civilis ſuper urbe curas:
Occidit Daci Cotiſonis agmen:
Medus infeſtus ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.
Servit Hiſpanae vetus hoſtis orae
Cantaber, ſera domitus catena:
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.

Negli-

V. 14. Vulgo *& vigiles*, & ita R.B.

V. 19. *infeſtis.* --- *luctuoſus.* N. Heins. R.B.

Negligens, ne qua populus laboret,
Parce privatis nimium cavere,
Dona praesentis rape laetus horae,
Linque severa.

IX.

Ad Lydiam.

HOR. DONEC gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat,
Persarum vigui rege beatior.
LYD. Donec non aliam magis
Arsisti, neque erat Lydia post Chloën,
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
HOR. Me nunc Thressa Chloë regit,
Dulcis docta modos, & citharae sciens;
Pro qua non metuam mori,
Si parcant animae fata superstiti.
LYD. Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
Pro quo bis patiar mori,
Si parcant puero fata superstiti.

HOR.

V. 26. *privatus*. R.B. & alii. e MStis.
V. 27. *cape*, sic Asc. Baxt. R.B. & alii. Al. *rape*. Eod. v. *horae*, *ac* R.B. & alii.
V. 5. *aliam*. sic plures edd. Al. *alia*.
V. 12. *parcent*. R. B. & alii. Male.
V. 14. *Ornyti*. per y scribendum vide Fabri Thesaur. ed. A. 1666. & ita R.B. Al. *Orniti*, *Ornithi*.
V. 16. *parcent*. R. B. & alii. Male.

HOR. Quid? si prisca redit Venus,
Diductosque jugo cogit aënaeo?
Si flava excutitur Chloë,
Ejectaeque patet janua Lydiae?
LYD. Quamquam sidere pulchrior
Ille est, tu levior cortice, & inprobo
Iracundior Hadria,
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

X.

Ad Lycen.

EXTREMUM Tanain si biberes, Lyce,
Saevo nupta viro, me tamen asperas
Projectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audin' quo strepitu janua, quo nemus
Inter pulchra satum tecta remugiat
Ventorum? & positas ut glaciet nivis
Puro numine Juppiter?
Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente rota funis eat retro.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.

O,

V. 20. *Ejectaeque.* sic lego. *Rejectaeque.* MSS. edd.

V. 1. *Tanaim*, edd. omnes occupavit: sic scribit R.B. Immo duodecim edd. quas inter edd. T. Fabri, Dacerii, Rodelii, habent *Tanain.*

V. 3. *Projectum.* sic Rodel. in interpretatione, & R.B. *Porrectum.* MSS. edd.

V. 5. *Audin'.* sic legendum *Audis.* --- *Audi.* MSS. edd. Eod. v. *Quis nemus.* legit T. Fab.

V. 7. *Ventorum.* MS. *Ventis*, cett. MSS. & edd. omnes, excepta Bentleiana quae habet *Sentis*, ex conjectura.

V. 10. *rota funis eat retro.* sic citat Erasm. & ita ed. 1477. & R.B. e MSStis. Al. *retro funis eat rota.*

O, quamquam neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
  Curvat, supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aesculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis, aut aquae
  Coelestis patiens latus.

XI.

Ad Mercurium.

MERCURI, (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque Testudo resonare septem
  Callida nervis,
Nec loquax olim, neque grata; nunc &
Divitum mensis & amica templis,
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
  Adplicet auris.
Quae, velut latis equa trima campis,
Ludit exultim metuitque tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc protervo
  Cruda marito.
Tu potes tigris comitesque silvas
Ducere, & rivos celeris morari.
Cessit immanis tibi blandienti
  Janitor aulae

Cer-

V. 13. *O, quamvis.* edd. omnes.

Cerberos: quamquam furiale centum
Muniunt angues caput, ejus atque
Spiritus teter ſanieſque manat
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityoſque voltu
Riſit invito: ſtetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde ſcelus, atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata
Quae manent culpas etiam ſub Orco:
Inpiae, (nam quid potuere majus?)
Inpiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis aevum:
Surge, quae dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, detur: ſocerum ac ſceleſtas
Falle ſorores,
Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos, eheu! lacerant. ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Clauſtra tenebo.

Me

V. 17. *Cerberus.* MSS. edd. Eod. v. *quamvis*, edd.

V. 18. *Muniant.* MSS. edd. Eod. v. pro *ejus atque*, quod omnes libri vett. habent. R. B. legit *exeatque.* Forte *caput, aeſtu atque* vel *eſflat atque.*

V. 19. *manat.* ſic vet. ed. Porphyrionis. *manet.* MSS. & cett. edd.

V. 43. *neque intra.* edd. Aſc. R. B. cum aliis. Al. *nec.*

Me pater saevis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.
I, pedes quo te rapiunt, & aurae,
Dum favet nox, & Venus; i secundo
Omnine, & nostri memorem sepulcro
Scalpe querelam.

XII.

Ad Neobulen.

Miserarum est, neque amori dare ludum, neque dulci
Mala vino lavere; aut exanimari metuentis
Patruae verbera linguae: tibi qualum Cythereae
Puer ales, tibi telas, operosaeque Minervae
Studium aufert, Neobule, Liparei nitor Hebri,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis;
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno,
Neque segni pede victus: catus idem per apertum,
Fugientis agitato grege cervos jaculari,
Celer arto latitantem fruticeto excipere aprum.

Ad Carmen XII.

Versus hujus Carminis dispositi aliter ac R. B. & alii; & puto verius: vide Animadv. in Bentleium.

V. 1. *nec amori.* R. B. & alii Male.

V. 6. *Simul unctos.* R. B. non ponit post *pede victus* cum Aldo sed post *Hebri*; & ita ed. Cruq. & Torrentius censuit ita collocari debere.

V. 10. *arto*, sic ed. princeps, & R. B. Al. *arcto --- alto.*

XIII.

Ad Fontem Bandusium.

O fons Bandusie, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis haedo;
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem & proelia destinat;
Frustra; nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi suboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculae
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Praebes, & pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis inpositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphae desiliunt tuae.

XIV.

De Reditu Augusti.

HERCULIS ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiisse laurum
Caesar, Hispana repetit penatis
Victor ab ora.

V. 1. *Bandusie*, sic lego. *Bandusiae*. Baxt. B. Al. *Blandusiae*.

V. 6. Melius *liquidos*. R.B. Forte *gelidas*, & V. 7. *ripas*.

Unice gaudens mulier marito
Prodeat, juſtis operata Divis,
Et ſoror clari Ducis, & decorae
Supplice vitta
Virginum matres, juvenumque nuper
Soſpitum. vos ô pueri, & puellae
Jam virûm expertes, male ô ominatis
Parcite verbis.
Hic dies vere mihi feſtus atras
Eximet curas; ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Caeſare terras.
I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marſi memorem duelli,
Spartacum ſi qua potuit vagantem
Fallere teſta.
Dic & argutae properet Neaerae,
Murteum nodo cohibente crinem:
Si per inviſum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albeſcens animos capillus
Litium & rixae cupidos protervae.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Conſule Planco.

XV.

V. 5. *Unice.* ſic lego *Unico.* MSS. edd.

V. 7. Pro *juſtis.* --- *Divis,* R.B. repoſuit *caſtis,* --- *ſacris.* Male.

V. 11. *virûm expertes*; ſic legendum. *virum expertæ,* MSS. edd. *Non virum expertae.* R. B. in notis; imperite. Eod. v. *male ô ominatis,* ſic repoſui ex fideliſſimis obſervationibus; v. notas. *male ominatis.* --- *male nominatis.* MSS. & edd. omnes praeter Bentleianam, quae habet *male inominatis.* Peſſime.

V. 19. Forte *ſi qui.*

V. 22. *Myrteum.* ſic MS. Berſm. Porphyr. edd. Vaſcos, & Joſ. Scal. *Murreum ... Myrrheum,* cett. MSS. & edd. omnes. Eod. v. *cohibente.* R. B. & ita citant Muret. Barth. Junius. Atque hanc emendationem ſibi adjudicari vult R. B. *cohibere.* MSS. & cett. edd.

XV.

Ad Chlorin.

UXOR pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fige modum tuae;
Famoſiſque laboribus:
Maturo propior deſine funeri
Inter ludere virgines,
Et ſtellis nebulam ſpargere candidis.
Non, ſi quid Pholoën ſatis,
Et te, Chlori, decet. filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulſo Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Laſcivae ſimilem ludere capreae.
Te lanae prope nobilem
Tonſae Luceriam, non citharae decent,
Nec flos purpureus roſae,
Nec poti vetulam faece tenus cadi.

XVI.

Ad Maecenatem.

INCLUSAM Danaën turris aënea,
Robuſtaeque fores, & vigilum canum
Triſtes excubiae munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris:

V. 10. *Thyias*, ſic ſcribendum. 19. V. 9. Al. *Thyas*; vide notam ad C. II.

Si non Acrisium virginis abditae
Custodem pavidum Juppiter ac Venus
Risissent: fore enim tutum iter & patens,
Converso in pretium Deo.
Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
Demersa exitio. diffidit urbium
Portas vir Macedo; subruit aemulos
Reges muneribus: munera navium
Saevos inlaqueant duces.
Crescentem sequitur Cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conspicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quisque sibi plura negaverit,
Ab Dîs plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto; & transfuga divitum
Partis linquere gestio:
Contemtae dominus splendidior rei,
Quam si quidquid arat inpiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
Purae rivus aquae, silvaque jugerum
Paucorum, & segetis certa fides meae,
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.

Quam-

V. 7. *& Venus.* MSS. edd.
V. 13. *exitio.* Asc. Vasc. R.B. & alii. Al. *excidio.*
V. 14. *& subruit.* MSS. edd.
V. 22. *Ab Dis*, septem vett. edd. & Vasc. R.B. Al. *A Dis.*
V. 26. *impiger.* Asc. R. B. & alii.
V. 31. *Fulgente.* R.B. ex conjectura.

Quamquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laeſtrygonia Bacchus in amphora
Langueſcit mihi, nec pinguia Gallicis
Creſcunt vellera paſcuis;
Inportuna tamen pauperies abeſt:
Nec, ſi plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam ſi Mygdoniis regnum Alyatteï
Campis continuem. multa petentibus
Deſunt multa. bene eſt, cui Deus obtulit
Parca quod ſatis eſt manu.

XVII.

Ad Aelium Lamiam.

AELI, vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne faſtus
Auctore ab illo ducit originem,
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Mariſcae
Litoribus tenuiſſe Lirim
Late Tyrannus) cras foliis nemus
Multis, & alga litus inutili
Demiſſa tempeſtas ab Euro
Sternet; aquae niſi fallit augur

V. 41. *Alyatteï*, ſic Theſ. Fabri 1696. & R. B.
V. 5. *ducit*, D. Heins. R. B. & multo ante Portaeus in verſ. Gallica. *ducis*. MSS. edd.
V. 11. Forte *Emiſſa*.

Annoſa cornix. dum potis, aridum
Conpone lignum : cras Genium mero
Curabis, & porca bimeſtri,
Cum famulis operum ſolutis.

XVIII.

Ad Faunum.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
Per meos finis & aprica rura
Lenis incedas, abeaſque parvis
Aequus alumnis :
Si tener pleno cadit haedus anno,
Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina craterae; vetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboſo pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres,
Feſtus in pratis vacat otioſa
Cum bove pagus :
Inter audacis lupus errat agnos :
Spargit agreſtis tibi ſilva frondes :
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

XIX.

V. 13. *potis.* R. B. e MSto. Al. *potes.*
V. 15. *porco.* MSS. edd.
V. 11. *otioſo.* edd. omnes.

XIX.

Ad Telephum.

QUANTUM diſtat ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata ſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae: tribus, aut novem
Miſcentur cyathis pocula commodum.
Qui Muſas amat inpares,
Ternos ter cyathos adtonitus petet
Vates. tris prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere Gratia,
Nudis vincta ſororibus.
Inſanire juvat: cur Berecyntiae
Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendent tacita fiſtula cum lyra?
Parcentis ego dexteras
Odi: ſparge roſas. audiat invidus

V. 1. *diſtet*. R. Bentl. & alii.
V. 11. *aut tribus*. R. B. in not. e MSto. male.
V. 12. *Miſcentor*, Rutg. & ita R. B. male. Eod. v. *commodis*, edd. omnes.
V. 17. *vincta*, ſic MS. *juncta*, edd. omnes.
V. 20. *pendent*, ſic legendum; *pendet*. MSS. & edd. fere omnes.

Dementem ſtrepitum Lycus,
Et vicina, ſeni non habilis Lyco,
Spiſſa te nitidum coma,
Puro te ſimilem, Telephe, veſpero,
Tempeſtiva petit Rhode:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

XX.

Ad Pyrrhum.

NOn vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Getulae catulos leaenae?
Dura poſt paullo fugies inaudax
Proelia raptor;
Cum per obſtantis juvenum catervas
Ibit inſignem repetens Nearchon:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.
Interim dum tu celeris ſagittas
Promis, haec dentis acuit timendos,
Arbiter pugnae poſuiſſe nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparſim odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa
Raptus ab Ida.

XXI.

V. 25. Forte quis malit, *Criſpa te.* — *Sparſa te.*

V. 27. *Rhode.* R.B. e MStis, & ita ed. Baſil. 1555. Al. *Chloe.*

V. 6. *Nearchum.* MSS. edd.

XXI.

Ad Amphoram.

Onata mecum Conſule Manlio,
Seu tu querelas, ſive genis jocos,
Seu rixam, & inſanos amores,
Seu facilem, pia Teſta, ſomnum;
Quocumque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die;
Deſcende, Corvino jubente,
Promere languidiora vina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te negligit horridus.
Narratur & priſci Catonis
Saepe mero incaluiſſe virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro. tu ſapientium
Curas, & arcanum jocoſo
Conſilium retegis Lyaeo.
Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Vireſque; & addis cornua pauperi,
Poſt te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, &, ſi laeta aderit, Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugat aſtra Phoebus.

V. 2. *geris*, edd. omnes.
V. 5. *foetum numine*. R. B. in not. male.
V. 10. *negligit*, edd. Bond. 1662. & 1670. & Bienvenu, & R. B. Al. *negliget*.
V. 12. *incaluiſſe*, edd. Chabot. & R. B. e Victorino; *caluiſſe*, MSS. & cett. edd.
V. 19. *nec*, aliquot MSS. & R. B. & alii, male.

XXII.

In Dianam.

MONTIUM custos nemorumque, Virgo,
Quae laborantis utero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto,
Diva triformis;
Inminens villae tua pinus esto,
Quam per exactos ego laetus annos
Verris, obliquum meditantis ictum,
Sanguine donem.

XXIII.

Ad Phidylen.

COELO supinas si tuleris manus
Nascente Luna, rustica Phidyle;
Si ture placaris, & horna
Fruge Lares, avidaque porca:
Nec pestilentem sentiet Africum
Fecunda vitis, nec sterilem seges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam quae nivali pascitur Algido
Devota, quercus inter & ilices,
Aut crescit Albanis in herbis,
Victima Pontificum securim

Cer-

V. 12. *securim.* R. B. e MStis. Al. *secures.*

Cervice tinguet. te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium
Parvos coronantem marino
Rore Deos, fragilique myrto.
Inmunis aram ſi tetigit manus,
Non ſumtuoſa blandior hoſtia,
Mollirit averſos Penatis
Farre pio, & ſaliente mica.

XXIV.

INTACTIS opulentior
Theſauris Arabum, & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum;
Si figit adamantinos
Summis verticibus dura Neceſſitas
Clavos; non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campeſtres melius Scythae,
Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos,
Vivunt, & rigidi Getae;
Inmetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt,
Nec cultura placet longior annua;
Defunctumque laboribus
Aequali recreat ſorte vicarius.

Il-

V. 18. *Nae ſumtuoſa*, Daumius; non male.

V. 19. *Mollirit*, Gogav. recte. *Mollibit* --- *Mollivit*. MSS. edd.

V. 5. *Sic figit*, legit R.B. in not. male.

V. 6. *dura*, vir doctus ad oram libri ſui, hoc addito; *durum telum Neceſſitas*: & ita R. B. in not. *dira*, MSS. edd.

Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Conjux, nec nitido fidit adultero.
Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas;
Et peccare nefas, aut pretium emori.
O quiſquis volet inpias
Caedis, aut rabiem tollere civicam;
Si quaeret pater urbium
Subſcribi ſtatuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam,
Clarus poſtgenitis. quatenus, heu nefas!
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanae proficiunt; ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque ſolo nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae,
Magnum pauperies opprobrium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduae.

Vel

V. 24. *pretium emori*; ſic quidam MSS. Al. *pretium mori*. -- *pretium eſt mori*; & hoc habent edd. omnes. v. Animadv. in Bentleium.
V. 25. *O quis, quis*; ſic R.B. et Diomede. *O quiſquis*. MSS. edd. recte.
V. 39. *gelu nives*. R.B. Inſcite.
V. 44. *deſerere* R.B. ex conjectura.

Vel nos in Capitolium,
  Quo clamor vocat, ac turba faventium,
Vel nos in mare proximum
  Gemmas & lapides, aurum & inutile,
Summi materiem mali,
  Mittamus. ſcelerum ſi bene poenitet,
Eradenda cupidinis
  Proni ſunt elementa; & tenerae nimis
Mentes aſperioribus
  Firmandae ſtudiis. neſcit equo rudis
Haerere ingenuus puer,
  Venarique timet; ludere doctior,
Seu Graeco jubeas trocho,
  Seu malis vetita legibus alea.
Cum perjura patris fides
  Conſortes, ſocium fallat, & hoſpites;
Indignoque pecuniam
  Heredi properet: ſcilicet inprobae
Creſcunt divitiae: tamen
  Curtae neſcio quid ſemper abeſt rei.

XXV.

Ad Bacchum.

QUO me, Bacche, rapis tui
  Plenum? quae nemora? quos agor in ſpecus
Velox mente nova? quibus
  Antris egregii Caeſaris audiar

Ae-

V. 46. *& turba.* MSS. edd.
V. 49. *materiem*; octo vett. edd. Cruq. Vaſc. R. B. Al. *materiam.*
V. 52. *Pravi*, edd. omnes.
V. 54. *Firmandae*, vir doctus & R. B.
V. 60. *Conſortem*, edd. omnes. Eod. v. *hoſpites.* ed. 1477. & R. B. e MSStis.
V. 2. *nemora? ques*; ſic omnino legendum: *& quos*; *aut ques*, edd. omnes.

Aeternum meditans decus
  Stellis inſerere, & concilio Jovis?
Dicam inſigne, recens, adhuc
  Indictum ore alio. non ſecus in jugis
E ſomnis ſtupet Evias,
  Hebron proſpiciens, & nive candidam
Thracen, ac pede barbaro
  Luſtratam Rhodopen; ac mihi devio
Rupes & vacuum nemus
  Mirari libet. ô Naïadum potens,
Baccharumque valentium
  Proceras manibus vertere fraxinos:
Nil parvum, aut humili modo,
  Nil mortale loquar. dulce periculum eſt,
O Lenaee, ſequi Deum
  Cingentem viridi tempora pampino.

XXVI.

Ad Venerem.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non ſine gloria:
  Nunc arma, defunctumque bello
    Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Cuſtodit. Hic, hic ponite lucida
  Funalia, & vectis, & harpas
    Oppoſitis foribus minacis.

O

V. 9. Al. *Ex ſomnis* --- *In ſomnis*. R.B. ex conjectura repoſuit *Edonis*.
V. 10. *Hebrum*. MSS. edd.
V. 13. Al. *Ripas*. --- *Rivos*. R.B.
V. 19. Melius *ſequi Ducem*. R.B. in notis. Male.
V. 7. *harpas*, ſic lego. *arcus*. MSS. edd. *ſecureſque*. R.B. in notis.

O quae beatam diva tenes Cyprum, &
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, ſublimi flagello
Tange Chloën ſemel adrogantem.

XXVII.

Ad Galateam.

IMPIOS parrae recinentis omen
Ducit, aut praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Foetave volpes:
Rumpit & ſerpens iter inſtitutum,
Si per obliquom ſimilis ſagittae
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auſpex,
Antequam ſtantis repetat paludes
Imbrium divina avis inminentum,
Oſcinem corvum prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mavis,
At memor noſtri, Galatea, vivas:
Namque nec laevus vetat ire picus,
Nec vaga cornix.
Sed vides quanto trepidat tumultu
Pronus Orion? ego quid ſit ater
Hadriae, novi, ſinus, & quid albus
Peccet Iapyx.

Hoſ-

V. 2. *Ducat.* MSS. edd. Eod. v. & *praegnans.* MSS. edd.
V. 4. *Foetaque.* MSS. edd.
V. 15. *Teque nec.* --- *Neque te* MSS. edd.
V. 17. *trepidet*, edd. omnes.

Hoſtium uxores, puerique caecos
Sentiant motus orientis Auſtri;
Aequoris nigri fremitum; trementis
Verbera ripae.
Sic & Europe niveum doloſo
Credidit tauro latus, & ſcatentem
Beluis pontum, mediaſque fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis ſtudioſa florum, &
Debitae Nymphis opifex coronae,
Nocte ſubluſtri nihil, aſtra praeter,
Vidit, & undas.
Quae ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Cretam, ô patris, ô relictum
Filiae nomen, pietaſque, dixit,
Victa furore!
Unde? quo veni? levis una mors eſt
Virginum culpae. vigilanſne ploro
Turpe conmiſſum? an vitio carentem
Ludit imago
Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliuſne fluctus
Ire per longos fuit, an recentis
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae, lacerare ferro,
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monſtri.

In-

V. 22. *Auſtri, &.* edd. omnes.
V. 23. *fremitum, &.* MSS. edd.
V. 24. *Verbere ripas.* edd.
V. 34. *Cretam, ô patris, ô relictum*; ſic legendum. *Cretam ô pater, ô . . . . Creten vater ô.* MSS. & hoc modo R. B. & alii.
V. 39. *vitio carentem*, Mancinel. R. B. Al. *vitiis.*
V. 46. *ferro, &.* MSS. edd.
V. 48. *monſtri.* Talb. R. B. Al. *tauri.*

Inpudens liqui patrios penates!
Inpudens Orcum moror! ô Deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
Nuda leones.
Antequam turpis macies decentis
Occupet malas, teneraeque ſuccus
Defluat praedae, ſpecioſa quaero
Paſcere tigris.
Vilis Europe, pater urguet abſens:
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta e-
lidere collum.
Sive te rupes & acuta leto
Saxa delectant, age te procellae
Crede veloci: niſi herile mavis
Carpere penſum
Regius ſanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remiſſo
Filius arcu.
Mox ubi luſit ſatis, ABSTINETO,
Dixit, irarum calidaeque rixae,
Cum tibi inviſus laceranda reddet
Cornua taurus.
Uxor invicti Jovis eſſe neſcis?
Mitte ſingultus; bene ferre magnam
Diſce fortunam: tua ſectus orbis
Nomina ducet.

V. 59. *ſecuta*, e- & V. 60. *lidere*, Lamb. R.B. Al. *ſecuta . . . laedere.*

V. 71. *Jam tibi injuſſus*; ſic legit R. B. in notis.

XXVIII.

Ad Lyden.

FESTO quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,
Lyde, ſtrenua Caecubum,
Munitaeque adhibe vim ſapientiae.
Inclinare meridiem
Sentis? ac veluti ſtet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Ceſſantem Bibuli Conſulis amphoram?
Nos cantabimus invicem
Neptunum, & viridis Nereïdum comas:
Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris ſpicula Cynthiae:
Summo carmine, quae Cnidon
Fulgentiſque tenet Cycladas, & Paphum
Junctis viſit oloribus,
Dicetur, merita Nox quoque naenia.

XXIX.

Ad Maecenatem.

TYRRHENA Regum progenies, tibi
Non ante verſo lene merum cado,
Cum flore, Maecenas, roſarum, &
Preſſa tuis balanos capillis

Jam-

V. 2. *facias.* R. B. ex conjectura.

V. 14. *Paphum.* Aſc. R. B. & alii.

V. 4. *balanus.* MSS. edd.

Jamdudum apud me eſt. eripe te morae,
Neu ſemper udum Tibur, & Aeſulae
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidae.
Faſtidioſam deſere copiam,
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae
Fumum & opes ſtrepitumque Romae.
Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo ſub lare pauperum
Coenae, ſine aulaeis & oſtro,
Sollicitam explicuere frontem.
Jam clarus occultum Andromedae pater
Oſtendit ignem: jam Procyon furit;
Et ſtella veſani Leonis,
Sole dies referente ſiccos.
Jam paſtor umbras cum grege languido,
Rivumque feſſus quaerit; & horridi
Dumeta Sylvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem qui deceat ſtatus
Curas, & Urbis ſollicitus times,
Quid Seres, aut regnata Cyro
Bactra parent, Tanaiſve diſcors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit Deus;
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidat. quod adeſt, memento

V. 6. *Ne.* — *Nec.* MSS. edd.
V. 9. *copiam*, *&.* MSS. edd.
V. 17. *Andromedae.* Aſc. Baxt. R. B. Al. *Ancromedes.*
V. 18. Forte *Oſtentat.*
V. 25. *quis.* R. B. & alii.
V. 26. *Urbi*, edd. omnes.
V. 28. *Tanaiſque.* MSS. edd.

Conponere aequus. caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio aequore
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare, nunc lapides adeſos,
Stirpiſque raptas, & pecus, & domos
Volventis una, non ſine montium
Clamore vicinaeque ſilvae;
Cum fera diluvies quietos
Irritat amnis. ille ſui potens
Laetuſque degit, cui licet in diem
Dixiſſe, Vixi: cras vel atra
Nube polum, Pater, occupato,
Vel ſole puro: non tamen inritum,
Quodcumque retro eſt, efficiet: neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel hora vexit.
Fortuna, ſaevo laeta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem: ſi celeris quatit
Pennas, reſigno quae dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem ſine dote quaero.
Non eſt meum, ſi mugiat Africis
Malus procellis, ad miſeras preces
Decurrere, & votis paciſci,
Ne Cypriae, Syriaeque merces

Ad-

V. 34. *medio alveo.* edd. omnes.
V. 41. *potens ſui.* edd. omnes.
V. 42. *deget.* R. B. & alii.
V. 60. *Syriaeque*, ſic quidam MSS. & vet. ed. *Tyriaeque.* R. B. & alii, male.

Addant avaro divitias mari.
Tum me biremis praeſidio ſcaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura feret, geminuſque Pollux.

XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
Regalique ſitu pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo inpotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. uſque ego poſtera
Creſcam laude recens, dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine Pontifex.
Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agreſtium
Regnavit populorum; ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos. ſume ſuperbiam
Quaeſitam meritis, & mihi Delphia
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

V. 62. *Tum.* Aſc. R. B. & alii. Al. *Tunc.*

V. 64. *ferat.* R. B. e MSStis. & ante vet. ed. & duae edd. Xylandri & Parthen. in notis, ſed male.

V. 15. *Delphica*, edd. omnes.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM,

LIBER IV.

I.

Ad Venerem.

INTERMISSA, Venus, diu
Rursus bella moves. parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonae
Sub regno Cinarae: desine, dulcium
Mater saeva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi,
Quo blandae juvenum te revocant preces.
Tempestivior in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
Co-

V. 1. *Intermissa*, refert ad *bella*, R. B. & ita Alc. Cerat. Chabot. Lubin.

V. 9. *Tempestivius*, edd. Eod. v. *in domum*, plures MSS. & ita R.B. vulgo *in domo*.

Comissabere Maximi,
Si torrere jecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret militiae tuae.
Et, quandoque potentior
Largi muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura; lyraque, & Berecyntia
Delectabere tibia,
Mixtis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatiunt humum.
Me nec femina, nec puer
Jam, nec spes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero:
Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur heu, Ligurine, cur
Manat rara meas lacrima per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter verba cadit lingua silentio?
Nocturnis ego somniis
Jam captum teneo, jam volucrem sequor
Te per gramina Martii
Campi, te per aquas, dure, volubilis.

V. 18. *Largi*, sic Torrent e MSStis, & ita R.B. Al. *Largis*.

VV. 22. 23. *Lyraque --- Berecyntia. --- tibia*; sic edd. Cruq. R.B. Al. *Lyraeque. --- Berecynthiae. --- tibiae.*

V. 28. Al. *quatient.*

II.

Ad Antonium Iulum.

PINDARUM quiſquis ſtudet aemulari, Iule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluere ripas,
Fervit, inmenſuſque ruit profundo
Pindarus ore;
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audacis nova dithyrambos
Verba devolvit, numeriſque fertur
Lege ſolutis:
Seu Deos, Regeſve canit, Deorum
Sanguinem, per quos cecidere juſta
Morte Centauri: cecidit tremendae
Flamma Chimaerae:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma coeleſtis, pugilemve, equumve
Dicit, & centum potiore ſignis
Munere donat:
Flebili ſponſae juvenemve raptum
Plorat, & vires, animumque moreſque
Aureos educit in aſtra: nigroque
Invidet Orco.

Mul-

V. 1. Al. *aemulari*, & V. 2. *Iule*; R. B. alii.
V. 7. *Fervet*, edd. omnes.
V. 13. *regeſque*, ſic ubique extare ſcribit R. B. Immo ed. Vaſcoſ. habet *regeſve*.
V. 17. Mala interpunctione libros omnes hic contaminari affirmat R. B. Immo duodecim edd. interpungunt eodem modo quo R. B. ed.

Multa Dircaeum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus. ego apis Matinae
More modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas, operosa parvus
Carmina fingo.
Concines majore poëta plectro
Caesarem, quandoque trahet ferocis
Per sacrum clivom, merita decorus
Fronde, Sygambros:
Quo nihil majus, meliusve terris
Fata donavere, bonique Divi;
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines laetasque dies, & Urbis
Publicum ludum, super inpetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
Litibus orbum.
Tum meae (si quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars: &, ô Sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Caesare, felix.
Tumque dum procedit, Io triumphe,
Non semel dicemus, Io triumphe,
Civitas omnis, dabimusque Divis
Tura benignis.

V. 30. *Plurimum.* R.B. refert ad *nemus*; & ita Rappolt. sed ambo, male.

V. 31. *rivos.* R. B. ex conjectura.

V. 41. *laetosque*, edd. omnes.

V. 49. *Tumque dum procedit*, sic legendum. *Tuque --- Teque dum procedis.* MSS. & edd. omnes; praeter Bentleianam quae habet. *Isque dum procedit*, D. Heins. legit *Duxque dum procedit.*

Te decem tauri totidemque vaccae,
Me tener ſolvet vitulus, relicta
Matre qui largis juveneſcit herbis
In mea vota;
Fronte curvatos imitatus ignis
Tertium Lunae referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
Cetera fulvus.

III.

Ad Melpomenen.

QUEM tu, Melpomene, ſemel
Naſcentem placido lumine videris,
Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem, non equus inpiger
Curru ducet Achaio
Victorem: neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Oſtendet Capitolio.
Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
Et ſpiſſae nemorum comae,
Fingent Aeolio carmine nobilem.
Romae, principis urbium,
Dignatur ſuboles inter amabilis
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus torqueor invido.
O teſtudinis aureae
Dulcem quae ſtrepitum, Pieri, temperas:

O

V. 59. Forte *ducit*, Francius.
V. 4. *Achaico*, edd. omnes.
V. 16. *mordeor invido*. R.B. & edd. fere omnes

O mutis quoque piſcibus
Donatura cycni, ſi libeat, ſonum;
Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito praetereuntium,
Romanae fidicen lyrae:
Quod ſpiro, & placeo (ſi placeo) tuum eſt.

IV.

Drusi Laudes.

QUALEM miniſtrum fulminis alitem
(Cui rex Deorum regnum in avis vagas
Permiſit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo:)
Olim juventas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inſcium:
Verniſque jam nimbis remotis,
Inſolitos docuere niſus
Venti paventem: mox in ovilia
Demiſit hoſtem vividus impetus:
Nunc in reluctantis dracones
Egit amor dapis, atque pugnae:
Qualemve laetis caprea paſcuis
Intenta, fulvae matris ab ubere
Jam lacte depulſum leonem,
Dente novo petitura, vidit:
Videre Rhaetis bella ſub Alpibus
Druſum gerentem Vindelici; quibus

Mos

V. 7. *Verniſque*, ſic quidam MSS. & ed. vet. & Burm. Al. *Vernique*.

V. 14. Forte *ab uberum*: vel *uberе* retento, V. 15. *Jam jamque depulſum*: vel *Jam nocte* lego *Jam mane* vel *Jam ſponte*. R. B.

V. 17. *Rhaetis*, ſic N. Heins. R. B. & ita ante utrumque Sarbiev. *Rheti* — *Rhetii*. MSS. demto uno, qui habet *Retis*.

Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia ſecuri
Dextras obarmet, quaerere diſtuli:
Nec ſcire fas eſt omnia. ſed diu,
Lateque victrices catervae
Conſiliis juvenis revictae
Senſere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita fauſtis ſub penetralibus
Poſſet, quid Auguſti paternus
In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus ac bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum
Virtus; neque inbellem feroces
Progenerant aquilae columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Rectique cultus pectora roborant:
Utcumque defecere mores,
Indecorant bene nata culpae.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Teſtis Metaurum flumen, & Haſdrubal
Devictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,
Qui primus alma riſit adorea:
Dirus per urbis Afer ut Italas,
Ceu flamma per taedas, ut Eurus
Per Siculas equitavit undas.

Poſt

V. 24. Quidam MSS. pro *revictae*, legunt *repreſſae*, & ita R. B.

V. 25. *mens recta*, Franc.

V. 26. Pro *fauſtis*, R. B. legit *ſanctis*, ex conjectura.

V. 29. *& bonis.* MSS. edd.

V. 31. *neque inbellem*, ſic vett. edd. magno numero & ita citant. Tiraquel. Lamb. Guyet. Voſſ. Pater, & ita. R. B. Al. *nec.*

V. 36. *Indecorant*, edd. Venet. 1509. Baxt. *Dedecorant*, cett. edd.

V. 43. *ut Eurus*, ſic lego. *vel Eurus — & Eurus.* MSS. edd.

Poſt hoc ſecundis uſque laboribus
Romana pubes crevit, & inpio
Vaſtata Poenorum tumultu
Fana Deos habuere rectos.
Dixitque tandem perfidus Hannibal;
Cervi luporum praeda rapacium
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere & effugere triumphus.
Gens, quae cremata fortis ab Ilio
Jactata Tuſcis aequoribus ſacra
Natoſque maturoſque patres
Pertulit Auſonias ad urbis:
Duris ut ilex tonſa bipennibus,
Nigrae feraci frondis in Algido,
Per damna, per caedis ab ipſo
Ducit opeſque animumque ferro.
Non Hydra ſecto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem,
Monſtrumve ſummiſere Colchi
Majus, Echioniaeve Thebae.
Merſes profundo, pulchrior evenit.
Luctere, multa proruit integrum
Cum laude victorem, geritque
Proelia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam ſuperbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna noſtri
Nominis, Haſdrubale interempto.

Nil

V. 52. Regulis ducibus delevi *eſt* ante *triumphus*.
V. 53. *cremato*. MSS. edd.
V. 60. *opes*, *animumque*. MSS. edd..
V. 65. Forte *eminet*.
VV. 66. 67. *proruit* . . . *geritque*. R. B. e MSStis. Al. *proruet* . . . *geretque*.

Nil Claudiae non perficiunt manus,
Quas & benigno numine Juppiter
Defendit, & Curae ſagaces
Expediunt per acuta belli.

V.

Ad Augustum.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Cuſtos gentis, abes jam nimium diu,
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae, Dux bone, patriae:
Inſtar veris enim voltus ubi tuus
Adfulſit populo, gratior it dies,
Et ſoles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem ſpatio longius annuo
Dulci diſtinet a domo;
Votiſque ominibuſque, & precibus vocat,
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caeſarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit culta Ceres, almaque Fauſtitas:
Pacatum volitant per mare navitae:
Culpari metuit fides.

Nul-

V. 73. *perficiunt*, edd. Cruq. R. B. Al. *perficient* --- *efficient*.

V. 13. *Votiſque*, ſic lego. *Votis*, MSS. edd.

V. 18. *culta*, repono pro *rura*, quod irrepſit e Gloſſa. v. Anim-adv. in R. B. *Nutrit farra*. R. B. Inſcite.

Nullis polluitur caſta domus ſtupris:
Mos & lex maculoſum edomuit nefas:
Laudantur ſimili prole puerperae:
Culpam Poena premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
Quis Germania quos horrida parturit
Foetus, incolumi Caeſare? quis ferae
Bellum curet Hiberiae?
Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit laetus, & alteris
Te menſis adhibet Deum.
Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris, & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris,
Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam, Dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae, dicimus integro
Sicci mane die; dicimus uvidi,
Cum Sol Oceano ſubeſt.

VI.

Ad Apollinem.

DIVE, quem proles Niobea magnae
Vindicem linguae, Tityoſque raptor
Senſit, & Trojae prope victor altae
Phthius Achilles,
Ceteris major, tibi miles inpar;
Filius quamquam Thetidos marinae

Dar-

V. 24. *poena* exili *p.* R.B. & alii, male.
V. 26. Melius, *parturit horrida.*
V. 31. *venit laetus*, ed. vet. & R.B. Al. *redit.*
V. 6. *quamvis.* R.B. & alii.

Dardanas turris quateret, tremenda
Cuſpide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut inpreſſa cupreſſus Euro,
Procidit late, poſuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille, non incluſus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas, & laetam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palam captis gravis, heu nefas, heu!
Neſcios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:
Ni tuis victus, Veneriſque gratae
Vocibus, Divom pater adnuiſſet
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor Argeae fidicen Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne crinis,
Dauniae defende decus Camenae,
Levis Agyjeu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poëtae.
Virginum primae, puerique claris
Patribus orti,
Deliae tutela Deae, fugacis
Lyncas, & cervos cohibentis arcu,
Lesbium ſervate pedem, meique
Pollicis ictum:

Ri-

V. 10. *impreſſa*, ſic lego ex duabus regulis; & ita extare in duobus MSStis, quibus uſus eſt. R.B. poſtea vidi. *impulſa*, edd. omnes.
V. 19. *latentem*, Baxt. R.B. & alii. Al. *latentes*.
V. 21. Al. *tuis flexue*, & ita R.B. Inſcite.
V. 25. *Argeae*, ſic lego. *Argivae*. --- *Argutae*. MSS. edd.

Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,
Proſperam frugum, celeremque pronos
Volvere menſis.
Nupta jam dices; ego Dîs amicum,
Seculo feſtas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

VII.

Ad Torquatum.

DIFFUGERE nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribuſque comae:
Mutat terra vices, & decreſcentia ripas
Flumina praetereunt:
Gratia cum Nymphis geminiſque Sororibus audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne ſperes, monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.
Frigora miteſcunt Zephyris: ver proterit aeſtas,
Interitura, ſimul
Pomifer auctumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant coeleſtia Lunae:
Nos ubi decidimus,
Quo pater Aeneas, quo Tullus dives, & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
Qui ſcit an adjiciant hodiernae craſtina ſummae
Tempora Dî ſuperi?

V. 17. *Quis ſcit*, edd. omnes.

Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
Quae dederis animo.
Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituat pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberet Hippolytum:
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

VIII.

Ad Censorinum.

DONAREM pateras grataque commodus,
Cenſorine, meis aera ſodalibus;
Donarem tripodas, praemia fortium
Grajorum: neque tu peſſima munerum
Ferres, divite me ſcilicet artium
Quas aut Parrhaſius prodidit aut Scopas,
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc Deum.
Sed non haec mihi vis, nec tibi talium
Res eſt, aut animus deliciarum egens:
Gaudes carminibus, carmina poſſumus
Donare, & pretium dicere muneri.
Non inciſa notis marmora publicis,
Per quae ſpiritus & vita redit bonis

Poſt

V. 19. Melius *avidi*. R. B. & ita Aſcenſ.
V. 24. *Reſtituet*. --- *Reſtituit*. MSS. edd.
V. 6. *protulit, aut*. MSS. edd.
V. 9. *nec tibi*. Aſc. Baxt. R. B. & alii. Al. *non tibi*.

Poſt mortem ducibus: non celeres fugae;
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae;
Non inpendia Carthaginis impiae;
Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque
Si chartae ſileant, quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae
Mavortiſque puer, ſi taciturnitas
Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacon
Virtus, & favor, & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
Dignum laude virum Muſa vetat mori:
Coelo Muſa beat. ſic Jovis intereſt
Optatis epulis inpiger Hercules;
Clarum Tyndaridae ſidus ab intimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates;
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

IX.

Ad Lollium.

NE forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante volgatas per artis
Verba loquor ſocianda chordis.
Non, ſi priores Maeonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent,

V. 17. R. B. cenſet h. v. eſſe ſpurium, ſed omnino, legendum ut emendavi *Non impendia* v. notas. *Non incendia.* MSS. edd.
V. 25. *Aeacum.* MSS. edd.
V. 31. *infimis.* MSS. edd.

Ceaeque, & Alcaei minaces,
Steſichorique graves Camenae.
Nec, ſi quid olim luſit Anacreon,
Delevit aetas. ſpirat adhuc amor,
Vivuntque commiſſi calores
Aeoliae fidibus puellae.
Non ſola comtos arſit adulteri
Crinis, & aurum veſtibus inlitum
Mirata, regaliſque cultus,
Et comites, Helene Lacaena:
Primuſve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non ſemel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus, Sthenelusve ſolus
Dicenda Muſis proelia: non ferox
Hector, vel acer Deïphobus gravis
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; ſed omnes inlacrumabiles
Urguentur ignotique longa
Nocte, carent quia vate ſacro.
Paullum ſepultae diſtat inertiae
Celata virtus. non ego te meis
Chartis inornatum ſilebo;
Totve tuos patiar labores
Inpune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. eſt animus tibi
Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus, dubiisque rectus;

Vin-

V. 29. Melius *ſepulta*, *inertia*. R.B. Male.

V. 31. *ſilebo*. Aſc. Vaſc. R.B. & alii. Al. *ſileri*.

Vindex avarae fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniae:
Conſulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
Judex honeſtum praetulit utili,
Rejecit alto dona nocentium
Voltu, per obſtantis catervas
Explicuit ſua victor arma.
Non poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejuſque leto flagitium timet;
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

X.

Ad Ligurinum.

O crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
Nunc & qui color eſt puniceo flore prior roſae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hiſpidam,
Dices, heu! (quoties te in ſpeculo videris alterum)
Quae mens & hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

VV. 41. 43. *utili*, *&*; *Voltu*, *&*. R. B. & alii; male.
V. 2. Melius *veniet br..ma*. R. B.
V. 4. Al. *puncieae*.
V. 5. *Ligurine*, Minell. R. B. Al. *Ligurinum*.

XI.

Ad Phyllidem.

EST mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus; est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis,
Est ederae vis
Multa, qua crinis religata fulges:
Ridet argento domus: ara, castis
Vincta verbenis avet inmolato
Spargier agno:
Cuncta festinant manus; huc & illuc
Cursitant mixtae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris, quibus advocere
Gaudiis, Idus tibi sunt agendae,
Qui dies mensem Veneris marinae
Findit Aprilem:
Jure sollemnis mihi, sanctiorque
Pene natali proprio, quod ex hac
Luce Maecenas meus adfluentis
Ordinat annos.
Telephon, quem tu petis, occupavit
(Non tuae sortis juvenem) puella
Dives & lasciva, tenetque grata
Compede vinctum.
Terret ambustus Phaëthon avaras
Spes, & exemplum grave praebet ales
Pe-

V. 9. *festinant*, sic MS. & N. Heins. *festinat*, edd. omnes.
V. 13. *advoceris*. MSS. edd.
V. 21. *Telephum*. MSS. edd.

Pegaſos, terrenum equitem gravatus
Bellerophonten,
Semper ut te digna ſequare, & ultra
Quam licet ſperare nefas putando,
Diſparem vites. age, jam meorum
Finis amorum,
(Non enim poſthac alia calebo
Femina) condiſce modos, amanda
Voce quos reddas. minuuntur atrae
Carmine curae.

XII.

Ad Virgilium.

JAM veris comites, quae mare temperant,
Inpellunt animae lintea Thraciae;
Jam nec prata rigent, nec fluvii ſtrepunt
Hiberna nive turgidi:
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum eſt ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ovium carmina fiſtula;
Delectantque Deum, cui pecus & nigrae
Colles Arcadiae placent.
Adduxere ſitim tempora, Virgili:
Sed preſſum Calibus ducere Liberum

V. 27. *Pegaſus.* MSS. edd.
V. 35. *Minuentur.* R. B. & alii. Male.
V. 11. *nigrae.* R. B. e MSto. Al. *nigri.*

Si geſtis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.
Ad quae ſi properas gaudia, cum tua
Velox merce veni : non ego te meis
Inmunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras & ſtudium lucri,
Nigrorumque memor dum licet ignium;
Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.
Dulce eſt deſipere in loco.

XIII.

Ad Lycen.

AUDIVERE, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. ſis anus, & tamen
Vis formoſa videri,
Ludiſque, & bibis inpudens :
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum ſollicitas. ille virentis, &
Doctae pſallere Chiae,
Pulchris excubat in genis :
Inportunus enim tranſvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia rugae
Turpant & capitis nives.

Nec

V. 16. *mereberis.* Quidam codd. & ita R.B. Male.

Nec Coae referant jam tibi purpurae,
Nec cari lapides tempora, quae ſemel
Notis condita feſtis
Incluſit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quo color? heu! decens
Quo motus? quid habes illius, illius,
Quae ſpirabat amores,
Quae me ſurpuerat mihi,
Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies? ſed Cinarae brevis
Annos Fata dedere,
Servatura diu parem
Cornicis vetulae temporibus Lycen:
Poſſent ut juvenes viſere fervidi,
Multo non ſine riſu,
Dilabſam in cineres facem.

XIV.

Ad Augustum.

QUAE cura Patrum, quaeve Quiritium
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguſte, virtutes in aevum
Per titulos memoreſque faſtus

V. 13. *referant*, ſic lego *referunt*. MSS. edd. *referent*, T. Fab.

V. 17. *quo color? heu! decens*; ſic lego *quove color?* MSS. edd. *decens* ad *motus* refert R. B. & ita Chabot in notis, ed. Baſil. 8°. & Cerut. in Paraphr.

V. 21. Tollenda interpunctio poſt *notaque*, quae omnes editiones huc uſque obſedit; ſic ſcribit R. B. Immo quinque edd. Aſcenſianae, cum multis aliis, non habent eam interpunctionem.

V. 23. *dederunt*. MSS. edd.

V. 1. Forte *quaene*.

Aeternet? ô, qua Sol habitabilis
Inluſtrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper
Quid Marte poſſes. milite nam tuo
Druſus Genaunos, inplacidum genus,
Brennoſque velocis, & arcis
Alpibus inpoſitas tremendis
Dejecit acer plus vice ſimplici.
Major Neronum mox grave proelium
Conmiſit, inmaniſque Raetos
Auſpiciis pepulit ſecundis:
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis;
Indomitas prope qualis undas
Exercet Auſter, Pleïadum choro
Scindente nubes; inpiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignis.
Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qui regna Dauni praefluit Appuli,
Cum ſaevit, horrendamque cultis
Diluviem meditatur agris:
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vaſto diruit impetu,
Primoſque & extremos metendo
Stravit humum, ſine clade victor:

Te

V. 13. Forte *disjecit*.
V. 20. *indomitus*. R. B. & ita Parthen. in notis, & Cerut. in Paraphr.
V. 24. *per enſes*, malit R.B. Inſcitiſſime.
V. 26. *Qua*. R.B. non male.
V. 28. *minitatur agris*. R.B. & alii. Male.

Te copias, te consilium, & tuos
Praebente Divos, nam tibi, quo die
Portus Alexandrea supplex,
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna lustro prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus,
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus adrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela praesens
Italiae dominaeque Romae;
Te fontium qui celat origines
Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,
Te beluosus, qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis;
Te non paventes funera Galliae,
Duraeque tellus audit Hiberiae;
Te caede gaudentes Sygambri
Compositis venerantur armis.

XV.

Augusti Laudes.

PHOEBUS volentem proelia me loqui,
Victas & urbis, increpuit lyra,
Ne parva Tyrrhenum per aequor
Vela darem. tua, Caesar, aetas

Fru-

V. 47. Melius *qua*. R. B. Al. *paventis*.
V. 49. *paventes*. R. B. e MSStis. V. 52. Forte quis malit *Depastis*.

Fruges & agris retulit uberes,
Et ſigna noſtro reſtituit Jovi,
  Derepta Parthorum ſuperbis
    Poſtibus, & vacuum duellis
Janum Quirinum cluſit, & ordinem
Rectum evaganti frena licentiae
  Injecit, emovitque culpas,
    Et veteres revocavit artis,
Per quas Latinum nomen, & Italae
Crevere vires, famaque, & imperî
  Porrecta majeſtas ad ortus
    Solis ab Heſperio cubili.
Cuſtode rerum Caeſare, non furor
Civilis, aut vis exiget otium;
  Non ira, quae procudit enſis,
    Et miſeras inimicat urbis.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia, non Getae,
  Non Seres, infidive Perſae,
    Non Tanain prope flumen orti.
Noſque profeſtis lucibus & ſacris
Inter jocoſi munera Liberi
  Cum prole matroniſque noſtris,
    Rite Deos prius adprecati,
Virtute functos more patrum duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
  Trojamque, & Anchiſen, & almae
    Progeniem Veneris canemus.

Q.

V. 5. *rettulit.* R.B.
V. 9. *Quirinum*, ſic Baxt. *Quirini.* R. B. & alii. Eod. v. vulgo *clauſit.*
V. 15. *ortum.* R.B. & alii. Male.
V. 18. Al. *eximet otium.*
V. 25. Al. *Noſque in profeſtis.* Al. *Noſque &*; & ita R.B. cum plurimis aliis.

Q. HORATII FLACCI EPODON LIBER.

I.

Ad Maecenatem.

IBIS Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caesaris periculum
Subire, Maecenas, tuo.
Quid nos? quibus te vita si superstite
Jocunda, si contra, gravis:
Utrumne jussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non mollis viros?

Fe-

V. 5. *vita si*; sic Mancinel. Baxt. R. B. & alii. Al. *vita sit.*

V. 8. Forte *laturi malum*, & V. 9. *Qua ferre non mollis decet*, ut *viros*, irrepserit e Glossa.

Feremus; & te vel per Alpium juga,
Inhoſpitalem & Caucaſon
Vel Occidentis uſque ad ultimum ſinum
Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo
Inbellis ac firmus parum?
Comes minore ſim futurus in metu,
Qui major abſentis habet:
Ut adſidens inplumibus pullis avis
Serpentium adlapſus timet
Magis relictis, non, ut adſit, auxilii
Latura plus praeſentibus.
Libenter hoc, & omne militabitur
Bellum in tuae ſpem gratiae:
Non ut juvencis inligata pluribus
Aratra nitantur mea:
Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet paſcuis:
Neque ut ſuperni villa candens Tuſculi
Circaea tangat moenia.
Satis ſuperque me benignitas tua
Ditavit. haud paravero,
Quod aut avarus, ut Chremes, terra premam:
Diſcinctus, aut perdam, ut nepos.

II.

V. 12. *Caucaſum.* MSS. edd.

V. 21. *Minus relictis*, Gogav. legit. Eod. v. *uti ſit*, ſic quidam MSS. & ita R. B. alii MSS. habent *ut ſit*, ſed utrumque *uti ſit*. --- *ut ſit*; dimanavit a nota Porphyrionis, in cujus libris, *ut adſit* extabat. v. Animadv. in Bentl.

V. 26. *mea*, ſic ed. D. Heinſii 1612. & ita legit Marcil. Al. *meis*.

V. 28. *paſcuis*, ed. princeps & nonnullae aliae. Al. *paſcua*.

V. 29. *Neque*, ſic plures vett. edd. & R. B. Al. *Nec*. Eod v. *ſupini*, repoſuit R. B. ex conjectura.

II.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
Ut priſca gens mortalium,
Paterna rura bubus exercet ſuis,
Solutus omni foenore?
Neque excitatur claſſico miles truci,
Neque horret iratum mare;
Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos,
Inutiliſve falce ramos amputans,
Feliciores inſerit;
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantis greges;
Aut preſſa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas ovis:
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Auctumnus agris extulit;
Ut gaudet, inſitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpurae,
Quîs muneretur te, Priape, & te, pater
Sylvane tutor finium!
Libet jacere modo ſub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine:
Labuntur altis interim ripis aquae;
Queruntur in ſilvis aves;

Fon-

V. 6. *Nec.* R. B. & alii. Male.
V. 13. 14. Secutus ſum ordinem Fabricii; MMSti praeponunt VV. 15. 16. verſibus 13. 14. v. notas.
V. 21. *Qua.* MSS. edd.

Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
Imbris niviſque conparat;
Aut trudit acris hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantis plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;
Pavidumve leporem, & advenam laqueo gruem
Jocunda captat praemia:
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem juvans
Domum atque dulcis liberos,
(Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli)
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub adventum viri;
Claudenſque textis cratibus laetum pecus,
Diſtenta ſiccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas adparet;
Non me Lucrina juverint conchylia,
Magiſve rhombus, aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare:
Non Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non attagen Ionius
Jocundior, quam lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum,

Aut

V. 39. *juvans*, ſic MS. & Turneb. vulgo *juvet*, & ita R. B.

V. 54. *Ionicus*, edd. omnes.

Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvae ſalubres corpori,
Vel agna feſtis caeſa Terminalibus,
Vel hoedus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut juvat paſtas ovis
Videre properantis domum!
Videre feſſas vomerem inverſum boves
Collo trahentis languido;
Poſitoſque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentis Lares!
Haec ut locutus fenerator Alfius,
Jam jam futurus ruſticus,
Omnem relegit Idibus pecuniam;
Quaerit Kalendis ponere.

III.

Ad Maecenatem.

PARENTIS olim ſi quis inpia manu
Senile guttur fregerit,
Edit cicutis allium nocentius.
O dura meſſorum ilia!
Quid hoc veneni ſaevit in praecordiis?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit, an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut, Argonautas praeter omnis, candidum
Medea mirata eſt ducem,

V. 59. Melius *caeſa feſtis agna*, Jul. Scal.
V. 63. *feſſos*. MSS. edd.
V. 67. *Haec ubi*, edd. omnes.
V. 69. Al. *redegit*, & ita R. B. & alii. Inſcite.

Ignota tauris inligaturum juga
Perunxit hoc Iaſona:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus umquam ſiderum inſedit vapor
Siticuloſae Appuliae:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarſit aeſtuoſius.
At, ſi quid umquam tale concupiveris,
Jocoſe Maecenas, precor
Manum puella ſavio opponat tuo,
Extrema & in ſponda cubet.

IV.

Ad Maenam Pompeii Libertum.

LUPIS & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt,
Hibericis peruſte funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videſne, Sacram metiente te viam
Cum bis trium ulnarum toga,
Ut ora vertit huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumviralibus
Praeconis ad faſtidium,

Arat

V. 12. *Iaſonem*. MSS. edd.
V. 2. Forte *eſt*, abundat.
V. 8. *Cum bis trium*; ſic citat Barth. *Cum bis ter*. MSS. edd. vide notas.
V. 9. *vertat*. MSS. edd.

Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contempto, ſedet?
Quid adtinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere
Contra latrones atque ſervilem manum,
Hoc, hoc tribuno militum?

V.

In Canidiam Veneficam.

At ô Deorum quidquid in caelo regit
Terras & humanum genus,
Quid iſte fert tumultus? ecquid omnium
Voltus in unum me truces?
Per liberos te, ſi vocata partubus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpurae decus precor,
Per inprobaturum haec Jovem;
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro belua?
Ut haec trementе queſtus ore conſtitit
Inſignibus raptis puer
Inpube corpus, quale poſſet inpia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus inplicata viperis
Crinis & incomtum caput,

V. 17. *tot aera.* R.B. in not. ſi quid mutandum malim, *tot, oro, navium.*

V. 1. Al. *quiſquis regis.* --- *quioquid regis.*

V. 3. Al. *& quid.* --- *aut quid.*

V. 7. Forte *precor decus.*

V. 11. *tremente*, edd. Norton. 1574. & R.B. *trementi.* MSS. & cett. edd.

Jubet ſepulcris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebris,
Et uncta turpis ova ranae ſanguine,
Plumamque nocturnae ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos atque Hiberia
Mittit venenorum ferax,
Et oſſa ab ore rapta jejunae canis
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens Avernalis aquas,
Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut currens aper.
Abacta nulla Veia conſcientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus;
Quo poſſet infoſſus puer
Longo die bis terque mutatae dapis
Inemori ſpectaculo:
Cum promineret ore, quantum exſtant aquam
Suſpenſa mento corpora,
Exſucca uti medulla, & aridum jecur
Amoris eſſet poculum,
Interminato cum ſemel fixae cibo
Intabuiſſent pupulae.
Non defuiſſe maſculae libidinis
Ariminenſem Foliam,
Et otioſa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum,

Quae

V. 24. Forte *Colchiis.*
V. 28. *Laurens aper.* R. B. ex conjectura N. Heinſii.
V. 33. *terque.* Aſc. R.B. & alii. Al. *terve.*
V. 35. *aqua,* edd. omnes.
V. 37. *Exſucca*, ita legendum. *Exſecta.* --- *Exſucta.* --- *Extracta.* MSS. *Exerta,* pleraque edd. *Exeſta.* N. Heins. *Exeſa.* R. B. v. notas.

Quae ſidera excantata voce Theſſala
Lunamque coelo deripit.
Hic inreſectum ſaeva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? ô rebus meis
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae ſilentium regis,
Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc, nunc adeſte, nunc in hoſtilis domos
Iram atque numen vertite;
Formidoloſis dum latent ſilvis ferae
Dulci ſopore languidae;
Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent Suburanae canes,
Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae elaborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae valent?
Quibus ſuperbam fugit ulta pellicem
Magni Creontis filiam,
Cum palla, tabo munus inbutum, novam
Incendio nuptam abſtulit.
Atqui neque herba, nec latens in aſperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Ha, ha! ſolutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non uſitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)

V. 50. *laborarunt.* -- *laborarint.* Mss. edd.
V. 67. *nec herba.* MSS. edd.
V. 71. *Ha, ha*; ſic MSS. *Aha.* R.B. e MSto. vulgo *Ah, Ah.*

Ad me recurres : nec vocata mens tua
Marſis redibit vocibus.
Majus parabo, majus infundam tibi
Faſtidienti poculum.
Priuſque coelum ſidet inferius mari,
Tellure porrecta ſuper,
Quam non amore ſic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub haec puer jam, non ut ante, mollibus
Lenire verbis inpias,
Sed dubius unde rumperet ſilentium,
Miſit Thyeſteas preces.
Venena, magnum fas nefaſque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos : dira deteſtatio
Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire juſſus exſpiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque voltus umbra curvis unguibus,
(Quae vis Deorum eſt Manium)
Et inquietis adſidens praecordiis,
Pavore ſomnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc ſaxis petens
Contundet obſcaenas anus.
Poſt inſepulta membra different lupi
Et Eſquilinae alites.
Neque hoc parentis heu mihi ſuperſtites!
Effugerit ſpectaculum.

VI.

V. 75. Forte *mens tibi.*
V. 81. *mei*, Bonfin. Xyland. R.B. Al. *meo.*
VV. 87. 88. Guyet. cenſet eſſe ſpurios.

VI.

In Cassium Severum.

QUID inmerentis hoſpites vexas canis,
Ignavus advorſum lupos?
Quin huc inanis, ſi potis, vertis minas,
Et me remorſurum petis?
Nam qualis aut Moloſſos, aut fulvus Laco,
Amica vis paſtoribus,
Agam per altas aure ſublata nivis,
Quaecumque praecedet fera.
Tu cum timenda voce conpleſti nemus,
Projectum odoraris cibum.
Cave, cave; namque in malos aſperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambae ſpretus infido gener,
Aut acer hoſtis Bupalo.
An ſi quis atro dente me appetiverit,
Inultus ut, flero, puer?

VII.

Ad Populum Romanum.

QUO, quo ſceleſti, ruitis? & cur dexteris
Aptantur enſes conditi?
Parumne campis, atque Neptuno ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?

V. 3. *potes*, edd. omnes.
V. 5. *Moloſſus*. MSS. edd. Eod. v. vulgo *Lacon*.
V. 15. *appetiverit*, ſic vet. Scholiaſta, & Baxt. *petiverit*. MSS. R. B. & alii.
V. 16. *flebo*. MSS. edd.
V. 1. Al. *aut cur*: ſcripſit, puto, Flaccus, *ecquid*.

Non ut ſuperbas invidae Carthaginis
Romanus arcis ureret :
Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via :
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
Urbs haec periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus,
Numquam, niſi in diſpar, feris.
Furorne caecos, an rapit vis acrior,
An culpa ? reſponſum date.
Tacent : & albus ora pallor inficit,
Menteſque perculſi ſtupent.
Sic eſt : acerba fata Romanos agunt,
Sceluſque fraternae necis ;
Ut inmerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

VIII.

In Anum Libidinosam.

ROGARE longo putidam te ſeculo,
Vires quid enervet meas ?
Cum ſit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exaret ;
Hietque turpis inter aridas natis
Podex, velut crudae bovis.

Sed

V. 12. *Numquam --- feris*, ſic Aſc. R. B. alii. Al. *Umquam --- genus.*

V. 13. *caecos*, ſic quidam codd. & Torrent. probat & ita R. B. Al. *caecus.*

V. 15. *albus ora pallor*, ita quinque edd. Aſcenſii, & ita R. B. Al. *ora pallor albus.*

V. 16. *perculſi*, ſic lego. *perculſae --- percuſſae.* MSS. edd.

V. 19. Forte *in terra.*

Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera,
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.
Eſto beata : funus atque imagines
Ducant triumphales tuum :
Nec ſit marita, quae rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.
Quid? quod libelli Stoici inter ſericos
Jacere pulvillos amant?
Inlitterati num minus nervi rigent?
Minuſve languet faſcinum?
Quod ut ſuperbo provoces ab inguine,
Ore adlaborandum eſt tibi.

IX.

Ad Maecenatem.

QUANDO ô repoſtum Caecubum ad feſtas dapes,
Victore laetus Caeſare,
Tecum ſub alta (ſic Jovi gratum) domo,
Beate Maecenas, bibam,
Sonante mixtis tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum?
Ut nuper; actus cum freto Neptunius
Dux fugit uſtis navibus,
Minatus Urbi vincla, quae detraxerat
Servis amicus perfidis.
Romanus (eheu poſteri negabitis)
Emancipatus feminae

V. 1. *Quando ô*, N. Heins. R. B. *Quando repoſtum.* MSS. & cett. edd.
V. 5. *mixtis*, ſic duo MSS. Torr. & ita R. B. Al. *mixtum.* ſcripſit, opinor, Horat. *mixta.*
V. 12. Forte quis malit *Emancipato.*

Fert vallum & arma miles, & ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt!
Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium!
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caeſarem:
Hoſtiliumque navium portu latent
Puppes ſiniſtrorſum citae.
Io triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves.
Io triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportaſti ducem;
Neque Africanum, cui ſuper Carthaginem
Virtus ſepulcrum condidit.
Terra marique victus hoſtis Punico
Lugubre mutavit ſagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non ſuis,
Exercitatas aut petit Syrtis Noto,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores adfer huc, puer, ſcyphos;
Aut Chia vina, aut Lesbia,
Vel, quod fluentem nauſeam coërceat,
Metire nobis Caecubum.
Curam metumque Caeſaris rerum juvat
Dulci Lyaeo ſolvere.

X.

V. 16. *conopium*, edd. Vaſcos, Rutg. R.B. Al. *conopeum*.
V. 17. *Ad hoc*, ſic repoſuit R.B. *Ad hunc ... Ad huc*. MSS. *Ab hoc* N. Heins. Forte *At hinc*.
V. 25. *Africanum*, Aſc. R.B. Al. *Africano*.
V. 34. *Aut Chia*, ita quidam codd. quod Torrent cenſet eſſe concinnius. & ita R.B. Al. *Et Chia*.

X.

In Maevium.

MALA ſoluta navis exit alite
Ferens olentem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auſter memento, fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverſo mari,
Fractoſque remos differat.
Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit frementis ilices:
Nec ſidus atra nocte amicum adpareat,
Qua triſtis Orion cadit:
Quietiore nec feratur aequore,
Quam Graja victorum manus;
Cum Pallas uſta vertit iram ab Ilio
In impiam Ajacis ratem.
O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces & averſum ad Jovem;
Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit.
Opima quod ſi praeda curvo litore
Projecta mergos juveris,
Libidinoſus inmolabitur caper,
Et agna Tempeſtatibus.

XI.

V. 8. Ad verbum *Frangit*, ſic ſcribit R. B. equidem *vertit* vel *ſternit*, vel ſimile quid dixiſſem potius, quam continenter idem verbum inculcaſſem. Inſcite.

V. 13. *uſto*. MSS. edd.

V. 22. Melius *Projecta*, quam *Perrecta*; vir doctus ad oram libri ſui, & ita R. B.

XI.

Ad Pettium.

PETTI, nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore percuſſum gravi;
Amore, qui me, praeter omnis expetit
Mollibus in pueris, aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere, ſilvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum poenitet,
In quîs amantem & languor, & ſilentium
Arguit, & latere petitus imo ſpiritus!
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium, querebar adplorans tibi;
Simul calentis inverecundus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.
Quod ſi meis inaeſtuet praecordiis
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum allevantia;
Deſinet inparibus certare ſummotus pudor.
Ut haec ſeverus te palam laudaveram,
Juſſus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtis, & heu
Limina dura, quibus lumbos & infregi latus.
Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitie amor Lyciſci me tenet;

Un-

V. 2. *percuſſum*, Aſc. R. B. Al. *perculſum*.
V. 7. *jam pudet*, Francius.
V. 8. Al. *& poenitet*. Torrent legit *heu poenitet*. R. B. *ut poenitet*.
V. 17. *allevantia*, ſic ed. Landini, quam nonnullae edd. ſecutae ſunt. *levantia*, R. B. cum aliis.
V. 19. *Ut haec*, ſic lego. *Ubi haec*, MSS. edd.
V. 22. Forte *lumboſque*, &.
V. 24. *mollitie*, Cerut. R. B. Al. *mollitia*.

Unde expedire non amicorum queant
Libera consilia, nec contumeliae graves;
Sed alius ardor, aut puellae candidae,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

XII.

QUID tibi vis, mulier, nigris dignissima barris?
Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, nec naris obesae?
Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus:
Qui sudor vietis, & quam malus undique membris
Crescat odor! cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili; jamque subando
Tenta, cubilia, tectaque rumpit.
Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis,
Inachia langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad unum
Mollis opus. pereat male, quae te,
Lesbia, quaerenti taurum monstravit inertem.
Cum mihi Cous adesset Amyntas,
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae,
Cui properabantur? tibi nempe:

Ne

V. 2. *quid mihi, quidve*; ita quidam MSS. & vet. ed. & probant Canter. Bersm. Chabot. Al. *cur mihi*.

V. 3. Al. *neque naris*.

V. 7. *Qui*, ita quaedam edd. vett. Al. *Quis*.

V. 8. Al. *Crescit*, & ita R.B.

Ne foret aequalis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier ſua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acris
Agna lupos, capreaeque leones.

XIII.

Ad Amicum.

HORRIDA tempeſtas coelum conſtrinxit; & imbres,
Niveſque deducunt Jovem: nunc mare, nunc ſilüae
Threïcio Aquilone ſonant: rapiamus, amice,
Occaſionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obducta ſolvatur fronte ſenectus.
Tu vina Torquato move Conſule preſſa meo.
Cetera mitte loqui: Deus haec fortaſſe benigna
Reducet in ſedem vice. nunc & Achaemenio
Perfundi nardo juvat, & fide Cyllenea
Levare duris pectora ſollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
Invicte, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Aſſaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois;
Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcae
Rupere; nec mater domum caerula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato
Deformis aegrimoniae dulcibus adloquiis.

XIV.

V. 1. *coelum contraxit.* edd. omnes.
V. 8. *Achaemenio*, Aſc. Vaſcos. R.B. & alii. Al. *Achaemenia.*
V. 10. *duris*, Aſc. R. B. & alii. Al. *diris.*
V. 18. *& dulcibus*, Bonfinis. *ac dulcibus*, R.B. Inſcite.

XIV.

Ad Maecenatem.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem ſenſibus,
Pocula Lethaeos ut ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis ſaepe rogando:
Deus, Deus nam me vetat
Inceptos, olim promiſſum carmen, ïambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo
Anacreonta Teïum:
Qui perſaepe cava teſtudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipſe miſer: quod ſi non pulchrior ignis
Accendit obſeſſam Ilion,
Gaude ſorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

XV.

Ad Neaeram.

NOX erat, & coelo fulgebat Luna ſereno
Inter minora ſidera;
Cum tu magnorum numen laeſura Deorum
In verba jurabas mea;

Ar-

V. 6. *Deus me me vetat*, ſic ſcripſiſſe Horatium, vero ſimile eſt.

V. 3. *Magnorum numen cum tu*, hoc ordine ſcripſit, ni fallor, Horatius.

Artius atque edera procera adſtringitur ilex,
Lentis adhaerens brachiis:
Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
Turbaret hibernum mare,
Intonſoſque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute, Neaera:
Nam ſi quid in Flacco viri eſt,
Non feret adſiduas potiori te dare noctis;
Et quaeret iratus parem.
Nec ſemel offenſae cedet conſtantia formae,
Si certus intrarit dolor.
Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolos fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu tralatos alio moerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

XVI.

Ad Populum Romanum.

ALTERA jam bellis teritur civilibus aetas;
Suis & ipſa Roma viribus ruit:

Quam

VV. 8. 9. *Turbarit.* --- *agitarit.* R. B. & alii. Male.

V. 15. *offenſae*, ſic MSS. omnes. *offenſa*, vet. ed. *offenſi*, R. B. ex conjectura, & ita multo ante Gogav. Forte quis malit *oſtenſum*. putem Horatium ſcripſiſſe *inſenſae*.

V. 20. *Pactolus*, MSS. edd.

V. 1. *bellis teritur*, ſic legendum; *teritur bellis*. MSS. & pleraeque edd.

Quam neque finitimi evaluerunt perdere Marſi,
Minacis aut Etruſca Porſenae manus;
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer;
Noviſve rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube;
Parentibuſve abominatus Hannibal;
Inpia perdemus devoti ſanguinis aetas?
Feriſque rurſus occupabitur ſolum?
Barbarus heu cineres inſiſtet victor? & Urbem
Eques ſonante verberabit ungula?
Quaeque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini,
(Nefas videre) diſſipabit inſolens?
Forte quid expediat communiter, aut melior pars
Malis carere quaeritis laboribus?
Nulla ſit hac potior ſententia (Phocaeorum
Velut profugit exſecrata civitas,
Agros atque Lares patrios habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis)
Ire, pedes quocumque ferent; quocumque per undas
Notus vocabit, aut protervos Africus.
Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in haec: ſimul imis ſaxa renarint
Vadis levata, ne redire ſit nefas;
Neu converſa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina;
In mare ſeu celſus procurrerit Apenninus,
Novave monſtra junxerit libidine

V. 3. *valuerunt*. MSS. edd.
V. 6. *Noviſve*, ita quidam interpretes & R. B. *Noviſque*. MSS. & cett. edd.
V. 8. *Parentibuſve*, ita quidam interpretes & R. B. *Parentibuſque*. MSS. edd.
V. 15. (*quod expediat*) R. B. ex Rutgerſii conjectura.
V. 30. *Novaque*. MSS. edd.

Mirus amor; juvet ut tigris ſubſidere cervis,
Adulteretur & columba milüo;
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametve ſalſa levis hircus aequora.
Haec, & quae reditus poterunt abſcindere dulcis,
Eamus omnis exſecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis, & exſpes
Inominata perprimant cubilia.
Vos, quibus eſt virtus, muliebrem tollite luctum,
Etruſca praeter & volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus arva beata;
Petamus arva, divites & inſulas;
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et inputata floret uſque vinea;
Germinat & numquam fallentis termes olivae;
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Leve crepante lympha deſilit pede:
Illic injuſſae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile;
Neque intumeſcit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquoſus Eurus arva radat imbribus;
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis;
Utrumque Rege temperante coelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus;
Neque inpudica Colchis intulit pedem;
Non huc Sidonii torſerunt cornua nautae;
Laborioſa nec cohors Ulixeï.
Nul-

V. 34. *Ametque.* MSS. edd.
V. 35. *poterunt reditus.* edd.
V. 38. *perprimat.* R. B. cum pleiſque aliis. Male.
V. 41. Scripſit opinor, Horatius. *beata, haec.*
V. 48. *Levis.* MSS. edd.
V. 52. *Nec.* R. B. & alii. Male.

Nulla nocent pecori contagia; nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret inpotentia.
Juppiter illa piae ſecrevit litora genti,
Ut inquinavit aere tempus aureum;
Aerea dehinc ferro duravit ſecula; quorum
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

XVII.

HORATIUS: CANIDIA.

JAM jam efficaci do manus ſcientiae,
Supplex & oro regna per Proſerpinae,
Per & Dianae non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium
Refixa coelo devocare ſidera,
Canidia, parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve turbinem.
Movit nepotem Telephos Nereïum,
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat:
Luxere matres Iliae addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectora,
Poſtquam relictis moenibus rex procidit
Heu pervicacis ad pedes Achilleï:
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulixeï,

V. 63. *Aerea*, ſic R.B. in contextu; ſed in praefatione *Aere*, legi jubet, & ita habent plerique MSS. & edd. Male.

V. 8. *Telephus*. MSS. edd.

V. 11. *Luxere*, ſic Aſc. R.B. alii. Al. *Unxere*.

V. 12. *Hectorem*, edd. omnes.

Volente Circa, membra : tunc mens, & ſonus
Relabſus, atque notus in voltus honor.
Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.
Fugit juventas, & verecundus color
Reliquit, oſſa pelle amictus lurida.
Tuis capillus albus eſt odoribus.
Nullum ab labore me reclinat otium:
Urguet diem nox, & dies noctem; neque eſt
Levare tenta ſpiritu praecordia.
Ergo negatum vincor ut credam miſer,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marſa diſſilire naenia.
Quid amplius vis? ô mare! ô terra! ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Neſſi cruore, nec Sicana fervidum
Furens in Aetna flamma. tu, donec cinis
Injurioſis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.
Quae finis? ecquod me manet ſtipendium?
Effare: juſſas cum fide poenas luam,
Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum juvencis, ſive mendaci lyra
Voles ſonari: tu pudica, tu proba
Per-

V. 17. *Circa*, Cujac. e Probo, ut refert Pulm. in Annot. ad hunc verſum, & ita R. B. vulgo *Circe*.

V. 18. *Relapſus*, Aſc. R.B. alii. Al. *Relatus*.

V. 22. Interpunxi poſt *Reliquit*, ut ſubintelligatur *me*. Eod. v. repoſui *amictus*, e tribus MSStis ut ſubintelligatur *ſum*. Cett. MSS. & edd. *amicta*. R. B. pro *oſſa*, legit *era*. v. Animadv. in Bentleium.

V. 24. *ab labore*; edd. Vaſcos. Burm. *a labore*, cett. edd.

V. 30. *ô terra*, edd. Baſil. 1555. R.B. Al. *& terra*.

V. 32. *fervida*. MSS. edd.

V. 33. *tua, donec*; & V. 35. *Caleat*. R.B. ex conjectura. Male.

V. 36. *aut quod*. --- *& quod*. MSS. edd. Eod. v. forte *ſtipendii*.

V. 39. *juvencis*. R.B. e MSto. Al. *juvencos*.

Perambulabis aſtra ſidus aureum.
Infamis Helenae Caſtor offenſus vicem,
Fraterque magni Caſtoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) ſolve me dementia.
O nec paternis obſoleta ſordibus;
Neque in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendialis diſſipare pulveres.
Tibi hoſpitale pectus & purae manus,
Tuuſque venter Pactumeius; & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
Utcumque fortis exſilis puerpera.

CANID. Quid obſeratis auribus fundis preces?
Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto tundit hibernus ſalo.
Inultus ut tu riſeris Cotyttia
Volgata, ſacrum liberi Cupidinis?
Et Eſquilini Pontifex veneficî
Inpune ut Urbem nomine inpleris meo?
Quid? proderit ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent.
Ingrata miſero vita ducenda eſt, in hoc,
Novis ut uſque ſuppetas laboribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater;
Egens benignae Tantalus ſemper dapis;

V. 42. *vicem*, ſic Dacer. in notis e MSto & ita R.B. Al. *vico*.
V. 50. *Pactumeius*, Aſc. R.B. & alii. Al. *Partumeius*.
V. 60. Poſt *Quid?* poſui notam interr. Eod. v. Al. *proderat*, & ita R.B. Male.
V. 62. *Sed tardiora*, Aſc. R. B. Al. *Si*.
V. 64. *laboribus*, Aſc. R.B. Al. *doloribus*.
V. 65. *infidi*. edd. Cruq. R B. Al. *infidus*.

Optat Prometheus obligatus aliti;
Optat ſupremo conlocare Siſyphos
In monte ſaxum: ſed vetant leges Jovis.
Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus Norico recludere;
Fruſtraque vincla gutturi innectes tuo,
Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:
Meaeque terra cedet inſolentiae.
An quae movere cereas imagines,
(Ut ipſe noſti curioſus) & polo
Deripere Lunam vocibus poſſim meis,
Poſſim crematos excitare mortuos,
Deſiderîque temperare pocula,
Plorem artis in te nil habentis exitus?

Q.

V. 68. *Siſyphus.* MSS. edd.
V. 72. Al. *nectes*, & ita R. B. & alii. Male.
VV. 78. 79. *poſſim --- Poſſim*, Aſc. R. B. & alii. Al. *poſſum --- Poſſum.*
V. 80. *pocula*, R. B. e MSStis; *poculum*, cett. edd.
V. 81. Al. *nil agentis exitum*, & ita R. B. Male.

Q. HORATII FLACCI CARMEN SAECULARE.

PHOEBE, ſilvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, ô colendi
Semper, & culti, date quae precamur
Tempore ſacro;
Quo Sibyllini monuere verſus,
Virgines lectas pueroſque caſtos
Dis, quibus ſeptem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliuſque & idem
Naſceris, poſſis nihil urbe Roma
Viſere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu genitalis.

V. 16. *Seu Genetyllis.* R. B. & ita Fr. Morell. in verſione Graeca hujus carminis, quam editioni ſuae inſeruit.

Diva, producas ſobolem, Patrumque
Proſperes decreta ſuper jugandis
Feminis, proliſque novae feraci
Lege marita:
Certus undenos decies per annos.
Orbis ut cantus, referatque ludos
Ter die claro totienſque grata
Nocte frequentis.
Voſque veraces cecinisſe Parcae,
Quod ſemel dictum, ſtabiliſque rerum
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.
Fertilis frugum, pecoriſque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae ſalubres,
Et Jovis aurae.
Condito mitis placiduſque telo
Supplices audi pueros, Apollo;
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas.
Roma ſi veſtrum eſt opus, Iliaeque
Litus Etruſcum tenuere turmae,
Juſſa pars mutare Lares, & urbem
Soſpite curſu:
Cui per ardentem ſine fraude Trojam
Caſtus Aeneas patriae ſuperſtes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis.
Dî, probos mores docili juventae,
Dî, ſenectuti placidam quietem,
Romulae genti date remque prolemque
Et decus omne. Quae-

V. 26. Forte *ſtabile uſque rerum. ſtabilis per aevum.* R. B. Male.
V. 45. Al. *docilis.* & ita R. B.
V. 46. Al. *ſenectutis placidae*, & ita R. B.

Quaeque vos bobus veneratur albis
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis
Inpetret; bellante prior, jacentem
Lenis in hoſtem.
Jam mari terraque manus potentis
Medus, Albanaſque timet ſecuris:
Jam Scythae reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper & Indi:
Jam Fides, & Pax, & Honos, Pudorque
Priſcus, & neglecta redire Virtus
Audet; adparetque beata pleno
Copia cornu.
Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptuſque novem Camenis,
Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus,
Si Palatinas videt aequus arcis
Remque Romanum Latiumque, felix
Alterum in luſtrum meliuſque ſemper
Prorogat aevum:
Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curat; & votis puerorum amicas
Adplicat auris.
Haec Jovem ſentire Deoſque cunctos
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus & Phoebo chorus & Dianae
Dicere laudes.

V. 49. *Quaeque.* & V. 51. *Inpetret*, Baxt. R.B. Al. *Quique --- Imperet.*

V. 53. *manum potentem*, R.B. ex conjectura.

V. 57. *Honos*, ſic Lamb. ed. ſecunda, & edd. D. Heinſii 1612. Tarteron. R.B. Al. *Honor.*

V. 68. *Prorogat*, R.B. e MSStis. Al. *proroget.*

VV. 71. 72. *Curat --- Adplicat*, edd. Cruq. Baxt. R. B. Al. *Curet --- Adplicet.*

V. 75. *Phoebi*, edd. omnes.

Q. HORATII FLACCI SERMONUM, LIBER I.

Ecloga I.

QUI fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu Ratio dederit, seu Fors objecerit, illa
Contentus vivat; laudet diversa sequentis?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo fractus jam membra labore.
Contra mercator, navim jactantibus Austris
Militia est potior. quid enim? concurritur: horae
Momento cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventis clamat in urbe.

Ce-

V. 2. *Ratio --- Fors*, R. F. majusculis Baxt. recte; minusculis R. B. & alii.
V. 4. *gravis armis*, vir doctus.
V. 5. *fractus jam*, ita reposui ex observatione fideli; *jam fractus*, MSS. edd.
V. 8. *aut cita*, ita quidam MSS. quos male secutus est R. B.

Cetera de genere hoc (adeo ſunt multa) loquacem
Delaſſare valent Fabium. te ne morer, audi,
Quo rem deducam. ſi qui Deus, En ego, dicat,
Jam faciam quod voltis; eris tu, qui modo miles,
Mercator; tu conſultus modo, ruſticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis diſcedite partibus. eia,
Quid? ſtatis? nolint. atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſae eſt, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus buccas inflet, neque ſe fore poſthac
Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?
Praeterea, (ne ſic, ut qui jocularia, ridens
Percurram: quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima:
Sed tamen amoto quaeramus ſeria ludo.)
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Seſe ferre, ſenes ut in otia tuta recedant,
Ajunt, cum ſibi ſint congeſta cibaria: ſicut
Parvola (nam exemplo eſt) magni formica laboris
Ore trahit quodcumque poteſt, atque addit acervo
Quem ſtruit haud ignara ac non incauta futuri:
Quae, ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
Non uſquam prorepit, & illis utitur ante
Quaeſitis ſapiens; cum te neque fervidus aeſtus
Demoveat lucro, nec hiems, ignis, mare, ferrum,
Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
Quid juvat inmenſum te argenti pondus & auri
Furtim defoſſa timidum deponere terra?

Quod,

V. 14. *ne te*, R. B. & alii.
V. 15. *quis Deus*, edd. omnes.
V. 38. *ſapiens*; ed. Ald. 1501. & edd. Vaſc. Baxt. R. B. Al. *patiens*.
V. 39. *nec*, Paſſerat R. B. *neque*, cett. edd.

Quod, si comminuas, vilem redigatur ad assem
At, ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum:
Non tuus hoc capiat venter plus, ac meus: ut si
Reticulum panis venalîs inter onusto
Forte vehas humero, nihilo plus accipias quam
Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
Naturae finis viventi, jugera centum, an
Mille aret? at suave est de magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantumdem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho; ac dicas, magno de flumine malim
Quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere: eo fit,
Plenior ut si quos delectet copia justo,
Cum ripa simul avolsos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget, quantum est opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, nec vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit, tanti quia, quantum habeas, sis.
Quid facias illi? jubeas miseram esse, libenter
Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic solitus: Populus me sibilat; at mihi plaudo

Ipse

V. 46. *capiet*, edd. Eod. v. *ac meus*, R.B. e MStis. Al. *quam*, quod irrepsit e Glossa.

V. 50. Melius *viventis*.

V. 55. *malim*, R.B. e MStis & ita Dolce in versione Italica, & Tarteron in Gallica; *mallem*, cett. edd.

V. 59. *tantuli*, Asc. R.B. Al. *tantulo*. Eod. v. *quantum*, R.B. e MStis & ita citat Mirandula; *quanto*, cett. edd.

V. 60. Al. *neque vitam*.

V. 62. *quia tanti*, edd. omnes.

V. 63. *miseram*, haec est Marcilii conjectura, quae quamquam ipsi displicuit, jure placuit Bentleio. *miserum*. MSS. edd.

Ipſe domi, nummos ſimul ac contemplor in arca.
Tantalus ab labris ſitiens fugientia captat
Flumina, quid? rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congeſtis undique ſaccis
Indormis inhians, & tamquam parcere ſacris
Cogeris, aut pictis tamquam gaudere tabellis.
Neſcis quo valeat nummus? quem praebeat uſum?
Panis ematur, olus, vini ſextarius; adde
Quîs humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimum, noctiſque dieſque
Formidare malos fures, incendia, ſervos,
Ne te conpilent fugientes, hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum.
At ſi condoluit tentatum frigore corpus;
Aut alius lecto caſus te adfixit; habes qui
Adſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suſcitet, ac gnatis reddat cariſque propinquis.
Non uxor ſalvum te volt, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellae.
Miraris, cum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo praeſtet, quem non merearis, amorem?
An, ſi cognatos, nullo Natura labore
Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos,
Infelix operam perdas; ut ſi quis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis?
Denique ſit finis quaerendi: cumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus; & finire laborem
Incipias, parto quod avebas: ne facias quod

Um-

V. 67. *ſimul ac nummos.* MSS. edd.
V. 68. *a labris.* edd.
V. 76. *exanimem.* MSS. edd.
V. 81. *alius caſus lecto.* MSS. edd.
V. 83. *gnatis reddat*, Vaſcos. Cruq. R. B. Al. *reddat gnatis.*
V. 88. *An ſi*, ed. Argentor. R. B. vulgo *At ſi.*
V. 94. *ne facias.* Baxt. R. B. Al. *nec facias.*

Ummidius, qui tam (non longa eſt fabula) dives
Ut metiretur nummos, ita ſordidus ut ſe
Non umquam ſervo melius veſtiret, ad uſque
Supremum tempus, ne ſe penuria victus
Opprimeret, metuebat; at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium, fortiſſima Tyndarearum.
Quid mî igitur ſuades? ut vivam Naevius? ac ſic,
Ut Nomentanus? pergis pugnantia ſecum
Frontibus adverſis conponere? non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
Eſt inter Tanain quiddam ſocerumque Viſellî.
Eſt modus in rebus; ſunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit conſiſtere rectum.
Illuc, unde abii, redeo: nemon'ut avarus
Se probet, ac potius laudet diverſa ſequentis?
Quodque aliena capella gerat diſtentius uber,
Tabeſcat? neque ſe meliori pauperiorum
Turbae conparet? hunc atque hunc ſuperare laboret?
Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat:
Ut cum carceribus miſſos rapit ungula currus;
Inſtat equis auriga ſuos vincentibus, illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, ſe qui vixiſſe beatum
Dicat, & exacto contentus tempore, vita
Cedat uti conviva ſatur, reperire queamus.
Jam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia lippi
Conpilaſſe putes, verbum non amplius addam.

Ec-

V. 95. *Ummidius*, ſic quidam MSS. & Fabric. Al. *Vmidius*, *Vvidius*, *Imidius*. Eod. v. pro *quidam*, quod MSS. & edd. habent R.B. legit *qui tam*. Recte.

V. 100. *Tyndarearum* vel *Tyndariarum*, ſic lego. *Tyndaridarum*, omnes MSS. edd. & codd. Quinctiliani: Mendoſe.

V. 105. *Tanain*, Haveman & ed. D.A. Prato. Al. *Tanaim*.

V. 111. *ſe majori*, R.B. & alii. Male.

V. 117. *qui ſe*. edd.

V. 120. *lippum*, R.B. ex ingenio. Male.

Ecloga II.

AMBUBAIARUM collegia, pharmacopolae,
Mendici, mimae, balatrones; hoc genus omne
Moeſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte Tigellî:
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus eſſe
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem propellere poſſit.
Hunc ſi perconteris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata ſtringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coëmens obſonia nummis?
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
Reſpondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives poſitis in foenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exſecat; atque
Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius urguet:
Nomina ſectatur, modo ſumta veſte virili
Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
Juppiter, exclamat, ſimul atque audivit? At in ſe
Pro quaeſtu ſumtum facit hic. Vix credere poſſis,
Quam ſibi non ſit amicus: ita ut pater ille, Terentî
Fabula quem miſerum nato vixiſſe fugato
Inducit, non ſe pejus cruciaverit atque hic.
Si quis nunc quaerat, quo res haec pertinet? illuc;
Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat; eſt qui
Inguen ad obſcaenum ſubductis uſque facetus.

Paſt-

V. 6. *depellere*, R. B. & alii. Male.

V. 24. Forte *vitia ſtulti*. Eod. v. *contraria currunt*, ita plerique codd. Al. *tendunt --- pergunt*: ſcripſit, puto, Flaccus *vergunt*.

V. 25. *Malchinus*, Aſc. R. B. Al. *Malthinus*.

Paſtillos Ruſillus olet, Gargonius hircum:
Nil medium eſt. ſunt qui nolint tetigiſſe, niſi illas,
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte:
Contra alius nullam, niſi olenti in fornice ſtantem.
Quidam notus homo cum exiret fornice; macte
Virtute eſto, inquit ſententia dia Catonis.
Nam ſimul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes aequum eſt deſcendere, non alienas
Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui moechos non voltis, ut omni parte laborent;
Utque illis multo conrupta dolore voluptas,
Atque haec rara, cadat dura inter ſaepe pericla.
Hic ſe praecipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem caeſus: fugiens hic decidit acrem
Praedonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
Accidit, ut quoidam teſtis caudamque ſalacem
Demeteret ferrum. jure omnes: Galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda!
Libertinarum dico; Salluſtius in qua
Non minus inſanit, quam qui moechatur. at hic ſi,
Qua res, qua ratio ſuaderet, quaque modeſte
Munifico eſſe licet, vellet bonus atque benignus
Eſſe; daret quantum ſatis eſſet: nec ſibi damno

De-

V. 27. *Gargonius*, R. B. e MSStis. Al. *Gorgonius*.

V. 38. *moechos*, Aſc. R. B. Al. *moechis*.

V. 45. *quoidam*, pro *cuidam*; ſic quidam MSS. Orthogr. vet. Al. *quidam*.

V. 46. *Demeteret*, ita omnes MSS. Eod. v. *ferro*, MSS. fere omnes. Al. *ferrum*, R. B. legit *cuidam — Demeterent ferro*.

V. 48. *in qua*, R. B. e MSto; *in quis*, N. Heins. *in quas*, edd.

V. 51. *Munifico*, Aſc. R. B. Al. *Munificum*.

Dedecorique foret. verum hoc ſe amplectitur uno,
Hoc amat, hoc laudat: matronam nullam ego tango,
Ut quondam Marſaeus amator Originis, ille
Qui patrium mimae donat fundumque laremque,
Nil fuerit mî, inquit, cum uxoribus umquam alienis.
Verum eſt cum mimis, eſt cum meretricibus; unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Perſonam ſatis eſt, non illud, quidquid ubique
Officit, evitare? bonam diſperdere famam,
Rem patris oblimare, malum eſt ubicumque. quid inter
Eſt in matrona, ancilla, peccesne togata?
Villius in Fauſta Sullae gener, hoc miſer uno
Nomine deceptus, poenas dedit uſque, ſuperque
Quam ſatis, & pugnis caeſus, ferroque petitus,
Excluſus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic ſi, mutonis verbis mala tanta videntis,
Diceret haec animus; Quid vis tibi? numquid ego a te
Magno proghatum depoſco conſule cunnum,
Velatumque ſtolâ, mea cum conferbuit ira?
Quid reſponderet? Magno patre nata puella eſt.
At quanto meliora monet, pugnantiaque iſtis
Dives opis Natura ſuae! tu ſi modo recte
Diſpenſare velis, ac non fugienda petendis
Inmiſcere; tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
Deſine matronas ſectarier; unde laboris
Plus haurire mali eſt, quam ex re decerpere fructus.
Nec magis huic, niveos inter viridiſque lapillos,
Sit licet hoc, Cerinthe, tuae, tenerum eſt femur, aut crus

V. 54. *& laudat.* R.B. & alii.
V. 61. *deperdere*, edd. omnes.
V. 66. *& pugnis*, ſic emendavi: *eſt, pugnis.* MSS. edd.
V. 80. Al. *inter niveos.*
V. 81. *hoc, Cerinthe, tuum*; ſic plerique MSS. *ô Cerinthe tuo*, quidam MSS. & ita R. B. ſed legendum, ut emendavi.

Rectius: atque etiam melius persaepe togatae est.
Adde huc; quod mercem fucis sine gestat, aperte
Quod venale habet ostendit: nec, si quid honesti est,
Jactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
Inspiciunt, ne, si facies (ut saepe) decora,
Molli fulta pede est, emtorem inducat hiantem,
Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi apte. nae tu, corporis optima Lyncei
Contemplans oculis, Hypsaea caecior, illa,
Quae mala sunt, spectas. O crus! ô brachia! verum
Depugis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
Matronae praeter faciem nil cernere possis,
Cetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res;
Custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
Ad talos stola demissa, & circumdata palla
Plurima, quae invideant pure adparere tibi rem.
Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi;
Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
Quam mercem ostendi? LEPOREM venator, ut alta
In nive sectetur, positum sic tangere nolit;
Cantat, & adponit: Meus est amor huic similis; nam
Transolvat in medio posita, & fugientia captat.

Hisci-

V. 83. *sine fucis*, MSS. edd.
V. 84. Forte *ostentat*.
V. 88. *ducat*, R. B. ex conjectura.
V. 90. *illi recte*, *ne*, MSS. omnes; *recte. tu.* R. B. sed ut edidi, legendum.
V. 91. *Contemplans*, sic lego cum Erasmo. *Contemplere*, sic plerique MSS. *Contemplare*, sic quidam MSS. & edd. Landini. R. B.
V. 92. *spectas*. R. B. *spectes*. MSS. edd.

Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe labores,
Atque aeſtus, curaſque gravis e pectore tolli?
Nonne cupidinibus ſtatuat Natura modum quem,
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum faucis urit ſitis, aurea quaeris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia praeter
Pavonem, rhombumque? tument tibi cum inguina, num ſi
Ancilla, aut verna praeſto eſt puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo venerem, facilemque.
ILLAM, Poſt paullo; Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: Hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno
Stet pretio, neque cunctetur, cum eſt juſſa venire.
Candida rectaque ſit, munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det Natura, videri.
Haec, ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi laevum
Ilia & Egeria eſt: nomen do quod libet illi.
Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat;
Janua frangatur; latret canis; undique magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet; vepallida lecto
Deſiliat mulier; miſeram ſe conſcia clamet;
Cruribus haec metuat, doti deprenſa, egomet mî.
Diſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo;
Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
Deprendi miſerum eſt: Fabio vel judice vincam.

V. 109. *poſſe dolores.* MSS. edd.
V. 110. *pectore tolli*, R. B. e MSStis. Al. *pelli.*
V. 111. *ſtatuat*, edd. Cruq. R. B. Al. *ſtatuit.*
V. 117. *praeſto eſt*, ſic lego *eſt praeſto.* MSS. edd.
V. 126. *dò nomen*, MSS. edd. Eod. v. *quod libet*, disjuncte: vulgo *quodlibet.*
V. 129. Al. *vae pallida. — vel pallida. — ne pallida*; & ita ed. princeps, & R. B.
V. 131. *doti haec*, N. Heins. & ita R. B. Forte *doti illa prenſa.*

Rectius: atque etiam melius persaepe togatae est.
Adde huc; quod mercem fucis sine gestat, aperte
Quod venale habet ostendit: nec, si quid honesti est,
Jactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
Inspiciunt, ne, si facies (ut saepe) decora,
Molli fulta pede est, emtorem inducat hiantem,
Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi apte. nae tu, corporis optima Lyncei
Contemplans oculis, Hypsaea caecior, illa,
Quae mala sunt, spectas. O crus! ô brachia! verum
Depugis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
Matronae praeter faciem nil cernere possis,
Cetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res;
Custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
Ad talos stola demissa, & circumdata palla
Plurima, quae invideant pure adparere tibi rem.
Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi;
Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
Quam mercem ostendi? LEPOREM venator, ut alta
In nive sectetur, positum sic tangere nolit;
Cantat, & adponit: Meus est amor huic similis; nam
Transolvat in medio posita, & fugientia captat.

Hisci-

V. 83. *sine fucis*, MSS. edd.
V. 84. Forte *ostentat*.
V. 88. *ducat*, R. B. ex conjectura.
V. 90. *illi recte*, *ne*, MSS. omnes; *recte. tu.* R. B. sed ut edidi, legendum.
V. 91. *Contemplans*, sic lego cum Erasmo. *Contemplere*, sic plerique MSS. *Contemplare*, sic quidam MSS. & edd. Landini. R. B.
V. 92. *spectas*. R. B. *spectes*. MSS. edd.

Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe labores,
Atque aeſtus, curaſque gravis e pectore tolli?
Nonne cupidinibus ſtatuat Natura modum quem,
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum faucis urit ſitis, aurea quaeris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia praeter
Pavonem, rhombumque? tument tibi cum inguina, num ſi
Ancilla, aut verna praeſto eſt puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo venerem, facilemque.
ILLAM, Poſt paullo; Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: Hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno
Stet pretio, neque cunctetur, cum eſt juſſa venire.
Candida rectaque ſit, munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det Natura, videri.
Haec, ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi laevum
Ilia & Egeria eſt: nomen do quod libet illi.
Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat;
Janua frangatur; latret canis; undique magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet; vepallida lecto
Deſiliat mulier; miſeram ſe conſcia clamet;
Cruribus haec metuat, doti deprenſa, egomet mî.
Diſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo;
Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
Deprendi miſerum eſt: Fabio vel judice vincam.

V. 109. *poſſe dolores.* MSS. edd.
V. 110. *pectore tolli*, R. B. e MSStis. Al. *pelli.*
V. 111. *ſtatuat*, edd. Cruq. R. B. Al. *ſtatuit.*
V. 117. *praeſto eſt*, ſic lego *eſt praeſto.* MSS. edd.
V. 126. *dō nomen*, MSS. edd. Eod. v. *quod libet*, disjuncte: vulgo *quodlibet.*
V. 129. Al. *vae pallida.* — *vel pallida.* — *ne pallida*; & ita ed. princeps, & R. B.
V. 131. *doti haec*, N. Heins. & ita R. B. Forte *doti illa prenſa.*

Ecloga III.

OMNIBUS hoc vitium eſt cantoribus, inter amicos
Ut numquam inducant animum cantare rogati;
Injuſſi numquam deſiſtant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caeſar, qui cogere poſſet,
Si peteret per amicitiam patris atque ſuam, non
Quidquam proficeret: ſi conlibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala citaret, Io Bacche, modo ſumma
Voce, modo hac, reſonat chordis quae quatuor ima.
Nil aequale homini fuit illi: ſaepe velut qui
Currebat fugiens hoſtem; perſaepe velut qui
Junonis ſacra ferret: habebat ſaepe ducentos,
Saepe decem ſervos: modo Reges atque Tetrarchas,
Omnia magna loquens; modo, Sit mihi menſa tripes, &
Concha ſalis puri, & toga quae defendere frigus
Quamvis craſſa queat. decies centena dediſſes
Huic parco paucis contento; quinque diebus
Nil erat in loculis. noctis vigilabat ad ipſum
Mane; diem totum ſtertebat. nil fuit umquam
Sic inpar ſibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullane habes vitia? immo alia, & fortaſſe minora.
Maenius abſentem Novium cum carperet; Heus tu,
Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mî ignoſco, Maenius inquit.
Stultus & inprobus hic amor eſt, dignuſque notari.
Cum tua praevideas oculis male lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,

Quam

V. 7. *iteraret*, *Io.* R. B. ex conjectura.

V. 8. Vulgo *quae chordis.* v. notas.

V. 10. Forte *velut quae*, ut quidam volebant Turnebo teſte.

V. 20. *& fortaſſe*, Aſc. cum multis aliis. Al. *haud*: Baxt. *at.*

V. 22. Forte *ignotis.*

V. 25. *praevideas*, Talbot. R. B. Al. *pervideas.* Eod. v. *male.* Cruq. e MSStis. Al. *mala.*

Quam aut aquila, aut ſerpens Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rurſus & illi.
Iracundior eſt paullo; minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri poſſit, eo quod
Ruſticius tonſo toga defluit, & male laxus
In pede calceus haeret. at eſt bonus, ut melior vir
Non alius quiſquam: at tibi amicus; at ingenium ingens
Inculto latet hoc ſub corpore. denique teipſum
Concute, num qua tibi vitiorum inſeverit olim
Natura, aut etiam conſuetudo mala: namque
Neglectis urenda filix innaſcitur agris.
Illuc praevertamur, amatorem quod amicae
Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipſa haec
Delectant; veluti Balbinum polypus Hagnae.
Vellem in amicitia ſic erraremus, & iſti
Errori nomen Virtus poſuiſſet honeſtum.
At, pater ut gnati, ſic nos debemus amici,
Si quod ſit vitii, non faſtidire. ſtrabonem
Adpellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius eſt; ut abortivus fuit olim
Siſyphos; hunc Varum, diſtortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, talis fultum male pravis.
Parcius hic vivit; frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paullo eſt; concinnus amicis
Poſtulat ut videatur. at eſt truculentior, atque
Plus aequo liber: ſimplex, fortiſque habeatur.
Caldior eſt: acris inter numeretur. opinor,
Haec res & jungat, junctos & ſervet amicos.

V. 40. *Hagnae*, Deſpauter. Baxt. R.B. vulgo *Agnae*.
V. 44. *vitium*. MSS. edd.
V. 47. *Siſyphus*. MSS. edd.
V. 48. *pravis fultum male talis* MSS. edd.
V. 54. *jungat --- ſervet*, ſic reſtituit T. Fab. *jungit --- ſervat*. MSS. edd.

At nos virtutes ipſas invertimus; atque
Sincerum cupimus vas incruſtare. probus quis
Nobiſcum vivit, multum demiſſus homo ille:
Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omnis
Inſidias, nullique malo latus obdit apertum,
(Cum genus hoc inter vitae verſemur, ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina) pro bene ſano
Ac non incauto, fictum aſtutumque vocamus.
Simplicior quis & eſt; (qualem me ſaepe libenter
Obtulerim tibi, Maecenas,) ut forte legentem,
Aut tacitum adpellet quovis ſermone moleſtus:
Communi ſenſu plane caret, inquimus. eheu
Quam temere in noſmet legem ſancimus iniquam!
Nam vitiis nemo ſine naſcitur: optimus ille eſt,
Qui minimis urguetur. amicus dulcis, ut aequum eſt,
Cum mea conpenſet vitiis bona, pluribus hiſce
(Si modo plura mihi bona ſunt) inclinet, amari
Si volet; hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
Poſtulat; ignoſcet verrucis illius. aequum eſt,
Peccatis veniam poſcentem reddere rurſus.
Denique, quatenus excidi penitus vitium irae,
Cetera item nequeunt ſtultis haerentia; cur non
Ponderibus moduliſque ſuis ratio utitur? ac, res
Ut quaeque eſt, ita ſuppliciis delicta coërcet?
Si quis eum ſervom, patinam qui tollere juſſus
Semeſos piſces tepidumque ligurrierit jus,
In cruce ſuffigat; Labeone inſanior inter
Sanos dicatur? quanto hoc furioſius, atque

Ma-

V. 58. *Tardo ac cognomen*. R.B. ex conjectura.
V. 60. *verſemur*. R.B. e MSto.
V. 65. *adpellat*, ſic MS. Lambini, pro quo ille legit *adpellet*. Al. *impellat*. R.B. *impediat*. Male.
V. 74. *ignoſcet*, Veneta 1514. R.B. Al. *ignoſcat*.
V. 82. Forte *Labieno*, R.B.

Majus peccatum eſt? paullum deliquit amicus;
(Quod niſi concedas, habeare inſuavis, acerbus)
Odiſti & fugis, ut Ruſonem debitor aeris;
Qui niſi, cum triſtes miſero venere Kalendae,
Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras,
Porrecto jugulo, hiſtorias, captivus ut, audit.
Conminxit lectum potus, menſave catillum
Evandri manibus tortum dejecit; ob hanc rem,
Aut poſitum ante mea quia pullum in parte catini
Suſtulit eſuriens, minus hoc jocundus amicus
Sit mihi? quid faciam, furtum ſi fecerit, aut ſi
Prodiderit conmiſſa fide, ſponſumve negarit?
Quîs paria eſſe fere placuit peccata, laborant
Cum ventum ad verum eſt: ſenſus, moreſque repugnant,
Atque ipſa utilitas, juſti prope mater & aequi.
Cum prorepſerunt primis animalia terris,
Mutum ac turpe pecus, glandem, atque cubilia propter,
Unguibus, hinc pugnis, dein fuſtibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quae poſt fabricaverat uſus:
Donec verba, quibus voces ſenſuſque notarent,
Nominaque invenere: dehinc abſiſtere bello,
Oppida coeperunt munire, & ponere leges,
Ne qui fur eſſet, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
Cauſſa: ſed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos venerem incertam rapientis more ferarum
Viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
Jura inventa metu injuſti fateare neceſſe eſt:
Tempora ſi faſtuſque velis evolvere mundi.

V. 86. *Ruſonem*, Cruq. Baxt. R. B. & alii. Al. *Druſonem* — *Riſſonem*.
V. 91. Al. *tritum* . . . *ſculptum*.
V. 94. *ſi furtum*. MSS. edd.
V. 100. *& turpe*, edd.
V. 101. *& pugnis*, edd. omnes.
V. 106. *Ne quis*, omnes edd.

Nec Natura poteſt juſto ſecernere iniquum,
Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis.
Nec vincetRatio hoc,tantumdem ut peccet,idemque,
Qui teneros caulis alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus ſacra Dîs ſublegerit. adſit
Regula, peccatis quae poenas inroget aequas:
Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.
Nam, ut ferula caedas meritum majora ſubire
Verbera, non vereor: cum dicas eſſe pares res
Furta latrociniis; & magnis parva mineris
Falce reciſurum ſimili te, ſi tibi regnum
Permittant homines. ſi dives, qui ſapiens eſt,
Et ſutor bonus,& ſolus formoſus, & eſt Rex:
Cur optas, quod habes? Non noſti quid pater, inquit,
Chryſippus dicat: ſapiens crepidas neque fecit,
Nec ſoleas umquam; ſutor tamen eſt ſapiens. Qui?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen, atque
Optimus eſt modulator: ut Alfenus vafer, omni
Abjecto inſtrumento artis clauſaque taberna,
Tonſor erat: ſapiens operis ſic protinus omnis
Eſt opifex ſolus, ſic Rex. vellunt tibi barbam
Laſcivi pueri, quos tu ni fuſte coërces,
Urgueris turba circum te ſtante, miſerque
Rumperis, & latras magnorum maxime Regum.
Ne longum faciam, dum tu quadrante lavatum
Rex ibis; neque te quiſquam ſtipator, ineptum

Prae-

V. 116. Forte *ſtrinxerit*, --- *infregerit*, N. Heins. R.B.

V. 117. *ſacra Dîs ſublegerit*, ita lego *Divum ſacra*. --- *ſacra Divom*. --- *ſacra Deum nocturnus legerit*, MSS.

V. 122. Forte *Furta*, *latrocinia*; *& cum magnis*.

VV. 127. 128. *ſibi numquam* --- *Nec ſoleas fecit*; ſic omnes MSS. praeter Galeanum qui ſic habet *ſibi fecit* --- *Nec ſoleas umquam*; ſed legendum, ut emendavi.

V. 128. *Qui?* R.B. e MSto. Al. *Quo*.

V. 132. *Tonſor erat*: ſic edd. Cruq. R.B. Al. *Sutor erat*. Eod. v. *ſic protinus*, ita MS. *ſic optimus*, cett. MSS. & omnes edd.

Praeter Criſpinum, ſectabitur; & mihi dulces
Ignoſcent, ſi quid peccâro ſtultus, amici;
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatuſque magis vivam te Rege beatus.

ECLOGA IV.

EUPOLIS atque Cratinus, Ariſtophaneſque poëtae,
Atque alii, quorum Comoedia priſca virorum eſt,
Si quis erat dignus deſcribi, quod malus ac fur,
Quod moechus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus; multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus,
Mutatis tantum pedibus numeriſque, facetus,
Emunctae naris, durus conponere verſus:
Nam fuit hoc vitioſus; in hora ſaepe ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat ſtans pede in uno:
Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger ſcribendi ferre laborem;
Scribendi recte: nam ut multum, nil moror. ecce
Criſpinus minimo me provocat: Accipe, ſi vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Cuſtodes: videamus, uter plus ſcribere poſſit.
Dî bene fecerunt, inopis nos, quodque puſilli
Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis.
At tu concluſas hircinis follibus auras
Uſque laborantis, ferrum dum molliat ignis,

V. 140. *peccâro*, ſic emendavit vir doctus, Lambino teſte, & ita quidam MSSti. Al. *peccavero* --- *peccabo*.

V. 3. *ac fur*, R. B. e MSStis. vulgo *aut fur*.

V. 14. *nummo me*, R. B. Male.

V. 15. *Accipe jam*; ita Landin. Ald. 1509. Aſc. Vaſcos. R. B. Al. *accipiam*.

V. 17. *inopis nos*, & V. 18. *loquentis*, ſic lego *inopis me*. MSS. omnes. *loquentes*, tres MSS. *loquentem*. R. B. ex emendatione Lambini.

V. 20. *ferrum dum molliat*, ſic ex duplici obſervatione legendum; *dum ferrum*. edd. *emolliat*, R. B. ex conjectura. Inſcite.

Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capsis, & imagine: cum mea nemo
Scripta legat, volgo recitare timentis, ob hanc rem,
Quod sunt, quos genus hoc minime juvat, utpote plures
Culpari digni. quemvis media erue turba;
Aut ab avaritia, aut misera ambitione laborat.
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
Hunc capit argenti splendor: stupet Albius aere:
Hic mutat merces surgente a Sole ad eum quo
Vespertina tepet regio: quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis conlectus turbine: ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt versus, odere poëtas.
Foenum habet in cornu, longe fuge, dummodo risum
Excutiat sibi, non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcumque semel chartis inleverit, omnis
Gestiet a furno redeuntis scire lacuque,
Et pueros & anus. Agedum, pauca accipe contra.
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poëtis,
Excerpam numero. neque enim concludere versum
Dixeris esse satis: neque si qui scribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
Idcirco quidam, comoedia necne poëma
Esset, quaesivere: quod acer spiritus ac vis,

Nec

V. 25. *digni.* sic lego. *dignos*, MSS. edd. Eod. v. Al. *elige turba.* — *eripe turba.* Melius *arripe.* R. B. in notis.

V. 26. *ab avaritia*, sic duo MSS. Bersm. uti Dousa emendaverat: & ita edd. Chabot. R. B. Al. *ob avaritiam.*

V. 33. *poëtam*, R. B. ex conjectura.

V. 35. Melius *tibi*, *non*. Rutg.

V. 39. *poëtis*. sic N. Heins. & R. B. sed multo ante. Despauter. & Bersm. *poëtas*, MSS.

V. 41. *si qui.* R. B. e MSStis. Al. *quis.*

Nec verbis nec rebus ineſt; niſi quod pede certo
Differt ſermoni, ſermo merus. At pater ardens
Saevit, quod meretrice nepos inſanus amica
Filius, uxorem grandi cum dote recuſat;
Ebrius & (magnum quod dedecus) ambulat ante
Noctem cum facibus. numquid Pomponius iſtis
Audiret leviora, pater ſi viveret? ergo
Non ſatis eſt verſum puris perſcribere verbis;
Quem ſi diſſolvas, quivis ſtomachetur eodem,
Quo perſonatus pacto pater. his, ego quae nunc,
Olim quae ſcripſit Lucilius, eripias ſi
Tempora certa modoſque, & quod prius ordine verbum eſt
Poſterius facias, praeponens ultima primis;
Non (ut ſi ſolvas, POSTQUAM DISCORDIA TETRA
BELLI FERRATOS POSTES PORTASQUE REFREGIT)
Invenias etiam disjecti membra poëtae.
Hactenus haec: alias juſtum ſit necne poëma,
Nunc illud tantum quaeram; meritone tibi ſit
Suſpectum genus hoc ſcribendi. Sulcius acer
Ambulat & Caprius, rauci male, cumque libellis;
Magnus uterque timor latronibus: at bene ſi quis
Et puris vivat manibus; contemnat utrumque.
Ut ſis tu ſimilis Caelî Birrîque latronum:
Non ego ſim Caprî, neque Sulcî: cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat neque pila libellos:
Quîs manus inſudet volgi Hermogeniſque Tigellî:
Neu recitem quidquam, niſi amicis, idque coactus;
Non ubi ubi, coramve quibuſlibet. in medio qui

Scrip-

VV. 50. 51. Al. *recuſet.* --- *ambulet.*
V. 54. *puris verſum*, edd.
V. 68. *vivat puris.* R. B. & alii.
V. 69. *Birrîque*, edd. Lamb. R. B. Al. *Birrhique.*
V. 70. Al. *Caprii*; & ita R. B. & nonnullae vett. edd.
V. 73. *Nec. . . Non*, edd. Eod. v. *recitem.* Baxt. R. B. Al. *recito.*
V. 74. *ubivis*, junctc. --- *ubi vis*, disjuncte. MSS. edd.

Scripta foro recitent, ſunt multi; quique lavantes.
Suave locus voci reſonat concluſus. inanis
Hoc juvat, haud illud quaerentis, num ſi ne ſenſu;
Tempore num faciant alieno. Laedere gaudes,
Inquit, & hoc ſtudio pravus facis. Unde petitum
Hoc in me jacis? eſt auctor quis denique eorum
Vixi cum quibus? abſentem qui rodit amicum;
Qui non defendit, alio culpante; ſolutos
Qui captat riſus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non viſa poteſt; conmiſſa tacere
Qui nequit; hic niger eſt; hunc tu, Romane, caveto.
Saepe tribus lectis videas coenare quaternos:
E quibus unus amet quavis adſpergere cunctos,
Praeter eum qui praebet aquam: poſt, hunc quoque potus,
Condita cum verax aperit praecordia Liber.
Hic tibi comis & urbanus liberque videtur
Infeſto nigris: ego ſi riſi, quod ineptus
Paſtillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
Lividus ac mordax videor tibi? mentio ſi qua
De Capitolini furtis injecta Petillî
Te coram fuerit; defenſes, ut tuus eſt mos.
Me Capitolinus convictore uſus amicoque
A puero eſt, cauſſaque mea permulta rogatus
Fecit, & incolumis laetor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud
Fugerit. Hic nigrae ſuccus loliginis, haec eſt
Aerugo mera; quod vitium procul afore chartis,
Atque animo prius, ut ſi quid promittere de me

Poſ-

V. 87. *amet*. R.B. e MSto. Al. *avet*.

V. 92. *Gargonius*. R.B. e MSto. Al. *Gorgonius*.

V. 93. *& mordax*, MSS. edd.

V. 95. *defenſes*, ſic legendum; *defendas*, edd.

V. 101. *afore*, edd. Cruq. Baxt. R.B. Al. *abſore*.

Poſſum aliud, vere promitto. liberius ſi
Dixero quid, ſi forte jocoſius; hoc mihi juris
Cum venia dabis. inſuevit pater optimus hoc me,
Ut fugerem exemplis vitiorum quaeque notando,
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo quod mî ipſe paraſſet:
Nonne vides, Albî ut vivat male filius? utque
Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. a turpi meretricis amore
Cum deterreret; Scetani diſſimilis ſis.
Ne ſequerer moechas, conceſſa cum venere uti
Poſſem; Deprenſi non bella eſt fama Trebonî,
Ajebat: ſapiens, vitatu quodque petitu
Sit melius, cauſſas reddat tibi: mî ſatis eſt, ſi
Traditum ab antiquis morem ſervare, tuamque,
Dum cuſtodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem poſſum. ſimul ac duraverit aetas
Membra, animumque tuum, nabis ſine cortice. Sic me
Formabat puerum dictis: & ſive jubebat
Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
Unum ex judicibus ſelectis objiciebat:
Sive vetabat; An hoc inhoneſtum & inutile factu
Necne ſit, addubites, fragret rumore malo cum
Hic atque ille? avidos vicinum funus ut aegros
Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſaepe
Abſterrent vitiis. ex hoc ego ſanus ab illis,
Perniciem quaecumque ferunt: mediocribus, & quîs

Igno-

V. 109. *male vivat*, MSS. edd.

V. 110. Forte *Farris*, vel *Panis inops*. R.B.

V. 112. *Scetani*. R.B. e MSStis. Al. *Sectani*.

V. 115. *quodque*, ſic quidam MSS. & ed. princeps; *quidque* R.B. & alii.

V. 116. *reddet*, edd. omnes.

V. 119. *poſſum*. Aſc. Cruq. R.B. Al. *poſſim*.

V. 125. *fragret*, ſic MS. *flagret*, edd. omnes.

Ignoſcas, vitiis teneor. fortaſſis & iſtinc
Largiter abſtulerit longa aetas, liber amicus,
Conſilium proprium: neque enim, cum lectulus, aut me
Porticus excepit, deſum mihi. Rectius hoc eſt;
Hoc faciens vivam melius: ſic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
Inprudens olim faciam ſimile? Haec ego mecum
Conpreſſis agito labris. ubi quid datur otî,
Inludo chartis. hoc eſt mediocribus illis
E vitiis unum: cui ſi concedere nolis,
Multa poëtarum veniat manus, auxilio quae
Sit mihi (nam multo plures ſumus) ac veluti te
Judaei, cogamus in hanc concedere turbam.

Ecloga V.

EGRESSUM magna me accepit Aricia Roma
Hoſpitio modico: rhetor comes Heliodorus,
Graecorum longe doctiſſimus; inde Forum Appî
Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignavi diviſimus, altius ac nos
Praecinctis, unum. minus eſt gravis Appia tardis.
Hîc ego, propter aquam, quod erat teterrima, ventri
Indico bellum, coenantis haud animo aequo
Exſpectans comites. jam nox inducere terris
Umbras & caelo diffundere ſigna parabat:
Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
Ingerere. Huc adpelle. trecentos inſeris: ohe
Jam ſatis eſt. dum aes exigitur, dum mula ligatur,
Tota abit hora. mali culices, ranaeque paluſtres

Aver-

V. 141. Forte *veniant*.
V. 142. Forte *ſint*.
V. 7. *teterrima*, edd. Juntae 1514. Baxt. R. B. Al. *deterrima*.

Avertunt ſomnos. abſentem ut cantat amicam
Multa prolutus vappa nauta, atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator
Incipit; ac paſtum miſſae retinacula mulae
Nauta piger ſaxo religat, ſtertitque ſupinus.
Jamque dies aderat, nil cum procedere lintrem
Sentimus; donec cerebroſus proſilit unus,
Ac mulae nautaeque caput lumboſque ſaligno
Fuſte dolat. quarta vix demum exponimur hora.
Ora manuſque tua lavimus, Feronia, lympha.
Millia tum pranſi tria repimus; atque ſubimus
Inpoſitum ſaxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Maecenas optimus atque
Cocceius, miſſi magnis de rebus uterque
Legati; averſos ſoliti conponere amicos.
Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Inlinere. interea Maecenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque ſimul Fonteius, ad unguem
Factus homo, Antonî, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Luſco praetore libenter
Linquimus, inſani ridentes praemia ſcribae,
Praetextam, & latum clavom, prunaeque batillum.
In Mamurrarum laſſi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitone culinam.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima: namque
Plotius & Varius Sinueſſae, Virgiliuſque
Occurrunt; animae, qualis neque candidiores
Terra tulit; neque quîs me ſit devinctior alter.
O, qui conplexus, & gaudia quanta fuere!

V. 16. *abſentem ut cantat*, ed. princeps. R. B. Al. *abſentem cantat.*
V. 18. *miſſae paſtum*, edd. omnes.
V. 20. *nil cum*; edd. Aſc. Veneta 1514. R. B. Al. *cum nil.*
V. 24. *lavimur*, N. Heins. & R. B.
V. 43. *fuerunt*, edd. omnes.

Nil ego contulerim jocundo ſanus amico.
Proxima Campano ponti quae villula, tectum
Praebuit, & parochi, quae debent, ligna ſalemque.
Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Luſum it Maecenas, dormitum ego, Virgiliuſque:
Namque pila lippis inimicum & ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit pleniſſima villa,
Quae ſuper eſt Caudî cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti ſcurrae pugnam Meſsîque Cicirri,
Muſa, velim memores; & quo patre natus uterque
Contulerint litis. Meſsî clarum genus Oſci:
Sarmenti domina exſtat. ab his majoribus orti
Ad pugnam venere. prior Sarmentus: Equi te
Eſſe feri ſimilem dico. ridemus; & ipſe
Meſſius, Accipio: caput & movet. ô, tua cornu
Ni foret exſecto frons, inquit, quid faceres; cum
Sic mutilus miniteris? at illi foeda cicatrix
Setoſam laevi frontem turpaverat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larva aut tragicis opus eſſe cothurnis.
Multa Cicirrus ad haec; Donaſſet jamne catenam
Ex voto Laribus, quaerebat: ſcriba quod eſſet,
Nihilo deterius dominae jus eſſe. rogabat
Denique, cur umquam fugiſſet, cui ſatis una
Farris libra foret, gracili ſic, tamque puſillo.
Prorſus jocunde coenam producimus illam.
Tendimus hinc recta Beneventum; ubi ſedulus hoſpes
Pene, macros, arſit, turdos dum verſat in igni:

Nam

V. 52. *Cicirri*, Torr. & R. B. e MStis. Al. *Cicerri---Cicirrhi*.

V. 60. *miniteris*, edd. Aſc. Regnault. R. B. Al. *minitaris*.

V. 67. *Nihilo deterius*, ſic Gifan. Canter. Torr. R. B. Al. *Nullo deterius*. --- *Nilo deterius*. --- *Deterius nihilo*.

V. 70. *producimus*, Vaſcos. R. B. Al. *produximus*.

V. 72. *macros, arſit*, hanc lectionem revocavit Bent. *arſit macros*: Lamb.

Nam vaga per veterem dilabſo flamma culinam
Volcano, ſummum properabat lambere tectum:
Convivas avidos coenam, ſervoſque timentis
Tum rapere, atque omnis reſtinguere velle videres.
Incipit ex illo montis Appulia notos
Oſtentare mihi, quos torret Atabulus; & quos
Numquam erepſemus, ni nos vicina Trivici
Villa recepiſſet, lacrimoſo non ſine fumo;
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem ſtultiſſimus uſque puellam
Ad mediam exſpecto noctem: ſomnus tamen aufert
Intentum Veneri: tum inmundo ſomnia viſu
Nocturnam veſtem maculant ventremque ſupinum.
Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Manſuri oppidulo, verſu quod dicere non eſt,
Signis perfacile eſt. venit viliſſima rerum
Hîc aqua: ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris portare viator:
Nam Canuſî lapidoſus; aquae non ditior urna.
Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.
Flentibus hic Varius diſcedit moeſtus amicis.
Inde Rubos feſſi pervenimus; utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Poſtera tempeſtas melior, via pejor, aduſque
Barî moenia piſcoſi. dehinc Gnatia lymphis
Iratis exſtructa dedit riſuſque jocoſque;
Dum flammis ſine tura liqueſcere limine ſacro
Perſuadere cupit. credat Judaeus Apella,

V. 79. *niſi nos.* MSS. edd.
V. 83. *noctem exſpecto.* edd. omnes.
V. 87. *quod verſu.* MSS. edd.
V. 92. Hunc verſum R.B. cenſet eſſe ſpurium.
V. 93. *hic Varius,* Aſc. Baxt. R.B. Al. *hinc.*
V. 97. *dein.* R. B. e MSStis.
V. 99. *flamma.* edd.

Non ego: namque Deos didici ſecurum agere aevom;
Nec, ſi quid faciat miri Natura, Deos id
Triſtîs ex alto coeli demittere tecto.
Brundiſium longae finis chartaeque viaeque.

ECLOGA VI.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quidquid Etruſcos
Incoluit finis, nemo generoſior eſt te;
Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;
Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus: perſuades hoc tibi vere,
Ante poteſtatem Tullî atque ignobile regnum,
Multos ſaepe viros nullis majoribus ortos,
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus auctos.
Contra, Laevinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulſus fugit, unius aſſis
Non umquam pretio pluris licuiſſe, notante
Judice, quo noſti, populo; qui ſtultus honores
Saepe dat indignis, & famae ſervit ineptus;
Qui ſtupet in titulis, & imaginibus. quid oportet
Nos facere a volgo longe longeque remotos?
Namque eſto, populus Laevino mallet honorem,
Quam Decio mandare novo: Cenſorque moveret

Ap-

V. 102. *miri faciat*, edd. omnes.
V. 103. Forte *ex alto coeli triſtes*.
V. 4. *imperitarent*. R.B. e MSStis. Al. *imperitarunt --- imperitarint*.
V. 13. *pulſus fugit*. Vaſc. R.B. Al. *fuit*.
V. 15. *quo noſti*, edd. Ald. 1501. Aſc. Baxt. R.B. Al. *quem*.
V. 18. *Vos facere*. R.B. ex conjectura. Eod. v. *longe longeque*. edd. 1474. Rutg. Cruq. Baxt. R.B. Al. *longe lateque*.

Appius, ingenuo ſi non eſſem patre natus:
Vel merito, quoniam in propria non pelle quieſſem.
Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Non minus ignotos generoſis. quo tibi, Tilli,
Sumere depoſitum clavom, fierique tribuno?
Invidia adcrevit, privato quae minor eſſet.
Nam ut quiſque inſanus nigris medium inpediit crus
Pellibus, ac latum demiſit pectore clavom,
Audit continuo; Quis homo hic, aut quo patre natus?
Ut ſi qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
Ut cupiat formoſus; eat quacumque, puellis
Injiciat curam quaerendi ſingula; quali
Sit facie, ſura, quali pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, civis, urbem ſibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum:
Quo patre ſit natus, num ignota matre inhoneſtus,
Omnis mortalis curare & quaerere cogit.
Tune Syri, Damae, aut Dionyſî filius, audes
Dejicere e ſaxo civis, aut tradere Cadmo?
At Novius conlega gradu poſt me ſedet uno;
Namque eſt ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paullus,
Et Meſſala videris? at hic ſi ploſtra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, magna ſonabit,
Cornua quod vincatque tubas: ſaltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum,
Nunc, quia ſum tibi, Maecenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

V. 24. *Tilli*, R. B. e MStis. Al. *Tulli*.

V. 29. Al. *hic &*. --- *hic eſt*. Forte *hic? hic quo*.

V. 30. *Ut cupiat*, edd. Aſc. R. B. Al. *Et*.

V. 37. Forte *curare, requirere*.

V. 47. *quia ſum tibi Maecenas*, ſic ed. princeps, Amb. a Porta. Vaſc. R. B. Al. *ſim tibi*. Al. *quia Maecenas tibi ſim*.

Diſſimile hoc illi eſt: quia non, ut forſit honorem
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum;
Praeſertim cautum dignos adſumere, prava
Ambitione procul; felicem dicere non hoc
Me poſſit, caſu quod te ſortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit. optimus olim
Virgilius, poſt hunc Varius, dixere quid eſſem.
Ut veni coram, ſingultim pauca locutus,
(Infans namque pudos prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro: reſpondes (ut tuus eſt mos)
Pauca: abeo; & revocas nono poſt menſe, jubeſque
Eſſe in amicorum numero: magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi ſecernis honeſtum,
Non patre praeclaro, ſed vita & pectore puro.
Atqui ſi vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendoſa eſt natura, alioqui recta; (velut ſi
Egregio inſparſos reprendas corpore naevos)
Si neque avaritiam, neque ſordis, nec mala luſtra
Objiciet vere quiſquam mihi; purus & inſons,
(Ut me conlaudem) ſi vivo & carus amicis,
Cauſa fuit pater his: macro qui pauper agello
Noluit in Flavî ludum me mittere, magni

Quo

V. 53. *poſſit*, ſic reſtitui. *poſſim*, MSS. *poſſunt*. R. B. ex Scholiaſta Cruq. Et ita habent duodecim edd. quamquam is ſe primum protuliſſe hanc lectionem prae ſe ferat. v. Animadv. in Bentleium.

V. 54. *tibi me*, R. B. e Scholiaſta Cruq. & ita multo ante Landin. in Comment. Cerut. in Paraphr. Cevallerii in verſ. Gallica. Et ita citat. Dacer. in notis ad S. I. 1. v. 2. *Mihi te*. MSS. edd.

V. 64. Forte *praeclarus* — *purus*.

V. 67. Al. *inſperſos*.

V. 68. *nec mala*, ita Cruq. ex Antiquiſſimo codice: vulgo *ac mala*. R. B. ex ingenio legit *aut mala*, & ita habent quinque edd. Aſcenſii.

V. 70. *ſi vivo &*, ſic legendum cum Mureto; *ſi & vivo*. MSS.

V. 71. Forte *pater hic*. Eod. v. *qui macro*. MSS. edd.

Quo pueri magnis e centurionibus orti,
Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes Idibus aera:
Sed puerum eſt auſus Romam portare, docendum
Artis, quas doceat quivis eques atque ſenator
Semet prognatos. veſtem ſervoſque ſequentis,
In magno ut populo, ſi qui vidiſſet, avita
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos inconruptiſſimus omnis
Circum doctores aderat. quid multa? pudicum
(Qui primus virtutis honor) ſervavit ab omni
Non ſolum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, ſibi ne vitio quis verteret, olim
Si praeco parvas, aut, ut fuit ipſe, coactor
Mercedes ſequerer: neque ego eſſem queſtus ad haec nunc
Laus illi debetur, & a me gratia major.
Nil me poeniteat ſanum patris hujus: eoque
Non, ut magna dolo factum negat eſſe ſuo pars
Quod non ingenuos habeat claroſque parentis,
Sic me defendam. longe mea diſcrepat iſtis
Et vox & ratio. nam ſi Natura juberet
A certis annis aevom remeare peractum,
Atque alios legere, ad faſtum quoſcunque parentis
Optaret ſibi quiſque; meis contentus, honeſtos
Faſcibus ac ſellis nollem mihi ſumere; demens
Judicio volgi, ſanus fortaſſe tuo: quod
Nollem onus, haud umquam ſolitus, portare moleſtum.
Nam mihi continuo major quaerenda foret res;
Atque ſalutandi plures; ducendus & unus
Et comes alter, uti ſolus ne ruſve peregreve

V. 79. *qui*, R. B. e MStis. Al. *quis*.
V. 87. *ad haec*, Cruq. e duobus MSStis. Al. *ob hoc* --- *ad hoc*.
V. 97. *& ſellis*. MSS. edd.
V. 102. *ne ſolus*. MSS. edd.

Exirem; plures calones, atque caballi
Paſcendi; ducenda petorrita. nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel, ſi libet, uſque Tarentum;
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Objiciet nemo ſordis mihi, quas tibi, Tilli,
Cum Tiburte via praetorem quinque ſequuntur
Te pueri laſanum portantes oenophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu, praeclare ſenator,
Millibus atque aliis vivo. quacumque libido eſt,
Incedo ſolus: percunctor quanti olus, ac far:
Fallacem Circum veſpertinumque pererro
Saepe forum: adſiſto divinis: inde domum me
Ad porri & ciceris refero laganique catinum.
Coena miniſtratur pueris tribus; & lapis albus
Pocula cum cyatho duo ſuſtinet; adſtat echinus
Vilis cum patera guttus, Campana ſupellex.
Deinde eo dormitum, non ſollicitus, mihi quod cras
Surgendum ſit mane, obeundus Marſya, qui ſe
Voltum ferre negat Noviorum poſſe minoris.
Ad quartam jaceo, poſt hanc vagor, aut ego lecto,
Aut ſcripto quod me tacitum juvet: unguor olivo,
Non quo fraudatis inmundus Natta lucernis.
Aſt ubi me feſſum Sol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio Campum luſumque trigonem.
Pranſus, non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domeſticus otior. haec eſt
Vita ſolutorum miſera ambitione gravique.
His me conſolor, victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruusque fuiſſet.

ECCLO-

V. 107. *Tilli*, ſic edd. 1474. R. B. Al. *Tulli*.

V. 126. *Campum luſumque trigonem*, ſic cod. Blandinius omnium antiquiſſimus; & ita R. B. Forte *trigona*, Cett. MSS. habent ſic *rabioſi tempora ſigni*.

V. 131. *fuiſſet*, Aſc. R. B. Al. *fuiſſent*.

Ecloga VII.

PRoſcripti Regis Rupilî pus atque venenum
Hybrida quo pacto ſit Perſius ultus, opinor
Omnibus & lippis notum & tonſoribus eſſe.
Perſius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam litis cum Rege moleſtas;
Durus homo, atque odio poſſet qui vincere Regem;
Confidens, tumiduſque: adeo ſermonis amari,
Siſennas, Barros ut equis praecurreret albis.
Ad Regem redeo. poſtquam nil inter utrumque
Convenit (hoc etenim ſunt omnes jure moleſti,
Quo fortes, quibus adverſum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animoſum atque inter Achillen
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob cauſam, niſi quod virtus in utroque
Summa fuit. duo ſi diſcordia verſet inertis;
Aut ſi diſparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco, diſcedat pigrior, ultro
Muneribus miſſis) Bruto prætore tenente
Ditem Aſiam, Rupilî & Persî par pugnat, uti non
Conpoſiti melius cum Bitho Bacchius. in jus
Acres procurrunt, magnum ſpectaculum uterque.
Perſius exponit cauſam; ridetur ab omni
Conventu; laudat Brutum, laudatque cohortem;
Solem Aſiæ Brutum adpellat, ſtellaſque ſalubris
Adpellat comites, excepto Rege: Canem illum,
Inviſum agricolis ſidus veniſſe: ruebat

V. 6. *qui poſſet.* MSS. edd.
V. 9. *nihil inter*, edd. omnes.
V. 12. *Achillem.* MSS. edd.
V. 15. *verſet.* R. B. *vexet.* MSS. edd.
V. 20. *Compoſiti.* R. B. e MSto. Al. *Compoſitus* — *Compoſitum.*

Flumen ut hibernum, fertur quo rara ſecuris.
Tum Praeneſtinus ſalſo multoque fluenti
Expreſſa arbuſto regerit convicia; durus
Vindemiator, & invictus, cui ſaepe viator
Ceſſiſſet magna compellans voce cucullum.
At Graecus, poſtquam eſt Italo perfuſus aceto,
Perſius exclamat; Per magnos, Brute, Deos te
Oro, qui Reges conſueſti tollere, cur non
Hunc Regem jugulas? operum hoc, mi crede, tuorum eſt.

Ecloga VIII.

OLIM truncus eram ficulnus, inutile lignum:
Cum faber, incertus ſcamnum faceretne Priapum,
Maluit eſſe Deum: Deus inde ego, furum aviumque
Maxima formido: nam fures dextra coërcet,
Obſcaenoque ruber porrectus ab inguine palus:
Aſt importunas volucris in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis conſidere in hortis.
Huc prius anguſtis ejecta cadavera cellis
Conſervus vili portanda locabat in arca:
Hic miſerae plebi ſtabat commune ſepulcrum,
Pantolabo ſcurrae, Nomentanoque nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agro
Hic dabat; heredes monumentum ne ſequeretur.
Nunc licet Eſquiliis habitare ſalubribus, atque
Aggere in aprico ſpatiari; qua modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.

Cum

V. 28. *multoque fluenti.* Baxt. R. B. Al. *multumque.*
V. 34 *conſueſti*, edd. Aſc. R. B. Al. *conſueris.*
V. 3. *inde ego.* Al. *hinc ego.* Forte *ecce ego.*
V. 10. *Hoc.* MSS. edd.
V. 12. 12. *agro* MS. uti conjecerat Torrent. *agrum* edd. omnes.
V. 15. *qua*, ſic R. B. *quo* MSS. edd.

Cum mihi non tantum furesque feraeque suëtae
Hunc vexare locum curae sunt atque labori,
Quantum carminibus quae versant atque venenis
Humanos animos: has nullo perdere possum,
Nec prohibere modo, simul ac vaga Luna decorum
Protulit os, quin ossa legant herbasque nocentis.
Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
Cum Sagana majore ululantem (pallor utrasque
Fecerat horrendas aspectu) scalpere terram
Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
Coepere: cruor in fossam confusus; ut inde
Manis elicerent, animas responsa daturas.
Lanea & effigies erat, altera cerea: major
Lanea, quae poenis compescoret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat, servilibus ut quae
Jam peritura modis. Hecatam vocat altera, sævam
Altera Tisiphonen: serpentis atque videres
Infernas errare canes; Lunamque rubentem,
Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Sagana resonarint triste & acutum?
Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
Abdiderint furtim terris? & imagine cerea
Largior arserit ignis? & ut non testis inultus

V. 20. Melius *pellere possum*. Nizol.
V. 28. *coeperunt*, MSS. edd.
V. 32. *ut quae*, sic Gifan. e MSto. & R.B. Al. *utque*.
V. 33. *Hecaten*, edd. omnes.
V. 38. *veniat*, Asc. R.B. Al. *veniant*.
V. 41. *resonarint*, R. B. & ita Spinula. *resonarent*. MSS. edd.
V. 43. Forte *ut imagine*.

Horruerim voces Furiarum, ac facta duarum?
Nam, diſploſa ſonat quantum veſica, pepedi
Diffiſa nate ficus: at illae currere in urbem.
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno riſuque jocoque videres.

Ecloga IX.

IBAM forte via Sacra (ſicut meus eſt mos)
Neſcio quid meditans nugarum, totus in illis:
Adcurrit quidam notus mihi nomine tantum;
Adreptaque manu, Quid agis, dulciſſime rerum?
Suaviter, ut nunc eſt, inquam; & cupio omnia quae vis.
Cum adſectaretur, Numquid vis? occupo: at ille,
Noris nos, inquit; docti ſumus. Hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. miſere diſcedere quaerens,
Ire modo ocius, interdum conſiſtere, in aurem
Dicere neſcio quid puero. cum ſudor ad imos
Manaret talos; O te, Bolane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret, vicos, urbem laudaret; ut illi
Nil reſpondebam: Miſere cupis, inquit, abire;
Jamdudum video: ſed nil agis; uſque tenebo:
Proſequar hinc, quo nunc iter eſt tibi? Nil opus eſt te
Circumagi: quemdam volo viſere non tibi notum;
Trans Tiberim longe cubat is, prope Caeſaris hortos.
Nil habeo quod agam, & non ſum piger; uſque ſequar te.
Demitto auriculas, ut iniquae mentis aſellus,
Cum

V. 45. *& facta*, edd. omnes.
V. 1. *Ibam, ut*, R. B. ex conjectura.
V. 11. *Bolane*, Aſc. Baxt. R. B. Al. *Bollane*.
V. 16. *Perſequar*, ita habere omnes edd. ſcribit R. B. atqui Vaſcos. & Ambr. a Porta *Proſequar* habent.

Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille:
Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
Non Varium facies: nam quis me scribere pluris
Aut citius possit versus? quis membra movere
Mollius? invideat quod & Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat. Est tibi mater,
Cognati, quis te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
Omnis conposui. Felices! nunc ego resto.
Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit divina mota anus urna:
„ Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
„ Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
„ Garrulus hunc quando consumet cumque: loquacis,
„ Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit aetas.
Ventum erat ad Vestae, quarta jam parte diei
Praeterita: & casu tunc respondere vadatus
Debebat; quod ni feciſſet, perdere litem.
Si me amas, inquit, paullum hic ades. Inteream, si
Aut valeo stare, aut novi civilia jura:
Et propero, quo scis. Dubius sum quid faciam, inquit;
Tene relinquam, an rem. Me sodes. Non faciam, ille:
Et praecedere coepit. ego (ut contendere durum
Cum victore) sequor. Maecenas quo modo tecum,
Hinc repetit, paucorum hominum, & mentis bene sanae?
Nemo dexterius fortuna est usus: haberes
Magnum adjutorem, posset qui ferre secundas,
Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
Summôsses omnis. Ito non vivitur illic,

Quo

V. 30. *mota divina*, R. B. ex conjectura. Cruqii.

V. 36. *vadatus*, sic legit Laurenberg. & ita R. B. *vadato*. MSS. omnes & cett. edd.

V. 42. *durum est*, ita edd. ante Bentleian. quae cum plerisque MSStis. omittit *est*, & ita citat Valla ad Juvenal.

V. 48. *Non isto*, edd. omnes.

Quo tu rere, modo: domus hac nec purior ulla eſt,
Nec magis his aliena malis: nil mî officit, inquam,
Ditior hic, aut eſt quia doctior: eſt locus uni-
Cuique ſuus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus eſſe. Velis tantummodo, quae tua virtus,
Expugnabis: & eſt qui vinci poſſit; eoque
Difficilis aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus ſervos corrumpam: non, hodie ſi
Excluſus fuero, deſiſtam; tempora quaeram;
Occurram in triviis; deducam. nil ſine magno
Vita labore dedit mortalibus. Haec dum agit: ecce
Fuſcus Ariſtius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre noſſet. conſiſtimus. Unde venis? &
Quo tendis? rogat, & reſpondet. vellere coepi,
Et prenſare manu lentiſſima brachia, nutans,
Diſtorquens oculos, ut me eriperet. male ſalſus
Ridens diſſimulare: meum jecur urere bilis,
Certe neſcio quid ſecreto velle loqui te
Ajebas mecum. Memini bene; ſed meliore
Tempore dicam; hodie triceſima ſabbata. vis tu
Curtis Judaeis oppedere? Nulla mihi, inquam,
Relligio eſt. At mî; ſum paullo infirmior, unus
Multorum; ignoſces, alias loquar. Hunccine ſolem
Tam nigrum ſurrexe mihi? fugit inprobus, ac me
Sub cultro linquit. caſu venit obvius illi
Adverſarius, &, Quo tu, turpiſſime? magna
Inclamat voce, &, Licet anteſtari? ego vero
Oppono auriculam. rapit in jus, clamor utrimque,
Undique concurſus. ſic me ſervavit Apollo.

Ecto-

V. 55. Forte *vinci qui.*
V. 69. *vis tu*, Aſc. R. B. Al. *vin' tu.*
V. 76. *Inclamat*, edd. Rutgers. D. Heins. 1629. R. B. Al. *Exclamat.*

Ecloga X.

NEMPE inconpoſito dixi pede currere verſus
Lucilî. quis tam Lucilî fautor inepte eſt,
Ut non hoc fateatur? at idem, quod ſale multo
Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque cetera: nam ſic
Et Laberî mimos, ut pulchra poëmata, mirer.
Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum
Auditoris; & eſt quaedam tamen hic quoque virtus:
Eſt brevitate opus, ut currat ſententia, neu ſe
Inpediat verbis laſſas onerantibus auris:
Et ſermone opus eſt modo triſti, ſaepe jocoſo,
Defendente vicem modo rhetoris atque poëtae;
Interdum urbani; parcentis viribus, atque
Extenuantis eas conſulto. ridiculum acri
Fortius ac melius magnas plerumque ſecat res.
Illi, ſcripta quibus Comoedia priſca viris eſt,
Hoc ſtabant, hoc ſunt imitandi; quos neque pulcher
Hermogenes umquam legit, nec ſimius iſte,
Nil praeter Calvom & doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, verbis quod Graeca Latinis
Miſcuit. ô ſeri ſtudiorum! quîne putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? at ſermo lingua concinnus utraque,
Suavior (ut Chio nota ſi conmixta Falerni eſt)
Cum verſus facias: teipſum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei ſit cauſa Petillî:
Scilicet oblitus patriaeque patriſque, latine
Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque

V. 15. *& melius*, edd.
V. 20. *quod verbis*, MSS. edd.
V. 27. *Latine*, ſic quidam MSS. Al. *Latini*. & ita R. B. & alii.

Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?
Atqui ego cum graecos facerem, natus mare citra,
Verſiculos, tali vetuit me voce Quirinus
Poſt mediam viſus noctem, cum ſomnia vera:
In ſilvam non ligna feras inſanior, ac ſi
Magnas Graecorum malis inplere catervas.
Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Defingit Rheni luteum caput; haec ego ludo,
Quae neque in aede ſonent certantia, judice Tarpa,
Nec redeant iterum atque iterum ſpectanda theatris.
Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente ſenem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio Regum
Facta canit pede ter percuſſo: forte epos acer,
Ut nemo Varius; ductu molle atque facetum
Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
Hoc erat, experto fruſtra Varrone Atacino,
Atque quibuſdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
Inventore minor: neque ego illi detrahere auſim
Haerentem capiti multa cum laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentum, ſaepe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeſo,
Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?
Nil comis Tragici mutat Lucilius Accî?
Non ridet verſus Ennî gravitate minores?
Cum de ſe loquitur, non ut majore reprenſis.
Quid vetat & noſmet Lucilî ſcripta legentis

Quae-

V. 32. *tali me.* R. B. e MSS. & ita citant Muret. Nannius. vulgo *me tali*; ſed legendum ut emendavi.

V. 33. *noctem viſus*, edd.

V. 34. *inſanus.* MSS. edd.

V. 38. *neque in*, Aſc. Regnault & Venet. 1514. R. B. Al. *nec in.*

V. 44. Al. *Varius ducit.*

V. 49. *cum multa*, MSS. edd.

Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos & euntis
Mollius, ac ſi quis, pedibus quid claudere ſenis
(Hoc tantum) contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem coenatus? Etruſci
Quale fuit Caſsî rapido ferventius amni
Ingenium; capſis quem fama eſt eſſe libriſque
Ambuſtum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
Comis & urbanus; fuerit limatior idem,
Quam rudis & Graecis intacti carminis auctor,
Quamque poëtarum ſeniorum turba: ſed ille,
Si foret hoc noſtrum fato dilatus in aevom,
Detereret ſibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in verſu faciendo
Saepe caput ſcaberet, vivos & roderet unguis.
Saepe ſtilum vertas, iterum quae digna legi ſint
Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam ſatis eſt equitem mihi plaudere: ut audax,
Contemtis aliis, exploſa Arbuſcula dixit.
Men' moveat cimex Pantilius? aut cruciet, quod
Vellicet abſentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conviva Tigellî?
Plotius, & Varius, Maecenas, Virgiliuſque,
Valgius, & probet haec Octavius optimus, atque
Fuſcus; & haec utinam Viſcorum laudet uterque:
Ambitione relegata, te dicere poſſum,
Pollio; te, Meſſala, tuo cum fratre; ſimulque
Vos

V. 66. Caſaub. legit *rudius Graecis*. Rutgers. *rudis, at.*

V. 78. *cruciet*, Aſc. R. B. Al. *crucier.*

Vos Bibule, & Servi, ſimul his te, candide Furni;
Conpluris alios, doctos ego quos, & amicos
Prudens praetereo: quibus haec, ſunt qualiacunque,
Adridere velim; doliturus, ſi placeant ſpe
Deterius noſtra. Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec ſubſcribe libello.

V. 86. *Bibule*, ſic R.B. ex emendatione N. Heinſii; at multo ante, ita legitur in duabus editionibus Muret. totidem Bruti, & ita quoque edd. Rodelii. *Bibuli*, MSS. cett. edd.

V. 88. *ſunt*, Aſc. R.B. Al. *ſint*.

Q. HORATII FLACCI SERMONUM,

LIBER II.

Ecloga I.

SUNT quibus in Satira videor nimis acer, & ultra
Legem intendere opus: ſine nervis altera quidquid
Conpoſui pars eſſe putat, ſimiliſque meorum
Mille die verſus deduci poſſe. Trebati,
Quid faciam praeſcribe. Quieſcas. Ne faciam, inquis,
Omnino verſus? Aio. Peream male, ſi non
Optimum erat; verum nequeo dormire. Ter uncti
Trananto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto;
Inriguumque mero ſub noctem corpus habento.
Aut, ſi tantus amor ſcribendi te rapit, aude
Caeſaris invicti res dicere, multa laborum
Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires

N De-

V. 1. Al. *videar.*
V. 2. Vulgo *tendere.*
V. 10. *rapit*, ſic MSS. omnes demto uno qui habet *capit*, & ita R. B.

Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, neu fracta pereuntis cuſpide Gallos,
Aut labentis equo deſcribat volnera Parthi.
Attamen & juſtum poteras & ſcribere fortem,
Scipiadam ut ſapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipſa feret: niſi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caeſaris aurem;
Quoi male ſi palpere, recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam triſti laedere verſu
Pantolabum ſcurram, Nomentanumve nepotem?
Cum ſibi quiſque timet, quamquam eſt intactus, & odit.
Quid faciam? ſaltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit capiti fervor, numeruſque lucernis.
Caſtor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis. Quot capitum vivunt, totidem ſtudiorum
Millia. me pedibus delectat claudere verba
Lucilî ritu, noſtrûm melioris utroque.
Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris; neque, ſi male ceſſerat, uſquam
Decurrens alio, neque ſi bene. quo fit ut omnis
Votiva pateat veluti deſcripta tabella,
Vita ſenis. ſequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus,
Miſſus ad hoc, pulſis (vetus eſt ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hoſtis;
Sive quod Appula gens, ſeu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. ſed hic ſtilus haud petet ultro
Quemquam animantem, & me veluti cuſtodiet enſis
Va-

V. 14. *nec*, edd. omnes.
V. 15. *deſcribet*, quidam MSS. & ita R. B. & alii. Male.
V. 20. *Quoi*, ſic MS. vet. Orthogr. Eod. v. Al. *palpare* --- *recalcitret.*
V. 21. Forte *triſti quam.*
V. 22. *Nomentanumve*, R. B. e MSStis. Al. *Nomentanumque.*
V. 25. *fervor capiti.* edd.

Vagina tectus: quem cur deſtringere coner,
Tutus ab infeſtis latronibus? ô pater & rex
Juppiter! ut pereat poſitum robigine telum;
Neu quiſquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me commôrit (melius non tangere, clamo)
Flebit, & inſignis tota cantabitur urbe.
Cervius iratus leges minitatur & urnam;
Canidia Albucî, quibus eſt inimica, venenum;
Grande malum Turius, ſi quid ſe judice certes.
Ut, quo quiſque valet, ſuſpectos terreat; utque
Imperitet Natura potens, ſic conlige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit; unde, niſi intus
Monſtratum? Scaevae vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet ſceleris pia dextera (mirum
Ut neque calce lupus quemquam, nec dente petit bos)
Sed male tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam; ſeu me tranquilla ſenectus
Exſpectat; ſeu Mors atris circumvolat alis;
Dives, inops; Romae, ſeu Fors ita juſſerit, exſul;
Quiſquis erit vitae, ſcribam, color. O puer, ut ſis
Vitalis metuo; & majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum eſt Lucilius auſus
Primus in hunc operis componere carmina morem;
Detrahere & pellem, nitidus qua quiſque per ora
Cederet, introrſum turpis; num Laelius, & qui
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen;
Ingenio offenſi? aut laeſo doluere Metello?
Famoſiſve Lupo cooperto verſibus? atqui

V. 42. Al. *ô Rex.*
V. 49. *ſi quid.* edd. vett. & Ven. 1514. & R. B. Al. *quis.* Eod. v. *certes*, ed. 1481. & R. B. vulgo *certet.*
V. 51. *Imperet hoc* pro *Imperitet.* edd.
V. 55. *neque dente.* R. B. & alii.
V. 56. *mala.* edd. omnes.

Primores populi adripuit, populumque tributim;
Scilicet uni aequus Virtuti atque ejus amicis.
Quin, ubi se a volgo & scena in secreta remorant
Virtus Scipiadae & mitis sapientia Laelî;
Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quamvis
Infra Lucilî censum ingeniumque; tamen me
Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
Invidia; & fragili quaerens inlidere dentem,
Offendet solido: ni quid tu, docte Trebati,
Dissentis. Equidem nil hinc diffingere possum.
Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negotî
Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
Judiciumque. Esto, si quis mala: sed bona si quis
Judice condiderit laudatus Caesare? si quis
Opprobriis dignum latraverit, integer ipse?
Solventur risu tabulae: tu missus abibis.

Ecloga II.

QUAE virtus & quanta, boni, sit vivere parvo,
(Nec meus hic sermo est, sed quae praecepit Ofellus
Rusticus; abnormis Sapiens, crassaque Minerva)
Discite, non lances inter mensasque nitentis;
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
Adclinus falsis animus meliora recusat:
Verum hic inpransi mecum disquirite. Cur hoc?
Dicam, si potero. male verum examinat omnis

Con-

V. 78. *nisi quid.* MSS. edd.
V. 79. *nihil hinc.* MSS. edd.
V. 84. *laudatus*, sic legit Rutg. quod & habent aliquot MSSti; vulgo *laudatur.*
V. 85. Al. *laceraverit*, & ita R.B. Male.
V. 2. *sed quae.* Baxt. R.B. Al. *quem.*
V. 4. *inter lances.* MSS. edd.
V. 6. *Acclinis.* edd. omnes

Conruptus judex. leporem ſectatus, equove
Laſſus ab indomito; vel ſi Romana fatigat
Militia adſuetum graecari; ſeu pila velox,
Molliter auſterum ſtudio fallente laborem;
Seu te diſcus agit, pete cedentem aëra diſco:
Cum labor extuderit faſtidia; ſiccus, inanis
Sperne cibum vilem; niſi Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta. foris eſt promus, & atrum
Defendens piſcis hiemat mare: cum ſale panis
Latrantem ſtomachum bene leniet. unde putas, aut
Quî partum? caro non in nidore voluptas
Summa, ſed in te ipſo eſt. tu pulmentaria quaere
Sudando. pinguem vitiis albumque neque oſtrea,
Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
Vix tamen eripiam, poſito pavone, velis quin
Hoc potius quam gallina tergere palatum,
Conruptus vanis rerum; quia veneat auro
Rara avis, & picta pandat ſpectacula cauda:
Tanquam ad rem adtineat quidquam. num veſceris iſta,
Quam laudas, pluma? cocto num adeſt honor idem?
Carne tamen quamvis diſtat nil hic magis illa;
Inparibus formis deceptum te patet. eſto.
Unde datum ſentis, lupus hic, Tiberinus, an alto
Captus hiet? pontiſne inter jactatus, an amnis
Oſtia ſub Tuſci? laudas inſane trilibrem
Mullum; in ſingula quem minuas pulmenta neceſſe eſt.
Ducit te ſpecies, video. quo pertinet ergo
Proceros odiſſe lupos? quia ſcilicet illis

V. 14. *extulerit*, ſic quidam MSS. unde R. B. legit *exputerit*. & ita MS. ſed male.

V. 19. *non in caro*. omnes. edd.

V. 28. Scripſit, puto. Horat. *cocton' & adeſt*. Forte *coctone etiam eſt*. R. B.

V. 29. *nihil hac*. R.B. alii.

V. 30. Forte pro *eſto*, legendum *iſtoc*, & *iſtoc* ad *datum*. refer.

Majorem Natura modum dedit, his breve pondus.
Jejunus raro ſtomachus volgaria temnit.
Porrectum magno magnum ſpectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
Praeſentes, Auſtri, coquite horum obſonia: quamquam
Putet aper rhombuſque recens, mala copia quando
Aegrum ſollicitat ſtomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavolt inulas. nec dum omnis abacta
Pauperies epulis regum; nam vilibus ovis,
Nigriſque eſt oleis hodie locus. haud ita pridem
Gallonî praeconis erat acipenſere menſa
Infamis. quid? tum rhombos minus aequora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
Donec vos auctor docuit praetorius. ergo
Si quis nunc mergos ſuavis edixerit aſſos;
Parebit pravi docilis Romana juventus.
Sordidus a victu tenui diſtabit, Oſello
Judice. nam fruſtra vitium vitaveris illud,
Si te alio pravus detorſeris. Avidienus,
Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
Quinquennis oleas eſt, & ſilveſtria corna;
Ac, niſi mutatum, parcit defundere vinum; &
Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natalis, alioſve dierum
Feſtos albatus celebret) cornu ipſe bilibri
Colibus inſtillat, veteris non parcus aceti.
Quali igitur victu ſapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hac urguet lupus, hac canis, aiunt.

Mun-

V. 48. *aequora alebant*, edd. Aſc. Vaſc. R.B. Al. *aequor alebat.*
V. 53. *tenui victu.* MSS. edd.
V. 55. *pravus*, ſic citatur in libello qui continet Gnomas Poëtarum. & ita R.B. e MSto. Al. *pravum.*
V. 61. Forte *Feſtorum.*
V. 62. *Colibus*; ita quidam MSS. vulgo *Caulibus.*

Mundus erit, qua non offendat ſordibus, atque
In neutram cultûs partem miſer. hic neque ſervis,
Albucî ſenis exemplo, dum munia didit,
Saevus erit: nec ſic ut ſimplex Naevius, unctam
Convivis praebebit aquam: vitium hoc quoque magnum.
Accipe nunc, victus tenuis quae, quantaque ſecum
Adferat. in primis valeas bene: nam variae res
Ut noceant homini, credas, memor illius eſcae
Quae ſimplex olim tibi ſederit. at ſimul aſſis
Miſcueris elixa, ſimul conchylia turdis;
Dulcia ſe in bilem vertent, ſtomachoque tumultum
Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
Coena deſurgit dubia? quin corpus onuſtum
Heſternis vitiis animum quoque praegravat una,
Atque adfigit humo divinae particulum aurae.
Alter, ubi dicto citius curata ſopori
Membra dedit, vegetus praeſcripta ad munia ſurgit.
Hic tamen ad melius poterit tranſcurrere quondam:
Sive diem feſtum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus, ubive
Accedent anni, & tractari mollius aetas
Inbecilla volet: tibi quidnam accedet ad iſtam,
Quam puer & validus praeſumis, mollitiem? ſeu
Dura valetudo inciderit, ſeu tarda ſenectus.
Rancidum aprum antiqui laudabant; non quia naſus
Illis nullus erat; ſed, credo, hac mente, quod hoſpes
Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus conſumeret. hos utinam inter

V. 65. *qua non offendat*, edd. Baſil. 1555. & Fabric. & ita R.B. Al. *qui non offendet.*
V. 66. *partem cultâs.* MSS. edd.
V. 77. *deſurgat.* edd.
V. 79. Al. *adfligit*; & ita R.B. & alii.
V. 84. *ubive*; ita Dacer. in verſione, & R.B. in notis; *ubique*, MSS. edd.

Heroas natum tellus me prima tuliſſet!
Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
Occupat humanam? grandes rhombi, patinaeque
Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et fruſtra cupidum mortis, cum deerit egenti
As, laquei pretium. Jure, inquit, Trauſius iſtis
Jurgatur verbis: ego vectigalia magna
Divitiaſque habeo tribus amplas regibus. Ergo
Quod ſuperat non eſt melius quo inſumere poſſis?
Cur eget indignus quiſquam, te divite? quare
Templa ruunt antiqua Deûm? cur, inprobe, carae
Non aliquid patriae e tanto emetiris acervo?
Uni nimirum recte tibi ſemper erunt res?
O magnus poſthac inimicis riſus! uterne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic, qui
Pluribus adſuerit mentem corpuſque ſuperbum;
An qui contentus parvo metuenſque futuri,
In pace, ut ſapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
Integris opibus novi non latius uſum,
Quam nunc acciſis. videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum,
NON ego, narrantem, temere edi luce profeſta
Quidquam praeter olus fumoſae cum pede pernae:
Ac mihi ſeu longum poſt tempus venerat hoſpes,
Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
Vicinus; bene erat, non piſcibus urbe petitis,

Sed

V. 98. *mortis cupidum*; ita R.B. cum pleriſque editionibus.

V. 99. *inquit*. Aſc. R.B. Al. *inquis*. Eod. v. *Trauſius*; ita plures edd. vett. & R.B. Al. *Traſius*.

V. 105. *e tanto*, ſic lego. *e*. MSS. edd. non habent.

V. 106. *tibi recte*. R. B. alii. Eod. v. *eunt res*. R.B. ex emendatione N. Heinſii.

Sed pullo, atque haedo: tum penſilis uva ſecundas
Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu.
Poſt hoc ludus erat culpa potare magiſtra:
Ac venerata Ceres, ita culmo ſurgeret alto,
Explicuit vino contractae ſeria frontis.
Saeviat atque novos moveat Fortuna tumultus;
Quantum hinc eminuet? quanto aut ego parcius, aut vos,
O pueri, nituiſtis, ut huc novus incola venit?
Nam propriae telluris herum Natura neque illum,
Nec me, nec quemquam ſtatuit. nos expulit ille;
Illum aut nequities, aut vafri inſcitia juris,
Poſtremum expellet certe vivacior heres.
Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Oſelli
Dictus, erit nulli proprius, ſed cedet in uſum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
Fortiaque adverſis opponite pectora rebus.

ECLOGA III.

SI raro ſcribes, ut toto non quater anno
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque retexens,
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas: quid fiet? at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. ergo
Dic aliquid dignum promiſſis. incipe. nil eſt?
Culpantur fruſtra calami, inmerituſque laborat
Iratis natus paries Dîs atque poëtis.

V. 124. *cuppa potare*, ſic legit Lamb. *cupa*. R.B. v. notas.
V. 124. *ita culmo ſurgeret*, ed. Veneta 1509. R. B. cum aliis. Al. *ut culmo*.
V. 127. *imminuet*, edd.
V. 132. *Poſtremum*. Aſc. R. B. alii. Al. *Poſtremo*.
V. 134. Al. *Dictus erat. . . . cedit*. & ita R. B. Inſcite.
V. 1. *Si raro*. edd, Cruq, R.B. Al. *Sic*.
V. 4. *at ipſis*. R. B. e MSto. *a' ipſis*. edd.

Atqui voltus erat multa ac praeclara minantis,
Si vacuum tepido cepiſſet villula tecto.
Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro?
Eupolin Archilocho? comites educere tantos?
Invidiam placare paras Virtute relicta?
Contemnêre miſer. vitanda eſt inproba Siren
Deſidia; aut, quidquid vita meliore paraſti
Ponendum aequo animo. Dî te, Damaſippe, Deaeque
Verum ob conſilium donent tonſore. ſed unde
Tam bene me noſti? Poſtquam omnis res mea Janum
Ad medium fracta eſt, aliena negotia curo,
Excuſſus propriis. olim nam quaerere amabam,
Quo vafer ille pedes laviſſet Siſyphos aere;
Quid ſculptum infabre, quid fuſum durius eſſet;
Callidus huic ſigno ponebam millia centum;
Hortos egregiaſque domos mercarier unus
Cum lucro noram. unde frequentia Mercuriali
Inpoſuere mihi cognomen compita. Novi,
Et miror morbi purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mire novus, ut ſolet, in cor
Trajecto lateris miſeri capitiſve dolore:
Ut lethargicus hic cum ſit pugil, & medicum urguet.
Dum ne quid ſimile huic, eſto ut libet. O bone, te ne
Fruſtrere; inſanis & tu, ſtultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Deſcripſi docilis praecepta haec, tempore quo me
Solatus juſſit ſapientem paſcere barbam;
Atque a Fabricio non triſtem ponte reverti.

Nam

V. 9. *& praeclara.* edd.
V. 12. *Archilocho.* R. B. e MSSto. *Archilochum.* edd.
V. 21. *Siſyphus.* MSS. edd.
V. 25. Al. *Mercuriale*, & ita B. B. alii.
V. 27. *miror morbi.* Aſc. R. B. Al. *morbi miror.*
V. 29. *capitiſve.* Aſc. R. B. Al. *capitiſque.*
V. 31. *ne te.* R. B. & alii.

Nam, male re geſta, cum vellem mittere operto
Me capite in flumen, dexter ſtetit, &, Cave faxis
Te quidquam indignum: pudor, inquit, te malus angit,
Inſanos qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit furere: hoc ſi erit in te
Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala ſtultitia, & cujuſque inſcitia veri
Caecum agit, inſanum Chryſippi porticus & grex
Autumat. haec populos, haec magnos formula reges,
Excepto ſapiente, tenet. nunc accipe, quare
Deſipiant omnes, aeque ac tu, qui tibi nomen
Inſano poſuere. velut ſilvis, ubi paſſim
Palantis error certo de tramite pellit,
Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit; unus utrimque
Error, ſed variis inludit partibus: hoc te
Crede modo inſanum; nihilo ut ſapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. eſt genus unum
Stultitiae nihilum metuenda timentis; ut ignis,
Ut rupis, fluvioſque in campo obſtare queratur:
Alterum & huic varium & nihilo ſapientius, ignis
Per medios fluvioſque ruentis. clamet amica
Mater, honeſta ſoror, cum cognatis pater, uxor,
Hic foſſa eſt ingens, hic rupes maxima, ſerva:
Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
MATER TE ADPELLO, inclamantibus. huic ego volgus
Errori ſimilem cunctum inſanire docebo.
Inſanit veteres ſtatuas Damaſippus emendo:

In-

V. 39. *angit.* Baxt. R.B. Al. *urget.*

V. 43. *quaecumque.* --- *quemcumque.* MSS. edd.

V. 50. *utriſque.* --- *utrique.* MSS. edd.

V. 60. *Fuſius.* Berſm. Torr. Mercer. Al. *Fuſius.*

V. 62. *clamantibus.* MSS. edd. Eod. v. *vulgus*, ed. A. 1474. R.B. Al. *vulgum.*

Integer eſt mentis Damaſippi creditor? eſto:
Accipe, quod numquam reddas mihi, ſi tibi dicam:
Tune inſanus eris, ſi acceperis? an magis excors
Rejecta praeda, quam praeſens Mercurius fert?
Scribe decem a Nerio: non eſt ſatis: adde Cicutae
Nodoſi tabulas, centum mille adde catenas;
Effugiet tamen haec ſceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
Fiet aper, modo avis, modo ſaxum, &, cum volet, arbor.
Si male rem gerere inſani eſt: contra, bene ſani eſt:
Putidius multo cerebrum eſt (mî crede) Perillî
Dictantis, quod tu numquam reſcribere poſſis.
Audire, atque togam jubeo conponere, quiſquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore;
Quiſquis luxuria, triſtive ſuperſtitione,
Aut alio mentis morbo calet; huc propius me,
Dum doceo inſanire omnis, vos ordine adite.
Danda eſt ellebori multo pars maxima avaris:
Neſcio an Anticyram ratio illis deſtinet omnem.
Heredes Staberî ſummam incidere ſepulcro;
Ni ſic feciſſent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio Arrî,
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte, hoc volui, ne ſis patruus mihi. Credo,
Hoc Staberî prudentem animum vidiſſe. Quid ergo
Senſit, cum ſummam patrimonî inſculpere ſaxo
Heredes voluit? quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nil acrius; ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periſſet,
Ipſe videretur ſibi nequior. omnis enim res,

Vir-

V. 68. Forte *praeſens quam.*
V. 69. *a Nerio.* Baxt. R.B. Al. *a deeſt.*
V. 75. *mihi crede.* MSS. edd.
V. 86. *Arrî* deeſt & ; Xyland. quod addidit R.B.
V. 92. *nihil acrius.* R.B. alii.

Virtus, fama, decus, divina, humanaque pulchris
Divitiis parent; quas qui conſtruxerit, ille
Clarus erit, fortis, juſtus. Sapienſne? Etiam & rex,
Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. Quid ſimile iſti
Graecus Ariſtippus? qui ſervos projicere aurum
In media juſſit Libya; quia tardius irent
Propter opus ſegnes. uter eſt inſanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite reſolvit.
Si quis emat citharas, emtas conportet in unum,
Nec ſtudio citharae, nec Muſae deditus ulli;
Si ſcalpra ac formas non ſutor; nautica vela
Averſus mercaturis; delirus, & amens
Undique dicatur merito. quî diſcrepat iſtis,
Qui nummos aurumque recondit, neſcius uti
Conpoſitis, metuenſque velut contingere ſacrum?
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Projectus vigilet longo cum fuſte, neque illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granum;
Ac potius foliis parcus veſcatur amaris:
Si, poſitis intus Chii veteriſque Falerni
Mille cadis, nil eſt, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, ſi & ſtramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,
Blattarum ac tinearum epulae, putreſcat in arca;
Nimirum inſanus paucis videatur; eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius, aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
Dîs inimice ſenex, cuſtodis? ne tibi deſit:
Quantulum enim ſummae curtabit quiſque dierum,

Un-

V. 100. Forte *ſervos qui.*
V. 101. Forte *Libye.* Eod. v. Forte *quod tardius.*
V. 103. Al. *quod litem.*
V. 112. *Projectus.* R.B. *Porrectus.* MSS. edd. Eod. v. *cum longo fuſte.* MSS. edd.
V. 116. *nihil eſt.* R.B. & alii.

Unguere ſi colis oleo meliore, caputque
Coeperis inpexa foedum porrigine? quare,
Si quidvis ſatis eſt, perjuras, ſubripis, aufers
Undique? tun' ſanus? populum ſi caedere ſaxis
Incipias, ſervoſve, tuo quos aere pararis;
Inſanum te omnes pueri, clamentque puellae.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens, genetricem occidis, Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin, ex quo eſt habitus tutae male mentis Oreſtes,
Nil ſane fecit quod tu reprendere poſſis;
Non Pyladen ferro violare, auſuſve ſororem eſt
Electram; tantum maledicit utrique, vocando
Hanc Furiam, hunc aliud, juſſit quod ſplendida bilis.
Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri,
Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla vappamque profeſtis,
Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus; ut heres
Jam circum loculos & clavis laetus ovanſque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto; menſam poni jubet, atque
Effundi ſaccos nummorum, accedere pluris
Ad numerandum; hominem ſic erigit. addit & illud;
Ni tua cuſtodis, avidus jam jam auferet heres.

Men-

V. 129. *tuo.* R.B. ex emendatione T. Fabri: at multo ante, *tuo* habent ſeptem edd. Aſcenſii.

V. 132. *quidni? neque enim hoc facis.* Lamb. R.B.

V. 133. *occidis*, ed. 1474. Cerut. R.B. Al. *occidit.*

V. 137. *male tutae.* edd. omnes.

V. 138. *reprehendere.* R.B.

V. 151. *jam jam.* N. Heins. Recte. *jam haec. --- jam hoc.* MSS. edd. Eod. v. Forte *feret.*

Men', vivo? Ut vivas igitur, vigila. hoc age. Quid vis?
Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedit ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? agedum: ſume hoc ptiſanarium oryzae.
Quanti emtum? Parvo. Quanti ergo? Octuſſibus. Eheu!
Quid refert morbo, an furtis, peream anne rapinis?
Quiſnam igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid avarus?
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus;
Continuo ſanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
Non eſt cardiacus (Craterum dixiſſe putato)
Hic aeger: recte eſt igitur, ſurgetque? negabit:
Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
Non eſt perjurus, neque ſordidus: inmolet aequis
Hic porcam Laribus. verum ambitioſus & audax.
Naviget Anticyram. quid enim differt, balatroni
Dones quidquid habes, an numquam utare paratis?
Servius Oppidius Canusî duo praedia, dives
Antiquo cenſu, natis diviſſe duobus
Fertur, & hoc moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum: Poſtquam te talos, Aule, nuceſque
Ferre ſinu laxo, donare, credere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem;
Extimui, ne vos ageret veſania diſcors;
Tu Nomentanum, tu ne ſequerere Cicutam.
Quare per Divos oratus uterque Penatis,
Tu cave ne minuas; tu ne majus facias id,
Quod ſatis eſſe putat pater, & Natura coërcet.

Per-

V. 154. Forte *Praeſens accedit*. R.B. Si quid mutandum ſit, malim, *Inſtans*.

V. 156. *emptae*, edd. omnes. Eod. v. Al. *Octo aſſibus*.

V. 57. *pereamque*. --- *pereamve*. MSS. edd.

V. 166. *balatrone*, quidam MSS. & ita R.B.

V. 172. *donare & ludere*. MSS. & edd. omnes, excepta Bentleiana quae habet *donare & perdere*. ex conjectura.

Praeterea, ne vos titillet gloria, jure-
Jurando obſtringam ambo: uter aedilis fuerit, vel
Veſtrûm praetor, is inteſtabilis & ſacer eſto.
In cicere, atque faba, bona tu, perdaſque lupinis,
Latus ut in circo ſpatiere, & aëneus ut ſtes,
Nudus agris, nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet ut plauſus, quos fert Agrippa, feras tu,
Aſtuta ingenuum volpes imitata leonem?
Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
Rex ſum. Nil ultra quaero Plebeius. Et aequam
Rem imperito: ac ſi cui videor non juſtus; inulto
Dicere quod ſentit, permitto. Maxime Regum
Dî tibi dent claſſem capta reducere Troja;
Ergo conſulere, & mox reſpondere licebit?
Conſule. Cur Ajax heros ab Achille ſecundus
Putreſcit, totiens ſervatis clarus Achivis;
Gaudeat ut populus Priami, Priamuſque inhumato,
Per quem tot juvenes patrio caruere ſepulcro?
Mille ovium inſanus morti dedit, inclutum Ulixen
Et Menelaum una mecum ſe occidere clamans.
Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide gnatam
Ante aras, ſpargiſque mola caput, inprobe, ſalſa,
Rectum animi ſervas? Quorſum? Inſanus quid enim Ajax
Fecit? cum ſtravit ferro pecus; abſtinuit vim
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulixen,

Ve-

V. 183. *& aëneus.* R.B. e MSStis. & ita citant Paſſerat. Joſ. Scal. Al. *aut aëneus.*

V. 188. *quacre.* R.B. e MSto. uti Canterus emendaverat.

V. 189. Al. *at ſi.* & ita R.B.

V. 190. *quod.* Aſc. R.B. alii. Al. *quae.*

V. 191. Vulgo *capta claſſem.* Eod. v. *deducere.* R.B. & alii.

V. 197. *Ulixen.* R.B. e MSStis; vulgo *Ulyſſem.*

V. 201. *Ajax, cum.* Cruq. Baxt. R.B. Al. *dum.*

Verum ego, ut haerentis adverſo litore navis
Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
Nempe tuo, furioſe. Meo, ſed non furioſus.
Qui ſpecies alias veri ſceleriſque, tumultu
Permixtas capiet, conmotus habebitur; atque
Stultitiane erret, nihilum diſtabit, an ira.
Ajax, cum inmeritos occidit, deſipit, agnos;
Cum prudens ſcelus ob titulos admittis inanis,
Stas animo? & purum eſt, vitio tibi cum tumidum eſt cor?
Si quis lectica nitidam geſtare amet agnam;
Huic veſtem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Rufam aut Poſillam adpellet, fortique marito
Deſtinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Praetor, & ad ſanos abeat tutela propinquos.
Quid? ſi qui gnatam pro muta devovet agna,
Integer eſt animi? ne dixeris. ergo ubi prava
Stultitia, hic ſumma eſt inſania: qui ſceleratus,
Et furioſus erit. cepit quem vitrea fama,
Hunc circum tonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc, age, Luxuriem & Nomentanum adripe mecum:
Vincet enim ſtultos ratio inſanire nepotes.
Hic ſimul accepit patrimonî mille talenta,
Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius ac Tuſci turba inpia vici,
Cum ſcurris fartor, cum Velabro omne macellum;
Mane domum veniant. quid enim? venere frequentes;
Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid & horum
Cuique domi eſt, id crede tuum; & vel nunc pete, vel cras.

V. 212. *Tu prudens ſcelus ob titulos cum.* R. B. ex conjectura.
V. 216. *Poſillam.* R. B. e MSto. Al. *Puſillam.*
V. 219. vulgo *quis.*
V 222. *quem cepit.* edd.
V. 224. *luxuriam*, edd. omnes.
V. 230. *quid enim?* ita duo MSS. Al. *quid tum.---qui tum*; unde R. B. legit *qui cum.*

Accipe, quid contra juvenis reſponderit aequus:
Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
Coenem ego: tu piſcis hiberno ex aequore verris:
Segnis ego, indignus tantum qui poſſideam. aufer;
Sume tibi decies; tibi tantundem; tibi triplex,
Unde uxor media currit de nocte citata.
Filius Aeſopi detractam ex aure Metellae
(Scilicet ut decies ſolidum abſorberet) aceto
Diluit inſignem baccam: quî ſanior, ac ſi
Illud idem in rapidum flumen, jaceretve cloacam?
Quincti progenies Arrî, par nobile fratrum,
Nequitie & nugis pravorum, & amore gemellum,
Luſcinias ſoliti inpenſo prandere coëmtas:
Quorſum abeant? ſanin' creta, an carbone notati?
Aedificare caſas, ploſtello adjungere mures,
Ludere par inpar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum; amentia verſet.
Si puerilius his ratio eſſe evincet amare;
Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores: quaero, faciaſne, quod olim
Mutatus Polemo? ponas inſignia morbi,
Faſciolas, cubital, focalia? potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe coronas,
Poſtquam eſt inpranſi conreptus voce magiſtri.
Porrigis irato puero cum poma, recuſat;

Su-

V. 234. *Tu nive*, ita citat Th. Johnſon ad Gratium. p. 20. & ita R. B. *In nive*. MSS. edd.

V. 236. *qui tantum*. MSS. edd.

V. 238. *currit*, edd. Vaſc. Bant. R. B. Al. *currat*. Eod. v. *citata*, Baxt. ex vet. Scholiaſta. Al. *vocata*.

V. 240. *abſorberet*, ſic citant Ciaccon. Majorag. Buleng. & ita R. B. e MStis. Al. *exſorberet*.

V. 244. *Nequitia*, edd.

V. 246. *ſani ut creta. --- ſani creta. --- ſani an creta*; unde *ſanin' creta*; legit Marcil. & ita R. B. Forte *Quorſum abeant cenſen'? creta*. Eod. v. *notati*, ed. 1474. & R. B. Al. *notandi*.

V. 254. Al. *Polemon*.

Sume, Catelle; negat: si non des, optet. amator
Excluſus quî diſtat? agit ubi ſecum, eat, an non,
Quo rediturus erat non arceſſitus; & haeret
Inviſis foribus: Ne nunc, cum me vocat ultro,
Accedam? an potius mediter finire labores?
Excluſit, revocat, redeam? non, ſi obſecret. Ecce
Servus non paullo ſapientior: O here, quae res
Nec modum habet neque conſilium, ratione modoque
Tractari non volt. in amore haec ſunt mala: bellum,
Pax rurſum. haec ſi qui tempeſtatis prope ritu
Mobilia, & caeca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa ſibi, nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire paret certa ratione modoque.
Quid? cum Picenis excerpens ſemina pomis,
Gaudes, ſi cameram percuſti forte, penes te es?
Quid? cum balba feris annoſo verba palato,
Aedificante caſas quî ſanior? adde cruorem
Stultitiae, atque ignem gladio ſcrutare. modo, inquam,
Hellade percuſſa, Marius cum praecipitat ſe,
Cerritus fuit? an conmotae crimine mentis
Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eumdem,
Ex more inponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat, &, Unum,
(Quid tam magnum? addens) unum me ſurpite morti,
Dis etenim facile eſt, orabat? ſanus utriſque
Auribus, atque oculis: mentem, ni litigioſus,
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque volgus

V. 259. *optet.* Aſc. R.B. Al *optat.*
V. 262. *Ne nunc.* edd. Fabric. R.B. cum pluribus aliis. Al. *Nec nunc.* Eod. v. reſcribi *vocat* pro *vocet*; etiam invitis membranis jubet R.B. atqui Berſmannus, cujus editione R.B. uſus eſt, monet in uno e ſuis MSStis. legi *vocat.*
V. 268. *ſi quis,* omnes edd.
V. 277. Forte *ſe --- praecipitat cum.*
V. 281. Forte *ficcus compita circum.*
V. 285. *mentem niſi.* MSS. edd.

Chryſippus ponit fecunda in gente Menenî.
Juppiter, ingentis qui daſque adimiſque labores;
Mater ait pueri menſis jam quinque cubantis,
Frigida ſi puerum quartana reliquerit, illo
Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi ſtabit. caſus medicuſve levarit
Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
Quone malo mentem concuſſa? timore Deorum.
Haec mihi Stertinius, ſapientum octavus, amico
Arma dedit; poſthac ne conpellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me, totidem audiet; atque
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
Stoice, poſt damnum ſic vendas omnia pluris.
Quam me ſtultitiam (quoniam non eſt genus unum)
Inſanire putas? ego nam videor mihi ſanus.
Quid? caput abſciſſum manibus cum portat Agave
Nati infelicis, ſibi tum furioſa videtur?
Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam inſanum: tantum hoc ediſſere, quo me
Aegrotare putes animi vitio. Accipe: primum
Aedificas; hoc eſt, longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis, & idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis
Spiritum & inceſſum: quî ridiculus minus illo?
An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,
Tantum diſſimilem, & tanto certare minorem?

Ab-

V. 288. *daſque*, ita lego ex fideli obſervatione: *das.* MSS. edd. Eod. v. *adimiſque dolores*; MSS. edd.

V. 301. *Quam me ſtultitiam*, ita MS. uti conjecerat Lamb. Al. *Qua me ſtultitia.*

V. 303. *manibus cum*, ed. princeps & 1474. & R. B. e MSStis. Al. *demens.* Forte *inmanis.*

V. 313. *Tantum diſſimilem.* R. B. e MSStis. Al. *Tanto.*

Abſentis ranae pullis vituli pede preſſis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Belua cognatos eliſerit. illa rogare,
Quantane? num tantum, ſufflans ſe, magna fuiſſet?
Major. dein: Num tantum? Major. cum magis atque
Se magis inflaret; Non te ſi ruperis, inquit,
Par eris. Haec a te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc, hoc eſt, oleum adde camino;
Quae ſi qui ſanus fecit, ſanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem. Jam deſine. Cultum
Majorem cenſu. Teneas, Damaſippe, tuis te.
Mille puellarum; puerorum mille furores.
O major tandem parcas inſane minori.

ECLOGA IV.

UNDE, & quo Catius? Non eſt mihi tempus aventi
Ponere ſigna novis praeceptis; qualia vincant
Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te ſic tempore laevo
Interpellarim: ſed des veniam bonus, oro.
Quod ſi interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox;
Sive eſt naturae hoc, ſive artis, mirus utroque.
Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem;
Utpote res tenuîs, tenui ſermone peractas.
Ede hominis nomen; ſimul & Romanus an hoſpes.

V. 317. *num tantum, ſufflans ſe.* edd. Cruq. R. B. Al. *num tandem ſe inflans ſic.*

V. 318. *Major dimidio. num tanto? cum magis atque*; ita plerique MSS. *tantum*, quidam MSS. quod Cruq. & R. B. amplexi ſunt. Denique *major pernimio* legendum eſſe cenſet R. B. in notis. Inſcitiſſime. v. Animadv. in Bentleium.

V. 319. *ſi te*, edd. omnes.

V. 322. *quis*, edd. omnes.

V. 10. *ſimul &*. Aſc. R. B. alii. Al. *ſimul an.*

Ipſa memor praecepta canam: celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut ſucci melioris, & ut magis alta rotundis,
Ponere; namque marem cohibent calloſa vitellum.
Cole ſuburbano, ſiccis qui crevit in agris,
Dulcior: inriguo nil eſt elutius horto.
Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes;
Ne gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris vivam muſto merſare Falerno;
Hoc teneram faciet. pratenſibus optima fungis
Natura eſt; aliis male creditur. ille ſalubris
Aeſtates peraget, nigris qui prandia moris
Finiet, ante gravem quae legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella Falerno,
Mendoſe; quoniam vacuis conmittere venis
Nil niſi lene decet. leni praecordia mulſo
Prolueris melius. ſi dura morabitur alvus,
Mitulus, & viles pellent obſtantia conchae,
Et lapathi brevis herba; ſed albo non ſine Coo.
Lubrica naſcentes inplent conchylia Lunae.
Sed non omne mare eſt generoſae fertile teſtae:
Murice Bajano melior Lucrina peloris,
Oſtrea Circeiis, Miſeno oriuntur echini;
Pectinibus patulis jactat ſe molle Tarentum.
Nec ſibi coenarum quivis temere adroget artem,
Non prius exacta tenui ratione ſaporum.
Nec ſatis eſt cara piſcis avertere menſa,
Ignarum quibus eſt jus aptius, & quibus aſſis

Lan-,

V. 13. *magis alta*, ſic lego. *alba*. MSS. & edd. omnes, praeter Bentleianam quae habet *alma*.
V. 15. Vulgo *Caule*. Eod. v. *qui ſiccis*. MSS. edd.
V. 16. *nihil*, edd.
V. 19. *muſto*; ita correxit R. B. & multo ante Caſtellanus. *miſto* --- *mixto*. MSS.
V. 22. *qui nigris*. MSS. edd.
V. 33. *Circaeis*. R. B. alii.
V. 34. Al. *ſe jactat*.
V. 37. Al. *everrere*.

Languidus in cubitum ſe jam conviva reponet.
Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem;
Nam Laurens malus eſt, ulvis & arundine pinguis.
Vinea ſummittit capreas non ſemper edulis.
Fecundae leporis ſapiens ſectabitur armos.
Piſcibus atque avibus quae natura ac foret aetas,
Ante meum nulli patuit quaeſita palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit.
Nequaquam ſatis eſt re una conſumere curam:
Ut ſi qui ſolum hoc, mala ne ſint vina, laboret;
Quali perfundat piſcis ſecurus olivo.
Maſſica ſubpones coelo ſi vina ſereno,
Nocturna, ſi quid craſſi eſt, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata ſaporem.
Surrentina vafer qui miſcet faece Falerna
Vina, columbino limum bene colligit ovo;
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis, ac magis hillis
Flagitat inmorſus refici: quin omnia mavolt,
Quaecumque inmundis fervunt adlata popinis.
Eſt operae precium duplicis pernoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo:

V. 39. *jam ſe.* MSS. edd.
V. 41. *Curvet.* Melius, Torr. & ita R. B. cum multis aliis. Al. *Curvat.*
V. 44. *Fecundae.* Cruq. Baxt. R. B. Al. *Fecundi.*
V. 48. *ſatis eſt re*; ita lego: v. notas. *ſatis in re una*; edd.
V. 51. *ſi coelo ſuppones* vel *ſupponas*, edd. omnes.
V. 55. Forte *miſcet qui.*
V. 61. *immorſus.* Aſc. & alii. Al. *in morſus.*
V. 62. *fervent*, edd. omnes.

At pingui miſcere mero muriaque decebit
Non alia, quam qua Byzantia putuit orca.
Hoc ubi confuſum ſectis inferbuit herbis,
Corycioque croco ſparſum ſtetit, inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.
Picenis cedunt pomis Tiburtia ſucco:
Nam facie praeſtant. Venucula convenit ollis.
Rectius Albanam fumo duraveris uvam:
Hanc ego cum malis, ego faecem primus, & allec,
Primus & invenior piper album, cum ſale nigro
Incretum puris circumpoſuiſſe catillis.
Inmane eſt vitium, dare millia terna macello,
Anguſtoque vagos piſcis urguere catino.
Magna movet ſtomacho faſtidia; ſeu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
Sive gravis veteri craterae limus adhaeſit.
Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe, quantus
Conſiſtit ſumtus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
Et Tyrias dare circum inlota toralia veſtis,
Oblitum, quanto curam ſumtumque minorem
Haec habeant, tanto reprendi juſtius illis,
Quae niſi divitibus nequeant contingere menſis?
Docte Cati, per amicitiam Divoſque rogatus,
Ducere me auditum, perges quumcumque, memento.
Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta,

Non

V. 65. *Quod pingui.* MSS. & edd. fere omnes. *Quinquenni miſcere*, R. B. legit in notis. ſcripſit, ni fallor, Horat. *At miſtum miſcere.*

V. 78. *movet*; ita Baxt. R. B. Al. *movent.*

V. 81. Melius *in mattis.* T. Faber.

V. 86. Al. *reprehendi*, & ita R. B. Male.

V. 89. *quumcumque*; ita legendum. *quocunque.* MSS. edd.

V. 90. *memori referas*, ſic R. B. e MStis. & multo ante ed. Vaſcos. Al. *referas memori.*

Non tamen interpres tantumdem juveris. adde
Voltum, habitumque hominis; quem tu vidiſſe beatus
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris ineſt, fontis ut adire remotos,
Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

Ecloga V.

HOC quoque, Tireſia, praeter narrata, petenti
Reſponde: quibus amiſſas reparare queam res
Artibus, atque modis? quid rides? Jamne, doloſe,
Non ſatis eſt Ithacam revehi, patrioſque penatis
Aſpicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut
Nudus, inopſque domum redeo, te vate: neque illic
Aut apotheca procis intacta eſt, aut pecus. atqui
Et genus & virtus, niſi cum re, vilior alga eſt.
Quando pauperiem miſſis ambagibus horres:
Accipe, qua ratione queas diteſcere. turdus,
Sive aliud privi dabitur tibi, devolet illuc,
Res ubi magna nitet, domino ſene: dulcia poma,
Et quoſcumque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem guſtet venerabilior Lare dives;
Qui quamvis perjurus erit, ſine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
Tu comes exterior, ſi poſtulet, ire recuſes.
Utne tegam ſpurco Damae latus? haud ita Trojae
Me geſſi, certans ſemper melioribus. Ergo
Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo.'

V. 3. *doloſe*; ita conjecit D. Heins. & ita R. B. e MSSto. ſed quod idem R. B. ignoravit *doloſe* habent duae edd. Britannici, & Cevallerii in verſione Gallica. Al. *doloſo*.

V. 6. *redeam*, edd.

V. 11. *privum*. MSS. edd.

V. 20. Scripſit, opinor, Horat. *Forte* hoc eſt *fortiter*.

Et quondam majora tuli. tu protenus, unde
Divitias aeriſque ruam, dic, augur, acervos.
Dixi equidem, & dico. captes aſtutus ubique
Teſtamenta ſenum: neu, ſi vafer unus & alter
Inſidiatorem praeroſo fugerit hamo,
Aut ſpem deponas, aut artem inluſus omittas.
Magna minorve foro ſi res certabitur olim;
Vivet uter locuples ſine gnatis, inprobus, ultro
Qui meliorem audax in jus vocet, illius eſto
Defenſor: fama civem, cauſſaque priorem
Sperne, domi ſi gnatus erit, fecundave conjux.
Quincte, puta, aut Publi (gaudent praenomine molles
Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum:
Jus anceps novi: cauſſas defendere poſſum:
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum caſſa nuce pauperet: haec mea cura eſt,
Ne quid tu perdas, neu ſis jocus. ire domum, atque
Pelliculam curare jube: ſi cognitor; ipſe
Perſta, atque obdura; ſeu rubra Canicula findet
Infantis ſtatuas; ſeu pingui tentus omaſo
Furius hibernas cana nive conſpuet Alpis.
Nonne vides (aliquis cubito ſtantem prope tangens
Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures adnabunt thunni, & cetaria creſcent.
Si cui praeterea validus male filius in re
Praeclara ſublatus aletur; ne manifeſtum
Caelibis obſequium nudet te, leniter in ſpem
Adrepe officioſus, ut & ſcribare ſecundus
Heres; &, ſi qui caſus puerum egerit Orco,
In vacuum venias. perraro haec alea fallit.

Qui

V. 29. *vocet in jus.* MSS. edd.
V. 32. *Quinte.* R.B. Male.
V. 44. Forte & delendum.
V. 49. *quis.* edd. omnes.

Qui teſtamentum tradet tibi cumque legendum,
Abnuere, & tabulas a te removere memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima ſecundo
Cera velit verſu: ſolus, multiſne coheres,
Veloci percurre oculo, plerumque recoctus
Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
Captatorque dabit riſus Naſica Corano.
Num furis, an prudens ludis me, obſcura canendo?
O Laërtiade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen iſta velit ſibi fabula, ſi licet, ede.
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demiſſum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Naſicae, metuentis reddere ſoldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas ſocero dabit, atque
Ut legat, orabit: multum Naſica negatas
Accipiet tandem, tacitus leget; invenietque
Nil ſibi legatum, praeter plorare, ſuiſque.
Illud ad haec jubeo: mulier ſi forte doloſa,
Libertuſve ſenem delirum temperet; illis
Accedas ſocius: laudes, lauderis ut abſens.
Adjuvat hoc quoque: ſed vincit longe prius ipſum
Expugnare caput. ſcribet mala carmina vecors?
Laudato. ſcortator erit? cave te roget: ultro
Penelopam facilis potiori trade. Putaſne,
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere curſu?
Venit enim magno, donandi parca juventus,
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.
Sic

V. 68. *& tacitus*, edd. omnes. Boſius. *magnum*. MSS. (*indignum*)
V. 79. *enim magno*, ſic reſtituit R.B. repoſuit. Male.

Sic tibi Penelopa frugi eſt : quae ſi ſemel uno
De ſene guſtarit, tecum partita lucellum,
Ut canis a corio numquam abſterrebitur uncto.
Me ſene, quod dicam, factum eſt. anus inproba Thebis
Ex teſtamento ſic eſt elata : cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
Scilicet, elabi ſi poſſet mortua ; credo,
Quod nimium inſtiterat viventi. cautus adito:
Neu deſis operae, neve inmoderatus abundes.
Difficilem & moroſum offendes garrulus, ultro
Non etiam ſileas. Davus ſis comicus; atque
Stes capite obſtipo, multum ſimilis metuenti.
Obſequio graſſare : mone, ſi increbuit aura,
Cautus uti velet carum caput : extrahe turba
Oppoſitis humeris : aurem ſubſtringe loquaci.
Inportunus amat laudari? donec Ohe jam!
Ad coelum manibus ſublatis dixerit, urgue, &
Creſcentem tumidis infla ſermonibus utrem.
Cum te ſervitio longo curaque levarit;
Et certum vigilans, Quartae eſto partis Ulixes,
Audieris, heres: Ergo nunc Dama ſodalis
Nuſquam eſt? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
Sparge ſubinde: &, ſi paullum potes, inlacrimare, eſt
Gaudia prodentem voltum celare. ſepulcrum
Permiſſum arbitrio, ſine ſordibus exſtrue: funus
Egregie factum laudet vicinia. ſi quis
Forte coheredum ſenior male tuſſiet; huic tu
Dic, ex parte tua, ſeu fundi, ſive domus ſit

Em-

V. 81. *Penelopa.* R. B. *Penelope.* MSS. edd.

V. 90. *offendes*, ſic Scholiaſta Cruq. R. B. & Juvenc. in interpretatione. *offendet*, MSS. edd.

V. 100. *Quartae ſit partis*; ita plerique MSS. *Quartae eſto*, quidam MSS. & R. B. & Cerut. Lubin. in Paraphraſſ. Forte *eſto quadrantis*, ut *Quartae partis*, irrepſerit e Gloſſa.

V. 104. Al. *prudentum vultu.* v. notas.

Emtor, gaudentem nummo te addicere. ſed me
Inperioſa trahit Proſerpina; vive, valeque.

ECLOGA VI.

HOC erat in votis: modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquae fons,
Et paullum ſilvae ſuper his foret. auctius atque
Dî melius fecere. bene eſt. nil amplius oro,
Maja nate: niſi ut propria haec mihi munera faxis,
Si neque majorem feci ratione mala rem;
Nec ſum facturus vitio, culpave minorem:
Si veneror ſtultus nihil horum; O ſi angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
O ſi urnam argenti Fors quae mihi monſtret! ut illi,
Theſauro invento qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus aravit, dives amico
Hercule: ſi quod adeſt, gratum juvat: hac prece te oro,
Pingue pecus domino facias, & cetera praeter
Ingenium; utque ſoles, cuſtos mihi maximus adſis.
Ergo ubi me in montis & in arcem ex Urbe removi,
Quid prius inluſtrem Satiris Muſaque pedeſtri?
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auſter,
Autumnuſque gravis, Libitinae quaeſtus acerbae.
Matutine pater, ſeu Jane libentius audis,
Unde homines operum primos vitaeque labores
Inſtituunt (ſic Dîs placitum) tu carminis eſto
Principium. Romae ſponſorem me rapis. Eia
Ne prior officio quiſquam reſpondeat, urgue:
Sive Aquilo terras radit, ſeu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire neceſſe eſt.

Poſt-

V. 4. *nil*, edd. Vaſcos. Buon. R.B. Al. *nihil*.

V. 10. *quae*. Dacer. R.B. & alii. Al. *qua*.

V. 25. *radit terras*, omnes edd.

Poſtmodo, quod mî obſit, clare certumque locuto,
Luctandum in turba, faciunda injuria tardis.
Quid tibi vis, inſane, quae agis rerum? inprobus urguet
Iratis precibus. tu pulſes omne, quod obſtet,
Ad Maecenatem memori ſi mente recurras.
Hoc juvat, & melli eſt, non mentiar. at ſimul atras
Ventum eſt Eſquilias, aliena negotia centum
Per caput & circa ſaliunt latus. ante ſecundam
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad Puteal cras.
De re communi ſcribae magna atque nova te
Orabant hodie meminiſſes, Quincte, reverti.
Inprimat his, cura, Maecenas ſigna tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, & inſtat.
Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere ſuorum
In numero, dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet, iter faciens; & cui concredere nugas
Hoc genus, Hora quota eſt? Threx eſt Gallina Syro par?
Matutina parum cautos jam frigora mordent:
Et quae rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiae. Noſter ludos ſpectaverit una,
Luſerit in campo, Fortunae filius, omnes.
Frigidus e Roſtris manet per compita rumor,
Quicumque obvius eſt, me conſulit, O bone (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Num-

V. 28. *& faciendâ.* R.B. alii.
V. 29. *& quam rem agis*, ſic emendat R.B. Sed omnino uti correxi legendum; vulgo *Quid vis inſane, & quas res agis.* v. Animadv. in Bentleium.
V. 30. *obſtat*, edd. omnes.
V. 37. *Quinte*, R.B. alii.
V. 48. *ſpectaverit*, vet. ed. & ita R.B. e MSStis. Al. *ſpectaverat.*
V. 49. *Luſerit.* R. B. e MSto Al. *Luſerat.*
V. 50. *a Roſtris manat.* MSS. edd.

Numquid de Dacis audiſti? Nil equidem. Ut tu
Semper eris deriſor! At omnes Dî exagitent me,
Si quidquam. Quid? militibus promiſſa Triquetra,
Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus?
Jurantem me ſcire nihil, miratur, ut unum
Scilicet egregii mortalem, altique ſilentî.
Perditur haec inter miſero lux, non ſine votis,
O rus, quando ego te aſpiciam? quandoque licebit,
Nunc veterum libris, nunc ſomno, & inertibus horis
Ducere ſollicitae jocunda oblivia vitae?
O quando faba Pythagorae cognata, ſimulque
Uncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo?
O noctes, coenaeque Deûm! quibus ipſe, meique
Ante larem veſcor proprium: vernaſque procacis
Libatis paſco dapibus. prout cuique libido eſt,
Siccat inaequalis calices conviva, ſolutus
Legibus inſanis: ſeu quis capit acria fortis
Pocula: ſeu modicis uveſcit laetius. ergo
Sermo oritur non de villis, domibuſve alienis:
Nec male necne Lepos ſaltet: ſed quod magis ad nos
Pertinet, ac neſcire malum eſt, agitamus: utrumne
Divitiis homines, an ſint virtute beati:
Quidve ad amicitias, uſus rectumne, trahat nos:
Et quae ſit natura boni, ſummumque quid ejus.
Cervius haec inter vicinus garrit anilîs
Ex re fabellas. ſi qui nam laudat Arellî
Sollicitas ignarus opes, ſic incipit: Olim
Ruſticus urbanum murem mus paupere fertur

Ac-

V. 57. *miratur*. R. B. c MSto. Al. *mirantur*.

V. 66. *proprium veſcor*, edd. omnes.

V. 67. *Paſco libatis*. MSS. edd. Eod. v. *cum*, *ut cuique*. R. B. c MSto.

V. 78. *ſi quis nam*, ed. princeps, ed. Juntae 1514. & ita R. B. c MSStis. Al. *nam ſi quis*.

Accepiſſe cavo, veterem vetus hoſpes amicum,
Aſper, & attentus quaeſitis: ut tamen artum
Solveret hoſpitiis animum. quid multa? neque ille
Sepoſiti ciceris, nec longae invidit avenae:
Aridum & ore ferens acinum, ſemeſaque lardi
Fruſta dedit, cupiens varia faſtidia coena
Vincere tangentis male ſingula dente ſuperbo:
Cum pater ipſe domus palea porrectus in horna
Eſſet ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc. Quid te juvat, inquit, amice
Praerupti nemoris patientem vivere dorſo?
Vis tu homines, urbemque feris praeponere ſilvis?
Carpe viam (mihi crede) comes: terreſtria quando
Mortalis animas vivunt ſortita, neque ulla eſt
Aut magno aut parvo leti fuga. quo, bone, circa,
Dum licet, in rebus jocundus vive beatus:
Vive memor, quam ſis aevi brevis. Haec ubi dicta
Agreſtem pepulere; domo levis exſilit: inde
Ambo propoſitum peragunt iter, urbis aventes
Moenia nocturni ſubrepere. jamque tenebat
Nox medium coeli ſpatium; cum ponit uterque
In locuplete domo veſtigia: rubro ubi cocco
Tincta ſuper lectos canderet veſtis eburnos;
Multaque de magna ſupereſſent fercula cena,
Quae procul exſtructis inerant heſterna caniſtris.
Ergo ubi purpurea porrectum in veſte locavit
Agreſtem; veluti ſuccinctus curſitat hoſpes,
Continuatque dapes; nec non verniliter ipſis

Fun-

V. 83. *ille*, Aſc. R. B. Al. *illi*.
V. 92. *Vis tu*, Aſc. Bent. R. B. Al. *Vin' tu*.
V. 99. *celerant iter*, ſcripſit, puto, Flaccus.
V. 108. *verniliter*. Cruq. e MSStis & probat N. Heins. & ita R. B. Al. *vernaliter*.

Fungitur officiis, praelibans omne quod adfert.
Ille cubans gaudet mutata ſorte, boniſque
Rebus agit laetum convivam: cum ſubito ingens
Valvarum ſtrepitus lectis excuſſit utrumque.
Currere per totum pavidi conclave; magiſque
Exanimi trepidare, domus ſimul alta Moloſſis
Perſonuit canibus. tum ruſticus, Haud mihi vita
Eſt opus hac, ait, & valeas: me ſilva cavuſque
Tutus ab inſidiis tenui ſolabitur ervo.

ECLOGA VII.

JAMDUDUM auſculto, & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca, reformido. Davuſne? Ita, Davus, amicum
Mancupium domino, & frugi, quod ſit ſatis; hoc eſt,
Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
Pars hominum vitiis gaudet conſtanter, & urguet
Propoſitum; pars multa natat, modo recta capeſſens,
Interdum pravis obnoxia. ſaepe notatus
Cum tribus annellis, modo laeva Priſcus inani,
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas;
Aedibus ex magnis ſubito ſe conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeſte:
Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis
Vivere; Vortumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, poſtquam illi juſta cheragra
Contudit articulos, qui pro ſe tolleret atque

V. 109. *praelibans*, Talbot. e MSto protulit, & ita R. B. Al. *praelambens.*

V. 114. *Exanimi*, ita lego. *Exanimes.* MSS. edd. Eod. v. *ſimul domus*, edd. omnes.

V. 3. *Mancupium*, ſic MS. vet. Orthogr.

V. 14. *Vertumnis*, edd. omnes.

V. 15. *cheragra*, ita duae edd. Xylandri, atque ita legunt H. Steph. & Cauſab. vulgo *chiragra.*

Mitteret in phimum talos, mercede diurna
Conductum pavit: quanto conſtantior idem
In vitiis, tanto levius miſer, ac prior ille,
Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorſum haec tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, peſſime? Laudas
Fortunam ac mores antiquae plebis, & idem,
Si quis ad illa Deus ſubito te agat, uſque recuſes:
Aut quia non ſentis, quod clamas, rectius eſſe;
Aut quia non firmus rectum defendis, & haeres,
Nequicquam e coeno cupiens evellere plantam.
Romae rus optas; abſentem ruſticus Urbem
Tollis ad aſtra levis. ſi nuſquam es forte vocatus
Ad coenam, laudas ſecurum olus; ac, velut uſquam
Vinctus eas, ita te felicem ducis amaſque,
Quod nuſquam tibi ſit potandum. juſſerit ad ſe
Maecenas ſerum ſub lumina prima venire
Convivam, Nemon' oleum fers ocius? ecquis
Audis? cum magno blateras clamore, fugiſque.
Mulvius, & ſcurrae, tibi non referenda precati,
Diſcedunt. etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem: naſum nidore ſupinor:
Inbecillus, iners, ſi quid vis, adde, popino.
Tu, cum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior, verbiſque decoris
Obvolvas vitium? quid? ſi me ſtultior ipſe
Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
Me voltu terrere: manum ſtomachumque teneto,

Dum,

V. 27. *Nequicquam coeno.* MSS. edd.
V. 34. *fert.* --- *feret.* MSS. edd.
V. 35. *Audit?* edd. omnes.
V. 36. *Mulvius*, ed. Veneta 1509. & R.B. Al. *Milvius.*

Dum, quae Criſpini docuit me janitor, edo.
Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
Peccat uter noſtrûm cruce dignior? acris ubi me
Natura incendit, ſub clara nuda lucerna,
Quaecumque excepit turguentis verbera caudae,
Clunibus aut agitavit equum laſciva ſupinum,
Dimittit neque famoſum, neque ſollicitum, ne
Ditior aut formae melioris meiat eodem.
Tu, cum projectis inſignibus, annulo equeſtri,
Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
Turpis, odoratum caput obſcurante lacerna;
Non es quod ſimulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis oſſa pavore.
Quid refert, virgis uri ferroque necari
Auctoratus eas; an turpi clauſus in arca;
Quo te demiſit peccati conſcia herilis,
Contractum genibus tangas caput? eſtne marito
Matronae peccantis in ambo juſta poteſtas?
In conruptorem vel juſtior. illa tamen ſe
Non habitu, mutatve loco, peccatve ſuperne;
Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
Ibis ſub furcam prudens, dominoque furenti
Conmittes rem omnem & vitam & cum corpore famam.
Evâſti? metues, credo, doctuſque cavebis:
Quaeris, quando iterum paveas, iterumque perire
Poſſis. ô toties ſervus! quae bellua ruptis,
Cum ſemel effugit, reddit ſe prava catenis?
Non ſum moechus, ais. neque ego, hercule fur, ubi vaſa

V. 47. *dignius*. MSS. edd.
V. 58. *uri virgis*. edd. omnes.
V. 62. *ambo*. Zurk. Baxt. R. B. Al. *ambos*.
V. 68. *metues credo*. R. B. e MSto. & ita H. Steph. Al. *credo metues*.
V. 69. *quaeres*, edd. omnes. Eod. v. Forte *pavites*.

Praetereo ſapiens argentea. tolle periclum,
Jam vaga profiliet frenis natura remotis.
Tune mihi dominus, rerum imperiis, hominumque
Tot tantiſque minor? quem ter vindicta quaterque
Inpoſita haud umquam miſera formidine privet?
Adde ſuper, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius eſt, qui ſervo paret, uti mos
Veſter ait, ſeu conſervus: tibi quid ſum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis ſervis miſer, atque
Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
Quiſnam igitur liber? Sapiens; ſibi qui imperioſus;
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent:
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores
Fortis, & in ſeipſo totus; teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit ſemper fortuna. poteſne
Ex his, ut proprium, quid noſcere? quinque talenta
Poſcit te mulier, vexat, foribuſque repulſum
Perfundit gelida: rurſus vocat. eripe turpi
Colla jugo: Liber, liber ſum, dic age. non quis:
Urguet enim mentem dominus non lenis, & acris
Subjectat laſſo ſtimulos, verſatque negantem.
Vel cum Pauſiaca torpes, inſane, tabella,
Quî peccas minus atque ego, cum Fulvî Rutubaeque,
Aut Placideiani contento poplite miror
Proelia, rubrica picta aut carbone, velut ſi
Re vera pugnent; feriant, vitentque moventes
Arma viri? Nequam, & ceſſator Davus: at ipſe

Sub-

V. 78. *ſuper*, edd. 1485. Ven. 1516. R.B. Al. *ſupra.*

V. 82. *mobile ſignum.* R.B. ex emendatione Douſae.

V. 83. *ſibique*; ita poſt Lambinum in omnibus excuſis legi ſcribit R.B. Immo decem editt. Lambiniana recentiores habent *ſibi qui.*

V. 93. *dominus mentem*, edd. omnes.

Subtilis veterum judex, & callidus audis.
Nil ego, ſi libo ductor fumante: tibi ingens
Virtus, atque animus coenis reſponſat opimis?
Obſequium ventris mihi perniciosius eſt. Cur?
Tergo plector enim; quî tu inpunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, obſonia captas?
Nempe inamareſcunt epulae ſine fine petitae,
Inluſique pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus. an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat ſtrigili? qui praedia vendit,
Nil ſervile gulae parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum eſſe potes, non otia recte
Ponere; teque ipſum vitas fugitivus & erro;
Jam vino quaerens, jam ſomno fallere curam:
Fruſtra: nam comes atra premit, ſequiturque fugacem.
Unde mihi lapidem? Quorſum eſt opus? Unde ſagittas?
Aut inſanit homo, aut verſus facit. Ocius hinc te
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

Ecloga VIII.

UT Naſidieni juvit te coena beati?
Nam mihi convivam quaerenti, dictus here illic
De medio potare die. Sic, ut mihi numquam
In vita fuerit melius. Dic (ſi grave non eſt)
Quae prima iratum ventrem placaverit eſca?
In primis Lucanus aper; leni fuit Auſtro
Captus, ut aiebat coenae pater; acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia laſſum

V. 102. *ducor libo*, edd. omnes.
V. 106. *nequeunt*, *obſonia*, Aſc. Baxt. R.B. Al. *nequeunt cum obſonia.*
V. 2. *convivam quaerenti*; ita citant Bangius & Voſſ. pater, & ita R.B. Al. *quaerenti convivam.*
V. 4. *Dic*, *ſi*; ita MSS. & vett. edd. & ed. Regnauld. & R. B. Aldus mutavit *Dic* in *da.*

Pervellunt ſtomachum, ſiſer, allec, faecula Coa.
His ut ſublatis, puer alte cinctus acernam
Gauſape purpureo menſam perterſit, & alter
Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
Poſſet coenantis offendere: ut Attica virgo
Cum ſacris Cereris, procedit fuſcus Hydaſpes
Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris expers.
Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis adpoſitis delectat; habemus utrumque.
Divitias miſeras! ſed quîs coenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, noſſe laboro.
Summus ego, & prope me Viſcus Thurinus, & infra
Si memini, Varius, cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras:
Nomentanus erat ſupra ipſum, Porcius infra,
Ridiculus totas ſemel abſorbere placentas:
Nomentanus ad hoc, qui, ſi quid forte lateret,
Indice monſtraret digito. nam cetera turba,
Nos, inquam, coenamus avis, conchylia, piſcis,
Longe diſſimilem noto celantia ſuccum:
Ut vel continuo patuit, cum paſſeris aſſi, atque
Inguſtata mihi porrexerat ilia rhombi.
Poſt hoc me docuit melimela rubere, minorem
Ad Lunam delecta. quid hoc interſit, ab ipſo
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni;
Nos, niſi damnoſe bibimus, moriemur inulti;
Et calices poſcit majores. vertere pallor
Tum parochi faciem, nil ſic metuentis ut acris
Potores: vel quod maledicunt liberius; vel

Fer-

V. 10. *His ubi*, edd. omnes.
V. 23. *ſuper*, edd.
V. 24. Al. *ſimul*.
V. 29. *paſſeris aſſi atque*, ſic lego; *paſſeris aſſi, &*. Bentl. *paſſeris atque*, cett. edd.
V. 30. *porrexerat*. Lamb. Baxt. R. B. Al. *porrexerit*.

Fervida quod ſubtile exſurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque; ſecutis omnibus: imi
Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
Adfertur ſquillas inter muraena natantis
In patina porrecta. ſub hoc herus; Haec gravida, inquit,
Capta eſt; deterior poſt partum carne futura.
His mixtum jus eſt oleo, quod prima Venafri
Preſſit cella; garo de ſuccis piſcis Hiberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur; cocto Chium ſic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non ſine aceto,
Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam.
Erucas viridis, inulas ego primus amaras
Monſtravi inquoquere; inlotos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam teſta marina remittit.
Interea ſuſpenſa gravis aulaea ruinas
In patinam fecere, trahentia pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, poſtquam nil eſſe pericli
Senſimus, erigimur. Rufus capite hactenus, ut ſi
Filius inmaturus obiſſet, flere. quis eſſet
Finis, ni ſapiens ſic Nomentanus amicum
Tolleret? Heu, Fortuna, quis eſt crudelior in nos
Te Deus? ut ſemper gaudes inludere rebus
Humanis! Varius mappa compeſcere riſum
Vix poterat. Balatro ſuſpendens omnia naſo,
Haec eſt conditio vivendi, aiebat: eoque
Reſponſura tuo numquam eſt par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum? ne panis aduſtus,

V. 52. *inquoquere*; ita MS.
V. 54. Melius *ſuſpanſa*. Lamb.
V. 57. *nihil eſſe*; edd. omnes.
V. 58. *capite hactenus*, ita legendum: *poſito capite*, edd. omnes.

Ne male conditum jus adponatur; ut omnes
Praecincti recte pueri, comtique miniſtrent?
Adde hos praeterea caſus; aulaea ruant ſi,
Ut modo, ſi patinam lapſus pede frangat agaſo,
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adverſae nudare ſolent, celare ſecundae.
Naſidienus ad haec: Tibi Dî, quaecumque preceris,
Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis.
Et ſoleas poſcit. tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
Nullos his mallem ludos ſpectaſſe: ſed illa
Redde, age, quae deinceps riſiſti. Vibidius dum
Quaerit de pueris, num ſit quoque fracta lagena,
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula; dumque
Ridetur fictis rerum, Balatrone ſecundo:
Naſidiene, redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam, deinde ſecuti
Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis ſparſi ſale multo non ſine farre,
Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris albae,
Et leporum avolſos, ut multo ſuavius, armos,
Quam ſi cum lumbis quis edit. tum pectore aduſto
Vidimus & merulas poni, & ſine clune palumbos;
Suavis res, ſi non cauſas narraret earum, &
Naturas dominus: quem nos ſic fugimus ulti,
Ut nihil omnino guſtaremus, velut illis
Canidia adflaſſet, pejor ſerpentibus Afris.

Q.

V. 72. *pede lapſus*, edd.
V. 75. Forte *precere*.
V. 82. Forte *non dentur poſcenti*.
V. 88. *albae*, ed. Burm. cett. edd. *albi*.
V. 91. *palumbes*, edd. omnes.
V. 94. *veluti ſi*. R.B. ex emendatione.
V. 95. *ſerpentibus atris*, ſic MSS. quidam; & ita R.B. Male.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM,

LIBER I.

EPISTOLA I.

Ad Maecenatem.

PRIMA dicte mihi, ſumma dicende Camena,
Spectatum ſatis,& donatum jam rude,quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem eſt aetas, non mens. Veianius,armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro;
Ne populum extrema toties exoret arena.
Eſt mihi, purgatam crebro qui perſonet aurem;
Solve ſeneſcentem mature ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & verſus & cetera ludicra pono:
Quid verum atque decens,curo&rogo,&omnis in hoc ſum
Condo & conpono, quae mox depromere poſſim.

Ac ne forte roges, quo me duce, quo Lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magiſtri,
Quo me cumque rapit tempeſtas, deferor hoſpes.
Nunc agilis fio, & merſor civilibus undis,
Virtutis verae cuſtos, rigiduſque ſatelles:
Nunc in Ariſtippi furtim praecepta relabor;
Et mihi res, non me rebus, ſubjungere conor.
Ut nox longa, quibus mentitur amica, dieſque
Lenta videtur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae ſpem
Conſiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
Aeque pauperibus prodeſt, locupletibus aeque;
Aeque neglectum pueris ſenibuſque nocebit.
Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque elementis.
Non poſſis oculo quantum contendere Lynceus,
Non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
Neu, quia deſperes invicti membra Glyconis,
Nodoſa corpus nolis prohibere cheragra.
Eſt quadam prodire tenus, ſi non datur ultra.
Fervit avaritia, miſeroque cupidine pectus?
Sunt verba ac voces, quibus hunc lenire laborem
Poſſis, & morbi magnam deponere partem.
Laudis amore tumes? ſunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinoſus, amator;
Nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit,
Si modo culturae patientem commodet aurem.

Vir-

V. 21. *Lenta videtur.* R. B. e MSSto. Al. *longa.*
V. 28. Al. *oculos*, & ita R.B.
V. 30. *Nec quia.* --- *Non quia.* MSS. edd.
V. 31. *cheragra*; vide quae adnotavi ad S. II. 7. v. 15.
V. 33. *Fervet*, edd. omnes.
V. 34. *dolorem*, edd. omnes.
V. 35. *magnam morbi*, edd. omnes.

Virtus eſt, vitium fugere; & ſapientia prima,
Stultitia caruiſſe. vides, quae maxima credis
Eſſe mala, exiguum cenſum, turpemque repulſam,
Quanto devites animi capitiſque labore?
Inpiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignis.
Ne cures ea, quae ſtulte miraris, & optas,
Diſcere, & audire, & meliori credere non vis?
Quis, circum pagos & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui ſpes,
Quoi ſit conditio dulcis, ſine pulvere palmae?
Vilius eſt auro argentum, virtutibus aurum.
O cives, cives, quaerenda pecunia primum,
Virtus poſt nummos; haec Janus ſummus ab imo
Prodocet; haec recinunt juvenes dictata ſeneſque,
Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto.
Eſt animus tibi, ſunt mores, eſt lingua fideſque:
Sed quadringentis ſex ſeptem millia deſint;
Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aëneus eſto,
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.
Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum eſt
Naenia, quae regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curiis, & decantata Camillis?
Iſne tibi melius ſuadet, qui, Rem facias; rem
Si poſſis recte; ſi non, quocumque modo rem;

Ut

V. 53. Vulgo *primum eſt.*

V. 55. *Prodocet.* Chabot. R.B. Al. *Perdocet.*

V. 56. Hic verſus videtur eſſe ſpurius v. notas.

V. 57. *Eſt animus*; hunc verſum in uno MSto recte praeponi verſui ſequenti monuit Cruquius, & ita edd. Cruq. R.B. Eod. v. *eſt lingua*, Chabot. R.B. Al. *& lingua.*

V. 58. *Sed quadringentis.* Torrent. R.B. Al. *Si.*

V. 62. *puerorum eſt*, ed. Lamb. R.B. Al. deeſt *eſt.*

Ut propius ſpectes lacrimoſa poëmata Pupî:
An qui, fortunae te reſponſare ſuperbae
Liberum & erectum praeſens hortatur & aptat?
Quod ſi me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, ſic judiciis fruar iſdem,
Nec ſequar ac fugiam, quae diligit ipſe vel odit:
Olim quod volpes aegroto cauta leoni
Reſpondit, referam: Quia me veſtigia terrent
Omnia te advorſum ſpectantia, nulla retrorſum.
Bellua multorum eſt capitum; nam quid ſequar, aut quem?
Pars hominum geſtit conducere publica: ſunt qui
Cruſtis ac pomis viduas venentur avaras,
Excipiantque ſenes, quos in vivaria mittant:
Multis occulto creſcit res fenore. verum
Eſto, aliis alios rebus ſtudiiſque teneri:
Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?
Nullus in orbe ſinus Baiis praelucet amoenis,
Si dixit dives; lacus & mare ſentit amorem
Feſtinantis heri; cui ſi vitioſa Libido
Fecerit auſpicium; cras ferramenta Teanum
Tolletis, fabri. lectus genialis in aula eſt?
Nil ait eſſe prius, melius nil caelibe vita:
Si non eſt, jurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam voltus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? rides. mutat coenacula, lectos,
Balnea, tonſores; conducto navigio aeque
Nauſeat ac locuples, ducit quem priva triremis.
Si curatus inaequali tonſore capillos

Oc-

V. 67. *Pupî*, ed. Veneta 1498. R.B. Al. *Puppi.*

V. 72. Vulgo *aut fugiam.*

V. 76. *eſt capitum.* R.B. ex emendatione, & multo ante Plaza. *es capitum.* — *capitum es.* MSS. & cett. edd.

V. 91. Al. *ride.* R.B. ex conjectura repoſuit *viden'*, *ut.*

V. 93. *quem ducit.* MSS. edd.

V. 94. *curatus.* Berſm. R.B. alii. Al. *curtatus.*

Occurro, rides: si forte subucula pexae
Trita subest tunicae, vel si toga dissidet inpar,
Rides. quid? mea cum pugnat sententia secum;
Quod petiit, spernit; repetit quod nuper omisit;
Aestuat, ac vitae disconvenit ordine toto;
Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?
Insanire putas solemnia me, neque rides,
Nec medici credis, neque curatoris egere
A praetore dati? rerum tutela mearum
Cum sis, & prave sectum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te respicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

EPISTOLA II.

Ad Lollium.

TROJANI belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Planius ac melius Chrysippo & Crantore dicit.
Cur ita crediderim (ni quid te detinet) audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Graecia Barbariae lento conlisa duello,
Stultorum regum, ac populorum continet aestus.
Antenor censet belli praecidere causſam:
Quod Paris, ut regnet salvus vivatque beatus,

Co-

V. 105. *suspicientis*. R. B. ex emendatione N. Heinsii.
V. 5. *nisi quid*, edd. omnes.
V. 10. *Quod Paris*, ed. Veneta 1509. R. B. Al. *Quid*. Eod. v. *salvus regnet*, edd. omnes.

Cogi poſſe negat. Neſtor conponere lites
Inter Peliden feſtinat & inter Atriden.
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, ſcelere, atque libidine, & ira,
Iliacos muros intra peccatur & extra.
Rurſum quid virtus, & quid ſapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulixen:
Qui domitor Trojae, multorum providus urbis
Et mores hominum inſpexit, latumque per aequor,
Dum ſibi, dum ſociis reditum parat, aſpera multa
Pertulit, adverſis rerum inmerſabilis undis.
Sirenum voces, & Circae pocula noſti;
Quae ſi cum ſociis ſtultus cupiduſque bibiſſet,
Sub domina meretrice fuiſſet turpis & excors;
Vixiſſet canis inmundus, vel amica luto ſus.
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati,
Sponſi Penelopae, nebulones, Alcinoïque
In cute curanda plus aequo operata juventus;
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae ceſſantem ducere curam.
Ut jugulent hominem, ſurgunt de nocte latrones:
Ut teipſum ſerves, non expergiſceris? atqui
Si noles ſanus, curres hydropicus: & ni
Poſces ante diem librum cum lumine; ſi non
Intendes animum ſtudiis ac rebus honeſtis;
Invidia, vel amore vigil torquebere. nam cur
Quae laedunt oculum feſtinas demere; ſi quid

Eſt

V. 11. Forte *Primus Peliden*. R. B. Male.

V. 16. *intra muros*, omnes edd.

V. 17. *Rurſum*. R. B. e MSto. Al. *Rurſus*.

V. 23. *Circae*. Baxt. R. B. Al. *Circes*.

V. 31. *ceſſantem*, ex ingenio, & *ducere ſomnum*, e MStis. R. B. Scripſit, puto, Flaccus *ceſſanti ducere curam*.

Eſt animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidum, qui coepit, habet facti. ſapere aude:
Incipe. vivendi recte qui prorogat horam,
Ruſticus exſpectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis aevum.
Quaeritur argentum, pueriſque beata creandis
Uxor, & incultae pacantur vomere ſilvae.
Quod ſatis eſt, cui contingit, nil amplius optet.
Non domus & fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febris,
Non animo curas. valeat poſſeſſor oportet,
Si conportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit aut metuit, juvat illum ſic domus ac res,
Ut lippum tabulae pictae, fomenta podagram,
Auriculas citharae conlecta ſorde dolentis.
Sincerum eſt niſi vas, quodcumque infundis, aceſcit.
Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas.
Semper avarus eget: certum voto pete finem.
Invidus alterius macreſcit rebus opimis:
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. qui non moderabitur irae,
Infectum volet eſſe, dolor quod ſuaſerit ac mens,
Dum poenas odio per vim feſtinat inulto.
Ira furor brevis eſt. animum rege: qui, niſi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu conpeſce catena.
Fingit equum tenera docilem cervice magiſter
Ire viam, qua monſtret eques: venaticus, ex quo
Tempore cervinam pellem latravit in aula,

Mil-

V. 40. *facti, qui coepit, habet.* edd. omnes.
V. 41. *qui recte vivendi.* R.B. alii.
V. 46. *nihil amplius.* R.B. alii.
V. 52. *pictae tabulae*, omnes edd. Eod. v. *podagrum*, legit R.B.
V. 60. *& mens.* MSS. edd.
V. 65. *qua.* Baxt. R. B. Al. *quam.* Eod. v. *monſtret*, ſic ed. Londin. 1652. & R. B. Al. *monſtrat.*

Militat in ſilvis catulus. nunc adbibe puro
Pectore verba, puer; te nunc melioribus offer.
Quo ſemel eſt inbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu. quod ſi ceſſas, aut ſtrenuus anteis;
Nec tardum opperior, nec praecedentibus inſto.

EPISTOLA III

Ad Julium Florum.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius, Auguſti privignus, ſcire laboro.
Thracane vos, Hebroſque nivali compede vinctus,
An freta vicinas inter currentia terras;
An pingues Aſiae campi colleſque morantur?
Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? hoc quoque curo.
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit?
Bella quis & paces longum diffundit in aevom?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus, & rivos auſus apertos;
Ut valet? ut meminit noſtri? fidibuſne Latinis
Thebanos aptare modos ſtudet, auſpice Muſa?
An tragica deſaevit & ampullatur in arte?
Quid mihi Celſus agit? monitus, multumque monendus,
Privatas ut quaerat opes, ac tangere vitet
Scripta, Palatinus quaecumque recepit Apollo.
Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum
Furtivis nudata coloribus. ipſe quid audes?

Quae

V. 68. *nunc te*, omnes edd.
V. 3. *Hebruſque*, omnes edd.
V. 4. *terras*. Rappolt. R.B. Al. *turres*.

Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt ac turpiter hirtum.
Seu linguam cauſis acuis, ſeu civica jura
Reſpondere paras, ſeu condis amabile carmen,
Prima feres ederae victricis praemia. quod ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes;
Quo te coeleſtis ſapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc ſtudium parvi properemus & ampli,
Si patriae volumus, ſi nobis vivere cari.
Debes hoc etiam reſcribere; ſi tibi curae eſt
Quantae conveniat, Munatius? an male ſarta
Gratia nequicquam coit, ac reſcinditur; ac vos
Seu calidus ſanguis, ſeu rerum inſcitia vexat,
Indomita cervice feros? ubicumque locorum
Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus,
Paſcitur in veſtrum reditum votiva juvenca.

EPISTOLA IV.

Ad Albium Tibullum.

ALBI, noſtrorum ſermonum candide judex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Caſſî Parmenſis opuſcula vincat?
An tacitum ſilvas inter reptare ſalubris,
Curantem quidquid dignum ſapiente bonoque eſt?
Non tu corpus eras ſine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula majus alumno,

V. 22. *& turpiter.* R.B. e MStis. vulgo *nec turpiter.*
V. 30. *curae eſt*, ſic legit Chabot. & ita R.B. Al. *ſit tibi curae.*
V. 32. *& reſcinditur.* R.B. alii.
V. 33. Melius *veri inſcitia.* R.B. Inſcitiſſime.

Qui ſapere, & fari poſſit quae ſentiat, & cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et mundus victus, non deficiente crumena?
Inter ſpem curamque, timores inter & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum.
Grata ſuperveniet, quae non ſperabitur, hora.
Me pinguem ac nitidum bene curata cute viſes,
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

EPISTOLA V.

Ad Torquatum.

SI potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modica coenare times olus omne patella,
Supremo te ſole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes iterum Tauro diffuſa paluſtris
Minturnas inter Sinueſſanumque Petrinum.
Si melius quid habes, arceſſe; vel imperium fer.
Jamdudum ſplendet focus, & tibi munda ſupellex.
Mitte leves ſpes, & certamina divitiarum,
Et Moſchi cauſſam. cras nato Caeſare feſtus
Dat veniam ſomnumque dies. inpune licebit
Aeſtivam ſermone benigno tendere noctem.
Quo mihi fortunas, ſi non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam nimiumque ſeverus
Adſidet inſano. potare, ſpargere flores

In-

V. 9. *Qui ſapere.* Lamb. Baxt. R.B. Al. *Quam.*
V. 11. Al. *Et modus &*; unde R.B. legit *Et domus & victus.*
V. 1. *Archiacis.* Baxt. Turn. R.B. Al. *Archaicis.*
V. 5. *Inter Minturnas.* MSS. edd.
V. 12. *fortunas*, ſic cum Mureto legendum: *fortuna eſt.* --- *fortunam.* --- *fortuna.* MSS. edd.
V. 14. *& ſpargere*, edd. omnes.

Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? operta recludit;
Spes jubet esse ratas; ad proelia trudit inertem;
Sollicitis animis onus eximit; addocet artis.
Fecundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
Invitus; ne turpe toral, ne sordida mappa
Conruget naris; ne non & cantharus & lanx
Ostendat tibi te; ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par,
Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
Et, ni coena prior potiorque puella, Sabinum,
Detinet; adsumam. locus est & pluribus umbris:
Sed nimis arta premunt olidae convivia caprae.
Tu, quotus esse velis, rescribe; & rebus omissis
Atria servantem postico falle clientem.

EPISTOLA VI.

Ad Numicium.

NIL admirari, prope res est una, Numici,
Solaque, quae possit facere & servare beatum.
Hunc solem; & stellas, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Imbuti spectant. quid censes; munera terrae?
Quid, maris extremos Arabas ditantis & Indos?
Ludicra, quid, plausus & amici dona Quiritis?
Quo spectanda modo, quo sensu credis & ore?

V. 17. *inertem* pro *inermem*. Talbot, primus e MStis reposuit.
V. 26. *Butram*. Torr. R. B. Al. *Brutum*.
V. 27. *Et nisi*. MSS. edd.
V. 3. *Hinc*, vir doctus.
V. 5. *spectent*, edd.

Qui timet his adverſa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto. pavor eſt utrobique moleſtus;
Inproviſa ſimul ſpecies exterret utrumque:
Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatne; quid ad rem,
Si, quidquid melius vidit pejuſve ſua ſpe,
Defixis oculis, animoque & corpore torpet?
Inſani ſapiens nomen ferat, aequus iniqui;
Ultra quam ſatis eſt, virtutem ſi petat ipſam.
I nunc, argentum & marmor vetus, aeraque, & artis
Suſpice; cum gemmis Tyrios mirare colores;
Gaude, quod ſpectant oculi te mille loquentem;
Gnavos mane forum, & veſpertinus pete tectum:
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, & (indignum quod ſit) pejoribus ortus
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.
Quidquid ſub terra eſt, in apricum proferet aetas;
Defodiet, condetque nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippae, & via te conſpexerit Appî;
Ire tamen reſtat, Numa quo devenit & Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
Si Virtus hoc una poteſt dare; fortis omiſſis
Hoc age deliciis. Virtutem verba putes, ut
Lucum ligna? cave ne portus occupet alter,
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas:
Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro &
Tertia ſuccedant, & quae pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
Et genus, & formam Regina Pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela Venuſque.

Man-

V. 13. Al. *quidquam melius vidit*. Al. *quidquid vidit melius*; & ita R.B. Forte *Si, cum quid melius vidit*.

V. 30. Forte *una potis*.
V. 31. Al. *putes, &*.
V. 34. *porro &*, edd. Lamb. Cruq. R.B. Al. *&* deeſt.

Mancupiis locuples, eget aeris Cappadocum Rex:
Ne fueris hic tu. chlamydas Lucullus, ut aiunt,
Si poſſet centum ſcenae praebere rogatus,
Quî poſſim tot? ait: tamen & quaeram, & quot habebo,
Mittam. poſt paullo ſcribit, ſibi millia quinque
Eſſe domi chlamydum: partem, vel tolleret omnis.
Exilis domus eſt, ubi non & multa ſuperſunt,
Et dominum fallunt; & proſunt furibus. ergo,
Si res ſola potis facere & ſervare beatum;
Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus omittas.
Si fortunatum ſpecies, & gratia praeſtat;
Mercemur ſervom, qui dictet nomina, laevum
Qui fodicet latus, & cogat trans pondera dextram
Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
Quoi libet, hic faſcis dabit: eripietque curule,
Quoi volet, inportunus ebur. Frater, Pater, adde:
Ut cuique eſt aetas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui coenat, vivit bene; lucet, eamus
Quo ducit gula: piſcemur, venemur, ut olim
Gargilius, qui mane plagas, venabula, ſervos,
Differtum transferre forum populumque jubebat;
Unus ut e multis populo ſpectante referret
Emtum mulus aprum. crudi tumidique lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti; Caerite cera
Digni, remigium vitioſum Ithacenſis Ulixi;
Cui patria potior fuit interdicta voluptas.
Si, Mimnermus uti cenſet, ſine amore jociſque
Nil eſt jocundum; vivas in amore jociſque.

V. 40. *chlamydes*. MSS. edd.
V. 47. *poteſt*, edd. omnes.
V. 53. *Quoi libet*, ſic MS. vet. Orthogr.
V. 53. Al. *is faſcis*, & ita R.B.
V. 56. *bene vivit*. MSS. edd.
V. 59. *tranſire*. MSS. edd. Eod. v. *pontemque jubebat*, legit T. Fab. *campumque*. R. B. Forte quis malit *clivomque*.
V. 63. *Ulixei*. R.B.
V. 64. *potior patria*, edd.

Vive, vale. ſi quid noviſti rectius iſtis,
Candidus inparti: ſi non, his utere mecum.

EPISTOLA VII.

Ad Maecenatem.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax deſideror: atqui
Si me vis vivum, ſanum, rectèque valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam: ficus dum prima, calorque
Deſignatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet
Officioſaque ſedulitas, & opella fŏrenſis
Adducit febris, ac teſtamenta reſignat.
Quod ſi bruma nivîs Albanis inlinet agris;
Ad mare deſcendet vates tuus, & ſibi parcet,
Contractuſque leget: te, dulcis amice, reviſet
Cum Zephyris, ſi concedes, & hirundine prima.
Non, quo more pyris veſci Calaber jubet hoſpes,
Tu me feciſti locupletem. Veſcere ſodes.
Jam ſatis eſt. At tu quantum vis tolle. Benigne.
Non inviſa feres pueris munuſcula parvis.
Tam teneor dono, quam ſi dimittar onuſtus.
Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinquis.
Prodigus ac ſtultus donat quae ſpernit & odit:
Haec ſeges ingratos tulit, ac feret omnibus annis.
Vir bonus ac ſapiens dignis ait eſſe paratus:

Nec

V. 68. Vulgo *imperti*.
V. 3. *vis vivum, ſanum*, ſic lego. *me vivere vis ſanum. --- me vivere vis, rectèque videre.* MSS. edd.
V. 5. *dum ficus.* MSS. edd.
V. 19. Al. *relinques.*
V. 20. *& ſtultus.* MSS. edd.
V. 22. *& ſapiens.* MSS. edd. Eod. v. *paratus.* Bent. R. B. Al. *paratum.*

Nec tamen ignorat, quid diſtent aera lupinis.
Dignum praeſtabo me, etiam pro laude merentis.
Quod ſi me noles uſquam diſcedere; reddes
Forte latus, nigros anguſta fronte capillos:
Dulce loqui reddes, reddes ridere decorum, &
Inter vina fugam Cinarae moerere protervae.
Forte per anguſtam tenuis nitedula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtaque, rurſum
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Quoi muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavom repetes artum, quem macra ſubiſti.
Hac ego ſi conpellor imagine, cuncta reſigno:
Nec ſomnum plebis laudo ſatur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Saepe verecundum laudaſti: Rexque, Paterque
Audiſti coram, neque verbo parcius abſens.
Inſpice, ſi poſſum donata reponere laetus.
Haud male Telemachus proles patientis Ulixi;
Non eſt aptus equis Ithace locus, ut neque planis
Porrectus ſpatiis, nec multae prodigus herbae:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquo.
Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut inbelle Tarentum.
Strenuus ac fortis, cauſſiſque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque foro nimium diſtare Carinas
Jam grandis natu queritur; conſpexit, ut aiunt,
Adraſum quendam vacua tonſoris in umbra,

V. 27. *Reddes dulce loqui*, edd. omnes.
V. 29. *nitedula*. R. B. *vulpecula*. MSS. edd.
V. 30. *rurſus*, edd.
V. 38. Vulgo *nec*.
V. 40. *Ulixei*. R. B. *Ulyſſi*. Fabric. vulgo *Ulyſſis*.
V. 41. *Ithace*, edd. Fabric. R. B. Al. *Ithacae*.
V. 43. *relinquam*. R. B. alii.
V. 46. *& fortis*. MSS. edd.

Cultello proprios purgantem leniter unguis.
Demetri (puer hic non laevus jussa Philippi
Accipiebat) abi, quaere, refer; unde domo, qui,
Cujus fortunae, quo sit patre, quoque patrono.
It, redit, enarrat, Volteium nomine Maenam,
Praeconem, tenui censu, sine crimine natum,
Et properare loco, & cessare, & quaerere, & uti,
Gaudentem parvisque sodalibus & lare certo,
Et ludis & post decisa negotia Campo.
Scitari libet ex ipso, quodcumque refers, dic,
Ad coenam veniat. non sane credere Maena:
Mirari secum tacitus. quid multa? Benigne,
Respondet. Neget ille mihi? Negat improbus, ac te
Negligit, aut horret. Volteium mane Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta popello,
Occupat, ac salvere jubet prior. ille Philippo
Excusare laborem & mercenaria vincla,
Quod non mane domum venisset; denique quod non
Providisset eum. Sic ignovisse putato
Me tibi, si coenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
Ut ventum ad coenam est; dicenda, tacenda locutus,
Tandem dormitum dimittitur. ergo ubi saepe
Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
Mane cliens, & jam certus conviva; jubetur
Rura suburbana indictis comes ire Latinis,
Inpositus mannis, arvom coelumque Sabinum
Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus:

Et

V. 52. *laeve*. MSS. edd.
V. 53. *quaere, & refer*; edd. omnes. Eod. v. *quis*, edd. omnes.
V. 54. *quove* R. B. & alii. forte *quique Patronus*.
V. 55. *& narrat*. MSS. edd.
V. 58. *Lare curto*. R. B. e duobus MStis. Male.
V. 63. *Neget*. ed. Ald. 1501. & Daventr. & ita R. B. Al. *Negat*.
V. 66. *& salvere*, edd.
V. 73. Al. *Ast ubi. Hic ubi*.
V. 75. Forte, *etiam servus conviva*. R. B. Male.
V. 77. Forte *Invectus mannis*.

Et ſibi dum requiem, dum riſus undique quaerit,
Dum ſeptem donat ſeſtertia, mutua ſeptem
Promittit; perſuadet, uti mercetur agellum.
Mercatur. te ne longis ambagibus ultra
Quam ſatis eſt, morer: ex nitido fit ruſticus; atque
Sulcos ac vineta crepat mera: praeparat ulmos:
Inmoritur ſtudiis, & amore ſeneſcit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellae,
Spem mentita ſeges, bos eſt enectus arando;
Offenſus damnis, media de nocte caballum
Adripit, iratuſque Philippi tendit ad aedis.
Quem ſimul aſpexit ſcabrum intonſumque Philippus,
Durus, ait, Voltei, nimis attentuſque videris
Eſſe mihi. Pol me miſerum, patrone, vocares,
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
Quod te per Genium dextramque Deoſque Penatis,
Obſecro, & obteſtor; vitae me redde priori.
Qui ſemel aſpexit, quantum dimiſſa petitis
Praeſtent; mature redeat, repetatque relicta.
Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede verum eſt.

EPISTOLA VIII.

Ad Celsum Albinovanum.

CELSO gaudere & bene rem gerere Albinovano,
Muſa rogata, refer, comiti ſcribaeque Neronis.
Si quaeret, quid agam; dic, multa ac pulchra minantem,
Vivere nec recte, nec ſuaviter: haud quia grando

V. 82. *ne te*, edd.
V. 91. Forte *videre*.
V. 93. *ponere*. Baxt. R.B. & alii. Al. *dicere*.
V. 96. *ſemel*, duae edd. Mureti, & duae Bruti. & edd. Baxt. R.B. Al. *ſimul*.
V. 3. *& pulchra*, edd.

Contuderit vitis, oleamve momorderit aeſtus;
Nec quia longinquis armentum aegrotet in arvis:
Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
Nil audire velim, nil diſcere, quod levet aegrum:
Fidis offendar medicis, iraſcar amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno.
Quae nocuere ſequar, fugiam quae profore credam:
Romae Tibur amem, ventoſus, Tibure Romam.
Poſt haec, ut valeat; quo pacto rem gerat, & ſe;
Ut placeat juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte: primum gaudere; ſubinde
Praeceptum auriculis hoc inſtillare memento;
Ut tu fortunam, ſic nos te, Celſe, feremus.

EPISTOLA IX.

Ad Claudium Neronem.

SEPTIMIUS, Claudi, nimirum intellegit unus,
Quanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit
Scilicet, ut tibi ſe laudare & tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honeſta Neronis;
Munere cum fungi propioris cenſet amici;
Quid poſſim videt ac novit me valdius ipſo.
Multa quidem dixi, cur excuſatus abirem:
Sed timui, mea ne finxiſſe minora putarer,
Diſſimulator opis propriae, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae deſcendi praemia. quod ſi
Depoſitum laudas ob amici juſſa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

EPIS-

V. 5. *oleamve*; ita Cerut. Friſchl. Lubin. in Paraphraſ. & ita citatur in Theſauro Fabri ed. 1696. Al. *oleamque*.

EPISTOLA X.

Ad Fuscum Aristium.

URBIS amatorem Fuscum salvere jubemus
Ruris amatores; hac in re scilicet una
Multum dissimiles; at cetera paene gemelli,
Fraternis animis; quidquid negat alter, & alter:
Adnuimus pariter: vetuli notique columbi,
Tu nidum servas; ego laudo ruris amoeni
Rivos, & musco circumlita saxa, nemusque.
Quid quaeris? vivo & regno, simul ista reliqui,
Quae vos ad coelum effertis rumore secundo.
Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso,
Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
Vivere naturae si convenienter oportet,
Ponendaeque domo quaerenda est area primum;
Novistine locum potiorem rure beato?
Est, ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
Cum semel accepit Solem furibundus acutum?
Est, ubi divellat somnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivom?
Nempe inter varias nutritur silva columnas,
Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
Naturam expelles furca, tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
Nescit

V. 3. *at cetera.* Cruq. Piscator Gymnicus. R.B. Al. *ad.*

V. 24. *expelles.* Asc. R.B. & alii. Al. *expellas.*

Neſcit Aquinatem potantia vellera fucum,
Certius accipiet damnum, propiuſve medullis,
Quam qui non poterit vero diſtinguere falſum.
Quem res plus nimio delectavere ſecundae,
Mutatae quatient. ſi quid mirabere, pones
Invitus. fuge magna: licet ſub paupere tecto
Reges ac regum vita praecurrere amicos.
Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat; donec minor in certamine longo,
Inploravit opes hominis, frenumque recepit:
Sed poſtquam victor victo diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frenum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominum vehit improbus; atque
Serviet aeternum, parvo quia neſciet uti.
Quoi non conveniet ſua res, ut calceus olim
Si pede major erit, ſubvertet; ſi minor, uret.
Laetus ſorte tua vives ſapienter, Ariſti:
Nec me dimittes incaſtigatum, ubi plura
Cogere quam ſatis eſt, ac non ceſſare videbor.
Imperat aut ſervit conlecta pecunia cuique,
Tortum digna ſequi potius quam ducere funem.
Haec tibi dictabam fanum poſt putre Vacunae,
Excepto, quod non ſimul eſſes, cetera laetus.

EPIS-

V. 33. *& regum*, edd. omnes. Eod. v. Al. *praecellere.* — *praecedere.* Forte *praevertere.*

V. 37. *victor victo*, ed. Cadom. 1480. *violens victor*; plerique MSS. v. notas.

V. 40. *vehet*, ſic editos ubique praeferre adfirmat R.B. Atqui ſex editt. habent *vehit.*

V. 41. *quia parvo* — *qui parvo*, edd. omnes. Forte *parvo quod.*

V. 49. *poſt fanum.* MSS. edd.

EPISTOLA XI.

Ad Bullatium.

QUID tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Croesi regia Sardis?
Smyrna quid, & Colopho? majora, minorane fama?
Cunctane prae Campo & Tiberino flumine sordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedon laudas odio maris atque viarum?
Scis, Lebedos quid sit; Gabiis desertior, atque
Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem.
Sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque
Adspersus, volet in caupona vivere; nec, qui
Frigus conlegit, furnos & balnea laudat,
Ut fortunatam plene praestantia vitam.
Nec te si validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navim trans Aegaeum mare vendas.
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit, quod
Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
Dum licet, ac servat voltum Fortuna benignum,
Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.
Tu quamcumque Deus seu Fors donaverit horam,
Grata sume manu; neu dulcia differ in annum:
Ut, quocumque loco fueris, vixisse libenter

Te

V. 3. *Colophon.* R.B. & alii.
V. 6. *Lebedum.* MSS. edd.
V. 7. *Lebedus.* MSS. edd.
V. 15. *si te,* edd. omnes.
V. 20. *voltum servat.* MSS. edd.
V. 22. *Deus tibi fortunaverit horam,* edd. omnes.
V. 23. *neu dulcia.* R.B. c MStis. Al. *ner.*

Te dicas. nam ſi ratio ac prudentia curas,
Non locus effuſi late maris arbiter, aufert;
Coelum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
Strenua nos exercet inertia: navibus atque
Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic eſt;
Eſt Ulubris, animus te ſi non deficit aequus.

EPISTOLA XII.

Ad Iccium.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis, quos conligis, Icci,
Si recte frueris, non eſt ut copia major
Ab Jove donari poſſit tibi. tolle querelas:
Pauper enim non eſt, rerum cui ſuppetit uſus.
Si ventri bene, ſi lateri eſt, pedibuſque tuis; nil
Divitiae poterunt regales addere majus.
Si forte in medio poſitorum abſtemius, herbis
Vivis & urtica; ſic vives protenus, ut te
Confeſtim liquidus fortunae rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia neſcit,
Vel quia cuncta putas una Virtute minora.
Miramur, ſi Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre eſt animus ſine corpore velox?
Cum tu tantam inter ſcabiem & contagia lucri
Nil parvi ſapias, & adhuc ſublimia cures:
Quae mare compeſcant cauſſae: quid temperet annum:
Stellae ſponte ſua, juſſaene vagentur & errent:
Quid premat obſcurum lunae, quid proferat orbem:

Quid

V. 25. *ratio &*, edd.
V. 30. *ſi te.* MSS. edd.
V. 4. *cui rerum.* MSS. edd.
V. 14. *inter tantam ſcabiem.* MSS. edd.
V. 15. *parvum.* MSS. edd.

Quid velit ac poſſit rerum concordia diſcors:
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum, ſeu piſcis, ſeu porrum & caepe trucidas,
Utere Pompeio Groſpho; &, ſi quid petet, ultro
Defer: nil Groſphus niſi verum orabit & aequum.
Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid deeſt.
Ne tamen ignores quo ſit Romana loco res:
Cantaber Agrippae, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
Caeſaris accepit, genibus minor. aurea fruges
Italiae pleno defundit Copia cornu.

EPISTOLA XIII.

Ad Vinium.

UT proficiſcentem docui te ſaepe diuque,
Auguſto reddes ſignata volumina, Vini,
Si validus, ſi laetus erit, ſi denique poſcet:
Ne ſtudio noſtri pecces, odiumque libellis
Sedulus inportes, opera vehemente miniſter.
Si te forte meae gravis uret ſarcina chartae;
Abjicito potius, quam, quo perferre juberis,
Clitellas ferus inpingas, Aſinaeque paternum
Cognomen vertas in riſum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
Victor propoſiti ſimul ac perveneris illuc,
Sic poſitum ſervabis onus: ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut ruſticus agnum;
Ut vinoſa glomus furtivae Pyrrhia lanae;

Ut

V. 19. *& poſſit.* R. B. & alii.
V. 20. *Empedocleum*, ſcripſit, opinor, Horat.
V. 25. Forte *res quo Romana loco ſit.*
V. 11. Forte *Propoſiti victor.*
V. 14. *glomus*, ed. Veneta 1509. & ita R. B. e MStis. Al. *glomes* --- *globes.*

Ut cum pileolo ſoleas conviva tribulis.
Neu volgo narres te ſudaviſſe ferendo
Carmina, quae poſſint oculoſque auriſque morari
Caeſaris. oratus multa prece, nitere. porro
Vade, vale; cave ne titubes, mandataque frangas.

EPISTOLA XIV.

Ad Villicum.

VILLICE ſilvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis, habitatum quinque focis, &
Quinque bonos ſolitum Variam dimittere Patres;
Certemus, ſpinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro, & melior ſit Horatius, an rus.
Me quamvis Lamiae pietas & cura moratur
Fratrem moerentis, rapto de fratre dolentis
Inſolabiliter; tamen iſtuc mens animuſque
Fert, & amat ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe beatum.
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum inmeritum cauſatur inique:
In culpa eſt animus, qui ſe non effugit umquam.
Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas:
Nunc Urbem & ludos & balnea villicus optas.
Me mihi conſtare ſcis, ac diſcedere triſtem,
Quandocumque trahunt inviſa negotia Romam.
Non eadem miramur: eo diſconvenit inter

Me-

V. 16. *Neu.* R. B. e MSto. Al. *Ne* --- *Nec.*
V. 17. *oculos auriſque.* MSS edd.
V. 5. *an rus*, ſic legit D. Heins. *an res.* MSS.
V. 8. Forte *menſque.*
V. 9. *& avet.* R.B. ex ingenio. Forte *& ovat.*
V. 16. *conſtare mihi*, edd. omnes.

Meque & te: nam quae deſerta & inhoſpita teſqua
Credis, amoena vocat mecum qui ſentit; & odit
Quae tu pulchra putas. fornix tibi & uncta popina
Incutiunt Urbis deſiderium, video; & quod
Angulus iſte feret piper ac tus ocius uva;
Nec vicina ſubeſt vinum praebere taberna
Quae poſſit tibi; nec meretrix tibicina, cujus
Ad ſtrepitum ſalias terrae gravis: & tamen urgues
Jampridem non tacta ligonibus arva; bovemque
Disjunctum curas, ſtrictis & frondibus exples.
Addit opus pigro rivus, ſi decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age, concentum quid noſtrum dividat, audi.
Quem tenues decuere togae nitidique capilli,
Quem ſcis inmunem Cynarae placuiſſe rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
Coena brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba.
Nec luſiſſe pudet; ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam
Limat, non odio obſcuro morſuque venenat:
Rident vicini glebas ac ſaxa moventem.
Cum ſervis urbana diaria rodere mavis.
Horum tu in numerum voto ruis: invidet uſum
Lignorum & pecoris tibi calo argutus & horti.
Optat ephippia bos piger optat arare caballus.
Quam ſcit, uterque libens, cenſebo, exerceat artem.

V. 28. *& ſtrictis*, edd. omnes.
V. 31. *quid noſtrum concentum*. R.B. & alii.
V. 40. *ſervis tu urbana*. R.B. ex conjectura.

EPISTOLA XV.

Ad C. Numonium Valam.

QUAE ſit hiems Veliae, quod coelum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, & qualis via (nam mihi Baias
Muſa ſupervacuas Antonius; & tamen illis
Me facit inviſum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. ſane murteta relinqui,
Dictaque ceſſantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, invidus aegris,
Qui caput ac ſtomachum ſubponere fontibus audent
Cluſinos Gabioſque petunt & frigida rura.
Mutandus locus eſt, & deverſoria nota
Praeter agendus equus. Quo tendis? Non mihi Cumas
Eſt iter aut Baias, laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equis frenato eſt auris in ore)
Major utrum populum frumenti copia paſcat,
Conlectoſne bibant imbris, puteoſne perennîs
Jugis aquae: (nam vina nihil moror illius orae.
Rure meo poſſum quodvis perferre patique:
Ad mare cum veni, generoſum & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum ſpe divite manet
In venas animumque meum, quod verba miniſtret,
Quod me Lucanae juvenem commendet amicae.)
Tractus uter pluris lepores, uter educet apros;
Utra magis piſcis & echinos aequora celent,
Pinguis ut inde domum poſſim Phaeaxque reverti,
Scri-

V. 6. Melius *Aptaque*, vir doctus. ſcripſit, opinor, Horat. *Doctaque.*
V. 9. *Cluſinis.* R.B. & alii.
V. 13. *equis.* R.B. e MStis. & ita Aſc. in commentario.
V. 16. *jugis aquae.* Baxt. R. B. Al. *Dulcis.*
V. 17. *quidvis.* R.B. & alii.

Scribere te nobis, tibi nos adcredere, par eſt.
Maenius, ut rebus maternis atque paternis
Fortiter abſumtis urbanus coepit haberi;
Scurra vagus, non qui certum praeſepe teneret;
Inpranſus non qui civem dignoſceret hoſte;
Quaelibet in quemvis opprobria figere ſaevus;
Pernicies ac tempeſtas barathrumque macelli,
Quidquid quaeſierat, ventri donaret avaro:
Hic, ubi nequitiae fautoribus ac timidis nil
Aut paullum abſtulerat, patinas coenabat omaſi
Vilis & agninae, tribus urſis quod ſatis eſſet.
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos, corrector Beſtius. idem
Si quid erat praedae nactus majoris; ubi omne
Verterat in fumum, & cinerem, Non hercule miror,
Aiebat, ſi qui comedunt bona: cum ſit obeſo
Nil melius turdo, volva nil pulchrius ampla.
Nimirum hic ego ſum: tutus nam parvola laudo,
Cum res deficiunt, ſatis inter vilia fortis:
Verum, ubi contingit melius quid & unctius; idem
Vos ſapere & ſolos aio bene vivere, quorum
Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.

V. 28. Forte *certum non qui.*
V. 29. Forte *civem non qui.*
V. 30. Al. *fingere.*
V. 32. *donaret*, ed. Cadom. 1580. & R.B. Al. *donabat* --- *donarat.*
V. 37. *corrector.* R.B. e MSSto. Al. *correctus.*
V. 38. *nactus praedae*, edd. omnes.
V. 42. *nam tutus* --- *nam tuta* & MSS. edd.
V. 44. *quid melius contingit.* R.B. & alii.

EPISTOLA XVI.

Ad Quinctium.

NE perconteris, fundus meus, optime Quincti,
Arvo paſcat herum, an baccis opulentet olivae;
Pomiſne, an pratis, an amicta vitibus ulmo;
Scribetur tibi forma loquaciter & ſitus agri.
Continui montes; ni diſſociantur opaca
Valle: ſed ut veniens dextrum latus adſpiciat Sol,
Laevum decedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid? ſi rubicunda benigni
Corna vepres & pruna ferunt? ſi quercus & ilex
Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Threcam nec purior ambiat Hebros,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hae latebrae dulces, etiam (ſi credis) amoenae,
Incolumem tibi me praeſtent Septembribus horis.
Tu recte vivis, ſi curas eſſe quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium ſapiente bonoque beatum:
Neu te ſi populus ſanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem ſub tempus edendi
Diſſimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.

Si

V. 3. *an pratis.* Torr. R.B. vulgo *& pratis.*
V. 5. *ni,* ed. Talbot. R.B. Al. *niſi.*
V. 13. *Thracam.* edd. Eod. v. *Hebrus.* MSS. edd.
V. 15. *& (jam ſi credis.)* R.B. ex emendatione.
V. 16. *praeſtant,* edd. omnes.
V. 21. *ſi te,* edd.

Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat; & his vacuas dictis permulceat auris;
Tene magis ſalvum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui conſulit & tibi & Urbi,
Juppiter; Auguſti laudes agnoſcere poſſis.
Cum pateris ſapiens emendatuſque vocari,
Reſpondeſne tuo, dic ſodes, nomine? nempe
Vir bonus ac prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, ſi volet, auferet: ut ſi
Detulerit faſcis indigno, detrahet idem.
Pone; meum eſt, inquit: pono, triſtiſque recedo.
Idem, ſi clamet furem, neget eſſe pudicum,
Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum,
Mordear opprobriis falſis, mutemque colores?
Falſus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem, niſi mendoſum & medicandum? vir bonus eſt quis?
Qui conſulta patrum, qui leges, juraque ſervat;
Quo multae magnaeque ſecantur judice lites;
Quo res ſponſore, & quo cauſſae teſte tenentur.
Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota
Introrſus turpem, ſpecioſum pelle decora.
Nec furtum feci, neque fugi, ſi mihi dicit
Servus: Habes pretium; loris non ureris, aio.
Non hominem occidi: Non paſces in cruce corvos.
Sum bonus ac frugi: Renuit negitatque Sabellus.
Cautus enim metuit foveam lupus; accipiterque
Suſpectos laqueos; & opertum milüus hamum.
Oderunt peccare boni virtutis amore:

V. 26. *his verbis vacuas*, edd.
V. 32. *& prudens*. R. B. & alii.
V. 40. *medicandum*, ſic edd. Aſc. 1529. Regnault. Baxt. R. B. Al. *mendacem*.
V. 43. *res ſponſore*, edd. Cruqq. R. B. Al. *reſponſore*, junctim.
V. 45. *Introrſus*, edd. 1485. 1516. R. B. Al. *Introrſum*.
V. 46. Vulgo *nec fugi*.
V. 49. *& frugi*, edd. omnes Eod. v. *negitatque*, edd. Cruq. R. B. Al. *negat atque*.

Tu nil admittes in te formidine poenae.
Sit ſpes fallendi, miſcebis ſacra profanis.
Nam de mille fabae modiis cum ſubripis unum;
Damnum eſt, non facinus, pacto mihi lenius iſto.
Vir bonus, omne forum quem ſpectat & omne tribunal;
Quandocumque Deos vel porco vel bove placat,
Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
Labra movet metuens audiri; pulchra Laverna,
Da mihi fallere, da juſto ſanctoque videri;
Noctem peccatis & fraudibus objice nubem.
Quî melior ſervo, quî liberior ſit avarus,
In triviis fixum cum ſe demittit ob aſſem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
Qui metuens vivit, liber mihi non erit umquam.
Perdidit arma, locum virtutis deſeruit, qui
Semper in augenda feſtinat & obruitur re.
Vendere cum poſſis captivum, occidere noli:
Serviet utiliter: ſine paſcat durus aretque:
Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
Annonae proſit, portet frumenta, penumque.
Vir bonus ac ſapiens audebit dicere, Pentheu
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet. In manicis &
Compedibus ſaevo te ſub cuſtode tenebo.
Ipſe Deus, ſimul atque volam, me ſolvet. Opinor,
Hoc ſentit, Moriar. mors ultima linea rerum eſt.

EPIS-

V. 53. *Tu nihil.* R.B. & alii.
V. 55. Forte *unam.*
V. 56. Vulgo *mihi pacto.*
V. 61. *juſto ſanctoque*, Cruq. Rutg. R.B. Al. *juſtum ſanctumque.*
V. 64. Forte *Cum triviis fixum ſeſe.*
V. 70. Forte *paſcat ſine.*
V. 73. *& ſapiens.* R. B. & alii.

EPISTOLA XVII.

Ad Scaevam.

QUAMVIS, Scaeva, ſatis per te tibi conſulis, & ſcis
Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus: ut ſi
Caecus iter monſtrare velit; tamen adſpice, ſi quid
Et nos, quod cures proprium feciſſe, loquamur.
Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat: ſi te pulvis ſtrepituſque rotarum,
Si laedet caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia ſolis;
Nec vixit male, qui natus morienſque fefellit.
Si prodeſſe tuis, paulloque benignior ipſum
Te tractare voles; accedes ſiccus inunctum.
Si pranderet olus patienter; regibus uti
Nollet Ariſtippus. Si ſciret regibus uti;
Faſtidiret olus, qui me notat. Utrius horum
Verba probes ac facta, doce: vel junior, audi,
Cur ſit Ariſtippi potior ſententia. namque
Mordacem Cynicum ſic eludebat, ut aiunt:
Scurror ego ipſe mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo eſt: equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poſcis vilia rerum
Dante minor; quamvis te fers nullius egentem.
Omnis Ariſtippum decuit color & ſtatus & res,
Tentantem majora, fere praeſentibus aequum:

V. 8. *laedet*, Aſc. Cruq. R. B. Al. *laedit*.
V. 11. *benignius*, edd.
V. 12. *ad unctum*, omnes edd.
V. 21. *vilia rerum*, ſic Lamb. e MSS. primus emendavit. Al. *vilia verum es*.
V. 22. *fers te*, R. B. cum pluribus aliis.

Contra, quem duplici panno Patientia velat,
Mirabor, vitae via ſi converſa decebit.
Alter purpureum non exſpectabit amictum;
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
Perſonamque feret non inconcinnus utramque.
Alter Mileti textam cane pejus & angui
Vitabit chlamydem; morietur frigore, ſi non
Retuleris pannum: refer, & ſine vivat ineptus.
Res gerere & captos oſtendere civibus hoſtis,
Adtingit ſolium Jovis & coeleſtia tentat.
Principibus placuiſſe viris non ultima laus eſt.
Non cuivis homini contingit adire Corinthon.
Sedit, qui timuit ne non ſuccederet: eſto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic eſt, aut nuſquam, quod quaerimus. hic onus horret,
Ut parvis animis & parvo corpore majus:
Hic ſubit ac perfert. aut Virtus nomen inane eſt,
Aut decus & pretium recte petit experiens vir.
Coram rege ſuo de paupertate tacentes
Plus poſcente ferunt. diſtat, ſumaſne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis nec paſcere firmus,
Qui dicit, clamat, Victum date. ſuccinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plus dapis, & rixae minus & minus invidiaeque.

Brun-

V. 30. *angue*, excuſos omnes hic repraeſentare ſcribit R. B. Immo in viginti excuſis extat *angui*.
V. 32. *Rettuleris*. R. B. & alii. Male.
V. 36. *Corinthum*. MSS. edd.
V. 41. *& perfert*. R.B. & alii.
V. 43. *ſua*. R.B. e MSto. & ita Piſcat. Lubin.
V. 44. *ferent*, edd.
V. 51. *rixae minus & minus*, ſic ed. Cadom. 1480. *multo minus*. MSS. & cett. edd.

Brundiſium comes aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur ſalebras & acerbum frigus & imbris,
Aut ciſtam effractam & ſubducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, ſaepe catellam,
Saepe periſcelidem raptam ſibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis veriſque doloribus adſit.
Nec ſemel inriſus triviis adtollere curat
Fracto crure planum: licet illi plurima manet
Lacrima; per ſanctum juratus dicat Oſirin,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

EPISTOLA XVIII.

Ad Lollium.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis ſpeciem praebere, profeſſus amicum.
Ut matrona meretrici diſpar erit atque
Diſcolor, infido ſcurrae diſtabit amicus.
Eſt huic diverſum vitio vitium prope majus,
Aſperitas agreſtis & inconcinna graviſque,
Quae ſe commendat tonſa cute, dentibus atris,
Dum volt libertas dici mera, veraque virtus.
Virtus eſt medium vitiorum, & utrimque reductum.
Alter in obſequium plus aequo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Ut puerum credas ſaevo dictata magiſtro
Reddere, vel mimum partis tractare ſecundas.

V. 62. Forte *reclamant*, N. Heins.

V. 8. *dici mera*, Aſc. 1505. R. B. Al. *mera dici*.

V. 13. *credas ſaevo*, ſic lego. *ſaevo credas*. MSS.

V. 14. *mimum partis*, ſic lego. *partis mimum*. MSS. edd.

Alter rixator, de lana ſaepe caprina
Propugnat, nugis armatus: Scilicet, ut non
Sit mihi prima fides; &, vere quod placet, ut non
Acriter elatrem, pretium aetas altera ſordet.
Ambigitur quid enim? Caſtor ſciat; an Dolichos plus?
Brundiſium Minucî melius via ducat, an Appî?
Quem damnoſa Venus, quem praeceps alea nudat,
Gloria quem ſupra vires & veſtit & unguit,
Quem tenet argenti ſitis inportuna fameſque:
Quem paupertatis pudor & fuga; dives amicus,
Saepe decem vitiis inſtructior, odit & horret.
Aut ſi non odit, regit; ac veluti pia mater
Plus quam ſe ſapere & virtutibus eſſe priorem
Volt: & ait prope vera; Meae, (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes; tibi parvola res eſt:
Arta decet ſanum comitem toga: deſine mecum
Certare: Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa: beatus enim jam
Pulchris cum tunicis ſumet nova conſilia ac ſpes;
Dormiet in lucem; ſcorto poſtponet honeſtum
Officium; nummos alienos paſcet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu ſcitaberis illius umquam;
Conmiſſumque teges, & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis ſtudia, aut aliena reprendes;
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia ſic fratrum geminorum, Amphionis atque
Zethi diſſiluit; donec ſuſpecta ſevero

Con-

V. 15. *rixator*; ita repoſuit Muret. *rixatur*. --- *rixatus*. MSS. *rixatur*. R.B. & alii.
V. 19. *Docilis*. R.B. & alii.
V. 33. *Cum pulchris tunicis*. --- *Cum tunicis pulchris*. MSS. edd.
V. 37. *tu ſerutaberis*, omnes edd. Eod. v. *illius*. R.B. e MSto. & ita citant Beroald. Lottich. *ullius*, cett. edd.

Conticuit lyra. fraternis ceſſiſſe putatur
Moribus Amphion. tu cede potentis amici
Lenibus imperiis; quotienſque educet in agros
Aetolis onerata plagis jumenta caneſque,
Surge, & inhumanae ſenium depone Camenae;
Coenes ut pariter pulmenta laboribus emta:
Romanis ſolemne viris opus, utile famae,
Vitaeque & membris; praeſertim cum valeas, &
Vel curſu ſuperare canem, vel viribus aprum
Poſſis. adde, virilia quod ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet. ſcis quo clamore coronae
Proelia ſuſtentes campeſtria: denique ſaevam
Militiam puer & Cantabrica bella tuliſti
Sub duce, qui templis Parthorum ſigna refixit,
Et nunc ſi quid abeſt, Italis adjudicat armis.
Ac, ne te retrahas, & inexcuſabilis abſis;
Quamvis nil extra numerum feciſſe modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintris exercitus: Actia pugna,
Te duce, per pueros hoſtili more refertur:
Adverſarius eſt frater; lacus, Hadria: donec
Alterutrum velox Victoria fronde coronet.
Conſentire ſuis ſtudiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protenus ut moneam (ſi quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, & cui dicas, ſaepe videto.
Percontatorem fugito: nam garrulus idem eſt;
Nec retinent patulae conmiſſa fideliter aures:
Et ſemel emiſſum volat inrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,

In-

V. 54. *ſuſtentes*, ſic lego *ſuſtineas*. R.B. & alii.
V. 56. Al. *refigit*.
V. 57. *adjudicat arvis*. R.B. in notis.
V. 58. *abſtes*. R.B. ex conjectura.

Intra marmoreum venerandi limen amici;
Ne dominus, pueri pulchri, caraeve puellae,
Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
Qualem commendes, etiam atque etiam adſpice; ne mox
Incutiant aliena tibi peccata ruborem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri.
Ac penitus notum ſi tentent crimina, ſerves
Tuteriſque tuo fidenter praeſidio; qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te poſt paullo ventura pericula ſentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta ſolent incendia ſumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici;
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto eſt,
Hoc age, ne mutata retrorſum te ferat aura.
Oderunt hilarum triſtes, triſtemque jocoſi,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remiſſi;
Potores bibuli media de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamquam
Nocturnos jures te formidare tepores.
Deme ſupercilio nubem: plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges, & percontabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter aevom;
Ne te ſemper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, & rerum mediocriter utilium ſpes;
Virtutem doctrina paret, Naturane donet?

Quid

V. 77. Vulgo *pudorem.*
V. 80. *Ac penitus*, ſic lego *Ut.* MSS. *At.* R.B.
V. 81. *fidenter.* R.B. e MSto. Al. *fidentem.*
V. 89. *hilarem.* MSS. edd.
V. 91. *Potores vetuli.* Nizol. *liquidi.* R.B. e MSto. Eod. v. *de luce.* R.B. e MSto. Al. *de nocte.*

Quid minuat curas? quid te tibi reddat amicum?
Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
An ſecretum iter, & fallentis ſemita vitae?
Me quotiens reficit gelidus Digentia rivos,
Quem Mandela bibit, rugoſus frigore pagus;
Quid ſentire putas, quid credis, amice, precari?
Sit mihi, quod nunc eſt; etiam minus: & mihi vivam
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt Dî:
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae.
Sed ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert:
Det vitam, det opes: aequum mî animum ipſe parabo.

EPISTOLA XIX.

Ad Maecenatem.

PRISCO ſi credis, Maecenas docte, Cratino,
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
Quae ſcribuntur aquae potoribus: ut male ſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque Poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda. Forum putealque Libonis
Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.
Hoc ſimul edixi; non ceſſavere poëtae
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? ſi quis voltu torvo ferus, ac pede nudo,

Exi-

V. 107. *& mihi*, Baxt. R.B. & alii. Al. *ut mihi*.
V. 110. *neu*. Baxt. R.B. & alii. Al. *ne*.
V. 111. *Sed --- quae* Baxt. R.B. Al. *qui*. Eod. v. *ponit*. R. B. e MStis. Al. *donat*. Forte *adponit*.
V. 10. *edixi*, ſic quidam MSS. & probant Torr. D. Heins. & ita R.B. Al. *edixit*.

Exiguaeque togae ſimulet textore Catonem;
Virtutemne repraeſentet moreſque Catonis?
Rupit Iarbitan Timagenis aemula lingua;
Dum ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod ſi
Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum.
O imitatores, ſervum pecus; ut mihi bilem,
Ut mihi ſaepe jocum veſtri movere tumultus!
Libera per vacuum poſui veſtigia princeps,
Non aliena meo preſſi pede. qui ſibi fidit
Dux, regit examen. Parios ego primus iambos
Oſtendi Latio; numeroſque animoſque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & carminis artem:
Temperat Archilochi Muſam pede maſcula Sappho;
Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris;
Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinus
Volgavi fidicen: juvat inmemorata ferentem
Ingenuis oculiſque legi, manibuſque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventoſae plebis ſuffragia venor
Inpenſis coenarum, ac tritae munere veſtis:
Non ego nobilium ſcriptorum auditor & ultor,
Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor.
Hinc illae lacrimae. Spiſſis indigna theatris

Scrip-

V. 15. *Iarbitam*, edd. omnes.
V. 19. *ut mihi bilem*, & V. 20. *Ut mihi ſaepe*, Talbot. e MSto. & probat. Cett. MSS. & edd. omnes habent *Ut mihi ſaepe. ... Bilem ſaepe jocum.*
V. 24. *numeros animoſque*, edd. omnes.

Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
Si dixi: Rides, ait, & Jovis auribus iſta
Servas: fidis enim manare poëtica mella
Te ſolum, tibi pulcher. Ad haec ego naribus uti
Formido, &, luctantis acuto ne ſecer ungui,
Diſplicet iſte locus, clamo, ac diludia poſco.
Ludus enim trepidum genuit certamen, & iram;
Ira truces inimicitias, ac funebre bellum.

EPISTOLA XX.

Ad Librum Suum.

VORTUMNUM Janumque, liber, ſpectare videris;
Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus.
Odiſti clavis, & grata ſigilla pudico,
Paucis oſtendi gemis, & communia laudas;
Non ita nutritus. fuge quo deſcendere geſtis.
Non erit emiſſo reditus tibi. Quid miſer egi?
Quid volui? dices; ubi te quid laeſerit, & ſcis
In breve te cogi, plenus cum languet amator.
Quod ſi non odio peccantis deſipit augur,
Carus eris Romae, donec te deſeret aetas.
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere volgi
Coeperis; aut tineas paſces taciturnus inertis,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,

Qui

V. 48. *genuit trepidum.* MSS. edd.
V. 49. *& funebre*, edd. omnes.
V. 1. *Vertumnum*, edd.
V. 5. *deſcendere*, Aſc. Baxt. R.B. Al. *diſcedere.*
V. 7. *quid te.* R. B. e MStis. Al. *quis.*
V. 8. *plenus cum languet.* R. B. e MSto. Al, *cum plenus languet.* --- *cum languet plenus.*
V. 13. *vinctus*, edd. Lamb. Berſm. R.B. Al. *unctus.*

Qui male parentem in rupis protrusit asellum
Iratus. quis enim invitum servare laboret?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus.
Cum tibi Sol tepidus pluris admoverit auris,
Me libertino natum patre, & in tenui re
Majores pennas nido extendisse loqueris;
Ut, quantum generi demas, virtutibus addas:
Me primis Urbis belli placuisse domique;
Corporis exigui, praecanum, solibus aptum;
Irascì celerem, tamen ut placabilis essem.
Forte meum si quis te percontabitur aevom;
Me quater undenos sciat implevisse Decembris,
Conlegam Lepidum duxit quo Lollius anno.

V. 15. *protrusit*, edd. Lamb. B.B. cum aliis. Al. *detrusit*.

V. 28. *quo duxit*, MSS. edd.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM

LIBER II.

EPISTOLA I.

Ad Augustum.

CUM tot ſuſtentes ac tanta negotia ſolus;
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem
Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar.
Romulus, & Liber pater, & cum Caſtore Pollux,
Poſt ingentia facta Deorum in templa recepti,
Dum terras, hominumque colunt genus, aſpera bella
Conponunt, agros adſignant, oppida formant;

S Plo-

V. 1. *ſuſtentes, ac*; ſic omnino legendum. *ſuſtineas, &.* MSS. edd.

V. 2. Forte *moenibus ornes.* R.B. in notis.

V. 6. *ingentia fata.* R.B. ex conjectura. Forte *facta, Deùm haud in.* v. notas.

V. 8. *oppida firmant*, ſic MS. cett. MSS. & edd. omnes *condunt.*

Ploravere ſuis non reſpondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
Notaque fatali portenta labore ſubegit,
Conperit Invidiam ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo, qui praegravat artis
Infra ſe poſitas; exſtinctus amabitur idem.
Praeſenti tibi maturos largimur honores,
Jurandaſque tuum per numen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nihil ortum tale fatentes.
Sed tuus hoc populus ſapiens ac juſtus in uno,
Te noſtris ducibus, te Graiis anteferendo,
Cetera nequaquam ſimili ratione modoque
Aeſtimat; & niſi quae terris ſemota ſuiſque
Temporibus defuncta videt, faſtidit & odit.
Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantis,
Quas bis quinque viri ſanxerunt; Foedera Regum
Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis;
Pontificum libros, annoſa volumina vatum,
Dictitet Albano Muſas in monte locutas.
Si, quia Graiorum ſunt antiquiſſima quaeque
Scripta vel optima, Romani penſantur eadem
Scriptores trutina; non eſt quod multa loquamur:
Nil intra eſt oleam, nihil extra eſt in nuce duri:
Venimus ad ſummum fortunae; pingimus, atque
Pſallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
Si meliora dies, ut vina, poëmata reddit,
Scire velim, chartis pretium quotus adroget annus?
Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter

Per-

V. 16. *per numen*, ed. Zurk. R.B. Al. *nomen*.
V. 17. Al. *nil ortum*.
V. 18. *tuus hoc*. R.B. e MSto. & ita Lubin. in Paraphr. Al. *tuus hic*. Eod. v. *& juſtus*, edd. omnes.
V. 28. *Graiorum*. R.B. e MStis. Al. *Graccorum*.
V. 31. *olea*. R.B. ex conjectura. Eod. v. *nil extra*, edd. omnes.

Perfectos vetereſque referri debet, an inter
Vilis atque novos? excludat jurgia finis.
Eſt vetus atque probus centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno menſe, vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſne poëtas,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas?
Iſte quidem veteres inter ponetur honeſte,
Qui vel menſe brevi vel toto eſt junior anno.
Utor permiſſo, caudaeque pilos ut equinae,
Paullatim vello; & demo unum, demo & item unum;
Dum cadat eluſus ratione ruentis acervi,
Qui redit in faſtos, & virtutem aeſtimat annis;
Miraturque nihil, niſi quod Libitina ſacravit.
Ennius & ſapiens, & fortis, & alter Homerus,
(Ut critici dicunt) leviter curare videtur,
Quo promiſſa cadant, ac ſomnia Pythagorea.
Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens? adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.
Ambigitur quoties, uter utro ſit prior; aufert
Pacuvius docti famam ſenis, Accius alti;
Dicitur Afranî toga conveniſſe Menandro;
Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi;
Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte;
Hos ediſcit, & hos arto ſtipata theatro
Spectat Roma potens; habet hos numeratque poëtas
Ad noſtrum tempus Livî ſcriptoris ab aevo.

V. 41. *vetereſne proboſque.* R.B. in notis, ex conjectura. Forte *vetereſne probatos.*

V. 42. *reſpuat*, edd. Cruq. Vaſcos. R.B. Al. *reſpuet.* --- *reſpuit.*

V. 46. *& item*, ed. princeps & R.B. Al. *etiam.*

V. 48. *in faſtos.* Tott. R.B. Al. *ad.*

V. 53. *nunc eſt*, reponit Douſa *at mentibus*, legit Dacer. Vulgatam lectionem probat R.B. nota interrogandi appoſita poſt *recens?* Ego Horatium ſcripſiſſe putem *non eſt? non mentibus.* cum nota interrog. poſt *recens.*

Interdum volgus rectum videt; eſt ubi peccat.
Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nil anteferat, nihil illis conparet; errat.
Si quaedam nimis antique, ſi pleraque dure
Dicere cedit eos, ignave multa fatetur;
Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.
Non equidem inſector, delendave carmina Laevî
Eſſe reor, memini quae plagoſum mihi parvo
Orbilium dictare; ſed emendata videri
Pulchraque, & exactis minimum diſtantia, miror:
Inter quae emicuit verbum ſi forte decorum,
Si verſus paullo concinnior unus & alter,
Injuſte totum ducit venditque poëma.
Indignor quidquam reprendi, non quia craſſe
Conpoſitum inlepideve putetur, ſed quia nuper:
Nec veniam antiquis, ſed honorem ac praemia poſci.
Recte necne crocum floreſque perambulet Attae
Fabula, ſi dubitem; clament periiſſe pudorem
Cuncti pene patres: ea cum reprendere coner,
Quae gravis Aeſopus, quae doctus Roſcius egit.
Vel quia nil rectum, niſi quod placuit ſibi, ducunt;
Vel quia turpe putant parere minoribus, & quae
Inberbi didicere, ſenes perdenda fateri.
Jam Saliare Numae carmen qui laudat, & illud
Quod mecum ignorat, ſolus volt ſcire videri;
Ingeniis non ille favet plauditque ſepultis,
Noſtra ſed inpugnat, nos noſtraque lividus odit.
Quod ſi tam Graecis novitas inviſa fuiſſet,

Quam

V. 65. *Ut nihil*, edd. omnes.
V. 67. *cedit eos*. R. B. ex MSto. Al. *credit*.
V. 69. *delendave*. Baxt. R.B. Al. *delendaque*. Eod. v. *Laevî*. R.B. e MSto. Al. *Livi*.
V. 70. Forte *plagoſum quae*.
V. 73. *verbum emicuit*. MSS. edd. Eod. v. Al. *decorum &*; quod Torr. & R.B. non probant.
V. 75. *venitque*. R.B. e MSto.
V. 76. *reprehendi*, & V. 81. *reprehendere*. R.B. & alii. Male.
V. 83. Forte quis malit *recti*.
V. 85. *Inberbi*. edd. Cruq. R.B. Al. *Imberbes*.

Quam nobis; quid nunc eſſet vetus? aut quid haberet,
Quod legeret tereretque viritim publicus uſus?
Ut primum poſitis nugari Graecia bellis
Coepit, & in vitium fortuna labier aequa,
Nunc athletharum ſtudiis, nunc arſit equorum;
Marmoris, aut eboris fabros, aut aeris amavit:
Suſpendit picta voltumque animumque tabella:
Nunc tibicinibus, nunc eſt gaviſa tragoedis.
Sub nutrice puella velut ſi luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
Quid placet, aut odio eſt, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonae, ventique ſecundi.
Romae dulce diu fuit ac ſollemne, recluſa
Mane domo vigilare, clienti promere jura:
Cautos nominibus certis expendere nummos;
Majores audire minori dicere, per quae
Creſcere res poſſet, minui damnoſa libido.
Mutavit populus mentem levis, & calet uno
Scribendi ſtudio: puerique patreſque ſeveri
Fronde comas vincti coenant, & carmina dictant.
Ipſe ego, qui nullos me adfirmo ſcribere verſus,
Invenior Parthis mendacior; & prior orto
Sole vigil, calamum & chartas & ſcrinia poſco.
Navim agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
Non audet, niſi qui didicit, dare: quod medicorum eſt,
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti doctique poëmata paſſim.
Hic error tamen & levis haec inſania quantas

V. 97. *voltumque animumque*, ſic legendum. *vultum mentemque*, edd. omnes.

V. 105. *Scriptos nominibus*; ita R. B. & alii. Eod. v. *rectis*, ſic plures MSS. & ita R.B. & alii. Utrobique, male.

V. 108. *mentem populus*. R.B. & alii.

V. 109. *puerique*, Aſc. R.B. Al. *pueri*.

V. 112. *prius*. R.B. & alii.

V. 115. *melicorum eſt*, & V. 116 *melici*; ita legit R.B. in notis.

Virtutes habeat, ſic collige: vatis avarus
Non temere eſt animus: verſus amat, hoc ſtudet unum;
Detrimenta, fugas ſervorum, incendia ridet:
Non fraudem ſocio, puerove incogitat ullam
Pupillo: vivit ſiliquis & pane ſecundo:
Militiae quamquam piger ac malus, utilis urbi.
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari;
Os tenerum pueri balbumque poëta figurat:
Torquet ab obſcaenis jam nunc ſermonibus aurem:
Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
Aſperitatis & invidiae conrector & irae.
Recte facta refert: orientia tempora notis
Inſtruit exemplis: inopem ſolatur & aegrum.
Caſtis cum pueris ignara puella mariti
Diſceret unde preces, vatem ni Muſa dediſſet?
Poſcit opem chorus, & praeſentia numina ſentit:
Coeleſtis implorat aquas docta prece blandus:
Avertit morbos, metuenda pericula tollit:
Inpetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
Carmine Dî ſuperi placantur, carmine Manes.
Agricolae priſci, fortes, parvoque beati,
Condita poſt frumenta, levantes tempore feſto
Corpus & ipſum animum ſpe finis dura ferentem,
Cum ſociis operum pueris & conjuge fida,
Tellurem porca, Silvanum lacte piabant,
Floribus ac vino Genium memorem brevis aevi.
Feſcennina per hunc invecta licentia morem
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit;

Li-

V. 136. Pro *tollit*, edd. omnes habent *pellit*.

V. 142. *operum pueris*, Aſc. Talbot. R.B. Al. *& pueris*.

V. 143. *porco*, R.B. & alii.

V. 145. R.B. refert *invecta licentia*, a Barthio citari: & ita ante citaverant Politian. Briſſon. MSS. habent *invenia*.

Libertaſque recurrentis accepta per annos
Luſit amabiliter: donec jam ſaevus apertam
In rabiem coepit verti jocus, & per honeſtas
Ire domos inpune minax. doluere cruento
Dente laceſſiti: fuit intactis quoque cura
Conditione ſuper communi: quin etiam lex
Poenaque ſancta, malo nollet quae carmine quemquam
Deſcribi. vertere modum, formidine fuſtis
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Graecia capta ferum victorem coepit, & artis
Intulit agreſti Latio. ſic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiae pepulere: ſed in longum tamen aevom
Manſerunt, hodieque manent veſtigia ruris.
Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
Et poſt Punica bella quietus quaerere coepit,
Quid Sophocles & Theſpis & Aeſchylos utile ferrent.
Tentavit quoque rem digne ſi vertere poſſet:
Et placuit ſibi, natura ſublimis & acer:
Nam ſpirat tragicum ſatis, & feliciter audet;
Sed turpem putat inſcite metuitque lituram.
Creditur, e medio quia res arceſſit, habere
Sudoris minimum; ſed habet Comoedia tanto
Plus oneris, quanto veniae minus. adſpice, Plautus
Quo partîs pacto tutetur amantis ephebi;
Ut patris adtenti; lenonis ut inſidioſi:

V. 149. *coepit verti*, Aſc. Cruq. R.B. Al. *verti coepit*.

V. 150. Al. *Ire minax inpune domos*.

V. 153. Al. *data*. --- *nata*. --- *dicta*. --- *lata*; & hoc modo edd. omnes; ſed uti correxi, legendum. Eod. v. *quae nollet*. MSS. edd.

V. 163. *Aeſchylos*. R.B. e MStis.

V. 164. *ſi digne*. MSS. edd.

V. 167. --- *in ſcriptis*. --- *inſcite* --- *inſcitiae*, MSS. *inſcitus*. R. B. Scripſit, puto, Horat. *in ſchedis*.

V. 168. *ex medio*, edd.

V. 171. *Quo pacto partes*, edd. omnes.

Quantus ſit Doſſennus edacibus in paraſitis:
Quam non adſtricto percurrat pulpita ſocco:
Geſtit enim nummum in loculos demittere; poſt hoc
Securus, cadat an recto ſtet fabula talo.
Quem tulit ad ſcenam ventoſo Gloria curru,
Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inflat.
Sic leve, ſic parvum eſt, animum quod laudis avarum
Subruit ac reficit. valeat res ludicra, ſi me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Saepe etiam audacem fugat hoc terretque poëtam,
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, ſtolidique, & depugnare parati
Si diſcordet eques, media inter carmina poſcunt
Aut urſum aut pugiles; his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos & gaudia vana.
Quattuor, aut pluris aulaea premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmae, peditumque catervae:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Eſſeda feſtinant, pilenta, petorrita, naves:
Captivum portatur ebur, captiva Corinthos.
Si foret in terris, rideret Democritus; ſeu
Diverſum confuſa genus panthera camelo,
Sive elephas albus volgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis,
Ut ſibi praebentem mimo ſpectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo: nam quae pervincere voces

Eva-

V. 180. *ac reficit.* R. B. e MStis. & ita ed. Lubini: vulgo *aut.*
V. 187. *equiti.* R. B. ex conjectura.
V. 188. *ad ingratos.* R. B. ex conjectura. Forte *ad inceſtos.*
V. 191. Forte *manibus trahitur.*
V. 193. *Corinthus.* MSS. edd.
V. 200. *& ſurdo*, legit vir doctus.

Evaluere ſonum, referunt quem noſtra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuſcum:
Tanto cum ſtrepitu ludi ſpectantur, & artes,
Divitiaeque peregrinae; quibus oblitus actor
Cum ſtetit in ſcena, concurrit dextera laevae:
Dixit adhuc aliquid? nil ſane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes, me, quae facere ipſe recuſem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi poſſe videtur
Ire poëta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falſis terroribus inplet,
Ut magus; & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age, & his, qui ſe lectori credere malunt,
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi,
Curam inpende brevem; ſi munus Apolline dignum
Vis conplere libris; & vatibus addere calcar,
Ut ſtudio majore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala ſaepe poëtae,
(Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi librum
Solliçito damus, aut feſſo: cum laedimur, unum
Si quis amicorum eſt auſus reprendere verſum:
Cum loca jam recitata revolvimus inrevocati:
Cum lamentamur non adparere labores
Noſtros, & tenui deducta poëmata filo:
Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul atque
Carmina reſcieris nos fingere, commodus ultro
Arceſſas, & egere vetes, & ſcribere cogas.
Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, qualîs
Aedituos habeat belli ſpectata domique

V. 205. Melius *laena*, Marcil. Al. *redde*. Forte *dede*.
V. 216. *inpende*. R. B. e MSto. V. 226. Forte *ultro &*.

Virtus, indigno non conmittenda poëtae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilos, incultis qui verſibus ac male natis
Retulit acceptos, regale nomiſma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere ſcriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem Rex ille, poëma
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit; ne qui ſe praeter Apellen,
Pingeret, aut alius Lyſippo duceret aera
Fortis Alexandri voltum ſimulantia. quod ſi
Judicium ſubtile videndis artibus illud
Ad libros & ad haec Muſarum dona vocares;
Boeotum in craſſo jurares aëre natum.
Ac neque dedecorant tua de ſe judicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulere,
Dilecti tibi Virgilius Variuſque poëtae:
Nec magis expreſſi voltus per aënea ſigna,
Quam per vatis opus moreſque animique virorum
Clarorum adparent. nec Sermones ego mallem
Repentîs per humum, quam res conponere geſtas,
Terrarumque ſitus & flumina dicere, & arcis
Montibus inpoſitas, & barbara regna, tuiſque
Auſpiciis totum confecta duella per orbem,
Clauſtraque cuſtodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis, te Principe, Romam;
Si quantum cuperem, poſſem quoque. ſed neque parvum
Car-

V. 233. *Choerilos.* R.B. e MSto. Al. *Choerilus.*
V. 234. *Rettulit.* R.B. & alii.
V. 239. *quis ſe.* MSS. edd. Eod. v. *Apellen.* Baxt. R.B. & alii. Al. *Apellem.*
V. 240. *cuderet aera*; ita edidit R.B. ex emendatione Lambini. *duceret.* MSS. Forte *ducaret aere*, ut ad *ſimulantia* ſubaudiatur *ſigna.*
V. 245. *At neque*, edd. omnes.
V. 246. *tulerunt*, edd. omnes.
V. 248. *moreſque*, ſic lego. *mores.* MSS. edd.

Carmen majeſtas recipit tua; nec meus audet
Rem tentare pudor, vires quam ferre recuſent.
Sedulitas autem ſtulte, quem diligit, urguet;
Praecipue cum ſe numeris conmendat & arte.
Diſcit enim citius, meminitque libentius illud,
Quod quis deridet, quam quod probat ac veneratur.
Nil morer officium, quod me gravet: ac neque ficto
In pejus voltu proponi cereus uſquam,
Neu prave factis decorari verſibus optem:
Ne rubeam pingui donatus munere, & una
Cum ſcriptore meo capſa porrectus operta,
Deferar in vicum vendentem tus & odores,
Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

EPISTOLA II.

Ad Julium Florum.

FLORE, bono claroque fidelis amice Neroni;
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
Tibure vel Gabiis, & tecum ſic agat; Hic &
Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos,
Fiet eritque tuus, nummorum millibus octo;
Verna miniſteriis ad nutus aptus herilis:
Literulis Graecis inbutus, idoneus arti
Cuilibet; argilla quidvis imitaberis uda:
Quin etiam canet indoctum, ſed dulce, bibenti:
Multa fidem promiſſa levant, ubi plenius aequo
Laudat venalîs, qui volt excludere, merces.

Res

V. 259. *quam vires.* MSS. edd.
V. 264. *morer, — gravet,* edd. omnes.
V. 266. *Neu*, ſic legendum; *Nec.* MSS. edd. Eod. v. *opto.* MSS. edd.
V. 11. Al. *extrudere.*

Res urguet me nulla; meo ſum pauper in aere:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me
Quivis ferret idem: ſemel hic ceſſavit, & (ut fit)
In ſcalis latuit metuens pendentis habenae:
Des nummos, excepta nihil te ſi fuga laedit.
Ille ferat pretium, poenae ſecurus, opinor.
Prudens emiſti vitioſum: dicta tibi eſt lex:
Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiſcenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea ſaevus
Jurgares ad te quod epiſtola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris ſuper hoc etiam; quod
Exſpectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles conlecta viatica multis
Aerumnis, laſſus noctu dum ſtertit, ad aſſem
Perdiderat: poſt hoc vehemens lupus, & ſibi, & hoſti
Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
Praeſidium regale loco dejecit, ut aiunt,
Summe munito, & multarum divite rerum.
Clarus ob id facti, donis ornatur honeſtis,
Accipit & bis dena ſuper ſeſtertia nummûm.
Forte ſub hoc tempus caſtellum evertere praetor
Neſcio quod cupiens, hortari coepit eumdem
Verbis, quae timido quoque poſſent addere mentîs:
I, bone, quo virtus tua te vocat, i pede fauſto,
Grandia laturus meritorum praemia: quid ſtas?
Poſt haec ille catus, quantumvis ruſticus; Ibit,
Ibit eo, quo vis, zonam qui perdidit, inquit.

Ro-

V. 16. *laedit.* Baxt. R.B. Al. *laedat.*
V. 22. *veniret*, ita plurimae edd. Al. *rediret.*
V. 27. *dum noctu*, edd. omnes.
V. 32. *id factum.* MSS. edd.
V. 36. *mentem*, edd. omnes.
V. 40. *qui zonam.* MSS. edd.

Romae nutriri mihi contigit, atque doceri
Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
Adjecere bonae paullo plus artis Athenae:
Scilicet, ut vellem curvo dignoscere rectum,
Atque inter silvas Academi quaerere verum.
Dura sed emovere loco me tempora grato;
Civilisque rudem belli tulit aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura lacertis.
Unde simul primum me dimisere Philippi
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris & fundi, paupertas inpulit audax,
Ut versus facerem: sed, quod non desit, habentem
Quae poterunt umquam satis expugnare cicutae,
Ni melius dormire putem, quam scribere versus?
Singula de nobis anni praedantur euntes;
Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poëmata. quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis;
Ille Bioneis sermonibus, ac sale nigro.
Tres mihi convivae prope dissentire videntur,
Poscentes vario nimium diversa palato.
Quid dem? quid non dem? renuis quod tu, jubet alter:
Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.
Praeter cetera, me Romaene poëmata censes
Scribere posse inter tot curas totque labores?
Hic sponsum vocat; hic auditum scripta, relictis
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini;

Hic

V. 44. *ut vellem*; sic quidam MSS. Al. *possem* --- *scirem*. Forte *cuperem* vel *quirem*.

V. 53. *expugnare*, sic MS. Al. *expurgare*, & ita R.B. & alii.

V. 62. *multum diversa*. R.B. & alii.

V. 63. *renuis quod tu*, R.B. e MStis. Al. *renuis tu quod*.

V. 68. Forte *Quirino*.

Hic extremo in Aventino; viſendus uterque:
Intervalla vides humane commoda. Verum
Purae ſunt plateae, nil ut meditantibus obſtet.
Feſtinat calo mulis geruliſque redemtor:
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Triſtia robuſtis luctantur funera ploſtris:
Hac rabioſa fugit canis, hac lutulenta ruit ſus.
I nunc, & verſus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat nemus, ac fugit urbis,
Rite cliens Bacchi ſomno gaudentis & umbra.
Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos
Vis canere, & cunctata ſequi veſtigia vatum?
Ingenium ſibi qui vacuas deſumſit Athenas,
Ut ſtudiis annos ſeptem dedit, inſenuitque
Libris & uris, ſtatua taciturnior exit
Plerumque, & riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, ac tempeſtatibus Urbis,
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?
Frater erat Romae conſulti rhetor; ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores:
Gracchus ut hic illi foret; huic ut Mucius ille.
Quî minus argutos vexat furor iſte poëtas?
Carmina conpono, hic elegos, mirabile viſu!
Caelatumque novem Muſis opus. adſpice primum,

Quan-

V. 71. *nihil ut.* R. B. & alii.

V. 74. Scripſit, puto, Flaccus *luctantur robuſtis.*

V. 80. *cunctata.* MS. Al. *contracta.* --- *contacta.* --- *cantata.* --- *cinctuta*; ſed R. B. ex conjectura edid., *non tacta.*

V. 81. *ſibi quod.* MSS. edd.

V. 82. *Et ſtudiis*, edd. omnes.

V. 83. *taciturnius*, edd.

V. 87. *Pactus erat*, ſic Horatium ſcripſiſſe ſuſpicatur R. B. Male. v. notas.

V. 89. *huic ut Mutius ille*, Sic recte Lambinus; quem tamen vel duo vel nemo ſecutus eſt: Haec ſunt verba R. Bentlei. Immo poſt Lambinum ita habent edd. quadraginta, & ante Lambinum, *huic ut Mutius ille*, habent edd. Britannici tres. Al. *hic ut Mutius illi.*

V. 92. *Sacratumque novem.* R. B. ex conjectura.

Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus vacuam Romanis vatibus aedem.
Mox etiam (ſi forte vacas) ſequere, & procul audi
Quid ferat, & quare ſibi nectat uterque coronam.
Caedimur, ac totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Diſcedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, niſi Callimachus? ſi plus adpoſcere viſus;
Fit Minmermus, & optivo cognomine creſcit.
Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Cum ſcribo; & ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem, finitis ſtudiis, ac mente recepta,
Obturem patulas inpune legentibus auris.
Ridentur mala qui conponunt carmina: verum
Gaudent ſcribentes, & ſe venerantur, & ultro,
Si taceas, laudant; quidquid ſcripſere, beati.
At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit, quaecumque parum ſplendoris habebunt,
Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba movere loco; quamvis invita recedant,
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae.
Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum,
Quae priſcis memorata Catonibus atque Cethegis,
Nunc ſitus informis premit ac deſerta vetuſtas.
Adſciſcet nova, quae genitor produxerit uſus:
Vehemens, & liquidus, puroque ſimillimus amni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
Luxuriantia conpeſcet: nimis aſpera ſano

Le-

V. 102. Forte *vates*, per Epexegeſin.
V. 118. *premit &.* edd.
V. 122. Forte *depaſcet.*

Levabit cultu : virtute carentia tollet:
Ludentis ſpeciem dabit, ac torquebitur, ut qui
Nunc Satyrum, nunc agreſtem Cyclopa movetur.
Praetulerim ſcriptor delirus inerſque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam ſapere, & ringi. Fuit haud ignobilis Argis,
Qui ſe credebat miros audire tragoedos,
In vacuo laetus ſeſſor ploſorque theatro:
Cetera qui vitae ſervaret munia recto
More, bonus ſane vicinus, amabilis hoſpes,
Comis in uxorem, poſſet qui ignoſcere ſervis,
Et ſigno laeſo non inſanire lagenae:
Poſſet qui rupem & puteum vitare patentem:
Hic ubi cognatorum opibus curiſque refectus
Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
Et rediit ad ſe. Pol me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait; cui ſic extorta voluptas,
Et demtus per vim mentis gratiſſimus error.
Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
Et tempeſtivum pueris concedere ludum:
Ac non verba ſequi fidibus modulanda Latinis,
Sed verae numeroſque modoſque ediſcere vitae.
Quocirca mecum loquor haec, tacituſque recordor:
Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphae;
Narrares medicis: quod quanto plura paraſti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si volnus tibi monſtrata radice vel herba
Non fieret levius; fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam

Stul-

V. 124. *dabit &*. MSS. edd,
V. 130. *ploſorque*; ita MS.
V. 138. *rediit ad ſe*; ita Aſc. *redit ad ſeſe*. MSS. & cett. edd.
V. 152. *donarint*. R.B. *donarunt*. --- *donarant*. MSS. edd.

Stultitiam; & cum ſis nihilo ſapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus iſdem?
At, ſi divitiae prudentem reddere poſſent,
Si cupidum timidumque minus, tu nempe ruberes,
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
Si proprium eſt, quod quis libra mercatur & aere;
Quaedam (ſi credis conſultis) mancupat uſus;
Qui te paſcit ager, tuus eſt; & villicus Orbî
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta daturas,
Te dominum ſentit. nummos das: accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti: nempe modo iſto
Paullatim mercaris agrum, fortaſſe trecentis,
Aut etiam ſupra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
Emtor Aricinî quondam Veientis & arvi,
Emtum coenat olus; quamvis aliter putat: emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat aënum.
Sed vocat uſque ſuum, qua populus adſita certis
Limitibus vicina refigit jurgia: tamquam
Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horae
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte ſuprema
Permutet dominos, & cedat in altera jura.
Sic, quia perpetuus nulli datur uſus, & heres
Heredem alterius, velut unda ſupervenit undam;
Quid vici proſunt, aut horrea? quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani? ſi metit Orcus

V. 156. *minus, te.* MSS. edd.
V. 159. *manupat*; ita MS.
V. 161. *daturas*, Cruq. R. B. Al. *daturus.*
V. 162. *das nummos.* MSS. edd.
V. 171. *refigit*, Talbot. e MSto. & recte exponit; & ita R. B. Al. *refugit.*
V. 172. *quidquam*, Torr. R. B. & alii. Al. *cuiquam.*
V. 173. *morte ſuprema*, Aſc. R. B. & alii. Al. *ſorte.*
V. 176. *alternis.* R. B. ex conjectura. Forte *ulterior.*

Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena ſigilla, tabellas,
Argentum, veſtis Getulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant; eſt qui non curat habere.
Cur alter fratrum ceſſare, & ludere, & ungui
Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives & inportunus, ad umbram lucis ab ortu
Silveſtrem flammis ac ferro mitiget agrum?
Scit Genius, natale comes qui temperat aſtrum,
Naturae Deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput, voltu mutabilis, albus & ater.
Utar, & e modico, quantum res poſcet, acervo
Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum ſimplex hilaruſque nepoti
Diſcrepet; & quantum diſcordet parcus avaro.
Diſtat enim, ſpargas tua prodigus, an neque ſumtum
Invitus facias, nec plura parare labores;
Ac potius, puer ut feſtis Quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies inmunda procul procul abſit. ego, utrum
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Non tumidis agimur velis Aquilone ſecundo;
Non tamen adverſis aetatem ducimus Auſtris:
Viribus, ingenio, ſpecie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis uſque priores.
Non es avarus: abi. quid? cetera jam ſimul iſto
Cum vitio fugêre? caret tibi pectus inani

Am-

V. 183. Forte *& ceſſare.*
V. 190. *ex modico*, edd.
V. 193. *hilariſque*, edd.
V. 199. *inmunda procul, procul.* R.B. e MSto. Al. *inmunda domus procul.*
V. 201. *agimur tumidis.* MSS. edd.

Ambitione? caret mortis formidine & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
Nocturnos Lemures, portentaque Theſſala rides?
Natales grate numeras? ignoſcis amicis?
Lenior ac melior fis accedente ſenecta?
Quid te exemta levat ſpinis de pluribus una?
Vivere ſi recte neſcis, decede peritis:
Luſiſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti:
Tempus abire tibi eſt: potum ne largius aequo
Rideat ac pulſet laſciva decentius aetas.

V. 211. *& melior*, edd.
V. 212. *levat*, edd. Cruq. R. B. Al. *juvat*.
V. 215. *ne potum*. MSS. edd.

Q. HORATII FLACCI ARS POËTICA.

EPISTOLA AD PISONES.

HUMANO capiti cervicem pictor equinam
Jungere ſi velit, & varias inducere plumas
Undique conlatis membris, ut turpiter atrum
Deſinat in piſcem mulier formoſa ſuperne;
Spectatum admiſſi riſum teneatis amici?
Credite, Piſones, iſti tabulae fore librum
Perſimilem, cujus, velut aegri ſomnia, vanae
Fingentur ſpecies; ut nec ſpes, nec caput uni
Reddatur formae. Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi ſemper fuit aequa poteſtas:
Scimus, & hanc veniam petimuſque damuſque viciſſim:
Sed non ut placidis coëant inmitia; non ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque & magna profeſſis
Pur-

V. 2. *inducere formas.* R. B. in notis; & ita citant. Smetius, Biſciola, Manbrun.

Purpureus, late qui ſplendeat, unus & alter
Adſuitur pannus: cum lucus & ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius deſcribitur arcus.
Sed non nunc erat his locus: & fortaſſe cupreſſum
Scis ſimulare: quid hoc, ſi fractis enatat exſpes
Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
Inſtitui; currente rota, cur urceus exit?
Denique ſit quidvis ſimplex dumtaxat & unum.
Maxima pars vatum, pater & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi
Deficiunt animique: profeſſus grandia turguet:
Serpit humi tutus nimium timiduſque procellae:
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis adpingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpae fuga, ſi caret arte.
Aemilium circa ludum faber unus & unguis
Exprimet, & mollis imitabitur aere capillos;
Infelix operis ſumma, quia ponere totum
Neſciet: hunc ego me, ſi quid conponere curem,
Non magis eſſe velim, quam naſo vivere pravo,
Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiem veſtris, qui ſcribitis, aequam
Viribus; & verſate diu, quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,

V. 19. *nunc non*, edd.

V. 23. *quidvis*, edd. Correae. Vaſcos. R.B. Al. *quodvis* --- *quod vis*. disjuncte.

V. 26. *lenia*, ed. vet. & R.B. Al. *levia*.

V. 32. *faber unus*. R.B. e MSS. & ita citari Jo. Saresberienſi monuit Marcil. qui tamen probavit lectionem omnium editt. *imus*. Scripſit, opinor, Horat. *fabrûm unus*.

V. 36. *naſo vivere pravo*, ed. princeps & Lambini ed. 2da & R.B. Al. *pravo vivere naſo*.

V. 38. *materiam*. R.B. alii.

Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor;
Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat, & praeſens in tempus omittat.
Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.
In verbis etiam tenuis cautuſque ſerendis:
Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum. ſi forte neceſſe eſt
Indiciis monſtrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturque licentia ſumta pudenter.
Et nova factaque nuper habebunt verba fidem; ſi
Graeco fonte cadant, parce detorta. quid autem?
Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio Varioque? ego cur, adquirere pauca
Si poſſum, invideor? cum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditaverit, ac nova rerum
Nomina protulerit. licuit, ſemperque licebit
Signatum praeſente nota procudere nomen.
Ut ſilvae foliis pronos mutantur in annos;
Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos, noſtraque; ſive receptus
Terra Neptunus claſſis Aquilonibus arcet,
Regis opus; ſterilisve diu palus, aptaque remis
Vicinas urbis alit; & grave ſentit aratrum;

Seu

V. 45. Huic verſui ſequentem praeponit R.B. ex ingenio.

V. 52. *factaque*, Fabric. R.B. e MSto. vulgo *fictaque*.

V. 58. Forte *Nomina prodiderit*.

V. 59. *procudere*, edd. Ald. 1509. T. Fabri, R. B. Al. *producere*. Eod. v. pro *nomen*. R. B. repoſuit *nummum*; ex emendatione Lulfini.

V. 60. *ſilvis folia prius*. R.B. ex ingenio.

V. 65. *ſterilisve*, Rodel. R.B. Al. *ſterilisque*. Eod. v. pro *diu palus*. R. B. repoſuit *palus prius*, & ita converterunt Oldham & Creech. v. Animadv. in Bentleium.

Seu curſum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia facta peribunt;
Nedum ſermonum ſtet honos, & gratia vivax.
Multa renaſcentur, quae jam cecidere; cadentque,
Quae nunc ſunt in honore vocabula; ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi.
Res geſtae regumque ducumque, & triſtia bella
Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus.
Verſibus inpariter junctis querimonia primum,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiſerit auctor,
Grammatici certant, & adhuc ſub judice lis eſt.
Archilochon proprio rabies armavit iambo:
Hunc ſocci cepere pedem grandeſque cothurni,
Alternis aptum ſermonibus, & popularis
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus Divos, pueroſque Deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et juvenum curas, & libera vina referre.
Deſcriptas ſervare vices, operumque colores,
Cur ego, ſi nequeo ignoroque, poëta ſalutor?
Cur neſcire, pudens prave, quam diſcere malo?
Verſibus exponi tragicis res comica non volt:
Indignatur item privatis ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari coena Thyeſtae.
Singula quaeque locum teneant ſortita decentem.
Interdum tamen & vocem Comoedia tollit;
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore.
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri;
Telephos ac Peleus, cum pauper & exſul uterque,

V. 68. *cuncta peribunt*. R. B. e MSto.
V. 79. *Archilochum*. MSS. edd.
V. 92. *decentem*. R. B. e MStis. Al. *decenter*.
V. 96. *Telephus*, MSS. edd. Eod. v. Al. *& Peleus*. R. B. legit *aut Peleus*.

Projicit ampullas ac ſeſquipedalia verba,
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata; dulcia ſunto,
Et quocumque volent, animum auditoris agunto.
Ut ridentibus adrident, ita flentibus adflent
Humani voltus. ſi vis me flere, dolendum eſt
Primum ipſi tibi: tunc tua me infortunia laedent.
Telephe, vel Peleu, male ſi mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. triſtia moeſtum
Voltum verba decent; iratum, plena minarum;
Ludentem, laſciva; ſeverum, ſeria dictu.
Format enim Natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum; juvat, aut inpellit ad iram,
Aut ad humum moerore gravi deducit, & angit:
Poſt effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis abſona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.
Intererit multum Divoſne loquatur, an Heros;
Maturuſne ſenex, an adhuc florente juventa
Fervidus; & matrona potens, an ſedula nutrix;
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Aſſyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam ſequere, aut ſibi convenientia finge,
Scriptor, honoratum ſi forte reponis Achillen;
Inpiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget ſibi nata, nihil non adroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, triſtis Oreſtes.

Si

V. 101. *adflent*, ſic edd. T. Fabri, R.B. Al. *adſunt*.
V. 104. Forte *loquêre*.
V. 113. *equiteſque patreſque*. R.B. ex conjectura.
V. 116. *& matrona*, ſic vet. ed. & R.B. e MStis. Al. *an matrona*.
V. 120. *Homereum*, ſic R.B. ex conjectura. Eod. v. *Achillem*. MSS. edd.

Si quid inexpertum ſcenae conmittis, & audes
Perſonam formare novam; ſervetur ad imum
Qualis ab incepto proceſſerit, & ſibi conſtet.
Difficile eſt proprie communia dicere: tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam ſi proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, ſi
Nec circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbo verbum curabis reddere fidus
Interpres; nec deſilies imitator in artum,
Unde pedem referre pudor vetet aut operis lex.
Nec ſic incipies, ut ſcriptor cyclius olim:
FORTUNAM PRIAMI CANTABO, ET NOBILE BELLUM.
Quid dignum tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturiunt montes; naſcetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte?
DIC MIHI, MUSA, VIRUM, CAPTAE POST MOENIA TROJAE,
QUI MORES HOMINUM MULTORUM VIDIT, ET URBÎS.
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Charybdin.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum feſtinat; & in medias res,
Non ſecus ac notas, auditorem rapit; & quae
Deſperat tractata niteſcere poſſe, relinquit:
Atque ita mentitur, ſic veris falſa remiſcet,

V. 135. Al. *proferre*, & ita R.B. & alii.

V. 136. *cyclius*. R.B. e MSStis. Al. *cyclicus*.

V. 139. *Parturiunt*. R.B. e MStis. & multo ante edd. Buonii. Norton. & tres edd. Jo. Bond. Al. *Parturient*.

V. 141. *moenia*. R.B. e MStis, vulgo *tempora*. Forte *funera*. R.B. Ego putem Horatium ſcripſiſſe *poſt Pergama*.

Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego & populus mecum desideret, audi.
Si plosoris eges aulaea manentis, & usque
Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor, maturis dandus & annis.
Reddere qui voces jam scit puer, ac pede certo
Signat humum, gestit paribus conludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbus juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus aeris,
Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
Conversis studiis, aetas, animusque virilis
Quaerit opes & amicitias, inservit honori;
Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
Multa senem circumveniunt incommoda; vel quod
Quaerit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
Vel quod res omnis timide gelideque ministrat,
Dilator, spe longus, iners, paviduque futuri;
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, castigator censorque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
Mandentur juveni partes, pueroque viriles;
Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.

Aut

V. 154. Al. *plausoris.* --- *plus oris.* --- *fautoris*; & horum ultimum probavit R. B.

V. 157. *maturis.* R. B. ex ingenio, & multo ante sic Caussinus citavit. Al. *naturis.*

V. 161. *Inberbus*, Cruq. Baxt. R. B. Al. *Imberbis.*

V. 172. *spe lentus.* R. B. ex conjectura, non male: & Eod. v. ex vestigiis veteris libri scripturae legit *paviduque.* Cett. MSS. *aviduque.*

V. 174. *castigator censorque*, Land. Britann. R. B. & alii. vulgo *censor castigatorque.*

Aut agitur res in ſcenis, aut acta refertur:
Segnius irritant animos demiſſa per aurem,
Quam quae ſunt oculis ſubjecta fidelibus, & quae
Ipſe ſibi tradit ſpectator. non tamen intus
Digna geri promes in ſcenam; multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens:
Ne pueros coram populo Medea trucidet;
Aut humana palam quoquat exta nefarius Atreus;
Aut in avem Progne, Cadmus vertatur in anguem.
Quodcumque oſtendis mihi ſic, incredulus odi.
Neve minor, neu ſit quinto productior actu
Fabula, quae poſci volt, & ſpectata reponi.
Nec Deus interſit, dignus ni vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret.
Actoris partis chorus, officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat & haereat apte.
Ille bonis faveatque & conſilietur amice:
Et regat iratos, & amet pacare tumentis:
Ille dapes menſae laudet brevis: Ille ſalubrem
Juſtitiam, legeſque, & apertis otia portis:
Ille tegat conmiſſa, Deoſque precetur & oret,
Ut redeat miſeris, abeat Fortuna ſuperbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubaeque
Aemula; ſed tenuis ſimplexque foramine pauco
Adſpirare & adeſſe choris erat utilis, atque
Nondum ſpiſſa nimis conplere ſedilia flatu:
Quo ſane populus numerabilis, utpote parvus

Et

V. 185. *Ne*, edd. vett. R.B. & alii. Al. *Nec*.

V. 186. *quoquat*; ita MS. vet. Orthogr.

V. 187. *vertatur Cadmus*, edd. omnes.

V. 191. *niſi dignus*, MSS. edd.

V. 197. *pacare tumentes*; ita quidam MSS. & R.B. Al. *peccare timentes*.

V. 198. *laudet menſae*. MSS. edd.

V. 206. *Melius utpote parcus*. T. Fab.

Et frugi caſtuſque verecunduſque coibat.
Poſtquam coepit agros extendere victor, & Urbem
Latior amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius feſtis inpune diebus;
Acceſſit numeriſque modiſque licentia major.
Indoctus quid enim ſaperet liberque laborum,
Ruſticus urbano confuſus, turpis honeſto?
Sic priſcae motumque & luxuriem addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita veſtem:
Sic etiam fidibus voces crevere ſeveris,
Et tulit eloquium inſolitum facundia praeceps:
Utiliumque ſagax rerum, ac divina futuri
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agreſtîs Satyros nudavit, & aſper
Incolumi gravitate jocum tentavit; eo quod
Inlecebris erat & grata novitate morandus
Spectator, functuſque ſacris, & potus, & exlex.
Verum ita riſores, ita conmendare dicacis
Conveniet Satyros, ita vertere ſeria ludo;
Ne, quicumque Deus, quicumque adhibebitur Heros
Regali conſpectus in auro nuper & oſtro,
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas:
Aut, dum vitat humum, nubis & inania captet.
Effutire levîs indigna tragoedia verſus,
Ut feſtis matrona moveri juſſa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata & dominantia nomina ſolum
Verbaque, Piſones, Satyrorum ſcriptor amabo:
Nec ſic enitar tragico differre colori,

Ut

V. 209. *Laxior*. R.B. ex conjectura.

V. 214. *luxuriem*, edd. Pign. Manzon. Junck. R.B. Al. *luxuriam*.

Ut nihil interſit, Davoſne loquatur & audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An cuſtos famuluſque Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar; ut ſibi quivis
Speret idem; ſudet multum, fruſtraque laboret
Auſus idem; tantum ſeries juncturaque pollet:
Tantum de medio ſumtis accedit honoris.
Silvis deducti caveant, me judice, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac pene forenſes,
Aut nimium teneris juvenentur verſibus umquam,
Aut inmunda crepent ignominioſaque dicta.
Offenduntur enim, quibus eſt equus, & pater, & res:
Nec, ſi quid ciceris fricti probat & nucis emtor,
Aequis accipiunt animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi ſubjecta, vocatur iambus,
Pes citus; unde etiam Trimetris adcreſcere juſſit
Nomen iambeis, ſenos cum redderet ictus.
Primus ad extremum ſimilis ſibi: non ita pridem,
Tardior ut paullo graviorque veniret ad auris,
Spondeos ſtabilis in jura paterna recepit
Commodus ac patiens; non ut de ſede ſecunda
Cederet, aut quarta ſocialiter. hic & in Accî
Nobilibus Trimetris apparet rarus, & Ennî.
In ſcenam miſſus magno cum pondere verſus,
Aut operae nimium celeris curaque carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
Non quivis videt inmodulata poëmata judex:
Et data Romanis venia eſt indigna poëtis.

Id-

V. 249. *fricti ciceris*, edd.
V. 253. *cum ſenos*. MSS. edd.
V. 260. *miſſus*, ſic Piſcator primus emendavit & in contextum merito induxit, & ita Minel. Martign. Rodel. R.B. *miſſos*. MSS. omnes. Eod. v. quidam codd. *cum magno*, & ita R.B. Inſcite.

Idcircone vager, ſcribamque licenter? ut omnis
Viſuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
Nocturna verſate manu, verſate diurna.
At voſtri proavi Plautinos & numeros &
Laudavere ſales; nimium patienter utroſque,
Ne dicam ſtulte, mirati: ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto,
Legitimumque ſonum digitis callemus & aure.
Ignotum tragicae genus inveniſſe Camenae
Dicitur, & ploſtris vectaſſe poëmata Theſpis
Qui canerent agerentque, peruncti faecibus ora:
Poſt hunc perſonae pallaeque repertor honeſtae
Aeſchylos & modicis inſtravit pulpita tignis,
Et docuit, magnumque loqui, nitique cothurno.
Succeſſit vetus his Comoedia, non ſine multa
Laude: ſed in vitium libertas excidit, ac vim
Lege regi dignam: lex eſt accepta: choruſque
Turpiter obticuit, ſublato jure nocendi.
Nil intentatum noſtri liquere poëtae;
Nec minimum meruere decus, veſtigia Graeca
Auſi deſerere, & celebrare domeſtica facta,
Vel qui Praetextas, vel qui docuere Togatas.
Nec virtute foret clariſve potentius armis,
Quam lingua, Latium; ſi non offenderet unum-

Quem-

V. 265. *ut omnis.* R.B. e MSto. Al. *an omnis.*

V. 270. *At voſtri*; ita MS.

V. 271. *utrumque.* MSS. edd.

V. 276. *vectaſſe*, ſic lego. *vexaſſe*, cod. Leidenſis. *vexiſſe*, cett. codd. & omnes edd. Eod. v. pro *poëmata*, putem Horatium ſcripſiſſe *per Helladα*, v. Animadv. in Bentleium.

V. 277. *Qui canerent*, ſic reſtituit R.B. & ante eum nonnulli commentatt. *Theſpin* non *poëmata* ſed actores *plauſtris vexiſſe* animadverterunt.

V. 283. *Dignam lege regi*, edd.

Quemque poëtarum limae labor & mora. vos ô,
Pompilius ſanguis, carmen reprendite, quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, atque
Praeſectum decies non caſtigavit ad unguem.
Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit, & excludit ſanos Helicone poëtas
Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
Non barbam: ſecreta petit loca, balnea vitat.
Nanciſcetur enim pretium nomenque poëtae,
Si tribus Anticyris caput inſanabile numquam
Tonſori Licino conmiſerit. ô ego laevus,
Qui purgor bilem verni ſub temporis horam!
Non alius faceret meliora poëmata. verum
Nil tanti eſt. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quae ferrum valet, exſors ipſa ſecandi.
Munus & officium, nil ſcribens ipſe, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poëtam;
Quid deceat, quid non, quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte, ſapere eſt & principium & fons.
Rem tibi Socraticae poterunt oſtendere chartae:
Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.
Qui didicit patriae quid debeat, & quid amicis;
Quo ſit amore parens, quo frater amandus & hoſpes;
Quod ſit conſcripti, quod judicis officium; quae
Partes in bellum miſſi ducis; ille profecto
Reddere perſonae ſcit convenientia cuique.
Reſpicere exemplar vitae, morumque jubebo
Doctum imitatorem, & vivas hinc ducere voces.
Interdum ſpecioſa locis, morataque recte
Fabula, nullius veneris, ſine pondere & arte,

Val-

V. 291. Forte *ac mora.*
V. 292. *reprehendite.* R.B. & alii. Male.
V. 302. *ſub uerni.* MSS. edd.
V. 318. *& vivas*, Aſc. Rutg. R.B. Al. *veras.*

Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
Quam versus inopes rerum, nugaeque canorae.
Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Musa loqui, praeter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in partis centum diducere. Dicat
Filius Albini, si de quincunce remota est
Uncia, quid superet? poterat dixisse, Triens. Eu!
Rem poterit servare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis. Et, haec animos aerugo & cura peculi
Cum semel imbuerit, speremus carmina fingi
Posse linenda cedro, & levi servanda cupressu?
Aut prodesse volunt, aut delectare poëtae;
Aut simul & jocunda & idonea dicere vitae.
Quidquid praecipies, esto brevis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
Omne supervacuum pleno de pectore manat.
Ficta voluptatis caussa sint proxima veris;
Ne, quodcumque volet, poscat sibi fabula credi:
Neu pransae Lamiae vivum puerum exciat alvo.
Centuriae seniorum agitant expertia frugis:
Celsi praetereunt austera poëmata Rhamnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret aera liber Sosiis, hic & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat aevom.
Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:

Nam

V. 324. Forte *laudem praeter.*
V. 326. *Dicas.* R.B. ex conjectura.
V. 328. *superet*, edd. Junkeri. R.B. Eod. v. Al. *poteras.*
V. 329. *poterit*, sic lego. *poteris.* MSS. edd.
V. 330. *Semis. &*; sic restitui. Al. *Semis. ad --- at --- an.*
V. 331. *speramus*, omnes edd.
V. 337. Guyet. & R.B. hunc versum pro spurio habent.
V. 340. *extrahat alvo*, edd. omnes.

Nam neq; chorda ſonum reddit quem volt manus ac mens:
Poſcentique gravem perſaepe remittit acutum;
Nec ſemper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo eſt?
Ut ſcriptor ſi peccat idem librarius uſque,
Quamvis eſt monitus, venia caret; ut citharoedus
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem:
Sic mihi qui multum ceſſat, fit Choerilos ille,
Quem bis terve bonum, cum riſu miror; & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum operi longo fas eſt obrepere ſomnum.
Ut pictura, poëſis; erit quae, ſi propius ſtes,
Te capiat magis, & quaedam, ſi longius abſtes.
Haec amat obſcurum, volet haec ſub luce videri,
Judicis argutum quae non formidat acumen:
Haec placuit ſemel; haec decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te ſapis; hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium ac tolerabile rebus
Recte concedi: conſultus juris, & actor
Cauſſarum mediocris abeſt virtute diſerti
Meſſallae, nec ſcit quantum Caſcellius Aulus;
Sed tamen in pretio eſt: mediocribus eſſe poëtis
Non homines, non Dî, non conceſſere columnae.
Ut gratas inter menſas ſymphonia diſcors,
Et craſſum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia coena ſine iſtis:

V. 353. *ergo eſt*, edd. Aſc. Vaſc. Baxt. R.B. Al. *eſt* deeſt.

V. 355. *caret*; *ut*. R. B. e MStis. *aret*; &. cett. edd.

V. 357. *Choerilos*. R.B. e MSto. Al. *Choerilus*.

V. 358. *bis terve*; ita Cevallerii & R.B. e MSto. Al. *terque*.

Sic animis natum inventumque poëma juvandis,
Si paullum ſummo deceſſit, vergit ad imum.
Ludere qui neſcit, campeſtribus abſtinet armis;
Indoctuſque pilae, diſcive, trochive, quieſcit;
Ne ſpiſſae riſum tollant inpune coronae:
Qui neſcit verſus, tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praeſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nil invita facies dicesve Minerva:
Id tibi judicium eſt, ea mens. ſi quid tamen olim
Scripſeris, in Maecî deſcendat judicis auris,
Et patris, & noſtras; nonumque prematur in annum,
Membranis intus poſitis. delere licebit,
Quod non edideris: neſcit vox miſſa reverti.
Silveſtris homines ſacer interpreſque Deorum
Caedibus ac victu foedo deterruit Orpheus:
Dictus ob hoc lenire tigris rabidoſque leones.
Dictus & Amphion, Thebanae conditor arcis,
Saxa movere ſono teſtudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit haec ſapientia quondam,
Publica privatis ſecernere, ſacra profanis;
Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
Oppida moliri; leges incidere ligno.
Sic honor & nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. poſt hos inſignis Homerus
Tyrtaeuſque mares animos in Martia bella
Verſibus exacuit. dictae per carmina ſortes;
Et vitae monſtrata via eſt; & gratia regum
Pieriis tentata modis; luduſque repertus,
Et longorum operum finis; ne forte pudori

Sit

V. 371. Al. *a ſummo diſceſſit.*
V. 385. *Tu nihil*, MSS. edd.
Eod. v. *dices facieſve*, MSS. edd.
V. 387. *Maeci*, edd. Pithopoei. R.B. Al. *Metii.*

Sit tibi Muſa lyrae ſolers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaeſitum eſt. ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit Venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
Nec ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango:
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt,
Et, quod non didici, ſane neſcire fateri.
Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas;
Adſentatores jubet ad lucrum ire poëta
Dives agris, dives poſitis in foenore nummis.
Si vero eſt, unctum recte qui ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere atris
Litibus inplicitum; mirabor, ſi ſciet inter-
Noſcere mendacem verumque beatus amicum.
Tu ſeu donâris, ſeu quid donare voles quoi;
Nolito ad verſus factos tibi ducere plenum
Laetitiae: clamabit enim, Pulchre, bene, recte;
Palleſcet; ſuper his etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem; ſaliet, tundet pede terram.
Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; ſic
Deriſor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urguere culullis,
Ac torquere mero, quem perſpexiſſe laborant,
An ſit amicitia dignus. ſi carmina condes,

V. 410. *poſſit*, edd. Fabric. R.B. Al. *proſit*.
V. 416. *Nec*. R.B. & MStis. Al. *Nunc — Non*.
V. 422. *qui recte*. R.B. alii.
V. 427. *tibi factos*, edd. omnes.

Numquam te fallant animi ſub volpe latentes.
Quinctilio ſi quid recitares, Corrige, ſodes,
Hoc, aiebat, & hoc. melius te poſſe negares,
Bis terque expertum fruſtra: delere jubebat
Et male formatos incudi reddere verſus.
Si defendere delictum, quam vertere, malles,
Nil ultra verbi, aut operae inſumebat inanis,
Quin ſine rivali teque & tua ſolus amares.
Vir bonus, ac prudens verſus reprendet inertis,
Culpabit duros, incomtis adlinet atrum
Tranſvorſo calamo ſignum; ambitioſa recidet
Ornamenta; parum claris lucem dare coget;
Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;
Fiet Ariſtarchus: non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? hae nugae ſeria ducent
In mala deriſum ſemel, exceptumque ſiniſtre.
Ut mala quem ſcabies aut morbus regius urguet,
Aut fanaticus error, & iracunda Diana;
Veſanum tetigiſſe timent fugiuntque poëtam,
Qui ſapiunt: agitant pueri, incautique ſequuntur.
Hic dum ſublimis verſus ructatur, & errat,
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
Clamet, Io cives: non ſit qui tollere curet.
Si curet quis opem ferre, & demittere funem;
Quî ſciat, an prudens huc ſe projecerit, atque

Ser-

V. 441. *formatos*; ita reſtituit Guyet. *tornatos*, MSS. *ter natos*; R.B. ex ingenio.

V. 443. *Nullum --- verbum --- operam --- inanem.* MSS. omnes uno excepto qui habet *Nil ultra verbum.*

V. 445. *& prudens.* R.B. & alii. Eod. v. *reprehendet.* R.B. alii.

V. 461. *curet quis*, edd. Vaſcos. R.B. Al. *quis curet.*

V. 462. *Qui ſcis. --- Qui ſciet. --- Qui ſcit.* MSS. Eod. v. *projecerit*, ed. Ald. 1501. & R.B. Al. *dejecerit.*

Servari nolit? dicam; Siculique poëtae
Narrabo interitum. Deus inmortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
Insiluit. sit jus, liceatque perire poëtis.
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; neque si retractus erit, jam
Fiet homo, & ponet famosae mortis amorem.
Nec satis adparet, versus cur dictitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus
Objectos caveae valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero adripuit, tenet, occiditque legendo,
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

V. 468. *Nec*, R. B. & alii.
V. 470. *cur versus factitet*, edd. omnes.

CORRIGENDA & ADDENDA.

CARM. *Lib.* I. 5. v. 8. inſolens, 18. v. 15. plus nimio 21. v. 8. Tilhonoſque 33. v. 13. melior cum *Lib.* III. 5. v. 37. ſumeret aptius, 6. v. 13. Paene 7. v. 2. Favonii, 9. v. 18. aeneo? *Lib.* IV. 1. v. 33. Sed cur? heu! 6. v. 1. Niobaea 10. v. 7. mens eſt 11. v. 25. Phaëton 13. v. 15. faſtis. EPOD. 3. v. 16. Apuliae: 9. v. 15. ſigna (turpe!) 10. v. 8. trementes ilices: 16. v. 3. Marſi.

CARM. SAEC. v. 66. Romanam

SERM. *Lib.* I. 1. v. 64. Quatenus 2. v. 108. Tranſvolat 4. v. 77. num ſineſenſu, 6. v. 57. pudor 9. v. 44. ſanae. *Lib.* II. 2. v. 79. particulam 3. v. 169. divîſſe v. 180. aedilis fuerit ve v. 284. orabat; 5. v. 38. cognitor ipſe; v. 93. increbruit 7. v. 31. dicis v. 70. belua v. 104. eſt cur? v. 114. Curam:

EPIST. *Lib.* I. 1. v. 44. labore. 2. v. 40. Dimidium, 3. v. 31. Munatius. 6. v. 33. Cibiratica, 8. v. 6. in agris: 14. v. 12. cauſſatur 18. v. 17. fides? v. 18. elatrem? 19. vv. 22. 23. qui ſibi fidit, Dux regit *Lib.* II. 1, v. 95. athletarum v. 156. cepit, 2. v. 101. Mimnermus, v. 181. Gaetulo

ARS POET. v. 53. cadent. v. 251. iambos, v. 342. Ramnes.

In Notis ad imam paginam.

Pag. 51. v. 2. poſt R B. adde *Ille &.* MSS. edd. P. 53. v. ult. leg. *Pontificis*, i.e. *Pontificiis*. P. 76. v. 4. del. Al. *rape*. P. 93. v. 11. leg. omnino P. 112. v. 7. leg. *tuis flexus*, P. 144. v. 4. leg. *offenſum*, vet. ed. P. 200. poſt v. 10. adde, V. 118. Melius *longo poſt tempore*. ut Vir doctus apud Lambinum conjecerat. P. 212. v. 3. del. *MSS.* P. 220. v. 9. leg. in Paraphraſi. P. 236. v. 7. adde, forte utrumque delendum. P. 278. v. 8. leg. Briſſon. Paſſerat. Popma, Ferrarius.

CORRIGENDA & ADDENDA.

CARM. *Lib.* I. 5. v. 8. insolens, 18. v. 15. plus nimio 21. v. 8. Vilhonosque 33. v. 13. melior cum *Lib.* III. 5. v. 37. sumeret aptius, 6. v. 13. Paene 7. v. 2. Favonii, 9. v. 18. aeneo? *Lib.* IV. 1. v. 33. Sed cur? heu! 6. v. 1. Niobaea 10. v. 7. mens est 11. v. 25. Phaëton 13. v. 15. fastis. EPOD. 3. v. 16. Apuliae: 9. v. 15. signa (turpe!) 10. v. 8. trementes ilices: 16. v. 3. Marsi.

CARM. SAEC. v. 66. Romanam

SERM. *Lib.* I. 1. v. 64. Quatenus 2. v. 108. Transvolat 4. v. 77. num sine sensu, 6. v. 57. pudor 9. v. 44. sanae. *Lib.* II. 2. v. 79. particulam 3. v. 169. divisse v. 180. aedilis fuerive v. 284. orabat; 5. v. 38. cognitor ipse; v. 93. increbruit 7. v. 31. dicis v. 70. belua v. 104. est cur? v. 114. Curam:

EPIST. *Lib.* I. 1. v. 44. labore. 2. v. 40. Dimidium, 3. v. 31. Munatius. 6. v. 33. Cibiratica, 8. v. 6. in agris: 14. v. 12. caussatur 18. v. 17. fides? v. 18. elatrem? 19. vv. 22. 23. qui sibi fidit, Dux regit *Lib.* II. 1, v. 95. athletarum v. 156. cepit, 2. v. 101. Mimnermus, v. 181. Gaetulo

ARS POET. v. 53. cadent. v. 251. iambos, v. 342. Ramnes.

In Notis ad imam paginam.

Pag. 51. v. 2. post R B. adde *Ille &.* MSS. edd. P. 53. v. ult. leg. *Pontificis*, i. e. *Pontificiis.* P. 76. v. 4. del. Al. *rape.* P. 93. v. 11. leg. omnino P. 112. v. 7. leg. *tuis flexus*, P. 144. v. 4. leg. *offensum*, vet. ed. P. 200. post v. 10. adde, V. 118. Melius *longo post tempore.* ut Vir doctus apud Lambinum conjecerat. P. 212. v. 3. del. *MSS.* P. 220. v. 9. leg. in Paraphrasi. P. 236. v. 7. adde, forte utrumque delendum. P. 278. v. 8. leg. Brisson. Passerat. Popma, Ferrarius.

MVSEVM BRITAN NICVM